

**TEKİRDAĞ İLİ ÇORLU İLÇESİ ÖRNEĞİNDE
KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN
İRDELENMESİ**

Dilem AKTAŞ

Doktora Tezi

**Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Tuğba KİPER
2021**

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DOKTORA TEZİ

**TEKİRDAĞ İLİ ÇORLU İLÇESİ ÖRNEĞİNDE KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN
İRDELENMESİ**

Dilem AKTAŞ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: Prof. Dr. Tuğba KİPER

TEKİRDAĞ-2021

Her hakkı saklıdır.

ÖZET

Doktora Tezi

TEKİRDAĞ İLİ ÇORLU İLÇESİ ÖRNEĞİNDE KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN İRDELENMESİ

Dilem AKTAŞ

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Tuğba KİPER

Avrupa ve diğer ülkelerin birçoğunda özellikle de gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, zaman içerisinde birçok alanda değişim ve gelişimler yaşanmıştır. Özellikle de sanayileşme ve hızlı nüfus artış oranı ile birlikte, arazi kullanımı/örtüsü, ulaşım, yerel iklim, yapılaşma, açık-yeşil alan kullanımında olumsuz değişimler yaşanmaktadır. Bu süreç içerisinde, “yaşam kalitesi”, “yaşanılabilirlik”, “kentsel yaşam” gibi konular ile birlikte mekânsal yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik yaklaşımlar dünya ülkeleri için önemli bir gereklilik haline gelmiştir. Nitekim 2019-2023 plan hedeflerinde; Onbirinci Kalkınma Planı Kentsel Yaşam Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda; "Kentsel yaşam kalitesinde ölçme ve değerlendirme sistemlerinin uluslararası karşılaştırmalara elverişli, çok katmanlı, esnek, özgün ve özgül nitelikte oluşturulması", 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında ise; “Hayata Değer Katan Yaşanabilir ve Sürdürülebilir Şehirler” oluşturulması, 2010-2023 Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı hedeflerinde ise ‘Sürdürülebilir kentsel gelişme sağlanması’ hedeflenmektedir. Bu amaçla tez çalışmasının temelini;“Ülke kalkınma plan ve stratejileri ile uyumlu olarak kentsel yaşam kalitesi gerekli bir konudur ve kentsel alanlarda mekansal anlamda açık alanlara ilişkin **“teknik”, “ekolojik”, “sosyal”, “görsel”, “işlevsel”** parametreleri dikkate alan bir kentsel yaşam kalitesi yaklaşımı ele alınmalıdır” hipotezi oluşturmaktadır. Bu kapsamda, ülke kalkınma plan ve stratejilerinin de öngördüğü hedeflere paralel olarak; Tekirdağ İl’i Çorlu İlçesi örneğinde, teknik, ekolojik, sosyal, görsel ve işlevsel parametreler temelinde kentsel yaşam kalitesine yönelik strateji ve hedeflerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Geliştirilen yöntem çerçevesinde; örneklem alanlar saptanmış, kentsel yaşam kalitesine ilişkin gösterge ve ölçütler oluşturulmuş, değerlendirmeler yapılmış ve kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine yönelik strateji ve hedefler saptanmıştır. Geliştirilen gösterge ve ölçütler; kentsel yaşam kalitesinin belirlenmesine ilişkin analizlerin yapılması (erişilebilirlik, ulaşım, kentsel donatı alanları, nüfus yoğunluğu, nüfus dağılımı, odak noktaları, yeşil alan durum analizi ve doluluk boşluk analizi), anket çalışmaları, gürültü ölçüm analizleri, örnek alanlara ilişkin kimlik kartlarının oluşturulması aşamaları ile desteklenmiştir. Böylelikle; çalışmadan elde edilen sonuçlar kentsel yaşam kalitesi ölçütlerinin açık yeşil alanlar ölçeğinde mekânsal düzeyde uygulanabilirliği gerçekleştirilmiş olacak ve benzer konulardaki çalışmalara yol gösterici olacaktır.

Anahtar kelimeler: Peyzaj Mimarlığı, Yaşam Kalitesi, Sürdürülebilirlik, Yaşanabilirlik, Açık ve Yeşil Alanlar, Gürültü Ölçümü.

2021, 297 sayfa

ABSTRACT

PhD Thesis

INVESTIGATION OF URBAN LIFE QUALITY IN THE EXAMPLE OF ÇORLU
DISTRICT OF TEKİRDAĞ PROVINCE

Dilem AKTAŞ

Tekirdağ Namık Kemal University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof.Dr.Tuğba KİPER

Changes and developments have been occurred in many subject with over time in most of the European and other countries of the world, especially in developed and developing countries. There are negative changes in land use / cover, transportation, local climate, construction, open-green space use together with especially with industrialization and rapid population growth rate. In this process, along with issues such as "quality of life", "livability", "urban life", approaches to increase the quality of spatial life have become an important necessity for the world countries. As a matter of fact, in the 2019-2023 plan targets; In the Eleventh Development Plan Urban Life Quality Specialization Commission; "Measuring and evaluating urban life quality make international comparisons very exemplary, flexible, original and specific", To carry out the 2020-2023 National Smart Cities Strategy and Action Plan; "Aging and Sustainable Questions Adding Value to Life", 2010-2023 Integrated Urban Development Strategy and Action Plan targets that may arise. For this purpose, the basis of the thesis study is; "Urban life quality is a necessary issue in line with the development plans and strategies of the country and the" technical ", " ecological ", " social ", " visual ", " functional "parameters related to open spaces in urban areas an urban quality of life approach should be considered ". In this context, in line with the targets set by the country's development plans and strategies; In the example of Tekirdağ Province, Çorlu town, it was aimed to determine the strategies and targets for the quality of urban life on the basis of technical, ecological, social, visual and functional parameters. Within the framework of the developed method; sampling subjects were researched, examples and criteria were created for the category of life category, strategies and goals for evaluations and life improvement were determined. Developed indicators and criteria has been supported together with analysis of determination of urban life quality (accessibility, transportation, urban reinforcement areas, population density, population distribution, focal points, green area situation analysis, occupancy gap analysis), survey studies, noise measurement analysis and creation of identity cards for sample areas. Thus; The results obtained from the study will guide the studies on the spatial applicability of quality of life measures in the scale of open green spaces and similar issues.

Key words: Landscape architecture, Quality of Life, Sustainability, Livability, Open and Green Spaces, Noise Measurement.

2021, 297 pages

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
ÇİZELGE DİZİNİ.....	vi
ŞEKİL DİZİNİ.....	x
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	xiii
TEŞEKKÜR.....	xiv
1. GİRİŞ.....	1
2. KURAMSAL TEMELLER	21
2.1. Kent Kavramı.....	21
2.2. Yaşam Kalitesi Kavramı.....	23
2.2.1. Yaşam Kalitesi Temelli Yaklaşımlar.....	27
2.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı.....	29
2.3.1. Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı Gelişim Süreci.....	30
2.3.2. Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi.....	35
2.4. Uluslar arası Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Yaklaşımlar.....	42
2.4.1. Birleşmiş Milletler (BM) Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları	42
2.4.2. Avrupa Birliği (AB) Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları	44
2.4.3. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları	45
2.4.4. Habitat (I, II, III) Konferansları Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları .	50
2.4.5. Avrupa Konseyi Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları	51
2.4.6. Sağlıklı Kentler Projesi Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları	52
2.4.7. MERCER Yaşam Kalitesi Araştırması Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları	53
2.4.8. Yaşam Kalitesi Araştırmalarında Uluslararası Ülke Uygulamaları.....	55
2.5. Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Yaklaşımlar ve Mevcut Durum.....	60
2.5.1. Mekansal –Yasal-Yönetmelik Düzeyde Yapılmış Çalışmalar.....	60
2.5.1.1.Kalkınma Planlarında Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Yaklaşımlar	60
2.5.1.2.Ulusal Strateji Belgelerinde Yaşam Kalitesi.....	68
2.5.1.3.Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği	72
2.5.1.3.1.Kentsel Yeşil Alan Normları.....	72

2.5.1.4.Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE).....	75
2.5.1.5.Temel Hizmetlerde Kapasite Geliştirilmesi Projesi.....	78
2.5.1.6.Yaşam Memnuniyeti Araştırması (TÜİK).....	79
2.5.1.7.İllerde Yaşam Endeksi Çalışması (TÜİK).....	80
2.5.1.8.Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Yaşam Kalitesi Göstergeleri Çalışması....	81
2.5.2. (NUTS) İstatistiki Bölge Birimleri Çalışmaları.....	84
2.5.2.1.TRC1 Gaziantep-Adıyaman-Kilis Bölge Planı 2014-2023Kilis Kent Merkezi Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması (TRC1, 2014).....	85
2.5.2.2.TR31 İzmir Bölge Planı 2014-2023 (İzmir Kalkınma Ajansı) (TR31, 2015).....	90
2.5.2.3.TR61 Düzey 2 Bölgesi Antalya-Isparta-Burdur Bölge Planı 2014-2023 (Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı) (TR61, 2014).....	92
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	95
3.1.Materyal.....	95
3.2. Yöntem.....	101
3.2.1.Amaç ve Kapsamın Belirlenmesi.....	103
3.2.2.Literatür Araştırması ve Veri Toplama.....	103
3.2.3.Kentsel Yaşam Kalitesinin Belirlenmesine İlişkin Analizlerin Yapılması.....	104
3.2.4.Anket Çalışmasının Yapılması.....	107
3.2.5.Örneklem Alanların Saptanması.....	108
3.2.6.Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Gösterge ve Ölçütlerin Oluşturulması.....	111
3.2.6.1.Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerin Belirlenmesi.....	111
3.2.6.2.Gürültü Ölçümleri.....	116
3.2.6.3.Örnek Alanlara İlişkin Kimlik Kartlarının Oluşturulması.....	120
3.2.7.Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Değerlendirme ve Sentez.....	123
3.2.8.Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Stratejilerin Belirlenmesi.....	126
4. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	127
4.1. Kentsel yaşam kalitesianalizlerine yönelik bulguların değerlendirilmesi.....	127
4.1.1.Erişilebilirlik durumuna ilişkin bulguların değerlendirilmesi.....	127
4.1.2.Yeşil alan durumuna ilişkin bulguların değerlendirilmesi.....	129
4.1.3.Kentsel donatı elemanlarına ilişkin bulguların değerlendirilmesi.....	135
4.1.4.Odak noktalarına ilişkin bulguların değerlendirilmesi.....	137
4.1.5.Nüfus miktarlarına ilişkin bulguların değerlendirilmesi.....	139
4.1.6.Nüfus yoğunluğuna ilişkin bulguların değerlendirilmesi.....	141
4.1.7.Doluluk-boşluk durumuna ilişkin bulguların değerlendirilmesi.....	143

4.1.8.Ulaşım ile ilgili bulguların değerlendirilmesi	146
4.2. Kentsel yaşam kalitesine ilişkin anket bulgularının değerlendirilmesi.....	148
4.3. Kentsel yaşam kalitesine ilişkin gürültü ölçümlerine yönelik bulgularının değerlendirilmesi	153
4.4. Örnek alanların kimlik kartlarına yönelik bulguların değerlendirilmesi	180
4.4.1. Seçilen 18 adet parkın değerlendirilmesi.....	180
4.4.2. Seçilen 11 adet kavşağın değerlendirilmesi.....	201
5. TARTIŞMA ve SONUÇ	213
5.1. Kentsel yaşam kalitesine ilişkin anket sonuçlarının değerlendirilmesi	218
5.2. Kentsel yaşam kalitesine ilişkin gürültü ölçümlerine yönelik sonuçların değerlendirilmesi	219
5.3. Örnek alanlara ilişkin kimlik kartlarına yönelik sonuçlarının değerlendirilmesi	222
5.4. Kentsel yaşam kalitesine ilişkin analizlere yönelik sonuçların değerlendirilmesi.....	226
5.5. Kentsel Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesine Yönelik Stratejiler	228
KAYNAKLAR	246
EKLER	263
ÖZGEÇMİŞ	283

ÇİZELGE DİZİNİ

Çizelge1.1. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yaşam Kalitesi konusuyla ilgili taranan tez çalışmaları.....	16
Çizelge2.1. Yaşam kalitesine yönelik alternatif yaklaşımlar..	28
Çizelge2.2. Türk Dil Kurumu'na göre gösterge tanımlaması.....	35
Çizelge2.3. OECD gösterge seti.....	36
Çizelge2.4.Yerin iyi olma durumu, kalitesi, yaşanabilirliği ve canlılığı üzerine yapılmış araştırmalar	38
Çizelge2.5. Hancock vd. 1999'a göre gösterge kategorileri.....	39
Çizelge2.6. Yaşam kalitesi göstergeleri.	40
Çizelge2.7. Yaşam kalitesi ölçütleri.....	41
Çizelge2.8. Bin Yıl Kalkınma hedefleri.	43
Çizelge2.9. Sürdürülebilir kalkınmanın 17 hedefi.....	44
Çizelge2.10. OECD 21.Yüzyılda çevre stratejisi amaç ve politikaları..	47
Çizelge2.11. OECD çalışma alanları.....	48
Çizelge2.12. Avrupa konseyinin başarıları.	52
Çizelge2.13. 2018 Mercer yaşam kalitesi araştırması sıralama.....	55
Çizelge2.14. 2018 Mercer yaşam kalitesi göstergeleri.....	55
Çizelge2.15. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	61
Çizelge2.16. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı	61
Çizelge2.17. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı	62
Çizelge2.18. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	62
Çizelge2.19. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	63
Çizelge2.20. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	64
Çizelge2.21. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı	64
Çizelge2.22. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	65
Çizelge2.23. Dokuzuncu Kalkınma Planı.....	65
Çizelge2.24. Onuncu Kalkınma Planı	66
Çizelge2.25. Onbirinci Kalkınma Planı.....	67
Çizelge2.26. Aktif yeşil alan miktarı.....	72
Çizelge2.27. Dünyada kamusal yeşil alan yüzdeleri	74
Çizelge2.28. İmar ve İskan Bakanlığı yeşil alan normlarının yabancı normlarla karşılaştırılması.....	75

Çizelge2.29. Değişken listesi	76
Çizelge2.30. Yaşam Kalitesi Değişkenleri	78
Çizelge 2.31. Temel hizmetlerde kapasite geliştirilmesi projesi kapsamında öncelikli yaşam kalitesi göstergeleri.....	79
Çizelge2.32. TÜİK yaşam memnuniyeti araştırması sonuçları.....	79
Çizelge2.33. TÜBA yaşam kalitesi göstergeleri çalışmasında önerilen gösterge seti 1.....	82
Çizelge 2.34. Türkiye’de İstatistik Bölge Birimleri Sınıflamasına (İBBS) yada Territorial Units for Statistics (NUTS)’a göre sınıflandırılmış bölgeler.....	84
Çizelge2.35. TRC1 plan hiyerarşisi.....	85
Çizelge2.36. Çevre kirliliğinin azaltılması	87
Çizelge2.37. Atık yönetiminin güçlendirilmesi.....	87
Çizelge2.38. Altyapı yetersizliklerinin giderilmesi	88
Çizelge2.39. Sürdürülebilir kentleşmenin sağlanması	88
Çizelge2.40. Kültür-sanat-spor olanaklarının artırılması	89
Çizelge 2.41. Dezavantajlı nüfusun kentsel yaşama adapte olmasının sağlanması.....	89
Çizelge2.42. TR31 İzmir Bölge Planı yüksek yaşam kalitesi stratejik öncelikler ve hedefler...	91
Çizelge2.43. TR31 İzmir Bölge Planı yüksek yaşam kalitesi göstergeleri	92
Çizelge2.44. Gelişme eksenini öncelik ve tedbirler	93
Çizelge2.45. Gelişme eksenini performans göstergeleri	94
Çizelge3.1. Çorlu İlçesi mahalle nüfus dağılımları	99
Çizelge3.2. Yıllara göre Çorlu nüfus değişimi	99
Çizelge 3.3. Örnekleme büyüklüğünün saptanması	108
Çizelge3.4. Çorlu ilçesinde çalışma alanında seçilen parklar	110
Çizelge3.5. Çorlu ilçesinde çalışma alanında seçilen kavşaklar	111
Çizelge3.6. Kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi için değişik yıllarda kullanılmış göstergeler	113
Çizelge3.7. Kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi amacıyla parklar ve kavşaklar için oluşturulan mekansal ölçekli göstergeler	114
Çizelge3.8. Kentsel Yaşam Kalitesinin İrdelenmesinde Kullanılan Gösterge Ölçütleri ve Alt Ölçütleri.....	114
Çizelge3.9. Park gürültü ölçüm zamanları	118
Çizelge3.10. Kavşak gürültü ölçüm zamanları.....	118
Çizelge 3.11. Taşıtların hızlarına bağlı olarak çıkardıkları gürültü düzeyleri.....	118
Çizelge3.12. Gürültülerin sınıflandırılması	119
Çizelge3.13. Bazı ses kaynaklarının (dB) değerleri	119

Çizelge 3.14. Karayolu çevresel gürültü sınır değerleri 2010	120
Çizelge3.15. Parklar için hazırlanan kimlik kartı örneği.....	121
Çizelge 3.16. Kavşaklar için hazırlanan kimlik kartı örneği	122
Çizelge3.17. Parkların kentsel yaşam kalitesine göre değişken ve değerlere ilişkin puanlama sistemi.....	124
Çizelge3.18. Kavşaklara ilişkin puanlama sistemi	126
Çizelge 4.1. Çorlu İlçesi kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının değerlendirilmesi.....	129
Çizelge 4.2. Çizelge4.12. Mahalle ölçeğinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının değerlendirmesi	132
Çizelge4.3. Sosyo-Demografik verilere ilişkin anket sonuçları	148
Çizelge 4.4. Bireylerin parkları tercih etme nedenlerine ilişkin dağılım.....	149
Çizelge4.5. Bireylerin parklarda yer almasını istedikleri kullanımlara ilişkin taleplerinin dağılımı.....	149
Çizelge4.6. Bireylerin parklarda kalitenin yükselmesine yönelik görüşlerine ilişkin taleplerinin dağılımı.....	150
Çizelge4.7. Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını görsel kalite açısından değerlendirilmesine yönelik dağılım	150
Çizelge4.8. Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını sosyal kalite açısından değerlendirilmesine yönelik dağılım	152
Çizelge 4.9. Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını işlevsel kalite açısından değerlendirilmesine yönelik dağılım	152
Çizelge 4.10. Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını ekolojik kalite açısından değerlendirilmesine yönelik dağılım	153
Çizelge 4.11. Gürültü ölçüm sonuçları (Park-İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış).....	155
Çizelge4.12. Gürültü ölçüm sonuçları (Kavşak-İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış)	157
Çizelge 5.1. Mevsimsel açıdan en gürültülü park ve kavşaklara ilişkin sonuçlar.....	220
Çizelge 5.2. Mevsimsel açıdan en sessiz park ve kavşaklara ilişkin sonuçlar	221
Çizelge 5.3.Yıllık ortalama mevsimsel gürültülü açısından en gürültülü park ve kavşaklara ilişkin sonuçlar.....	221
Çizelge 5.4. Yıllık ortalama mevsimsel gürültülü açısından en sessiz park ve kavşaklara ilişkin sonuçlar.....	221
Çizelge5.5. Park kimlik kartı puanlama sistemi	223
Çizelge5.6. Park kimlik kartları değerlendirme sonuçları	224
Çizelge5.7. Kavşak kimlik kartları puanlama sistemi	225
Çizelge 5.8. Kavşak kimlik kartları değerlendirme sonuçları	226
Çizelge5.9. Strateji 1'e ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar.....	230

Çizelge5.10. Strateji 2'ye ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar.....	231
Çizelge 5.11. Strateji 3'e ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar.....	232
Çizelge 5.12. Strateji 4'e ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar.....	233
Çizelge 5.13. Strateji 5'e ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar.....	234
Çizelge5.14. Strateji 6'ya ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar.....	235
Çizelge5.15. Çorlu İlçesinde Örnek Alanlara İlişkin Kentsel Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesi İçin Stratejiler	236

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1.1.Scopus veri tabanında kentsel yaşam kalitesine yönelik 1997-2020 yılları arasında yapılmış olan çalışmaların grafiksel gösterimi.....	15
Şekil 1.2. Scopus veri tabanında kentsel yaşam kalitesine yönelik yapılan araştırmaların farklı bilim dalları içerisindeki dağılımının grafiksel gösterimi	16
Şekil 2.1.Yaşam kalitesini oluşturan bileşenler.....	25
Şekil 2.2.(İnsan) yaşanabilirliği ve (çevresel) yaşam kalitesi alanları	26
Şekil 2.3.Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi	28
Şekil2.4.Mağusa Surlu kentinde seçilen mahalle değerleri arasındaki hipotez ilişkileri gösteren kavramsal diyagram	30
Şekil 2.5. Murdie vd.kentsel düzeyde yaşam kalitesi için kavramsal çerçeve	37
Şekil 2.6.İstanbul kalite araştırması göstergeleri.....	40
Şekil 2.7.Viyana şehri genel görüntüsü	56
Şekil 2.8.Viyana Ring Caddesinden bir görüntü	57
Şekil 2.9.Adelaide sokak görüntüsü	58
Şekil 2.10.Adelaide şehir görünümü	58
Şekil 2.11.Kopenhag şehir hayatı	60
Şekil 2.12.Kopenhag genel görünüm	60
Şekil 2.13.Dört tür yaşam kalitesi ölçütleri	82
Şekil 2.14.İstatistiki bölge birimleri sınıflaması düzey 1	85
Şekil 3.1. Çorlu ilçesinin Tekirdağ İli içerisindeki konumu.....	95
Şekil 3.2.Çorlu İlçesi çalışma alanı mahalle sınırları	96
Şekil 3.3.Yöntem akış şeması.....	102
Şekil 3.4. Kentsel yaşam kalite irdelemesi için oluşturulan diyagram.....	118
Şekil 4.1. Çorlu İlçesi mevcut parkların erişilebilirlik analiz paftası	128
Şekil 4.2. Çorlu İlçesi yeşil alan paftası	134
Şekil 4.3. Çorlu İlçesi kentsel donatı elemanları paftası	136
Şekil 4.4. Çorlu İlçesi odak noktaları paftası.....	138
Şekil 4.5. Çorlu İlçesi nüfus miktarı paftası	140
Şekil 4.6. Çorlu İlçesi nüfus yoğunluğu paftası.....	142
Şekil 4.7. Çorlu İlçesi mevcut doluluk-boşluk paftası.....	144
Şekil 4.8. Çorlu İlçesi öngörülen doluluk-boşluk paftası	145
Şekil 4.9. Çorlu İlçesi ulaşım paftası.....	147

Şekil 4.10.Park İlkbahar dönemi hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği	160
Şekil 4.11. Park İlkbahar dönemi hafta sonu sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği.....	161
Şekil 4.12. Park Yaz dönemi hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği	162
Şekil 4.13. Park Yaz dönemi hafta sonu sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği.....	163
Şekil 4.14. Park Sonbahar dönemi hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği.....	164
Şekil 4.15. Park Sonbahar dönemi hafta sonu sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği	165
Şekil 4.16. Park Kış dönemi hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği	166
Şekil 4.17. Park Kış dönemi hafta sonu sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği.....	167
Şekil4.18. Park ilkbahar-yaz-sonbahar-kış mevsimsel ortalama hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği	168
Şekil4.19. Park ilkbahar-yaz-sonbahar-kış mevsimsel ortalama hafta sonu sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği	169
Şekil 4.20.Kavşak İlkbahar dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği	170
Şekil 4.21. Kavşak İlkbahar dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği.....	171
Şekil 4.22. Kavşak Yaz dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği	172
Şekil 4.23. Kavşak Yaz dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği.....	173
Şekil 4.24. Kavşak Sonbahar dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği.....	174
Şekil 4.25. Kavşak Sonbahar dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği.....	175
Şekil 4.26. Kavşak Kış dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği	176
Şekil 4.27. Kavşak Kış dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği	177
Şekil 4.28. Kavşak ilkbahar-yaz-sonbahar-kış mevsimsel ortalama hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği.....	178
Şekil 4.29. Kavşak ilkbahar-yaz-sonbahar-kış mevsimsel ortalama hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği.....	179
Şekil 4.30.Kütüphane Parkı kimlik kartı	183
Şekil 4.31.Uğur Mumcu Parkı kimlik kartı	184
Şekil 4.32.Cumhuriyet Parkı kimlik kartı.....	185
Şekil 4.33.Atatürk Parkı kimlik kartı	186
Şekil 4.34.Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı kimlik kartı	187
Şekil 4.35.Atilla İlhan Parkı kimlik kartı	188
Şekil 4.36.Mehmet Akif Ersoy Parkı kimlik kartı.....	189
Şekil 4.37.Balkan Türkleri Parkı kimlik kartı	190
Şekil 4.38.Aziz Nesin Parkı kimlik kartı.....	191
Şekil 4.39.Faruk Nafiz Çamlıbel Parkı kimlik kartı.....	192

Şekil 4.40. Bağımsızlık ve Özgürlük Parkı kimlik kartı.....	193
Şekil 4.41.Tarihi Belediye Bahçesi Parkı kimlik kartı	194
Şekil 4.42.Nazım Hikmet Ran Parkı kimlik kartı.....	195
Şekil 4.43.Cahit Sıtkı Tarancı Parkı kimlik kartı	196
Şekil 4.44.Fatma Seher Erdem Parkı kimlik kartı	197
Şekil 4.45.Adile Naşit Parkı kimlik kartı	198
Şekil 4.46.Sabriye Avcı Parkı kimlik kartı.....	199
Şekil 4.47.Gençlik Parkı kimlik kartı	200
Şekil 4.48. Ali Osman Çelebi Bulvarı Çıracak Bayırı Kavşağı kimlik kartı	202
Şekil 4.49.Atatürk Bulvarı-Derinyol Sk. Kavşağı kimlik kartı	203
Şekil 4.50. Bağlar Kavşağı kimlik kartı	204
Şekil 4.51. Omurtak Cd. Cumhuriyet Bulvarı Kavşağı kimlik kartı	205
Şekil 4.52. Atatürk Bulvarı Santral Kavşağı kimlik kartı.....	206
Şekil 4.53. Bülent Ecevit Bulv.-Cumhuriyet Bulvarı Kavşağı kimlik kartı.....	207
Şekil 4.54. Bülent Ecevit Bulv.-İsmet Paşa Bulvarı Kavşağı kimlik kartı.....	208
Şekil 4.55. Bülent Ecevit Bulv.-Ş. Kurşun Cd. Kavşağı kimlik kartı	209
Şekil 4.56. S. Omurtak Cd. Kumyol Cd. Kesişimi Kavşağı kimlik kartı.....	210
Şekil 4.57. Ali Osman Çelebi Bulvarı Kavşağı kimlik kartı	211
Şekil 4.58.Çetin Emeç Bulvarı Kavşağı kimlik kartı	212

SİMGELER VE KISALTMALAR

AB	:Avrupa Birliği
AFAD	:Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
BM	:Birleşmiş Milletler
BM-Habitat	:BM İnsan Yerleşimleri Programı
DİE	:Devlet İstatistik Enstitüsü
DSÖ	:Dünya Sağlık Örgütü
ECSC	:Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu
EEC	:Avrupa Ekonomi Topluluğu
GSYİH	:Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
İBBS	:İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına
NUTS	:İstatistikler İçin Bölgesel Birimler
OECD	:Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OEES	:Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilatı
SEGE	:Sosyal-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi
SKH	:Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri
SWOT	:Güçlü yönler, Zayıf yönler, Fırsatlar, Tehditler
TBA	:Temel Bileşenler Analizi
TDK	:Türk Dil Kurumu
TOKİ	:Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TÜBA	:Türkiye Bilimler Akademisi
TÜİK	:Türkiye İstatistik Kurumu
UNDP	:Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNFPA	:Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
UN-Habitat	:Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı
UNICEF	:Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
WCED	:Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu
WFP	:Dünya Gıda Programı
WHO	:Dünya Sağlık Örgütü

TEŞEKKÜR

Doktora tez çalışmamın her aşamasında katkıda bulunan, mesleki bilgi birikimi ile bana yol gösteren ve destekleyen değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Tuğba KİPER'e, tez araştırmam boyunca bilgileri ve önerileri ile çalışmama yön veren, tez izleme komitesi üyeleri değerli hocalarım Sayın Prof. Dr. Aslı KORKUT'a, Sayın Prof. Dr. Abdullah KELKİT'e ve sayın Prof. Dr. Osman UZUN'a, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde eğitim hayatıma başladığım günden beri bilgisini, tecrübesini her zaman paylaşan değerli hocam Prof. Dr. Murat ÖZYAVUZ'a çok teşekkür ederim.

Çorlu İlçesinde çalışma alanımla ilgili teknik bilgileri benimle paylaşan, yardımlarını esirgemeyen Çorlu Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürü Yüksek Ziraat Mühendisi Erkan TOSUN'a, Emlak İstimlak Müdürlüğü Peyzaj Mimarı İnci TOSUN'a, Park ve Bahçeler Müdürlüğü idari işler sorumlusu Özgün MERT'e, çalışmalarım sırasında teknik desteğini esirgemeyen Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Harita Mühendisi Ulaş ÇALÇALI'ya ve Mimar Büşra GÜN'e çok teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca gösterdikleri anlayıştan dolayı, danışman hocam Sayın Prof. Dr. Tuğba KİPER'in eşi Mehmet KİPER'e ve biricik kızları Defne KİPER ile Damla KİPER'e çok teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca elinden gelen tüm fedakârlıkları gösteren anneannem Nesibe GÜVENÇ'e, tüm bu süreçte oldukça fedakâr davranan ve sabırla bu süreci destekleyen emekli öğretmen annem Didar CEYLAN'a ve emekli öğretmen babam Erdal CEYLAN'a her zaman yanımda olmanızla gurur duyuyorum, binlerce kez teşekkür ederim.

Hayatımı her konuda anlamlı ve değerli kılan, tüm bu zor süreçte sabırla anlayış gösteren sevgili eşim Aydın AKTAŞ'a sonsuz teşekkür ederim.

Kardeşim, kaptanımız Onat Noyan CEYLAN'a, zaman zaman okyanus ötesinde olsanda sevgin, desteğin paha biçilemez ve en tatlısı, ailemizin en miniği Zeynep Ece, canım kızım tüm bu süreçte her zaman yanımda oluşunla bana kattığın gücü sana burada anlatamam belki ama... iyiki varsın, bal kızım.

Ocak, 2021

Dilem AKTAŞ
Peyzaj Yüksek Mimarı

1. GİRİŞ

Avrupa ve diğer ülkelerin birçoğunda özellikle de gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, zaman içerisinde birçok alanda değişim ve gelişimler yaşanmıştır. Özellikle de sanayileşme ve hızlı nüfus artış oranı ile birlikte, eğitim, sağlık, konut, tarım, sanayi gibi birçok alanda değişimler olmuştur. Değişimler ile birlikte dünyadaki kentlerin hızlı büyümesi paralelinde kırsal alanlardan kente göç artmıştır. Bunun sonucu olarak da dinamik bir yapı gösteren kentsel alanlar, çevresel, mekânsal ve sosyal anlamda farklılaşmıştır. Kentsel alanlarda artan nüfusa bağlı olarak; arazi kullanımı/örtüsü, ulaşım, yerel iklim, yapılaşma, açık-yeşil alan kullanımında olumsuz değişimler yaşanmaktadır.

Ulaşımında araç sayısının artışına paralel olarak gelişen araç öncelikli çok şeritli yollar, tek tip çok katlı konut ve ticaret alanları, yapay malzemelerin başat olarak kullanıldığı ve sert zemin oranın fazla olduğu yapısal yüzeyler ve doğal bitki türlerinin yerini alan egzotik bitkilerle düzenlenmiş parçacıl küçük yeşil dokular; bu değişimlerin birer sonucudur. Yıldız 2007'nin de ifade ettiği gibi kentleşme oranı arttıkça, şehirlerdeki yaşam kalitesi küreselleşen dünyanın güncel problemini oluşturmaktadır. Günümüzde 'Yaşam kalitesi' kavramının tanımları ve ölçülmesi ile ilgili yapılan çalışmaların çokluğu ile "kent" ve "yaşam kalitesi" kavramları gündemde yerini almıştır.

Tüm bu süreç içerisinde kentsel alanlarda görülen ve yaşanan bu değişimlerin sonucunda, "yaşam kalitesi", "yaşanılabilirlik", "kentsel yaşam" gibi konular dünya ülkeleri için önemli bir gereklilik haline gelmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisi, 2020'de bu gerekliliklerin günümüz hayat şartlarında önemli bir yerinin olmasının yanında içinde bulunduğumuz dünyanın tamamını etkisi altına alan Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemi olarak ifade edilen "COVID-19" virüsünün kentleri oldukça olumsuz etkilediği görülmektedir (Öztaşkarlı ve Çelikyay, 2020).

İlan edilen pandemi, toplumsal ve ekonomik düzeni sarsan, yerleşik değerleri zedeleyen, belirsizlik, korku, endişe yaratan, yeterli özeni göstermeyen herkesi etkileyen büyük bir krizdir (Aşkın vd., 2020).

Bireyleri fiziksel ve psikolojik olarak etkileyen Covid-19, %0,5 ile %3 arasında değişen ölüm riskine sahiptir. Çıkış nedeninin tam olarak bilinmemesi, virüsün kontrol altına

alınamaması ve dünyada yaşayan herkesin risk altında olması küresel bir travmaya sebep olmaktadır (Aşkın vd., 2020).

Kentlerin gelişimini oldukça önemli derecede etkileyen salgın hastalıklar, pandemi ve epidemi olarak adlandırılmakta olup, dönemsel olarak kentlerin farklı açılarda dönüşümüne sebep olmuştur (Öztaşkarlı ve Çelikyay, 2020).

Türkiye Bilimler Akademisi 2020'ye göre;

- Epidemi; belli bir bölge, toplum veya bir grup insan içerisinde hastalıkların yayılmasıdır.
- Pandemi ise; bölgeler ve gruplar üstü coğrafya ölçeğinde yayılan salgını ifade etmektedir (Öztaşkarlı ve Çelikyay, 2020).

İlk olarak 12 Aralık 2019'da Çin'in Vuhan kentinde tespit edilen Covid-19 solunum yolu bulaşıcı hastalığı, gün geçtikçe dünya çapında yayılma göstermiştir (Batmaz, 2020).

Son yıllarda yapılan araştırmalara göre yaşam kalitesi, kentlerdeki ekonomik faaliyetleri ve yer değişimlerini de büyük ölçüde etkilemektedir. Territorial Units for Statistics (NUTS)'a göre; "Bölge Planları'nda 2023 yılı odaklı olarak gelişmiş endüstri yatırımcıları, yer seçiminde kentin güvenlik, altyapı, sağlık, eğitim, ulaşım ve çevre faktörlerini araştırarak, bölgelerin yaşam kalitesi endeksleri hakkında bilgi sahibi olmaktadır" ifadesi yer almaktadır.

Farklı ülkeler, çeşitli strateji, politika, belge ve raporlarında kentsel yaşam kalitesine yönelik öngörüler oluşturmuşlardır. Sarı ve Kındap (2018)'in de belirttiği gibi; üniversitelerden sivil toplum örgütlerine, kalkınma ajanslarından kentsel araştırma enstitülerine kadar birçok kurum ve kuruluş nezdinde yaşam kalitesinin ölçülmesine yönelik birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda özellikle; arazi kullanımı, çevre, demografi, eğitim, ekonomi, enerji, erişilebilirlik, güvenlik, konut, nüfus, sağlık, sosyal gelişme ve sürdürülebilirlik konuları üzerinde durularak bu konulara ilişkin alt ölçütler saptanmıştır.

Dünya nüfusunun yarısından fazlası şu anda kentsel alanlarda yaşamaktadır. 2050 yılında bu rakamın üçte ikisine çıkması yani 6,5 milyar kişiye ulaşması beklenmektedir. Sürdürülebilir kalkınma, kentsel alanlarımızı inşa etme ve yönetme biçimimizi önemli ölçüde değiştirmeden elde edilemez (Anonim, 2018a).

Türkiye’de ise 1950’lerden sonra hızlı bir nüfus artışı yaşanmış, bu nüfus artışına paralel olarak köyden kente göçün de etkisiyle kentlerde yaşayan nüfusun oranı 1950’de %25 iken, 1980 yılında %44’e, 2000 yılında %65’e ve 2012 yılında ise %77’ye kadar çıkmıştır. 1950 yılında nüfusu 500 binden fazla olan şehir sayısı 2 iken, günümüzde bu sayı 40’ları aşmıştır. Buna bağlı olarak 1984 yılında kabul edilen ilk Büyükşehir Belediyesi Yasası ile İstanbul, Ankara ve İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak ilan edilmişlerdir. İlk on yıl içinde büyükşehir belediye sayısı 8’e, yirmi yıl içerisinde ise 16’ya yükselmiş, 2014 yılı itibariyle 30 olmuştur. Bu süreçte Türkiye kentleri, büyümenin, sanayileşmenin ve ekonomik gelişmenin lokomotifine haline gelmiştir. Ancak bu süreç, istenildiği ölçüde planlı bir kentsel gelişme ile yönetilemediğinden, doğal çevrenin tahribatı, kentsel yoksulluk, eşitsizlik, afetlere karşı kırılganlık, konut sıkıntısı, artan emisyonlar, altyapı yetersizlikleri, artan trafik gibi sorunları da beraberinde getirmiştir (TÜRKİYE Habitat III Ulusal Raporu, 2014).

Doğurganlık hızının düşmesi, sağlık koşullarında iyileşmeye bağlı olarak yaşam süresinin uzaması, nüfusun yaş dağılımının da değişmesine yol açmıştır. Genç nüfusu ile bilinen Türkiye yaşlanmaya başlamaktadır (TR31, 2015).

Ülkemizde bu durum karşısında özellikle Onuncu ve On birinci Kalkınma Planlarında “yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre” başlıkları üzerine vurgu yapılmıştır. Bununla birlikte On birinci Kalkınma Planı hazırlıkları çerçevesinde düzenlenen “Kentsel Yaşam Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu” çalışmaları kapsamında “kentlerdeki yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik şehircilik alanında uygulanacak politika önerileri geliştirilecektir” ibaresi yer almaktadır (Anonim, 2019r).

Ancak ülke plan ve politikaları içerisinde önemli bir yer tutan kentsel yaşam kalitesine yönelik olarak geliştirilecek standartlar mevzuatta doğrudan tanımlanmamıştır. Yalnızca kentsel standartlara ilişkin olarak; açık ve yeşil alanlar ile kentsel donatılar özelinde 29030 sayılı Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği’nde bazı ifadeler yer almaktadır. İlgili yönetmelikte; mekânsal strateji planlarına yönelik olarak “Mekânsal uyumun gözetilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması” ifadeleri yer almaktadır. Ayrıca, eğitim tesisleri alanı, sosyal açık ve yeşil alanlar, sağlık tesisleri alanı, sosyal ve kültürel tesisler alanı, ibadet yeri ve teknik altyapı başlıkları itibarıyla kişi başına düşen asgari kullanımlar ve erişim mesafeleri tanımlanmıştır.

Ancak ne var ki ülkemizde hedeflenen mekân ve yaşam kalitesi henüz elde edilememiştir. İmar ve planlama konusundaki yetki karmaşası, ihtiyaca cevap veremeyen düzenlemeler, kurumsal kapasite eksiklikleri, etkin yönetilemeyen ve ortak kullanım alanlarını kısıtlayan rant arayışları, gereğinden fazla yoğunluklu yapılaşma, sosyal donatıların ve yeşil alanların yetersizliği ile ulaşım altyapısı ve sistemlerindeki verimsizlik bu durumda etken olmaktadır (TRC1, 2014).

Kentsel yaşam kalitesinin belirlenmesine yönelik farklı meslek grupları tarafından birçok parametre geliştirilmiştir. Bu parametre ve ölçütlerden biri de açık-yeşil alanlara ilişkindir. Özellikle açık-yeşil alanlar yaşam kalitesini belirleyen önemli ölçütlerden biridir. Ancak kentsel yaşam kalite araştırma çalışmalarının birçok farklı meslek disiplini tarafından ele alınmasına rağmen, Peyzaj Mimarlığı alanında bu konuda sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların pek çoğu da anketlere dayalı olarak geliştirilmiştir. İlerleyen yıllarda yapılacak çalışmalarda doğal ve kültürel değerleri korunan, ekolojik anlamda gelişme kaydeden, sürdürülebilir kentlerin yer almasında peyzaj mimarlarına düşen görev oldukça büyük olup, bu konuda yapılacak çalışmaların kapsamlı bir gösterge, ölçüt ve değerlendirmeler ışığında kentsel yaşam kalitesi açısından günümüz koşullarında teknik, işlevsel, sosyal, görsel ve ekolojik kente her anlamda yön verecektir.

Covid-19 salgını sonucunda sosyal izolasyon, finansal zorluklar, kaygı, endişe, değişen iş yaşamı, eğitim, yalnızlık, yaşam koşulları, sağlık çalışanlarının ailelerden ayrı kalma gibi nedenlerden dolayı salgın zamanı ve sonrasında psikolojik müdahalelerin gerekliliği doğmaktadır (Aşkın vd.,2020).

Gençalp, 2020 Virüsün yayılımını sınırlandırmanın en temel özelliği olan evde kalmak, beraberinde oturma, uzanma, televizyon izleme gibi pasif hareketler sonucunda hareketsizliğin artması, fiziksel aktivitelerdeki azalış, enerji harcanmaması neticesinde kronik hastalıkların artmasına sebep olmaktadır (Atalı vd.,2020). Oysaki mahalleler içinde bulunan yeşil alanlar (parklar, çocuk oyun alanları, spor alanları) ve bisiklet yolları bireylerin egzersiz yapabilmesine ve bağışıklığın güçlenmesine olanak sağlayacaktır (Öztaşkarlı ve Çelikyay, 2020).

Covid-19 sürecindeki zaman zaman belirli kısıtlamalardan dolayı insanlar evlerinde kalmak zorunda bulunmuşlardır. Bu durum bireylerin açık alanlarda rekreasyonel amaçlı olarak daha çok vakit geçirme isteklerini ön plana çıkarmıştır. Bu durumun ortaya çıkardığı

etkilerle birlikte özellikle kentsel alanlardaki açık ve yeşil alanların miktarı, erişilebilirliği ile teknik, ekolojik, sosyal, işlevsel ve görsel açılardan kalitesine yönelik çalışmaların arttırılması oldukça önemli olmuştur.

Bu amaçla tez çalışmasının temelini;“Ülke kalkınma plan ve stratejileri ile uyumlu olarak kentsel yaşam kalitesi gerekli bir konudur ve kentsel alanlarda mekansal anlamda açık alanlara ilişkin **“teknik”, “ekolojik”, “sosyal”, “görsel”, “işlevsel”** parametreleri dikkate alan bir kentsel yaşam kalitesi yaklaşımı ele alınmalıdır” hipotezi oluşturmaktadır.

Bu doğrultuda bu tez çalışmasında; “Kentsel yaşam kalitesi kentler için neden önemlidir”, “Kentsel yaşam kalitesine yönelik teknik, ekolojik, sosyal, görsel ve işlevsel ölçütler neler olmalıdır” ve Kentsel yaşam kalitesi gelişimi sürecinde, “ Çorlu ilçesinin yaşam kalitesinin geliştirilmesine yönelik öngörü ve hedefler neler olmalıdır?” sorularına yanıt aranmıştır. Çalışma kentsel yaşam kalitesinin peyzaj mimarlığı temeline dayalı olarak;

Kısa dönemde gerçekleştirilecek amaçlar:

- Kentsel yaşam kalitesine yönelik kavram ve konuların tartışılması
- Kentsel yaşam kalitesi ölçütlerinin açık yeşil alanlar ölçeğinde mekansal düzeyde uygulanması
- Eğitim, sağlık, idari, ticaret gibi kentsel donatı alanlarının ve odak noktalarının saptanması
- Kentsel donatı alanları ve odak noktalarına erişim mesafelerinin belirlenmesi
- Yapı açık alan ilişkilerinin belirlenmesi
- Kullanıcı grubunun yaşam kalitesi ölçütlerine yönelik olarak örneklem alanlar hakkındaki farkındalık ve algı düzeylerinin belirlenmesi
- Mahalleler düzeyinde nüfus düzeylerinin ve gelişimlerinin saptanması
- Mahalleler düzeyinde kişi başına düşen yeşil alan miktarının saptanması
- Gösterge setinin oluşturulması
- Kentsel yaşam kalitesine yönelik olarak, teknik, ekolojik, sosyal, görsel ve işlevsel parameter ve ölçütlerin belirlenmesi
- Mevsimsel olarak örnek alanlara yönelik gürültü ölçüm parametrelerinin oluşturularak saptamaların yapılması
- Çalışma alanının kentsel yaşam kalitesinin belirlenen ölçütler özelinde ortaya konulması

Buradan yola çıkılarak, bu çalışmada; Çorlu ilçesinde farklı mahallelerde yer alan 18 adet park ve 11 adet kavşakta peyzaj mimarlığı bakış açısıyla kentsel yaşam kalite göstergelerine yönelik gözlem, ölçüm, analiz ve değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkına yönelik anket çalışması yapılmıştır.

Tez çalışması çerçevesinde gerçekleştirilecek olan hedeflere paralel olarak, Çorlu'nun; kentsel yaşam kalitesine yönelik var olan kapasitesi tanımlanacak, ileriye yönelik kapasitenin gelişimini sağlayacak çeşitli stratejiler üretilecektir.

1.1. Kaynak Özetleri

Kentsel yaşam kalitesine ilişkin yapılmış çalışmalar aşağıda özet şeklinde verilmiştir;

Shookner (1998) çalışmasında; Yaşam Kalitesi Endeksi, Ontario'nun yaşam ve çalışma koşullarını izlemek için bir topluluk geliştirme stratejisi olarak tasarlanmıştır. Amaç; toplum gelişimi için bir araç sağlamaktır. Sosyal, sağlık, çevresel ve ekonomik alanlarda göstergeler kullanılmıştır. Yapılan değerlendirmelerde; 1990 yılından 1998 yılına kadar olan süreçte Ontario'da yaşam kalitesinin düştüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Türksever (2001) çalışmasında; parklar ve yeşil alanlar, sağlık olanakları, gürültü değerlerinin hoşnutlukla ilişkisi irdelenmiş ve alan içerisinde kentsel yaşam kalitesini etkileyen faktörlerin belirlenmesi sağlanarak, bu konuda bir yöntem denemesi amaçlanmıştır. Yaşam kalitesi araştırmalarının halk ile paylaşılmasının gerektiği, yaşamdan hoşnutluğun; parklar ve yeşil alanlar, sağlık olanakları ve gürültüden etkilendiği vurgulanmış, bireyin mezuniyet düzeyinin, yaptığı işin ve cinsiyetinin yaşamdan hoşnutluğa etkisinin, çevre kirliliği ve suç oranı faktörlerinin hoşnutluğa etkileri görülmemiştir.

Councils of New Zealand's Eight Largest Cities Raporu (2002) raporuna göre; Yeni Zelanda'da 2002 yılında sosyal, ekonomik ve çevresel göstergeler kullanılarak yaşam kalitesinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Anket çalışması yapılmıştır. Ankette; yaşam kalitesi değerlendirmeleri, sağlık ve yaşam tarzı, topluluk uyumu, emniyet, kentsel çevre, demokrasi, bilgi teknolojisi konuları ele alınmıştır.

Marans (2003) çalışmasında; yaşam kalitesinin öznel ve nesnel göstergeler kullanarak ölçülmesi amaçlanmıştır. Detroit metropol örnek alanında planlama ve politika kararlarına ilişkin bilgi verilmiştir. Araştırmada şehir, kasaba ve kırsal alanlardaki nesnel koşullar ve

insanların bu koşullara karşı tepkileri araştırılmıştır. Araştırma konuları; seyahat ve ulaşım, mahalleler ve komşular, parklar ve rekreasyonel alanlar, konut ve konut hareketliliği, yayılma ve açık alanların korunmasıdır.

Van Kamp, Leidelmeijer, Marsman ve Hollander (2003) alışmalarında; yaşanabilirlik, çevresel kalite, yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik konularını incelemiş olup, bu konularda tanımlamalar ve anket çalışmaları yapmışlardır.

nal (2004) alışmasında; kent insanının talep ettiği fırsat eşitliğinin sunulduğu, bireyin siyasetin içinde rol aldığı, düşüncelerini ifade edip, paylaşabildiği, evre kalitesi yüksek yaşanılabilir mekânlara sahip ve kentin doğal evre ile bütünleşmiş haline yönelik vurgulanan sorunlara bir altyapı oluşturmak amaçlanmıştır. Yaşam kalitesini arttırmak içi model ve politikalar geliştirilmesi ve mekânsal evre tasarımının önemi vurgulanmıştır.

Laurent, Maesen ve Walker (2005) alışmalarında; sosyal kalite göstergeleri oluşturulmuş olup, sosyal kaliteyi etkileyen tüm eğilimlerin bir analizi çıkarılmış ve raporlanmıştır. Sosyal Kalite Ağı ile 18 gösterge ve 49 alt göstergeyle birlikte toplam 95 gösterge listesi hazırlanmıştır.

Yavuzçehre ve Torlak (2006) alışmalarında; kentsel yaşam kalitesi kavramı ve gelişimi incelenmiş olup, Denizli’de bir alan araştırması yapılarak belediyelerin kentsel yaşam kalitesine olası etkilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışmada kentsel yaşam kalitesinin artması için belediyelerin yol, park alanları ve yeşil alanları arttırması, sokak iyileştirmesini yapması, eğitim ve sağlık hizmetlerini arttırması gerekliliği vurgulanmıştır.

Boylu (2007) alışmasında; Ankara’da yaşayan ailelerin gelir durumlarının ve eşlerin öğrenim durumlarının, yaşam kalitesinin göstergelerini (objektif ve subjektif) hangi düzeyde etkilediğini tespit etmeye çalışmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; aylık gelir düzeyi ve eşlerin öğrenim durumu arttıkça göstergelerin olumlu geliştiği görülmüştür. Eğitim alanında yoksul ailelerinde bu konudan eşitlikçi faydalanmasının sağlanması, serbest zamanların değerlendirilmesinde fırsatların yaratılması, gelir kullanımının etkili kullanımı için eğitimlerin düzenlenmesi, özel sigorta konusunda ve konut edinilmesinde teşvik sağlanması ailelerin yaşam kalitesini arttıracakı yönünde gelişmeler olacakı görüşündedir.

Ceylan (2007) alışmasında; kentsel dönüşümde, yaşam kalitesinin arttırılmasına yönelik, kentsel yeşil alanların önemini örnekler üzerinden incelemeyi ve dönüşüm

projelerinde oluşan kentsel mekândaki yeşil alanların, yaşam kalitesini artırma amacını sağlayıp sağlamadığı irdelenmiştir. Kentsel dönüşüm projeleri sonucunda oluşturulacak çevrenin, belirlenmiş standartlar doğrultusunda kentsel dönüşüm proje aşamasında etkisine göre yaşam kalitesi daha yüksek bir çevre haline gelebileceği vurgulanmıştır.

Güzelmansur, Salıcı, Altunkasa (2007) çalışmalarında; Antakya kentinin büyümesi karşısında kentsel yaşam niteliğinde ortaya çıkan değişimler, aktif yeşil alanlar ve sosyal donatı alanları temelinde irdelenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda Antakya'nın, ülkesel norm ve standartlara ulaşması ve kentsel yaşam kalitesi yüksek bir yerleşim olabilmesi için aktif yeşil alan ve sosyal donatıların ortalama 8 kat artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Marans (2007) çalışmasında; İstanbul'da yaşam kalitesini araştırmak amacıyla göstergeleri saptamak ve benzer çalışmalarla farklılıkların saptanması amaçlanmıştır. Objektif koşullardaki değişimlerin halk tarafından algılanması ve davranışlarındaki değişimler ile paralellik gösterip göstermediği, kamu hizmetlerinin, bölgesel donatımların etkin kullanılıp kullanılmadığı, güvenlik sorunlarının ve kentsel yayılmanın halk tarafından ne şekilde algılandığı konularında bilgiye ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.

Şahin ve Dostoğlu (2007) çalışmalarında; topografya, iklim ve manzara verileri kullanılarak bir değerlendirme yapıp, doğal özelliklerin kentsel mekânın kalitesi üzerindeki etkileri incelenmiş, tasarımın başarı sağlayabilmesinde, doğal çevre verilerinin iyi analiz edilmesinin gerekliliği belirtilmiştir. Nitelikli kentsel mekân çözümleri yapılırken tasarım ve kullanım sürecinde; doğal, fiziksel, sosyal ve ekonomik özelliklerin birlikte ele alınması gerekliliği vurgulanmıştır.

Tosun (2007) çalışmasında; 2007 yılında Çorlu ilçesinde mahalle bazında kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarının yetersiz olduğunu ve bu alanlar arasında dengesizlikler olduğunu saptamıştır. Ayrıca park ve çocuk oyun alanlarının merkezdeki parklar hariç genellikle niceliksel ve niteliksel olarak yetersiz olduğu kanısına varılmıştır. Çorlu İlçesinde, yeşil alanların genişletilmesi ve donatıların iyileştirilmesi ile çözüm yoluna gidileceği görüşüne varılmıştır.

Aymedir (2008) çalışmasında; kentin sorunlu alanlarını tespit etmek için bir yöntem belirtilmiş, yaşam kalitesi, sosyal uyum, sürdürülebilirlik gibi kavramlara ait gösterge setlerinin bütüncül bir çerçevede değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede tez

kapsamında yaşam kalitesi açısından fiziksel ve ekonomik parametreler doğrultusunda yaşam kalitesi bakımından en düşük ve en yüksek mahalleler tespit edilmiştir.

Türkoğlu, Bölen, Baran ve Marans (2008) çalışmalarında; İstanbul'da yaşam kalitesini değerlendirmek için kullanılacak göstergeler belirtilmiştir. Sonuçlara göre İstanbul'un doğal değerlerinin korunması, tarihi değerlerinin korunması, yeşil bir kent olması, çevre sorunlarını çözdüğü, güvenli bir şehir olduğu önermeleri düşük onay almıştır.

İnceoğlu ve Aytuğ (2009) çalışmalarında; tasarımı yeni yapılacak ve/veya yeniden düzenlemesi yapılacak kentsel mekânlar (meydanlar ve sokaklar) için mekânsal kalite parametrelerini belirtmeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda kentsel mekânlar konusunda yapılan çalışmaların daha çok estetik değerler üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Mekânın sadece işlevsel özelliği ile ilgili değil birçok özelliğiyle ele alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Tosun (2009) çalışmasında; sürdürülebilir gelişme ile çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan yaşam kalitesinin artmasının sağlanması amaçlanmıştır. Sürdürülebilir kentleşme anlayışı, doğal kaynakların korunması ve iyileştirilmesi amacını sosyal ve ekonomik gelişme amacı ile bütünleştirmekte; kentsel gelişmenin etkilediği ve kentsel gelişmeyi etkileyen tüm çevresel (yapılı çevre/doğal çevre), sosyal, ekonomik unsurları birbiriyle ilişkili ve dengeli biçimde içermekte; gelişimin biçiminin kararlaştırılması gerekliliği vurgulanmıştır.

Üçer (2009) çalışmasında; kentsel politikaların üretilmesi, kentsel yaşam kalitesini ölçmek için gösterge ve ölçütleri belirlemek, kentsel yaşam kalitesini etkileyen unsurları tanımlamak ve kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine yönelik öneriler sunmak amaçlanmaktadır. Toplam 19 gösterge ve 43 ölçüt belirlenmiştir. Bu gösterge ve ölçütlerin, kentlerin planlanması ve yönetilmesi süreçlerine yol göstermek açısından bir rehber niteliği taşıdığı vurgulanmıştır.

Koramaz (2010) çalışmasında; yeşil alanlar ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiye rekreasyonel, sağlık ve sosyal işlevleri açısından cevap bulmak amaçlanmıştır. Yeşil alanların yaşam kalitesine, konut çevresine olan katkısı, yeşil alanların erişilebilirliğinin artırılması, konut çevresindeki yeşil alanların kullanımının sosyal bütünleşme düzeyiyle ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Şeker (2010) çalışmasında; İstanbul'da yaşam kalitesi araştırılmıştır. İstanbul'da 39 ilçeye ait "İstanbul Yaşam Kalitesi Endeksi" çalışması elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında; İstanbul'daki yaşam kalitesi sıralamasında 39 ilçe arasında Kadıköy'ün ilk sırada yer aldığı gözlenmiştir. Çalışmada konut, iş hayatı, ulaşım, sağlık durumu, güvenlik, trafik, nüfus yoğunluğu ve asayiş ile ilgili sorunların sonuçları vurgulanmıştır.

Koyuncu (2011) çalışmasında; İBB'nin, kentsel yaşam kalitesi kriterleri kapsamında çalışmaları incelenmiştir. İstanbul küresel bir kent olmaya çabalamakta olup bu durum karşısında ulaşım, konut, altyapı gibi kentsel ihtiyaçların en yüksek memnuniyet düzeyine ulaşması gerekmektedir. Sonuç olarak İstanbul'un var olan mekânsal ve sosyo-ekonomik durumunun daha da iyileştirilmesi gerekmektedir.

Oktay (2011) çalışmasında; Gazimağusa ve çevresindeki objektif (somut) çevre koşullarının yanısıra, bölgede yaşayanların bu koşulları nasıl değerlendirdikleri dikkate alınarak kentteki yaşam kalitesinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Yapılan anketlerde çocuk oyun alanları ve doğal çevre sorunlarının öneminin algılanmasına ilişkin bazı sorular sorulmuştur. 1-5 arası kentsel yaşam kalitesi değerlendirmelerinde sonuç Gazimagusa için 3,29 çıkmıştır.

Çerçi (2012) çalışmasında; geçmişte sahip olduğumuz pozitif değerler vasıtasıyla, günümüzdeki olumsuz gelişmelere yön veren sorunlara yanıt bulmaya çalışmak ve böylece çevre kalitesinin artırılması konusunda katkı sağlamak amaçlanmıştır. Estetik değerler ve fiziksel öğelerde uyum: doluluk-boşluklar, malzeme, oranlar, doku, ölçek, sembolleşmiş nostaljik parametreler oluşturulmuştur. Belli dönemlere damga vurma tarihi çevrelerin oluştuğu ve geçirdikleri dönemleri temsil etmeleri vurgulanmıştır.

Ersin (2012) çalışmasında; "Büyükçekmece'de kentsel yaşam kalitesi göstergeleri sağlanıyor mu?" sorusuna yanıt aramıştır. Kentsel yaşam kalitesini en olumsuz etkileyen unsurun işsizlik olduğu tespit edilmiştir. Memnuniyet, eğitimde %65,6, sağlık %63, güvenlik %92,27, nüfus artış hızı %6,1 oranı ile İstanbul ve Türkiye değerlerinin çok üzerinde çıkmıştır.

Marans (2012) çalışmasında; kentsel alanların büyümesinin yerel yönetimleri ve çevre araştırmacılarını ne kadar ölçüde etkilediği konusunu araştırmak amaçlanmıştır. Araştırmada nesnel koşullar ve kentsel yaşam kalitesi arasındaki ilişkileri test etmek için

kavramsal modeller açıklanmıştır. Modeller detaylandırılarak kentsel politikaya destek için planlama ve tasarım konusunda öneriler getirilmiştir.

Coşar (2013) çalışmasında; yavaş şehirde yaşayan halkın kentsel yaşam kalitesini, tatil için bir turist için niçin yavaş şehri seçtiğinin araştırılması amaçlanmıştır. Yerel halk, turistler ve belediye ile yapılan görüşmeler ışığında yerel hak yavaş şehir konusunda bilinçlendirilmeli, yerel yönetimler, turizm işletmeleri, esnaf sistemin işleyişine katkı sağlamalı, yöre yemekleri tanıtılmalı, ev pansiyonculuğu, butik otel işletmesine önem verilmeli, yapılaşma kontrol altına alınmalı, doğal yaşam korunmalı gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Nakanishi, Sinclair, Lintern (2013) çalışmalarında; Avustralya'nın Canberra kentinde iki alanda göstergeler ışığında çevrenin, bu bölgedeki konut sakinlerinin yaşam kalitesini değerlendirmelerini mümkün kılan bütünleşmiş bir planlama önerisi getirmişlerdir. Değerlendirmede ekonomik, sosyal ve çevresel göstergeler kullanılarak yapılan seneryo çalışmasında sağlığa erişimden memnuniyet, sokakta gece yalnız yürürken kendini güvende hissetme, sosyal bakım tesislerine erişim memnuniyeti, yürüme mesafesindeki yeşil alan miktarından memnuniyet konusunda değerlendirmeler yapılmıştır.

Öztürk ve Özdemir (2013) çalışmalarında; Kastamonu kent merkezinde aktif yeşil alan olanaklarının (parklar, çocuk oyun alanları ve spor alanları) verimliliğini belirlemek amacıyla büyüklük ve dağılım oranları hesaplanmıştır. Çalışma kapsamında, genel olarak kent merkezinde bulunan açık ve yeşil alanların yeterli olmadığı, mahalle bazında açık ve yeşil alan dağılımlarının orantısız olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda imar planı kararlarının veya uyulması gerekli şartların kâğıt üzerinde kaldığı hipotezini doğrulamaktadır.

Soltys ve Mainet (2013) çalışmalarında; hem Polonya hem de Fransız halkının, yaşam kalitesi algısını; hem sakinleri hem de yerel liderleri ve küçük kasabaların çekiciliğindeki potansiyel yerlerini analiz etmek amacıyla yapılan araştırmalara dayanmaktadır. Çekicilik ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkileri analiz etmek için, iki ilin küçük kasabaları, Auvergne ve Malopolska makalede incelenmiştir. 2012 yılında Fransa ve Polonya'daki küçük kasabalarında anket yapılmıştır. Neticede yaşam kalitesi Fransa'daki yerel aktörler için bir araç olmakla birlikte, Polonya'daki küçük kasabaların tanıtımında hala net bir faktör olarak görülmemektedir.

Atik (2014) çalışmasında; Neslişah ve Hatice Sultan mahalleleri analiz edilmiş olup kentsel dönüşüm projelerinin bu mahallerin kentsel yaşam kalitesini ve kimliğini ne şekilde etkilediği ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Genel olarak düşük standartlarda yaşamının önemli bir sebebi olan yoksulluğun gerekçelerinden, eğitim, yatırımsızlık, dışa kapalı olma, rol model bulamama, yasal olmayan işler, hapis, genel hayat tarzı noktasında üretilecek yeni çözüm önerileriyle hedeflenen yaşam kalitesine ulaşılabileceği vurgulanmıştır.

Atlı (2014) çalışmasında; İstanbul'un kentsel yeşil alan yetersizliklerini ortaya koymak ve İstanbul Kadıköy ilçesi örneğinde kentsel yeşil alanların erişilebilirlik ölçütlerini (yer seçimi, planlama, erişilebilirlik, büyüklük, nüfus) parklar örneğinde test ederek, alternatifler ortaya koyulması amaçlanmıştır. Değerlendirmede, mevcut kentsel yeşil alanların belirli bir hiyerarşi içerisinde bulunmadığı gibi, dağılımı yönünden bir bütünlük oluşturmadığı görülmektedir. Parkların etkin kullanımını sağlamak için, erişim mesafelerine dikkat edilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Kahraman (2014) çalışmasında; insanların ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirdikleri mekânsal arayışlar ve kamusal mekânlara yönelik kalite ölçütleri üzerine vurgu yapılmıştır. Kullanıcının duyum ve deneyimlerini tarifleyen öznel ölçütlerin, tasarım ve organizasyona ilişkin ölçütler yerine getirilmediği takdirde mekânsal kalitenin varlığından sözemenin mümkün olmayacağıdır. İnsan davranış, boyut ve ihtiyaçlarını ön plana alan, kullanılmak üzere tasarlanan mekânların hem nesnel hem öznel açıdan başarılı olacağı vurgulanmıştır.

Koramaz (2014) çalışmasında; kentsel çevrede, kentsel açık ve yeşil alanlara odaklanılarak, estetik değerlendirme, duygusal tepkiler, mekânsal davranış tercihlerinin irdelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçları çevreye ilişkin fiziksel ve algısal-kavramsal özelliklerin, estetik değerlendirme, duygusal tepkilerin oluşması ve mekânsal davranışın şekillenmesi süreçlerinde etkili olduğu vurgulanmıştır.

Sağlık (2014) çalışmasında; Çanakkale kentinde seçilen 5 alanda (Eski ve Yeni Kordon, Sarıçay ve çevresi, Halkbahçesi, Özgürlük Parkı) mevcut rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi ve bu potansiyelin kent yaşanabilirliği açısından sorgulaması yapılmıştır. Görüşme klavuzu yöntemi, anket çalışmaları ve faktör analizi yöntemleri kullanılarak bir SWOT analiz çalışması yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda; Çanakkale Kentinin rekreasyon potansiyelinin yüksek olmasına karşın, bazı alanların nitelik olarak

güçlendirilmesi gerektiği, böylelikle Çanakkale'deki kentsel yaşam kalitesinin artacağı ve dolayısıyla daha yaşanabilir bir hale dönüşeceği vurgulanmıştır.

Nejad, Mosayebi ve Nejad (2015) çalışmalarında; veri toplama, anket ve kaynak araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Yaşam kalitesini ölçmek için ekonomik, sosyal, hizmet ve fiziksel-çevresel göstergeler kullanılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda Hacı Abad mahallesinde Farhangian mahallesine göre kentsel yaşam kalitesi daha düşük çıkmıştır. Kalkınma programlarının ekonomik iyileşmelere yönlendirilmesi doğrultusunda, bu bölgedeki yaşam kalitesini arttırmada önemli bir adım olacaktır.

Özyavuz ve Aytin (2016) çalışmalarında; kentsel alan ve mekânların kalite değerlendirmesinde alan analizi (gözlem) tekniklerinden yararlanmışlardır. Çalışma Tekirdağ kent merkezinde yapılmış olup, seçilen bazı cadde, sokak, meydan ve rekreasyon alanlarına yönelik değerlendirme formları hazırlanmıştır. Değerlendirme formları her bir cadde, sokak ve kentsel mekânlar için ayrı olarak uzmanlar tarafından doldurulmuştur. Çevre kalitesini oluşturan ve peyzaj mimarlığı çalışma konularına giren bazı parametrelerin kentin önemli bileşenleri üzerinde değerlendirilmesi yapılmıştır. Değerlendirme sonuçları incelendiğinde, cadde ve sokakların çoğunda bazı çevresel kalite parametrelerinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Salihoglu (2016) çalışmasında; İstanbul'daki boş zaman değerlendirme mekânları ile kentteki yaşam kalitesi ilişkisi araştırılmıştır. Boş zaman değerlendirme mekânlarının mekânsal dağılımı, erişilebilirliği, hizmet alanları gibi nesnel verilerle yapılan analizlerin yanında; anketler yardımıyla ilgili hane halkı algıları, kullanım ve memnuniyet düzeyleri ile boş vakitlerin istenilen aktiviteler ile değerlendirilememesine neden olan sınırlayıcılar araştırılmıştır. Boş zaman memnuniyetinin kentsel yaşam kalitesi üzerinde; anlamlı etkileri olduğu görülmüştür.

Yücesu, Korkut ve Kiper (2017) çalışmalarında; Kırklareli kent merkezi içerisindeki açık ve yeşil alanlar ayrıntılı olarak incelenmiş, mevcut ve plandaki durumuyla birlikte ele alınarak analiz edilmiş ve değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Sarı ve Kındap (2018) çalışmalarında; farklı ülkelerde ve Türkiye'de kullanılan kentsel yaşam kalitesi göstergeleri arasındaki farklılıklara ve bu göstergeler konusunda bir anlaşmaya varılmadığı belirtilmiştir. Çalışmada tespit edilen çekirdek, öz ve inceleme gruplarının kentsel yaşam kalitesinin ölçümüne yönelik çalışmalar için yönlendirici

olabileceği düşünülmektedir. Eğer bir bölge ya da il düzeyinde derinlemesine bir analiz ile kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi söz konusu ise öz ya da inceleme grubu göstergeleri çalışmaya dahil edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Açık ve yeşil alanların planlanması, tasarlanması, onarımı ve yönetimi konuları peyzaj mimarlığı meslek disiplini görev ve yetki alanları arasındadır.

İnan ve Sönmez (2019) çalışmalarında; kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi, izlenmesi ve karşılaştırma yapılabilmesi amacıyla ideal bir gösterge seti düzenlemiştir. Ülkemizde veriler konusunda yeterli altyapı bulunmadığından ve bu verilerin temin edilmesinde sıkıntıların yaşandığı ayrıca erişilebilir veriler üzerinden değerlendirmelerin yapıldığı vurgulanmıştır. Oluşturulan ideal göstergelerde konut, eğitim, sağlık, altyapı, iletişim, güvenlik, ulaşım, kültür ve sanat, çevre konularında başlıklar oluşturulmuş olup, çevre alt başlığında hava kirliliği, gürültü, atık su, geri dönüşüm, kişi başına düşen yeşil alan miktarı gibi konulara yer verilmiştir.

Beritan ve Emecen (2020) çalışmalarında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Kampüsünde lisans öğrencilerinin yaşam kalitesi hakkındaki farkındalıklarını ortaya çıkarmak için anket çalışması uygulanarak tespitler yapılmıştır. Kişilerin gelir durumu ile yaşam kalitesi arasında güçlü bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Bu tespitlerin yanında Samsun'un pahalı bir şehir olmadığı, Samsun'un canlı ve güvenli bir kent olduğunu düşünenlerin azınlıkta olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmada yerel yönetim hizmetleri, kültürel ve sanatsal faaliyetler gibi konularda da çalışmalar yapılmıştır.

Kentsel yaşam kalitesine ilişkin daha önce yapılmış çalışmalar özetlendiğinde genel olarak bu çalışmaların ankete dayalı olarak geliştirildiği görülmüştür. Öznel ve nesnel göstergeler kullanılarak ölçümlerin yapıldığı, açık yeşil alan varlığı, mevcut ve plan durumu ve standartları, yaşam kalitesinin; çevre kalitesi, yaşanabilirlik ve sürdürülebilirlik kavramları ile birlikte ele alınarak bir değerlendirmeye tabi tutulduğu görülmüştür.

Kentsel yaşam kalitesinde belediyelerin aldığı rolün öneminin doğal çevrenin iyileştirilmesi ve korunması yönünde yapıcı olacağı sonucuna varılmıştır.

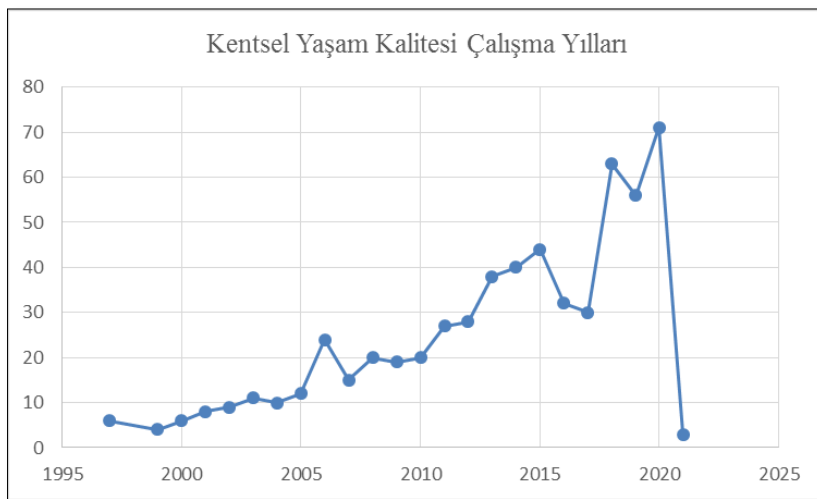
Mekânsal çevre tasarımının yaşam kalitesini arttırmadaki öneminin büyük olduğu, yaşam kalitesi kavramını değerlendirmede objektif ve subjektif öğelerin birlikte değerlendirilmesi gerektiği üzerine vurgu yapılmıştır. Kentsel dönüşümlerin öncesinde planlanmış yeşil alanların yaşam kalitesini arttırmada aktif rol oynadığı tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalarda öncelikli olarak yeşil alanlar, konut ve konut durumu, iş, ulaşım, sağlık, güvenlik, nüfus yoğunluğu ile ilgili sonuçlar üzerinde yoğunlaşmıştır.

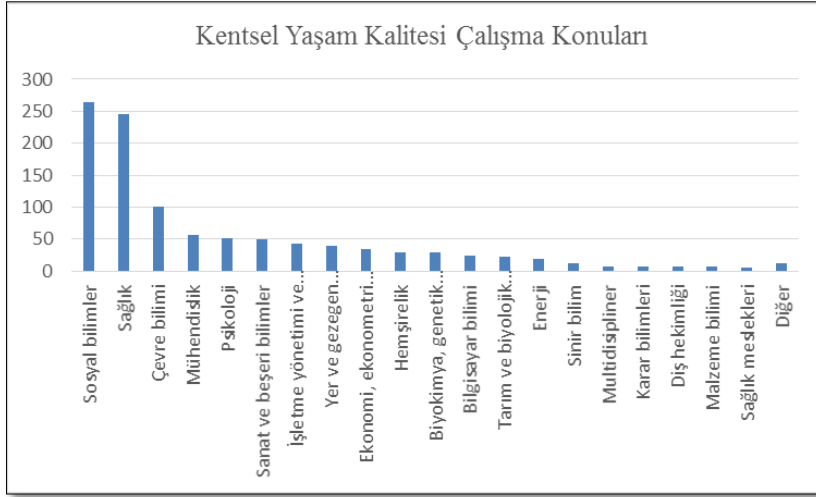
Çalışmalarda; kentsel yaşam alanlarının büyümesi sonucunda yerel yönetimlerin karşısına çıkan zorluklar, çevre araştırmacılarına kentsel sorunların çözümüne katkı açısından bir fırsat sunmaktadır. Yapılan çalışmalar gösteriyor ki genel kanı mahalle bazında açık ve yeşil alan oranının imar plan kararlarında belirlenen ölçütlere uyulması neticesinde, kent bütününde aktif yeşil alanların yaşam kalitesine etkisi olumlu olacaktır. Parkların etkin kullanımında önemli rol oynayan erişilebilirlik konusunun yaşam kalitesini etkileyen bir unsur olduğu; boş zaman değerlendirme memnuniyetinin erişilebilirlikle birlikte ele alındığında yaşam kalitesi üzerinde anlamlı etkileri olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak farklı ülkeler ve Türkiye’de belirli bir gösterge setinin oluşturulmadığı ve bu konuda çalışmaların yapılması gerekliliği tespit edilmiştir.

Kentsel yaşam kalitesine yönelik yukarıda verilen çalışmalara ek olarak scopus Şekil 1.1. ve Şekil 1.2.’de ve yök tez tarama veri tabanlarında taramalar yapılmış ve çıkan sonuçlar sayısal veriler eşliğinde çizelge ve grafikler şeklinde sunulmuştur. Şekil 1.1.’de 1997-2021 yılları arasında kentsel yaşam kalitesi ile ilgili yapılan çalışmalarda artış olduğu görülmektedir. Şekil 1.2.’de gösterilen grafikte kentsel yaşam kalitesi ile ilgili yapılan çalışmaların daha çok sosyal bilimler, sağlık, çevre bilimi, mühendislik ve psikoloji alanında yoğunlaştığı görülmektedir.

Şekil 1.1. Scopus veri tabanında kentsel yaşam kalitesine yönelik 1997-2021 yılları arasında yapılmış olan çalışmaların grafiksel gösterimi (Anonim, 2021).

Şekil 1.2. Scopus veri tabanında kentsel yaşam kalitesine yönelik yapılan araştırmaların farklı bilim dalları içerisindeki dağılımının grafiksel gösterimi (Anonim, 2021).

Çizelge 1.1.'de 1998-2020 yılları arasında "Kentsel Yaşam Kalitesi" ve "Yaşam Kalitesi" konulu toplam 48 adet tez çalışması bulunmaktadır. Bu çalışmalardan 35 adeti Yüksek Lisans tez çalışması, 13 adeti ise Doktora tez çalışmasıdır. Tüm çalışmaların içerisinde ise Peyzaj Mimarlığı ile ilgili 6 adet tez çalışması yapılmıştır.

Çizelge 1.1.Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yaşam Kalitesi konusuyula ilgili taranan tez çalışmaları (Anonim, 2020c).

No	Yıl	Yüksek Lisans / Doktora	Çalışma alanı	Anabilim Dalı
1	1998	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesine çok ölçütlü bir yaklaşım İstanbul örneği	Endüstri Müh.
2	2004	Dr.	Kentsel yaşam kalitesi ölçütleri ile İstanbul analizi ve toplam kentsel yaşam kalitesi yönetim yaklaşımı	Şehircilik ve Bölge Planlama
3	2005	Y.L.	Mimarlık ve kentsel yaşam kalitesinin sağlanmasında dönüşüm projelerinin rolü: Bursa-Santral Garaj bölgesi örneği	Mimarlık
4	2008	Dr.	Kentsel yaşam kalitesi değerlendirmesinde bulanık küme modeli: Zeytinburnu İlçesi	Şehircilik ve Bölge Planlama
5	2009	Dr.	Kentsel yaşam kalitesinin belediye hizmetleri kapsamında belirlenmesine yönelik bir yaklaşım: Orta ölçekli kent örnekleri	Kamu Yönetimi

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yaşam Kalitesi konusyla ilgili taranan tez çalışmaları-Devamı

No	Yıl	Yüksek Lisans / Doktora	Çalışma alanı	Anabilim Dalı
6	2011	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesi ve İstanbul örneği	Kamu Yönetimi
7	2011	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesi kriterleri: İstanbul Büyükşehir Belediyesi örneği	Kamu Yönetimi
8	2011	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesinde trafik durultmanın rolü: Kırıkkale örneği	Trafik, Şehircilik ve Bölge Planlama
9	2012	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesi göstergeleri: Büyükçekmece örneğinde irdelenmesi	Şehircilik ve Bölge Planlama
10	2012	Dr.	Kentsel peyzajda yaşam kalitesinin kentsel bellek ve yer kavramı ile etkileşimi: Düzce kent merkezi	Peyzaj Mimarlığı
11	2013	Dr.	Yavaş şehir (Cittaslow) olgusunun turist davranışları ve yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına etkileri	Turizm
12	2013	Y.L.	Kıyı yerleşimlerinde ikinci konutun kentsel yaşam kalitesine etkileri Ayvalık örnekleri	Mimarlık
13	2013	Y.L.	Akciğer kanseri insidans oranları ile kentsel yaşam kalitesi arasındaki mekânsal ilişkinin değerlendirilmesi: İzmir örneği	Şehircilik ve Bölge Planlama
14	2014	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesi ve kent kimliği bağlamında İstanbul'daki yenileme uygulamaları üzerine bir değerlendirme; Sulukule örneği	Şehircilik ve Bölge Planlama
15	2014	Y.L.	Kentsel dönüşümde sosyal donatı alanlarının değişimi ve kentsel yaşam kalitesine etkisi: Ataşehir Barbaros mahallesi örneği	Şehircilik ve Bölge Planlama
16	2014	Dr.	Öznel kentsel yaşam kalitesinin mahalle ölçeğinde değerlendirilmesi	Şehircilik ve Bölge Planlama
17	2015	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesi bağlamında Esenyurt Kıraç yerleşmesi	Şehircilik ve Bölge Planlama
18	2015	Y.L.	İstanbul'da yerinde kentsel dönüşüm uygulamaları ve kentsel yaşam kalitesi '6306 Sayılı Kanun'a göre'	Kamu Yönetimi
19	2016	Y.L.	Perşembe ilçesinin Yavaş Kent Birliğine dahil olmasının kentsel yaşam kalitesine etkisi	Kamu Yönetimi

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yaşam Kalitesi konusyla ilgili taranan tez çalışmaları-Devamı

No	Yıl	Yüksek Lisans / Doktora	Çalışma alanı	Anabilim Dalı
20	2016	Dr.	Kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesinde boş zaman aktivitelerinin rolü: İstanbul örneği	Şehircilik ve Bölge Planlama
21	2016	Dr.	Kentsel yaşam kalitesinin yavaş şehir belediye hizmetleri kapsamında değerlendirilmesi: Seferihisar örneği	İşletme
22	2016	Y.L.	Toplu taşıma sistemlerinin kentsel yaşam kalitesine etkisi: İstanbul Kadıköy-Kartal metro örneği	Şehircilik ve Bölge Planlama
23	2016	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesi ve yürünebilirlik deneyiminin Alanya üzerinde okunması	Mimarlık
24	2016	Y.L.	Kentsel dönüşüm projelerinin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisinin Adana örneğinde incelenmesi	Peyzaj Mimarlığı
25	2017	Y.L.	Kentsel dönüşüm uygulamalarının kentsel yaşam kalitesine etkileri: Denizli Karşıyaka mahallesi örneği	Kamu Yönetimi
26	2017	Y.L.	Nevşehir ve Niğde belediyeleri örneğinde kentsel yaşam kalitesi: Emek ve Selçuk mahalleleri örneği	Kamu Yönetimi
27	2017	Dr.	Kentsel gelişmenin, kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Bursa örneği	Kamu Yönetimi
28	2017	Dr.	Gecekondu tasfiyesine dayalı konut üretim sürecinin yaşam kalitesi üzerindeki etkilerine yönelik bir çözümleme: İBB örneği	Mimarlık
29	2018	Dr.	Açık ve yeşil alanların kentsel yaşam kalitesine etkisinin belirlenmesi: Sancaktepe örneği	Peyzaj Mimarlığı
30	2018	Y.L.	Konut ve konut çevresi seçiminde etkili parametrelerin kentsel yaşam kalitesi bağlamında incelenmesi; Gaziantep örneği	Mimarlık
31	2018	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesinin ekonomik boyutu, fındık üretiminin kente katkısı, Fatsa örneği	Mimarlık
32	2018	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesinin sosyal çevre boyutu Sarıyer örneği	Şehircilik ve Bölge Planlama
33	2018	Y.L.	Yavaş şehirler (cittaslow) ve kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Seferihisar halkının algısı üzerine bir araştırma	Kamu Yönetimi

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yaşam Kalitesi konusıyla ilgili taranan tez çalışmaları-Devamı

No	Yıl	Yüks ek Lis ans / Dok tora	Çalışma alanı	Anabilim Dalı
34	2018	Dr.	Kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde yavaş kent (Cittaslow) uygulamalarının etkisi üzerine bir analiz: Aydın/ Yenipazar örneği	Kamu Yönetimi
35	2019	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesi ve yaşanabilirlik analizi: Erzurum örneği	Ekonomi
36	2019	Y.L.	Yeşil alanların kentsel yaşam kalitesine etkisinin Bolu kentinde irdelenmesi	Peyzaj Mimarlığı
37	2019	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesinin ölçülebilirliği: Belediye stratejik planları üzerinden bir değerlendirme	Kamu Yönetimi
38	2019	Y.L.	Kentsel yaşam kalitesinin sayısal verilerle ölçümü: Selçuklu ilçesi örneği	Peyzaj Mimarlığı
39	2019	Y.L.	5747 ve 6360 sayılı kanunlarla ilk kademe ve belde belediyelerinin birleştirilme ve bütünleştirilmesinin, kentsel yaşam kalitesi üzerine etkileri: İstanbul Sancaktepe örneği	Kamu Yönetimi
40	2019	Dr.	Kentsel dönüşüm uygulamalarının kentsel yaşam kalitesine etkisinin toplumsal yansıması: Mamak örneği	Kamu Yönetimi
41	2019	Y.L.	Kentsel dönüşüm alanlarında sosyal donatı alanlarının değişiminin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisi, Afyonkarahisar mısırii camii kentsel dönüşüm alanı örneği	Şehircilik ve Bölge Planlama
42	2019	Y.L.	Yoksulluk, kent güvenliği ve suç ilişkisinin kentsel yaşam kalitesine etkileri: İzmir örneği	Kamu Yönetimi
43	2019	Y.L.	Kentsel dönüşüm hizmetlerinin kentsel yaşam kalitesi algısı incelenmesi: Erzurum kent merkezide yaşayanlar üzerinde bir uygulama	İşletme
44	2019	Y.L.	Kentsel dönüşüm projelerinin periferisindeki alanlarda kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Ataşehir alan çalışması	Mimarlık
45	2020	Y.L.	Sosyal ve ekonomik yönleriyle kentleşmenin kentsel yaşam kalitesine etkileri araştırması: Çanakkale örneği	Kamu Yönetimi

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yaşam Kalitesi konusıyla ilgili taranan tez çalışmaları-Devamı

No	Yıl	Yüksek Lisans / Doktora	Çalışma alanı	Anabilim Dalı
46	2020	Y.L.	'Sakin Şehir' olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin kent sakinlerinin algıları bağlamında incelenmesi: Akyaka örneği	Kamu Yönetimi
47	2020	Y.L.	İlkokulların mekânsal yeterliliğinin kentsel yaşam kalitesi açısından incelenmesi: Pendik örneği	Şehircilik ve Bölge Planlama
48	2020	Dr.	Yeşil alanlara ilişkin yaşam kalitesinin mahalle-toplu konut ölçeklerinde karşılaştırmalı analizi: Küçükçekmece ilçesi	Peyzaj Mimarlığı

2. KURAMSAL TEMELLER

Kuramsal temeller bölümü beş alt bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kent kavramı, ikinci bölümde yaşam kalitesi kavramı ve üçüncü bölümde ise kentsel yaşam kalitesi kavramı incelenmiştir. Dördüncü bölümde uluslararası kentsel yaşam kalitesine ilişkin yaklaşımlar ve beşinci bölümde ise Türkiye’de kentsel yaşam kalitesine ilişkin yaklaşımlar ele alınarak incelenmiştir.

2.1. Kent Kavramı

Kent kavramı, neolitik çağ kültürü ve paleolitik çağ kültürünün birleşmesi sonucunda ortaya çıkmıştır (Mumford, 2007). Demirel 1999’un ifade ettiği gibi geçmiş dönemlerde “cite”, “polis”, “medine” ve “kent” kavramlarının yerine bugün “bourg”, “ville”, “city” ve “urban” kelimeleri kullanılmaktadır (Topal, 2004). Kavruk 2002’un belirttiği şekilde kentler ilk ortaya çıktıkları tarihten itibaren geçirdikleri büyük değişimin ötesinde uygarlık alanında büyük bir dönüşüm yaşamışlardır. Bu dönüşüm ile insanoğlunun dönüşümü birbirini etkilerken; kentler tarih boyunca kültür ve uygarlıkların doğduğu, geliştiği ve çeşitli uygarlıkları da bu varlığı ile değiştiren yerleşim mekânlarından daha farklı özellikler taşıyan merkezler olmuştur (Pustu, 2006).

İnsanoğlu, avcılık toplayıcılık yaptığı devirlerden sonra tarım devrimi ile birlikte yerleşik hayata geçerek 19. yüzyılda endüstri devrimi ile birlikte kentlere büyük göçler olmuştur. Böylelikle kentlerin önemi daha da artmıştır (Ayten vd.,2005).

Tarih boyunca dünya nüfusunun daha çok kırsal alanlarda yaşadığı gerçeğine rağmen kentler hep bir cazibe merkezi niteliğinde olmuştur. Sanayi devriminden sonraki dönemde ise kentlere olan talep daha da artmıştır (Tümertekin ve Özgüç, 2006). Kentsel mekanların biçim ve işlevleri değişerek kent kavramı içeriği bütünüyle değişmiş, sosyoloji, tarih, coğrafya ve ekoloji gibi değişik araştırma alanlarına girmesiyle farklı kent tanımlamaları ortaya çıkmıştır (Topal, 2004).

Bu farklı tanımlarda kentin, Keleş 2016’in vurguladığı gibi nüfus, idari, ekonomik ve sosyolojik boyutlarıyla birlikte düşünülerek ele alınması gerekmektedir (Demir, 2004).

Aristo zamanında yapılan tanımlamalarda Karaman 1998 ve Öner 1998’in ifade ettiği gibi kent, insanların daha iyi bir yaşam sürmek için toplandıkları alanlar olarak tanımlanırken,

Adam Smith ise kentin özellikle zanaat fonksiyonları üzerinde vurgu yapmıştır. Bunun yanında İbn-i Haldun, kentleri, endüstri merkezleri olarak tanımlarken, kentleşmeyi “göçebe ve kır insanları için son aşama” olarak kabul etmiştir (Topal, 2004).

Kent, özelliklerine uygun, kentsel mekanı içeren ya da onunla birlikte yapılandırılan yerleşmedir (Krier, 1979). Bu yerleşme içerisinde Sencer 1979’un ifade ettiği kentte karmaşık, farklı cinsten, değişime uğramış toplumsal bütünlüğü olan, nüfusun yoğun olduğu yerleşim alanları” bulunmaktadır (Gökulu, 2010). Tüm bunların yanında yerleşim biçimi olmasının yanında, kendine has kültürü ve yaşam tarzını barındıran bir yapıya sahiptir (Bal, 2003; Kurt, 2011). Kentin her köşesinde toplumların yaşanmışlıkları bulunmaktadır (Turan ve Dinçer, 2017). Bu alanlar içerisindeki kent; nüfus yapısı, kan bağı, etnik, dinsel, kültürel, eğitim seviyesi, gelenek, örf ve adetler açısından farklı mozaiklere sahip yerleşimleri barındırmasının yanında, kan bağı, cinsiyet ayrımcılığı, statü, etnik ve dini ayrımcılık yaklaşımlarını kaldırarak eşitlik düşüncesinin benimsenmesini sağlama amacıyla olmalıdır (Bookchin, 1999).

1924 tarihli 442 sayılı köy kanununa göre “Nüfusu 2000’den aşağı olan yerleşmelere köy, nüfusu 2000-20.000 arasında olanlara kasaba ve 20.000’den çok nüfusu olanlara ise kent denmektedir (Anonim, 2019t). Bu sebeptendir ki Kıray (1998) ise kenti; “tarımsal dışı üretimin sağlandığı ve de hem tarımsal hem de tarım dışı üretimin dağıtımını içerisinde barındıran, teknolojik gelişmişliğe göre büyüklük, heterojenlik düzeylerine varmış yerleşme alanları” olarak tanımlayarak farklılaştırmaktadır (Gökulu, 2010). Bu farklılıklar içerisinde kent aslında bir eko-topluluktur. Kalabalık nüfusa sahip, yapısal açıdan oldukça büyük ve bireylerin yiyecek üretimiyle uğraşmadığı her türlü kentsel varlığı “kent” olarak adlandırmak yeterli olmaktadır (Bookchin, 1999).

Çağdaş dünyanın “kent” tanımlama derecesi, kentlerde yaşayan toplam nüfusun oranı ile ölçülmemektedir. Çevre ile insanın etkilenmesi, toplum, mekân ve davranış biçimleri, bireylerin ve toplumun kendi yaşam şartları tanımlamasına olanak sağlamıştır. Bir şehirde insanların birbirini duyma, görme, çevredeki sosyal ortam ve orada yaşayan, çalışan insanlarla ilgili bilgi edinimi fırsatı yaratmaktadır (Erdönmez ve Akı, 2005). Kentler, toplumsal gelişmelerin ve siyasal devrimlerin ortaya çıkışında önemli rol oynayarak yönetim, politika, yargı, pazar yeri, kültür, eğitim, sanat, din vb. açıdan her zaman merkez konumunda olarak, insanlar için uygun alanlar yaratmıştır (Karataş ve Kılıç, 2017).

Tarımsal olmayan üretim yapılan kentler teknolojinin beraberinde getirdiği, büyüklük, yoğunluk, heterojenlik ve bütünleşme düzeylerine varmış yerleşme türüdür (Tekeli, 2011). Kentler, toplumsal ve kültürel nitelikleri içeren değişken ve dinamik bir değişim ve gelişim süreci yaşamaktadırlar (Köseoğlu ve Aydın, 2009). Sağlıklı Kentler Projesi'nde de ifade edildiği gibi kent; yaşayan, nefes alan, büyüyen, sürekli değişen, iç dinamiği olan karmaşık bir yapıdır (Anonim, 2008).

2.2. Yaşam Kalitesi Kavramı

Dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik ve sosyal değişim süreci neticesinde, 'kentleşme, yapılaşma' sorunlarının tanımlanması gerekmektedir. Bu bağlamda, mevcut ve yeni kentsel alanlarda çevre ve yaşam kalitesi, üzerinde durulması gereken önemli konulardır (Yıldız, 2007).

Yaşam kalitesi kavramı, Platon ve Aristo zamanındaki refah veya mutluluk tartışmalarına kadar uzanan eski bir kökene sahiptir. Bugün, yaşam kalitesi ifadesi bilimsel ve ortak dilde yaygın bir şekilde kullanılmakta olup, evrensel ve kabul gören tek bir tanımı yoktur. Son yirmi yılda, yaşam kalitesi kavramını tanımlamak için kavram sıklıkla kullanılmıştır. Birçok anket öznel ve nesnel göstergelerle yaşam kalitesini değerlendirmeye çalışmaktadır (Iezzi, 2006).

Yaşam kalitesi, yaşamı bütün yönleriyle değerlendirmeyi hedefleyen kapsamlı bir kavramdır. Hemen hemen birçok bilimsel disiplinin ve toplumsal faaliyetlerin ilgisini çekmektedir. Değişik meslek disiplinleri kendi alanlarına göre farklı tanımlar geliştirmektedir (Tekeli, 2010).

Yaşam kalitesi, insanların biyolojik durumları, yaşam biçimleri, ilişkileri ve içinde buldukları çevrenin nicel ve nitel değerlerinin toplamı olarak tanımlanabilir (Şeker, 2010). Kimi zaman toplum kalitesi veya vatandaşların mutluluğu olarak tanımlanabilmektedir. Bu konuda fikir ayrılıkları olmasına rağmen zamanla bu durum daha da netleşme eğilimindedir (Veenhoven, 2006).

Yaşam kalitesi, bir bireyin yaşam deneyiminin, bireyin taleplerini psikolojik ve fizyolojik karşılama derecesidir (Kerce, 1992). Vatandaşların farklı alanlardaki memnuniyetlerini ifade etmek için kullanılan politik bir kavramdır. Yaşam kalitesini

benimseyen toplumlarda öncelikli olarak irdelenen konular başında trafik, suç, iş imkânı ve parklar/yeşil alanlar gelmektedir (Myers,1988).

Yaşam kalitesi; İnsanların ve toplumların, gelir düzeylerinin, iş kalitelerinin, sağlıklarının, eğitim düzeylerinin, yaşadıkları fiziksel çevrenin ve sosyal yaşantılarının bileşiminin genel niteliğidir (Anonim, 2012). Kentsel çevreyi oluşturan tüm unsurlardan etkilenmektedir. Kalite düzeyini arazi kullanımı, mekân organizasyonları, kent yönetimi ve kent hizmetleri ile kent halkının bu durumdan faydalanma ve memnun kalması şekillendirir (Türkoğlu ve Koramaz, 2018).

Yaşam kalitesi, hem doğal hem de yapay çevre içerisinde etkileşim içerisinde olan insanları doğrudan etkileyen bir kavramdır (Perloff, 1969).

Cobb 2000'in ifade ettiği gibi yaşam kalitesi, öncelikle bireysel ihtiyaçların karşılanması ile ilgilenen bir kavramdır. Bir toplumun ihtiyaçlarının en üst düzeyde karşılanması ve daha çok kişiye olumlu deneyimler sunması sonucunda toplumun iyi bir yaşam kalitesine sahip olduğu düşünülmektedir. Faydacılığın birkaç çeşidi vardır; birincisi maddi kaynaklar (örneğin, gelir, mülk vb.), ikincisi ise mutluluk, olumlu duygular ve memnuniyet gibi göstergelerdir (Nimmerfeldt, 2015).

Szalai 1980'e göre yaşam kalitesi, mükemmellik derecesini veya yaşamın tatmin edici karakterini ifade eder. Bir kişinin varoluşsal hali, refahı, yaşamdan memnuniyeti, bir yandan yaşamının 'nesnel' gerçekleri ile belirlenirken, diğer yandan sahip olduğu yaşamın ve kendi 'öznel' algı ve değerlendirmeleri ile belirlenir (Van Kamp vd., 2003).

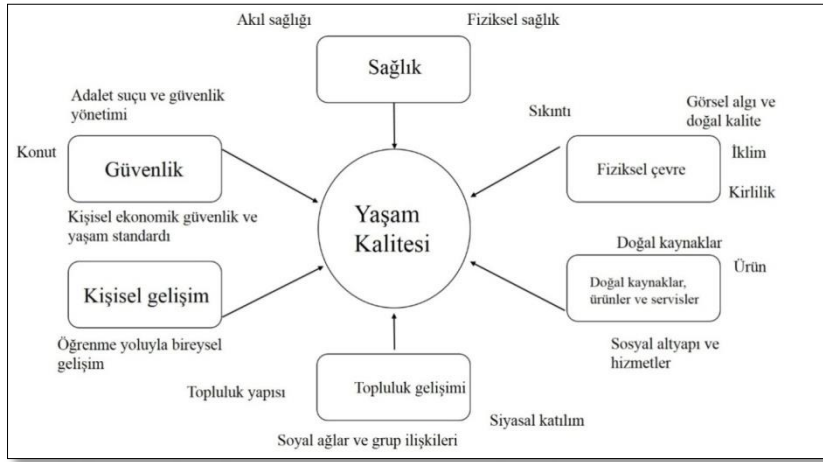
Bir yerleşim yeri, yaşanabilirlik unsurları dâhil olmak üzere yaşanabilirlik kavramı için temeldir. İnsanlar yerleşim yerlerinde yaşar, yerleşim yerleri içinde ve arasında bir yerden başka bir yere hareket ederler (Vandemark vd.,2002).

Yaşam kalitesini tanımlamak ve ölçmek için büyüme ve değişimin en iyi nasıl yönetileceği konusunda fikir birliği oluşturmak gerekir. Yaşam kalitesini tanımlamayı ve ölçmeyi hedefleyen toplumlar neyin önemli ve korunması ve güçlendirilmesi gerekli olduğu konusunda tespitler yapmak durumundadırlar (Shookner,1998).

Geçmişte mutluluk ve refah terimleri daha çok kullanılırken günümüzde ise yerine yaşam kalitesi ve refah terimleri kullanılmaktadır (Veenhoven, 2006). Güvenlik, sağlık, eğitim, kültür, aile, bireysel gelişim, fiziksel çevre, çalışma koşulları, konut ve doğal çevreye

duyulan memnuniyet düzeyi, yaşam kalitesini belirlemektedir (Öztürk ve Özdemir, 2013). Aşağıdaki Şekil 2.1’ de Yaşam kalitesini oluşturan bileşenler gösterilmektedir.

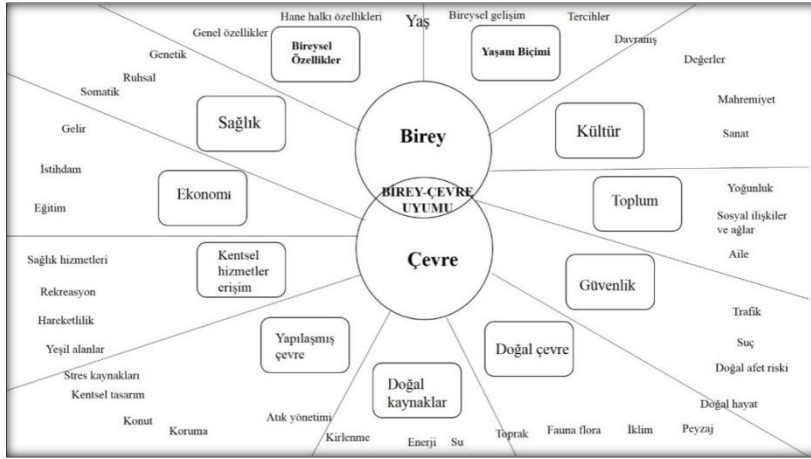
Şekil 2.1. Yaşam kalitesini oluşturan bileşenler (Van Kamp vd., 2003).

Günümüzde ise yaşam kalitesi kavramının üç temel bakış açısı ile ele alındığını söylemek mümkündür ve bu temel bakış açıları; bireysel tatmin merkezli, insan merkezli, ortam merkezlidir (Tekeli, 2010).

Yaşam kalitesinin tanımı iki temel unsuru içermelidir.

- Memnuniyet duygusu üreten psikolojik-fizyolojik mekanizma
- Bu mekanizmayı meşgul eden dış olaylar (Pacione, 2016).

Yaşam kalitesi; Şekil 2.2.’de gösterildiği gibi düşük suç oranı, sanat durumu, eğlence ve boş zaman aktiviteleri, rekreasyon alanlarına ve doğal yaşam alanlarına erişim, iyi bir altyapı ve en uygun eğitim koşulları anlamına gelir. Ölçülebilir bir yaşam standardımızın olmasının yanında doğrudan ölçülemeyen istek ve beklentilerimiz de olmalıdır (Iezzi, 2006).

Şekil 2.2. (İnsan) yaşanabilirliği ve (çevresel) yaşam kalitesi alanları (Van Kamp vd., 2003).

Yaşam Kalitesi kavramını Shafer vd.(2000); bir kentin oluşumunu sağlayan toplum, çevre ve ekonomi çerçevesinde değerlendirmiştir. Bu aşamada ekolojik açıdan fayda sağlayan yaşanabilirlik, ulaşılabilirlik ve sürdürülebilirliğin ortak noktada toplandığı alan, yaşam kalitesini oluşturmuştur (Van Kamp vd., 2003).

Diener ve Suh 1997, yaşam kalitesini belirlemede üç ana felsefi yaklaşımın olduğunu öne sürmüşlerdir:

- Dinsel, felsefi veya diğer sistemlere dayanan normatif ideallerin dikte ettiği yaşam kalitesi özellikleri
- Tercihlerin memnuniyeti (seçim programı)
- Bireylerin deneyimi.

Bu yaklaşımlar yaşam kalitesinin üç ölçütü ile ilgilidir: sosyal göstergeler, ekonomik indeksler ve iyilik hali (Dissert ve Deller, 2016).

Yaşam kalitesinin, kentsel çevre, sosyal imkânlar, ticari ve hizmet tesisleri gibi objektif bir bakış açısıyla çeşitli yönleri olmakla birlikte ayrıca yeni gelen yerleşim sakinlerinin standart ve kentsel tesisler konusunda araştırma ve pazarlama talepleri bulunmaktadır (Soltys, 2013).

2.2.1. Yaşam Kalitesi Temelli Yaklaşımlar

Kentsel alanlarda yaşam kalitesi vizyonu, kent sakinlerinin kültürel, sosyal ve psikolojik sağlıklarını etkileyen düşüncelerini ifade etmekte ve vurgulamaktadır (Mazumdar, 2007).

Sağlıklı düşünebilen, sosyal ilişkilere sahip ve kaliteli bireylerin tüm çevreye olumlu etkileri olacağı ve dolayısıyla da toplumun genelini etkileyecek şekilde yaşam kalitesine pozitif bir katkı sağlayacağı düşünüldüğünde bu alanda yapılacak çalışmaların literatüre ve beraberinde topluma birçok kazanımlar sağlayacağı düşünülmektedir (Kula ve Çakar, 2015).

Bu durumda karşımıza, insan psikolojisinde gereksinim olan insan ihtiyaçlarını ortaya çıkarmakta olup Tekeli 2010’ünde belirttiği gibi Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisinde tanımlanan beş temel öge karşılanmadığında tam bir iyilik halinde olunamayacağıdır. Bu beş düzeydeki gereksinme kuramı her yerde karşımıza çıkmaktadır.

Maslow (1970)’a göre ihtiyaçlar hiyerarşisi 5 ana kategoriye ayrılmaktadır:

- Kendini Gerçekleştirme
- Değer Verilme/Saygınlık İhtiyacı
- Aidiyet ve sevgi İhtiyacı
- Güvenlik İhtiyacı
- Fizyolojik İhtiyaçlar

Tüm bu ihtiyaçlar karşılanarak kişi istediği şeyi yaptığı zaman kendini gerçekleştirme ihtiyacını gerçekleştirecektir (Maslow, 1970).

Şekil 2.3’de gösterilen İhtiyaçlar hiyerarşisine göre; en temel olan fizyolojik ihtiyaçlar; Hava, su, gıda, uyumak vb. yaşamın sürdürülmesi için mutlaka gerekli olanlardır. İkinci kademedede güvenlik ihtiyacı gelmektedir. Güvenlik ihtiyacı karşılandığında çevrede kararlılık ve tutarlılık sağlanır. Üçüncü düzeyde sevgi ve ait olma gereksinimleri yer alır. İnsanların içinde bulunduğu, toplumda kendilerine gerek olduğuna, sevildiklerine ve yalnız olmadıklarına inanmaları anlamına gelir. Bir sonraki aşamada; saygınlık ihtiyacı ortaya çıkar. Bir kişi kendisine saygısını koruduğunda ve başkaları tarafından saygı gördüğünde kendisine güveni artar. En üst düzeyde kendisini gerçekleştirme gereksinmesi yer alır. Maslow bu ihtiyacı; insanların gerçekleştirmek için doğduğuna inandığı işi gerçekleştirmesi olarak

tanımlamaktadır. Bunu başaramadıkça insan kendisini huzursuz olarak hisseder ve stres altına girer (Tekeli, 2010).

Şekil2.3.Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi (Maslow, 1970).

Kentsel yaşam kalitesine yönelik bir diğer alternatif yaklaşım açıklamalarını da Myers, 1988 aşağıda gösterilen Çizelge 2.1'de ifade etmiştir. Yaklaşımın kökeni, ölçme odağı, kullanılan istatistikler, dikkat çekilen hususlar ve politik, ekonomik çıkarımlar olarak sınıflara ayırıp, yaşanabilirliği, ücret farklılığını, öznel iyi olma halini ve toplumsal eğilimleri bu sınıflar içerisinde incelemiştir.

Çizelge 2.1.Yaşam kalitesine yönelik alternatif yaklaşımlar (Myers, 1988).

	Yaşanabilirlik karşılaştırması	Ücret farklılıkları	Öznel iyi olma	Toplumsal eğilimler
Yaklaşımın kökeni	Coğrafya, gazetecilik	İktisat	Psikoloji, sosyoloji	Şehir planlama
Yaklaşımın ölçme odağı	İkincil verilere dayanarak toplumun objektif özelliklerinin belirlenmesi	İkincil verilere dayanarak ücret farklılığı karşılaştırılması yapılması	Kişisel mülakatlara dayanarak yaşam doyumu kestirimcilerinin belirlenmesi	İkincil verilere ve mülakatlara dayanarak yaşam kalitesi bileşenlerindeki yerel eğilimlerin belirlenmesi
Yaklaşımın kullanılan istatistikî araç	Araştırmacıya göre belirlenen ağırlıklar kullanılarak çeşitli objektif göstergelerin birleştirilmesi	Yerler arasındaki ücret farklılıklarına objektif özelliklerin ağırlıklı katkısının regresyon modelleriyle tahmin edilmesi	Farklı yaşam alanlarının öznel değerlendirilmesinin genel yaşam doyumuna ağırlıklı katkısının regresyon modelleriyle tahmini	Değişen toplumsal özelliklere objektif göstergeler ile her ayrı faktörün bireyler tarafından öznel değerlendirilmesi

Yaşam kalitesine yönelik alternatif yaklaşımlar-Devamı				
	Yaşanabilirlik karşılaştırması	Ücret farklılıkları	Öznel iyi olma	Toplumsal eğilimler
Yaklaşımın dikkat çektiği husus	Hangi yerlerin daha iyi ya da daha kötü olduğunun belirlenmesi	Hangi yerlerin daha yüksek ücret ödemesi gerektiğinin belirlenmesi	Kişisel özellikler ve özel yaşam	Hangi faktörlerin daha iyi ya da daha kötüye gittiğinin belirlenmesi, vatandaşın önceliklerine vurgulama
Politik, ekonomik çıkarım	Firmalar ve işçilerin yerini değiştirmek için rekabet	İş yapma maliyetlerinin düşük/yüksek göstergeleri	Yerel yönetimlerin yardımı yok	Gelişme süreci ile ilgili yerel problemler ve amaçları

2.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı

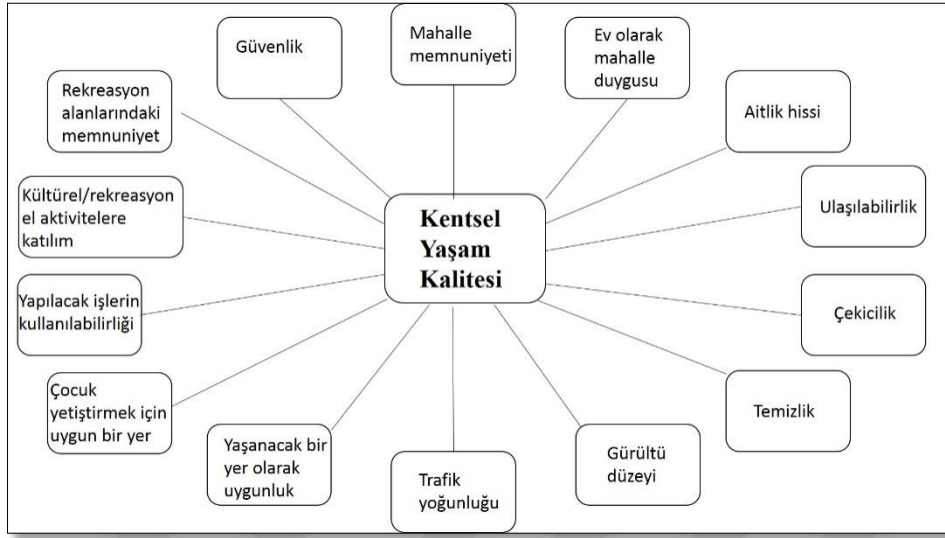
Kentsel yaşam kalitesi kavramı ilk olarak 1960'larda Sosyal Göstergeler Hareketi kapsamında ortaya çıkmıştır. Sanayi devriminden sonra şehirlerde ortaya çıkan olumsuz koşullar karşısında kentsel çevrenin yaşanabilir hale getirilmesi için İngiltere'de sağlık yasaları çıkarılmıştır (Sarı ve Kındap, 2018).

1960'lardan bu yana kavramsal bilgilerin ışığında mevcut kentleri incelemek, kentlere dair geri bildirim almak, daha yaşanılabilir kentler oluşturmak, sosyoloji, ekonomi, mimarlık ve planlama gibi disiplinlerin merak alanı olmuştur (TRC1, 2015).

Kentsel yaşam kalitesi, kent tanımına giren yerlerde, alt yapı, iletişim, ulaşım, konut ve benzeri olanakların sağlanmasının belirlenen ölçütlerin üstünde olması durumunu yansıtır. Kavram geniş anlamıyla toplumsal, siyasal öge ve bu tüm süreçleri de ihtiva eder. Kentin sunduğu olanaklar çerçevesinde yaşayan bireylerin eşit, dengeli, gereksinimlerden yararlanmanın olduğu, eğitim, sanat, kültür ve siyasal süreçlere katılabilme imkânı sağlanabilmektedir (Geray, 1998).

Kentsel çevrenin kalitesine olan mevcut ilgi büyük ölçüde gelişen iki kaygının bir araya gelmesidir. Birincisi, doğal çevrenin kalitesi ile ilgili olarak hava, su, toprak, vahşi alanlar ve diğer kaynakların kalitesidir. Diğeri, şehir planlamada yer alan toplumun gelişmesiyle ilgili olup, son zamanlarda kentlerdeki insanlar için özel bir endişe yaratmaktadır (Perloff, 1969). Kentsel yaşam kalitesi; toplum, ekonomi ve çevre ekseninde, yaşam kalitesi ve çevre kalitesinin karşılıklı etkileşimiyle gerçekleşen nesnel ve öznel değerlendirme ölçütleri kullanılarak tanımlanan bir kavramdır (Emür ve Onsekiz, 2007).

Aşağıdaki Şekil 2.4’de mahalle değerleri ve kentsel yaşam kalitesinin yakından ilişkili olduğunu gösteren diyagram bulunmaktadır.

Şekil 2.4. Mağusa Surlu kentinde seçilen mahalle değerleri arasındaki hipotez ilişkileri gösteren kavramsal diyagram (Oktay ve Marans, 2010).

Kentsel yaşam kalitesi; bir kentin fiziksel, toplumsal, ekonomik, kültürel özellik ve niteliklerinin, kentte yaşayanların yaşam biçimlerini belirlemesi sonucunda şekillenmekte ve etkilenerek değişim göstermektedir (Geray, 1998).

2.3.1. Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı Gelişim Süreci

İkinci Dünya savaşından sonra yıkılan Avrupa şehirlerini yeniden kurabilmek amacıyla 1949 yılında Avrupa Konseyi kurulmuştur. Türkiye'nin de üyesi olduğu Konsey, savaş sonrasında, adalet ve eşitlik prensiplerine dayalı olarak, sosyal, ekonomik, kültürel gelişmenin, uyumun ve işbirliğinin tüm Avrupa genelinde benimsenmesi için çalışmaktadır. Konsey 2008 yılında Ortak miras kabul edilen yeni bir kentlilik bilinci için Avrupa Kentsel Şartını "Manifesto" olarak kabul etmiştir. İlki 1992 yılında yayınlanan Avrupa Kentsel Şartı, kentsel yenileme, büyüme, teknolojik dönüşüm, göç, işsizlik, istihdam gibi sorunlar ve ekolojik değerlere saygı, cinsiyet eşitliği, adil ve özgürlükçü, eşitlikçi sosyal ekonomik yaşam ve kent hakları temelinde yenilenerek 27-29 Haziran 2008'de Strasbourg'da kabul edilerek yayımlanmıştır (Anonim, 2018d).

1965 yılında merkezi New York, ABD olan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) kurulmuştur. Yoksulluğun ortadan kaldırılması ve eşitsizliklerin azaltılması için çalışmaktadır. Ayrıca ülkelere sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için çeşitli konularda yardımcı olmayı amaçlamaktadır (Anonim, 2019b). Hükümetler, sivil toplum kuruluşları, uluslararası şirket ve örgütlerle işbirliği yaparak, kalkınma konularında ekonomik ve sosyal alanlarda çalışmalar yapmakta, ülkelere uygun kalkınma modelleri oluşturmalarına katkı sağlamaktadır. UNDP'nin Ankara Ofisi, 1965 tarihinde kurulmuştur. Ülkemizde yoksulluğun azaltılması, demokratik yönetim ile çevre ve sürdürülebilir kalkınma konularında üç ana başlık altında projeler uygulamaktadır (Anonim, 2018b).

Tüm bu gelişmeleri takiben Habitat I Konferansı, Hükümetlerin, dünyadaki hızlı kentleşmenin etkilerini ve sürdürülebilir yerleşimlere olan ihtiyacı fark etmesi üzerine, BM Genel Kurulunca 1976 yılında Vancouver'da (Kanada) düzenlenmiştir. O dönemde, tarihteki en büyük kırdan kente göç hareketinin yaşanması ve ilaç sektöründeki gelişmelere bağlı olarak kentsel nüfus çok hızla artışa geçmiştir (Anonim, 2018).

1986 yılında ise Avrupa'da seçilen 11 kent ile Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi, Sağlıklı Kentler Projesini "Herkes için sağlık" sloganıyla başlatmış ve kısa sürede kıtanın 30 ülkesinde oluşturulan ulusal ağlar ile 1400 kent ve kasabaya ulaşmıştır. Herkes için sağlık temelindeki bu hareket, zaman içerisinde daha da genişlemiş, Avustralya, Kanada ve Amerika'da da bazı kentlere ulaşarak küresel bir hareket niteliği kazanmıştır.

"Herkes için sağlık" hareketinin amaçları ise;

- Kentlerin sağlıklı, temiz ve güvenli bir yerleşim yeri olması ve bu sayede vatandaşların yaşamaktan mutlu olacakları bir çevre yaratmak,
- Sağlık, ulaşım, çevre gibi alanlarda ortak projeler geliştirerek din, dil, ırk, kültür, sınıf ve düşünce farkı gözetmeksizin eşit ve kaliteli bir yaşam ortamı sağlamaktır (Anonim, 2018ç).

1987 Brundtland Raporu: 1983 yılında kurulan Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (WCED), 1987 yılında "ortak geleceğimiz" başlıklı bir rapor yayınlamıştır. Belge, Komisyon başkanı Gro Harlem Brundtland'dan sonra "Brundtland Raporu" olarak tanınmış olup raporda sürdürülebilir kalkınma için yol gösterici ilkelerden bahsedilmiştir. Bu raporda Güney'in yoksulluğunun ve Kuzey'deki sürdürülebilir olmayan tüketim ve üretimin bir sonucu olduğu belirtilmiştir. Sürdürülebilir kalkınma çağrısında bulunularak sürdürülebilir kalkınma için,

gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme imkânlarından ödün vermeden, bugünün ihtiyaçlarını karşılayan bir gelişmedir ifadesi ön plana çıkmıştır (Anonim, 2018c).

Habitat II Konferansı, Vancouver'dan 20 yıl sonra 1996 yılında İstanbul'da düzenlenen konferansta yapılmıştır. Dünya liderleri Habitat Gündemi belgesini kabul ederek, kentleşen dünyada herkes için yeterli konut ve sürdürülebilir insan yerleşimleri oluşturulması konusunda küresel bir eylem planını kabul etmişlerdir. Temel olarak; Kentlerin küresel büyümenin odak noktası olduğu, yerel yönetimlerin daha güçlü bir rol alması gerektiği, katılımın gücünün fark edilmesidir (Anonim, 2018).

BM'in 2000 yılında kabul ettiği Bin Yıl Kalkınma Hedefleri aşağıdaki maddeleri içermektedir (Anonim, 2019g);

- Yoksulluğu ve açlığı kaldırmak
- Herkes için evrensel ilköğretim sağlamak
- Cinsiyet eşitliği sağlamak ve kadın haklarını güçlendirmek
- Çocuk ölümlerini azaltmak
- Anne sağlığını iyileştirmek
- HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklarla mücadele etmek
- Çevresel sürdürülebilirliği sağlama
- Kalkınma için küresel bir ortaklık kurmak.

2010 yılı Raporunda; Bin Yıl Kalkınma Hedefleri Neticesinde Türkiye'de gerçekleştirilenler ise; (Anonim, 2018e)

- Günde 1,25 \$ gelirin altında yaşayan nüfus oranı 2006 yılında sıfıra düşürülmüştür.
- Ortaöğretimde eğitime katılan çocuk oranı 2000 yılındaki % 74,4 seviyesinden 2015 yılında % 95,4 ulaşmıştır.
- Ücretli olarak çalışan kadınların oranı 2000 ve 2015 yılları arasında % 17,7'den %26,6 çıkmıştır.
- Anne ölüm oranı, 1993 ve 2014 yılları arasında 100.000 canlı doğumda 132'den 15,2'ye gerilemiştir.
- Sağlık sistemi kullanma oranı 15 yılda % 75'ten % 91'e yükselmiştir.
- Kalkınma yardımı 2002 yılında 85 milyon USD iken 2014 yılında 3,6 milyar ABD Doları'na arttırılmıştır.

Avrupa Bölgesi'nde uygulanan Sağlıklı Kentler Projesi, yoksulluk, şiddet, dışlanma, kirlilik, uygun olmayan barınma koşulları, evsiz insanlar, yanlış planlama gibi sorunlara çözüm üretmenin yanı sıra eşitsizlik ve toplum katılımının artırılması gibi sürdürülebilir bir gelişme ortamı yaratılması için bütünsel bir yaklaşımın önemi vurgulanmaktadır. 2003-2008 yılları arasında 75 kent projenin içinde yer almış, bu evrede sağlıklı şehir planlaması, sağlıklı yaşlanma, sağlık etki değerlendirmesi ve aktif yaşam ve fiziksel aktivite olmak üzere 4 ana konu belirlenmiş ve bu konularda çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaya Türkiye'den Bursa, İstanbul, Kadıköy, Bartın, Yalova, Eskişehir/Tepebaşı, Çankaya, Kırıkkale, Avanos, Gölcük, Aydın ve Trabzon katılmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün Avrupa Bölge Ofisi'nin Sağlıklı Kentler Projesinde Belirlenen 3 Tema ve Önemli Konuları;

1.Tema: Önemseyen ve Destekleyici Çevreler olup tüm vatandaşları kapsayan, destekleyen, duyarlı ve beklentilere cevap verebilen bir şehir olmalıdır. Özellikle çocuklar, yaşlılar, göçmenler, aktif vatandaşlar, sağlık hizmetleri ve bilinci konuları belirlenmiştir.

2.Tema: Sağlıklı Yaşam; Sağlıklı bir şehir sağlıklı yaşamı destekleyen şart ve imkânları sağlar. Öncelikle; hastalıkların önlenmesi, yerel sağlık sistemleri, dumansız şehirler, alkol ve uyuşturucunun engellenmesi, aktif yaşam, sağlıklı gıda ve beslenme, şiddet ve yaralanmalar, sağlıklı ortamlar, esenlik ve mutluluk konuları belirlenmiştir.

3.Tema: Sağlıklı Kentsel Çevre ve Tasarım konusunda; Sağlıklı bir şehir, toplumun her kesimi tarafından erişilebilir olan ve aynı zamanda sağlığı, rekreasyon ve esenlik, güvenlik, sosyal etkileşim, erişim kolaylığı, özüne saygı duyan, kültürel kimliği benimseyen fiziksel ve yapay bir çevre yaratır. Bu bağlamda sağlıklı şehir planlaması, barınma ve dönüşüm, sağlıklı ulaşım, iklim değişikliği ve kamu sağlığı, güvenlik, gürültü kirliliği, sağlıklı kent planlaması, yaratıcılık ve yaşanabilirlik konuları belirlenmiştir.

Habitat I Konferansı'ndan 40 yıl sonra 2016 yılında Habitat III Konferansında; küresel kentleşmenin yönetimine bağlı olarak Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılması gündeme gelmiştir. Kentleşmedeki büyüme, yeni kentleşme modellerinin iklim değişikliği konusuna etkin bir vurgu yapması, kentleşmenin sosyal eşitliğin aracı olduğu temel konulardır. 2010 itibariyle UN-Habitat verilerine göre 827 milyon insanın gecekondu benzeri koşullarda yaşadığı tespit edilmiştir (Anonim, 2018).

25-27 Eylül 2015 tarihli BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nde alınan kararlar ise aşağıda sıralanmıştır (Gündem 2030) (Anonim, 2018e).

- Yoksulluğu her yerde bitirmek
- Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini ve sağlıklı beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek
- Sağlığa erişimi artırmak
- Kapsamlı ve doğru bir eğitim hizmeti sunmak ve yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek
- Cinsiyet eşitliğini sağlamak ve kadının statüsünü güçlendirmek
- Su ve kanalizasyon hizmetlerine erişimi ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak
- Herkes için satın alınabilir, güvenilir, sürdürülebilir enerjiye erişimi sağlamak
- Herkes için sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, istihdamı ve insana yakışır işleri sağlamak
- Dayanıklı altyapılar hazırlamak, sürdürülebilir sanayileşmeyi benimsemek ve bu doğrultuda çalışmalar yapmak
- Ülkeler arası ve ülke içi eşitsizlikleri azaltmak
- Kentleri güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir hale getirmek
- Sürdürülebilir üretim ve tüketimi desteklemek
- İklim değişikliği ve olası etkileri ile mücadele etmek
- Okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak
- Karasal ekosistemleri korumak, yenilemek ve sürdürülebilir kullanımını teşvik etmek, ormanları sürdürülebilir yönetmek; çölleşmeyle mücadele etmek ve arazi bozulmasını durdurmak, biyolojik çeşitlilik kaybına son vermek
- Barışçıl toplumları yaygınlaştırmak, herkesin adalete erişimini sağlamak
- Sürdürülebilir kalkınma için küresel işbirliğine hareket kazandırmak

2.3.2. Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi

Kentsel yaşam kalitesini ölçmek ancak göstergeler ışığında yapılabilecek çalışmaların neticesinde yön bulabilir. Bu amaçla kentsel yaşam kalitesinin ölçülebilmesi için genel kanı göstergelerin objektif ve subjektif olarak değerlendirilmesidir.

Yaşam memnuniyeti, insanların yaşamlarını hissettikleri duygularından ziyade nasıl bir bütün olarak değerlendirdiklerini ölçmek amacını taşır (Anonim, 2019h). İnsanlar tarafından kullanılmak üzere tasarlanan kamusal mekânların, insanların ihtiyaçları, davranışları ve mekânla olan etkileşimlerinin değerlendirilmesi amacıyla ve yaşanılabilirliklerinin ve kalite ölçütlerinin tanımlanması önem kazanmaktadır (Kahraman, 2014). Bu amaçla kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi için etkin rol alan gösterge kelimesinin Türk Dil Kurumu'nda geçen tanımı Çizelge 2.2'de ifade edilmiştir.

Çizelge 2.2. Türk Dil Kurumu'na göre gösterge tanımlaması (Anonim, 2019).

TDK'na göre	GÖSTERGE
	Bir şeyi belirtmeye yarayan şey, belirti, im, işaret, Bir durumla ilgili çeşitli aşamaları gösteren liste, icmal olarak tanımlanmaktadır.

Kentsel yaşam kalitesini ölçmek için çeşitli kuruluşlar gösterge setleri oluşturmuştur. OECD, İstanbul kalite araştırması göstergeleri, Evcil 2017'in yaptığı araştırmalar, Shookner 1998'in oluşturduğu gösterge seti, Massam 2002'nin belirttiği Hancock vd.1999 ve Murdie vd.'nin oluşturduğu göstergeler, Eurostat çevrimiçi yayını kentsel yaşam kalite ölçütleri bulunmaktadır.

OECD-The Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) 38 ülkeyi kapsamaktadır. Endekste insan refahı için önemli görülen ve aşağıda sıralanan 11 konu başlığında toplam 24 gösterge sıralanmaktadır.

OECD genelinde insanlardan yaşamdaki genel memnuniyetlerini 0-10 arasında değerlendirmeleri istendiğinde ortalama olarak çıkan sonuç 6,5 puan olmuştur. Bazı ülkeler- Yunanistan, Macaristan, Portekiz ve Türkiye ortalama 5,5 puanla düşük bir genel yaşam memnuniyeti seviyesine sahiptir. Diğer tarafta ise; Danimarka, Finlandiya, İzlanda, Norveç ve

İsviçre'de puanlar 7,5'e ulaşmaktadır. Türkiye ise Yaşam Memnuniyeti açısından 38 ülke içerisinde 34. sırada bulunmaktadır (Anonim, 2019h). OECD'nin kullanmış olduğu gösterge seti Çizelge 2.3'de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Çizelge 2.3. OECD gösterge seti (Anonim, 2018b).

No	OECD-GÖSTERGELER		No	OECD-GÖSTERGELER	
1	KONUT	Temel donanımlardan eksik konutlar	6	ÇEVRE	Hava kirliliği
		Konut giderleri			Su kalitesi
		Kişi başına düşen oda sayısı	7	SİVİL KATILIM	Düzenlemeler için katılımı
2	GELİR	Hanehalkı geliri			Seçmen katılımı
		Hanehalkı mali durumu	8	SAĞLIK	Yaşam beklentisi
3	İSTİHDAM	İşgücü piyasasına olan güvensizlik			9
		İstihdam oranı	Yaşam memnuniyeti		
		Uzun dönem işsizlik oranı	10	GÜVENLİK	Gece yalnız yürürken güvende hissetme
		Kişisel gelir			Cinayet oranı
4	TOPLUM	Toplumsal bağların kalitesi	11	İŞ YAŞAM DENGESİ	Çok uzun saat çalışanlar
5	EĞTİM	Eğitime katılım			
		Öğrenci becerileri			
		Eğitimde önceki yıl			

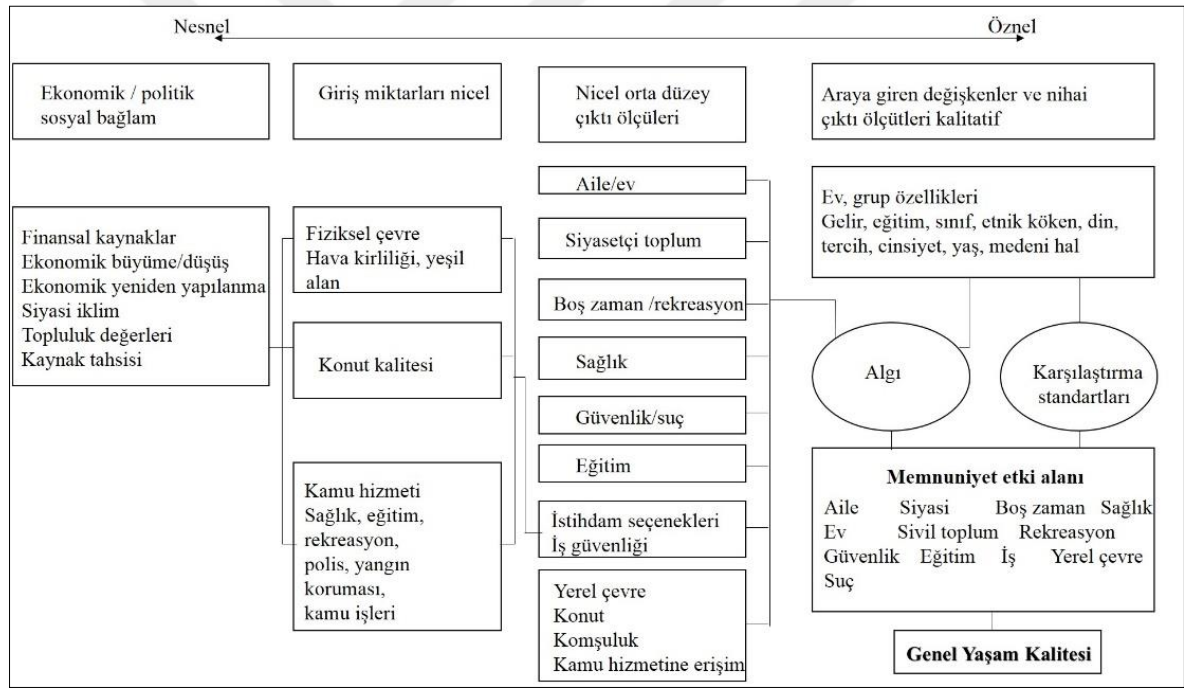
Bireysel refahı ölçmek ve anlamak amacıyla göstergeler geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu göstergelerin toplanması ve geliştirilmesi, gelişmiş ülkelerde ve gelişmekte olan ülkelerde, bazı uluslararası kuruluşlarda, kavrama ve yöntemlerin uygulanması için heyecan vericidir. Geliştirilmekte olan göstergeler objektif ve subjektif olarak sınıflandırılmaktadır (Andrews, 1974).

Nesnel ölçütler kaliteli bir yaşam için gerekli ve ölçülebilen koşullardır. İkinci olarak öznel ölçütler ise insanların duygularına yani değerlendirmelerine dayanmaktadır. Benzer nesnel koşullara sahip topluluklarda öznel yaşam kalitesi ölçümleri çok farklı sonuçlanabilmektedir (Tekeli, 2010).

Objektif ve sübjektif yaşam kalitesi ölçütlerinin göreceli değerleri hakkındaki tartışma, göstergelerin ve yaşam kalitesi kavramının tekrar incelenmesine sebep olmuştur (Pacione, 2016).

Bu iki göstergenin, politikacılar ve sosyal bilim topluluğunda, ölçütsel ve bireysel refah ölçümleri için uygun olduğu konusunda genel bir kanı bulunmaktadır. Bunlardan ilki objektif göstergeler; insanların içinde yaşadığı ve çalıştığı ortamları tanımlayan sert önlemlerdir. Şöyleki sağlık hizmeti, suç, eğitim, eğlence tesisleri ve barınma gibi konuları içerir. İkincisi ise; insanların etraflarındaki koşulları algılama ve değerlendirme şekillerini anlamayı amaçlayan öznel göstergelerdir (Pacione, 2016).

Aşağıdaki Şekil 2.5’de nesnel ve öznel göstergeler çerçevesinde oluşturulan kentsel yaşam kalitesi alt göstergeleri bulunmaktadır.

Şekil 2.5.Murdie vd.'ne göre; kentsel düzeyde yaşam kalitesi için kavramsal çerçeve (Massam, 2002).

Bir yerin iyi olma hali incelemesinde, kullanılan mekansal kalite ölçüt ve göstergeleri ile yaşanabilirlik boyutlarını birlikte ele alarak yapılan araştırmalar Çizelge 2.4’de ifade edilmiştir. Bu amaçla kalite ölçütleri olarak işlevsel kalite, estetik kalite, ekonomik kalite ve teknik kalite unsurları ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Çizelge 2.4. Yerin iyi olma durumu, kalitesi, yaşanabilirliği ve canlılığı üzerine yapılmış araştırmalar (Evcil, 2017).

“İyi”yerin özellikleri	Mekânsal kalite ölçüt ve göstergeleri		Yaşanabilirlik boyutları	Kentsel canlılık bileşenleri
	Kalite ölçütü	Gösterge		
<p><u>Sosyallik</u> Kadın, çocuk, sosyal ağlar Sokak yaşamı Gönüllülük Akşam kullanım</p> <p><u>Kullanım ve aktiviteler</u> Yerel ticaret Arazi kullanımı Arazi değerleri Kira düzeyleri Perakende satışlar</p> <p><u>Erişim ve bağlantılar</u> Trafik verileri Yol bölünmeleri Transit kullanımı Yaya aktivitesi Park yeri kullanımı</p> <p><u>Rahatlık ve imaj</u> Suç istatistikleri Sağlık oranı Yapısal koşullar Çevresel veriler</p>	<p>a) İşlevsel kalite</p>	<p>Ulaşım ve park olanakları Erişilebilirlik Etkinlik Esneklik Güvenlik Mekânsal yönelme Bölgesellik, mahremiyet, sosyal ilişki Fiziksel iyi olma</p>	<p>Çevresel kalite Gürültü/Sessiz Kirli/Temiz Kalabalık/Az kalabalık Yapım kalitesi iyi/kötü</p> <p>Yerin fiziksel kalitesi Yapılı çevrenin kalitesi “ürün” Terkedilmiş mekânın seviyesi Parkların ve yeşil mekânların kalitesi Halk mekânının kalitesi</p> <p>Yerin işlevsel kalitesi Yayaların gezileri kolay/zor Halk ulaşımı kalitesi Servislerin canlılık ve yaşanabilirliği</p> <p>Güvenli yerler Suç oranları Sosyal olmayan davranışlar</p>	<p>Aktiviteler Davranışsal öğeler Mekânsal kurgu</p>
	<p>b) Estetik kalite</p>	<p>Görsel kalite Düzen Karmaşıklık Sunumsal kalite Sembolik ve göstergebilisel değer Tarihsel ve kültürel değer</p>		
	<p>c) Ekonomik kalite</p>	<p>Yatırım maliyetleri Kullanım maliyetleri Zamanla sağlanan gelir Kamu ve özel düzenlemeler</p>		
	<p>d) Teknik kalite</p>	<p>Yangın güvenliği Yapısal güvenlik Yapı fiziği Çevresel uyumluluk Sürdürülebilirlik</p>		
<p>Kaynak: PPS,pps.org, 2015</p>	<p>Kaynak: Vonder Voort T.J.M. ve Van Wegen H.B.R., 2005</p>		<p>Kaynak: Lhwelyn Davies Yeang, 2006</p>	<p>Kaynak: E.Firidin ve B.Ensici Aksel 2006</p>

Kentsel yaşam kalitesi araştırmalarında Hancock vd.1999'unaşağıdaki izelge 2.5'de ifade ettiği belirleyiciler, süreçler ve sağlık durumu olarak üç ana gösterge ele alınmış olup, sürdürülebilirlik, yaşayabilirlik, yaşanabilirlik, şenlik, eşitlik, eğitim, refah ve yönetim konuları irdelenmiştir.

Çizelge 2.5.Hancock vd. 1999'a göre gösterge kategorileri (Massam, 2002).

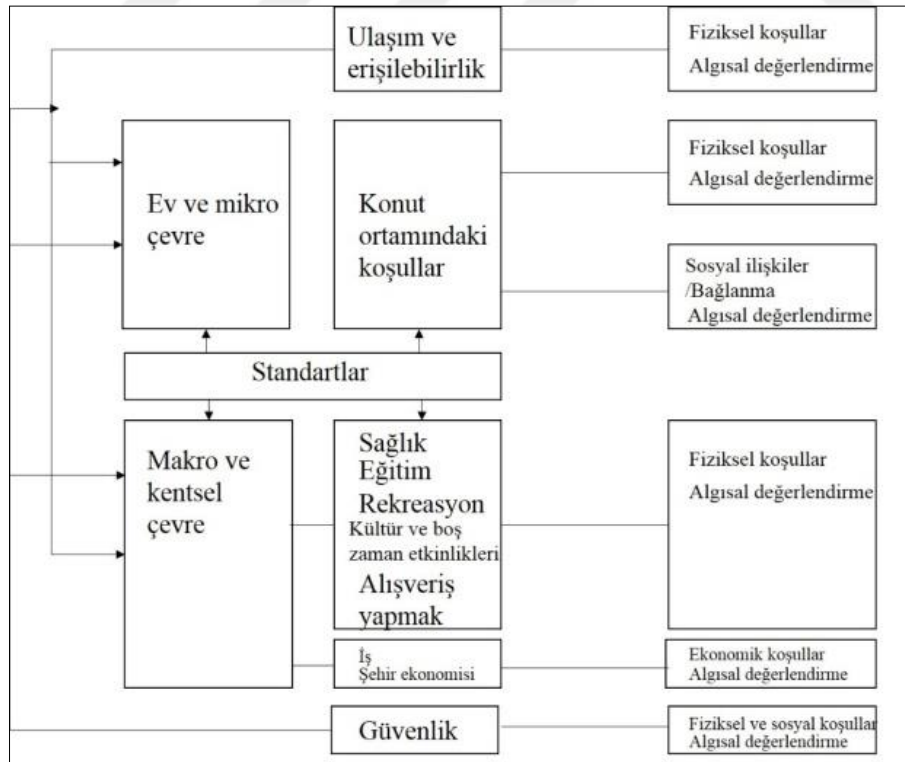
Gösterge kategorileri	
A: BELİRLEYİCİLER	B:SÜREÇLER
Sürdürülebilirlik	Eğitim
Enerji kullanımı Su tüketimi Yenilenebilir kaynak tüketimi Atık retimi ve azaltılması Yerel kullanım Ekosistem sağlığı	Erken ocukluk gelişimi Eğitim/okul kalitesi Yetişkin edebiyatı Hayat boyu ğrenme
Yaşayabilirlik	Yönetim
Hava kalitesi Su kalitesi Toksinler retimi ve kullanımı Toprak kirlenmesi	Gönüllülük/ yaşam hayatı Vatandaş eylemi İnsan ve medeni haklar Seçmen katılımı Sağlıklı kamu politikası
Yaşanabilirlik	C: SAğLIK DURUMU
Konut Yoğunluk Toplum güvenliği Taşımacılık Yürünebilirlik Yeşil/açık alan Dumansız alan Gürültü kirliliği	İyi olma hali Yaşam memnuniyeti Mutluluk
şenlik	Ustalık/zsayđı/tutarlılık
Aile güvenliği Komşuluk anlayışı Sosyal destek ağları Hayırsever bağışlar Toplum servisleri Demografik	Sağlığı teşvik edici davranışlar
Eşitlik	Sakatlık
Ekonomik-eşitizlik Uygun fiyatta konut Ayrımcılık ve dışlama Gce erişim	Stres/ kayđı Diğer maluliyet nlemleri Sağlık hizmeti endeksi
Refah	lm oranı
Çeşitli bir ekonomi Yerel kontrol İş/ İşsizlik İstihdam kalitesi Geleneksel ekonomik göstergeler	Genel lm oranı Bebek lm hızı İntihar oranı

Shookner 1998 yaşam kalitesi göstergelerini, sosyal, sağlık, ekonomi ve çevre olarak dört bölüme ayırmış olup, Çizelge 2.6’da her birini alt göstergeler başlıkları altında toplamıştır.

Çizelge 2.6.Yaşam kalitesi göstergeleri (Shookner,1998)

Yaşam Kalitesi Göstergeleri	
SOSYAL	Çocukların bakımına yardım eden dernekler
	Sosyal yardım alanlar
	Toplu konut bekleme listeleri
SAĞLIK	Düşük doğum ağırlıklı bebekler
	Uzun süreli bakım tesislerinde yaşlıların yerleştirilmesini bekliyor
	İntihar oranları
EKONOMİ	İşsiz insan sayısı
	Çalışan kişi sayısı
	İflaslar (bireysel ve ticari)
ÇEVRE	Düşük hava kalitesine sahip saatler
	Çevresel sızıntılar
	Çöplüklerden mavi kutulara yönlendirilen tonlar

Bir diğer gösterge seti ise İstanbul’da yaşam kalitesini ölçmek amaçlı oluşturulan Şekil 2.6’ da ifade edilen başlıklardır.

Şekil 2.6.İstanbul kalite araştırması göstergeleri (Türkoğlu, 2014).

Yaşam kalitesi kavramının işlevleştirmek amacıyla birbiriyle zıt iki yaklaşım olan İskandinav ve Amerikan yaklaşımları bulunmaktadır. İskandinav yaklaşımı, nesnel yaşam koşullarına odaklanırken, Amerikan yaklaşımı insanların öznel refahını vurgulamaktadır. Bu ayırt edici görüşler, en az iyi bir toplum değil, yaşam kalitesi, refah fikrinin farklı kavramsallaştırılmasının sonucudur (Schmitt ve Noll, 2000).

Toplumsal göstergelerin doğuşu ve yaşam kalitesi araştırmaları, toplumsal gelişmenin yeni hedeflerinin biçimlendirilmesiyle yakından ilişkilidir ve bu en azından sanayileşme sonrası toplumlara geçişin bir parçası olarak yapısal ve değer değişikliklerini yansıtmamaktadır (Noll, 2004).

Yaşam kalitesi göstergeleri, Avrupa Birliğinde yaşam kalitesi ile ilgili son istatistikleri sunan bir Eurostat çevrimiçi yayınıdır. Yayın, ekonomik ve sosyal kalkınmanın ölçüsü olarak kullanılan göstergesi, gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) olarak, tamamlayıcı yaşam kalitesini farklı yönlerini temsil etmek için istatistiksel olarak ölçülebilen 8 + 1 boyutların ayrıntılı bir analizini Çizelge 2.7.'de sunmuştur. Bu boyutların sekizi, vatandaşların kendi tanımlanmış refahlarını, kendi değerleri ve önceliklerine göre etkin bir şekilde sürdürmeleri için sahip olması gereken işlevsel yeteneklerle ilgilidir. Son boyut, kişisel yaşam memnuniyeti ve iyilik halini ifade etmektedir (Anonim, 2019d).

Çizelge 2.7.Yaşam kalitesi ölçütleri (Anonim, 2019d).

No	Yaşam Kalitesi Ölçütleri
1	Maddi yaşam koşulları
2	Üretken veya ana faaliyet
3	Sağlık
4	Eğitim
5	Boş zaman ve sosyal etkileşimler
6	Ekonomik ve fiziksel güvenlik
7	Yönetişim ve temel haklar
8	Doğal ve yaşam ortamı
9	Genel yaşam deneyimi

2.4. Uluslararası Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Yaklaşımlar

Bu başlık altında Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü, Habitat I, Habitat II, Habitat III, Avrupa Konseyi, Mercer Yaşam Kalitesi araştırma sonuçları ayrıntılı olarak incelenmiştir.

2.4.1. Birleşmiş Milletler (BM) Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları

Uluslararası bir kuruluş olan Birleşmiş Milletler (BM) 1945'te kurulmuştur. Halen 193 üye devletten oluşmakta olup kuruluş tüzüğünde yer alan amaç ve ilkeler ile yönlendirilmektedir. Birleşmiş Milletler, 21. yüzyılda barış ve güvenlik, iklim değişikliği, sürdürülebilir kalkınma, insan hakları, silahsızlanma, terörizm, insani ve sağlık acilleri, toplumsal cinsiyet eşitliği, yönetim, gıda üretimi ve daha fazlası konularda harekete geçebilmektedir.

BM sistemi, BM'nin kendi üyeliği ve bütçesine sahip program, fon ve uzman kuruluştan oluşur. Programlar ve fonlar, gönüllü olarak finanse edilmektedir.

Programlar ve fonlar aşağıda detaylandırılmıştır:

- UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Ajansı olarak UNDP, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşmak ülkelere yardımcı olmaktır.
- UNEP (BM Ortamı): UNEP, küresel çevrenin akıllıca kullanılmasını ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmeyi savunucu, eğitimci ve kolaylaştırıcı olarak hareket eder.
- UNFPA: Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu - UNFPA, her gebeliğin istendiği, her doğumun güvenli olduğu ve her gencin potansiyelinin gerçekleştiği bir dünya sunmak için lider BM ajansıdır.
- UN-Habitat: Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programının misyonu, sosyal ve çevresel açıdan sürdürülebilir insan yerleşimlerinin gelişmesini ve herkes için yeterli barınmanın sağlanmasını teşvik etmektir.
- UNICEF: UNICEF, çocukların hayatlarını kurtarmak, haklarını savunmak ve potansiyellerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmak için erken çocukluktan ergenliğe kadar 190 ülke ve bölgede çalışmalar sürdürmektedir.

- WFP: Dünya Gıda Programı açlığın ve yetersiz beslenmenin ortadan kaldırılmasını amaçlanmaktadır. Dünyanın en büyük insani yardım ajansıdır. Her yıl, program yaklaşık 75 ülkede yaklaşık 80 milyon insanı beslemektedir (Anonim, 2019a).

Eylül 2000’de toplanan BM Genel Kurulu’nda 147 devlet ve toplam 189 üye ülke “küresel düzeyde insan onuru, eşitlik ve esenlik ilkelerinin güçlendirilmesi için topluca başladıkları sorumluluğu” kabul ederek Binyıl Bildirgesi’ni ilan etmişlerdir. Söz konusu ilkelerin hayata geçirilmesi amacıyla sekiz Binyıl Kalkınma Hedefi belirlenmiştir. Çizelge 2.8.’de ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Bu sekiz BKH her bir ülke için 2015 yılına kadar sürdürülebilir kalkınma ve yoksullukla mücadele alanında sağlanan ilerlemeyi ölçülebilir ve izlenebilir bir biçimde gösterecek şekilde geliştirilmiştir (Anonim, 2010).

Çizelge 2.8. Bin Yıl Kalkınma hedefleri (Anonim, 2010).

No	Bin Yıl Kalkınma Hedefleri
1	Aşırı yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması <ul style="list-style-type: none"> • Günde bir dolardan az bir parayla geçinmek zorunda bulunan nüfusun yarı yarıya azaltılması • Açlık çeken nüfusun yarı yarıya azaltılması
2	Evrensel ilköğretimin gerçekleştirilmesi <ul style="list-style-type: none"> • Tüm kız ve erkek çocukların ilköğretimlerini eksiksiz tamamlamaları
3	Kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadınların konumunun güçlendirilmesi <ul style="list-style-type: none"> • İlköğretim ve orta öğretimde kız-erkek öğrenci dengesizliğinin tercihen 2005 yılına kadar ve her düzeyde giderilmesi
4	Çocuk ölümlerinin azaltılması <ul style="list-style-type: none"> • Beş yaşından küçük çocuklar arasındaki ölüm oranının üçte iki azaltılması
5	Anne sağlığının iyileştirilmesi <ul style="list-style-type: none"> • Anne ölüm oranının dörtte üç azaltılması
6	HIV/AIDS, sıtma ve öteki hastalıklarla mücadele edilmesi <ul style="list-style-type: none"> • HIV/AIDS’in yayılmasının durdurulması ve geri döndürülmeye başlanması • Sıtma ve öteki önemli hastalıkların görülme sıklığının durdurulması ve geri döndürülmeye başlanması
7	Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması <ul style="list-style-type: none"> • Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin ulusal politika ve programlarla bütünleştirilmesi; çevresel kaynak kaybının kazanıma dönüştürülmesi • Sağlıklı içme suyuna sürdürülebilir biçimde ulaşamayan nüfusun yarı yarıya azaltılması • 2020 yılına kadar en az 100 milyon gecekondü sakınınin yaşamının önemli ölçüde iyileştirilmesi

Eylül 2015'te toplanan liderler 2000'de hep birlikte başladıkları işi bitirmek için yeni hedefler belirlemişlerdir. Bu yeni hedeflere, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Çizelge 2.9.'da bahsedilen (SKH'ler) adını verdiler. Sürdürülebilir kalkınmanın üç etmeni: sosyal ilerleme, ekonomik büyüme, çevrenin korunması olarak belirlenmiştir.

Çizelge 2.9.Sürdürülebilir kalkınmanın 17 hedefi (Anonim,2019b).

No	Sürdürülebilir kalkınmanın 17 hedefi	No	Sürdürülebilir kalkınmanın 17 hedefi
1	Yoksulluğa son	10	Eşitsizliklerin azaltılması
2	Açlığın yok edilmesi	11	Sürdürülebilir şehirler ve topluluklar
3	Sağlık ve refah	12	Bilinçli üretim ve tüketim
4	Kaliteli eğitim	13	İklim değişikliğiyle mücadele
5	Cinsiyet eşitliği	14	Sudaki yaşam
6	Sağlıklı suya erişim	15	Karadaki yaşam
7	Erişilebilir temiz enerji	16	Sulh ve adalet
8	İstihdam ve ekonomik büyüme	17	Uygulama araçları
9	Sanayi, yenilikçilik ve altyapı		

2.4.2. Avrupa Birliği (AB) Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları

Avrupa Birliği'nin çevre politikası, kirliliği ortadan kaldırmayı, azaltmayı ve önlemeyi, doğal kaynakların, ekolojik dengeye zarar vermeyecek biçimde kullanılmasını temin ederek sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, çevresel zararın henüz kaynağında önlenebilmesini ve çevreyi korumanın diğer sektörlerle işbirliği yapılarak güvence altına almayı amaçlamaktadır.

Avrupa Birliği'nin kurulması ve 1993 yılında yürürlüğe giren Maastricht Anlaşmasıyla çevre alanına "politika" statüsü verilmiştir.

Avrupa Birliği'nin çevre politikasının temel ilkeleri, "kirleten öder", "bütünleyicilik", "yüksek seviyede koruma", "kaynakta önleme", "önleyicilik" ve "sakınma"dır. Avrupa Birliği'nin çevre politikasının gelişiminde, 1973 yılından bu yana hazırlanan yedi adet Çevre Eylem Programı oldukça etkili olmuştur:

6. Çevre Eylem Programı'nın süresi 2012 yılı Temmuz ayında bitmiştir. 31 Aralık 2020 tarihine kadar geçerli olması öngörülen 7. Çevre Eylem Planı kapsamında aşağıda sıralanan öncelikli hedefler belirtilmiştir.

- Doğal sermayesinin korunması, muhafaza edilmesi ve güçlendirilmesi,
- Kaynak-verimli, yeşil, rekabetçi düşük karbon ekonomisine geçişinin sağlanması,
- Vatandaşların sağlık ve refahının çevre ile ilgili risklere karşı korunması,
- Çevre mevzuatının uygulanmasının geliştirilmesi,
- Çevre mevzuatına yönelik bilgi ve deneyimin artırılması,
- Çevre ve iklim politikaları için gerekli yatırımın sağlanması,
- Çevrenin diğer politika alanlarına entegrasyonun ve politikalarda tutarlılığın sağlanması,
- Şehirlerin sürdürülebilirliğinin güçlendirilmesi,
- Birliğin uluslararası çevre ve iklim sorunları konusundaki etkinliğinin güçlendirilmesi.

1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile çevre, AB ile üye ülkeler arasında paylaşılan yetki alanlarından biri olarak kabul edilmiştir. Lizbon Antlaşması uyarınca, birliğin çevre politikası, aşağıdaki hedeflerin takibine katkıda bulunur:

- Çevre kalitesinin muhafaza edilmesi, korunması ve iyileştirilmesi,
- İnsan sağlığının korunması,
- Doğal kaynakların rasyonel biçimde kullanılması,
- Bölgesel veya dünya çapındaki çevre sorunlarının ele alınmasına yönelik uluslararası düzeydeki tedbirlerin teşvik edilmesi ve özellikle iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi (Anonim, 2018f).

2.4.3. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları

OECD 1947-1960 yılları arasında faaliyette bulunan Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilatı (OEES)'nin yerine kurulmuş uluslararası bir kuruluştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında yıkıma uğrayan Batı Avrupa ekonomilerinin onarımı amacıyla kurulan OEEC fonksiyonlarını kaybetmiştir. 14 Aralık 1960'da imzalanan PARİS Sözleşmesi ile OECD kurularak, 30 Eylül 1961'de resmen faaliyete başlamıştır. OECD'nin 20 kurucu üyesi bulunmaktadır (Türkiye,

ABD, Kanada, Fransa, Belçika, Lüksemburg, Federal Almanya, İtalya, Portekiz, İngiltere, Danimarka, İrlanda, Yunanistan, İsviçre, Avusturya, İsveç, İzlanda, Norveç, İspanya). Bilahare Japonya, Finlandiya, Avustralya ve Yeni Zelanda kuruluşu katılmışlardır. 1994 yılında Meksika, 1995 yılında Çek Cumhuriyeti, 1996 yılında Macaristan, Polonya bilahare Güney Kore ve son olarak 2000 yılı içerisinde Slovakya'nın Örgüt'e üyeliği ile teşkilata üye sayısı 30'a yükselmiştir (Anonim, 2018b).

2020 yılında, dünya nüfusunun mevcut 6.1 milyar ile karşılaştırıldığında neredeyse dörtte bir oranında artarak 7,5 milyar seviyesine ulaşması beklenmekte olup dünyanın kentsel nüfusunun 2020'de 4 milyarın üzerine çıkacağı tahmin edilmektedir. OECD ülkelerinde, Nüfusun yaşlanmasıyla birlikte nüfusun 2020'de % 11 artarak 1,25 milyar'a çıkması beklenmektedir (OECD, 2001).

OECD Çevresel Görünüm, mevcut politikanın en çok yaklaştığı yakın tarihli ve öngörülen çevresel iyileştirmeleri işaret eden bazı "Yeşil Işıklar" belirlemiştir. Bu nedenle, birçok OECD ülkesinde endüstriyel kaynaklı kirlilik başarılı bir şekilde ele alınarak, kaynakların ve enerjinin kullanıldığı verimlilikte önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu gelişmelerin yanında, bazı temel hava kirleticilerinin (CO, SO_x ve kurşun dâhil) emisyonları düşmekte ve kirli nehir ve göllerin bazıları temizlenmiştir. Aşağıdaki Çizelge 2.10.' da OECD amaç ve politikaları gösterilmektedir.

Diğer konular OECD Çevresel görünümde belirsizliği işaret ederek "Sarı Işıklar" olarak sınıflandırılmıştır. Endüstri kaynaklı toksik emisyonlar insan sağlığı ve ekosistem üzerindeki etkileri tam olarak anlaşılmadığından, OECD'de bir sorun olmaya devam etmektedir. Hızla genişleyen su kültürü balık üretimi ve ekim ormanlarının çevresel etkileri henüz belirlenmemiştir. Biyoteknoloji alandaki gelişmeleri, olası gelecekteki etkileri henüz bilinmemektedir.

OECD Çevre Görünümü, bir dizi "Kırmızı Işık" çevre sorunu tanımlamıştır. Belediye atıklarının OECD ülkelerinde önemli ölçüde artmaya devam etmesi, motorlu taşıt kilometresinin OECD bölgelerinde yaklaşık % 40 artacağı, hava seyahatinin dünya çapında üç katına çıkacağı tahmin edilmektedir. Küresel ısınmanın etkileri gittikçe belirginleşmekte kentsel alanlarda hava kalitesi standartları OECD ülkelerinde aşmaya devam etmektedir. Gelecekte OECD ülkelerde yeraltı suyu kirliliği, büyük bir sorun haline gelecektir. Balıklar ve

tropik ormanlar da dâhil olmak yenilenebilir doğal kaynağın kullanımının sürdürülebilir olmayan seviyelere ulaşacağı tahmin edilmektedir (OECD, 2001).

Çizelge 2.10. OECD 21.Yüzyılda çevre stratejisi amaç ve politikaları (Anonim, 2018b).

Amaçlar	Politika ve Eylemler
1.Doğal kaynakların etkili yönetimi ve bu bağlamda ekosistemlerin bütünlüğünün korunması	İKLİM *Sera gazı azaltımı *Uluslararası süreçler boyunca çalışmak *Yeni teknolojiler ve yenilikçi çözümler geliştirmek *Ulusal taahhütlerin tam olarak uygulanmasının sağlanması *İklim değişikliği ile daha geniş değerlendirme ve araştırma *Yeşil vergi reformu *Etkili politikalar geliştirmek *Biyolojik çeşitliliğin korunması
	TEMİZ SU *Tatlı su kaynaklarının kullanımının yönetimi *Yeraltı ve yerüstü sularının korunması *OECD ülkelerinde su kalitesi hedeflerine ulaşılmasını sağlamak
	BİYOÇEŞİTLİLİK * Ekosistem, tür ve genetik çeşitliliği korumak
	ULAŞIM konusunda; *Ulaşım çevresel maliyetlerinin içselleştirmesi *Sözleşmelerin ve taahhütlerin geliştirilmesi *Olumsuz çevresel etkileri en aza indiren taşımacılık kullanımını teşvik etmek *Temiz teknolojinin alınmasını sağlamak *Alt yapı yatırım projelerinin stratejik çevresel etkilerinin değerlendirilmesi *Çevresel kalite hedeflerini DSÖ'nün hava kalitesi ve gürültü kurallarını yerine getirmek *Çevresel sürdürülebilir ulaşım kurallarına dayanan stratejiler geliştirme
	ENERJİ *Enerji sektöründeki çevreye zararlı sübvansiyonların kaldırılması *Karbondiyoksit emisyonlarındaki düşük maliyetli indirimleri hızlandırmak, Teknolojilerin daha etkili kullanımı
3.Karar verme için bilgi geliştirme: Göstergelerde ilerleme ve ölçme	*Çevresel sürdürülebilirliği sağlamak için çevresel göstergelerin kullanımı *Ulusal politikaları desteklemek *Senaryoların geliştirilmesi ve bölgesel, küresel düzeyde analizi

OECD 21.Yüzyılda çevre stratejisi amaç ve politikaları-Devamı	
Amaçlar	Politika ve Eylemler
4.Sosyal ve çevre arayüzü: yaşam kalitesini geliştirmek	SAĞLIK VE GÜVENLİK *İnsan sağlığı (Özellikle çocukları ve risk altındaki gruplar için hava kirliliğine karşı önlem alınması *Çevresel eşitlik *Zararlı kimyasalların kısıtlanmaya gidilmesi *Deniz kirlenmelerine karşı önlem alınması
	KENTLEŞME VE MEKÂNSAL GELİŞİM *Enerji, su, malzeme kullanım verimliliğini artırmak *Rekreasyon ve turizm faaliyetlerine ağırlık vermek *Ulaşım, gürültü, hava kirliliğinden kaynaklı olumsuzlukları sınırlandırmak
	*EŞİTLİK ve İSTİHDAM İLE İLGİLİ ÇEVRESEL KONULAR *Doğal kaynaklara ve çevresel hizmetlere eşit erişim *Çevresel politikaların sosyal topluluklar üzerindeki potansiyeli
	ÇEVRESEL HİZMETLERE VE DOĞAL KAYNAKLARA EŞİT ERİŞİMİN SAĞLANMASI *Karar vermede halkın katılımının sağlanması *Çevresel ve sosyal politikaların entegrasyonu *Halkın çevre sorunları ile ilgili farkındalığını arttırmak
5.Küresel çevre bağımsızlığı: işbirliğinin geliştirilmesi	*Mevcut çok taraflı çevre anlaşmalarını uygulamak *Çevreye duyarlı teknoloji transferinin iyileştirilmesi *OECD Konseyi karar ve önerilerini uygulamak

OECD'nin günümüzde yaptığı ve bu konularda komiteler kurduğu başlıca çalışma alanları aşağıdaki Çizelge 2.11' de başlıklar halinde sıralanmaktadır.

Çizelge 2.11. OECD çalışma alanları (Anonim, 2018b).

OECD Çalışma Alanları
• OECD Üyesi Ülkelerin Ekonomik Durumlarını Düzenli Aralıklarla İnceleme
• Çevre
• Gıda Güvenliği
• Tarım ve balıkçılık
• Biyoteknoloji
• Rekabet ve Düzenleyici Reform
• İyi Yönetim
• Rüşvetle Mücadele
• Sürdürülebilir Kalkınma
• Eğitim

OECD çalışma alanları-Devamı
• Ticaret ve Elektronik Ticaret
• İşgücü ve İşsizlik
• Enerji
• Sanayi
• Maliye ve Yatırım
• Ekonomik Büyüme
• Sağlık
• Enformasyon ve İletişim Teknolojileri
• Sigortacılık
• Uluslararası Göç
• Kara paranın Aklanması ile Mücadele
• İstatistik Veriler
• Vergi
• Ulaştırma

OECD'nin amaçları aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

- Finansal istikrarın korunduğu üye ülkelerde ve hem de özellikle gelişmekte olan ülkelerde halkın yaşam standardının iyileştirilmesi, dengeli ekonomik gelişim sağlayan politikaya destek olması, işsizliğin ortadan kaldırılması
- Ekonomik genişleme politikasının uyandırılması ve sosyo-ekonomik eşgüdümlü gelişmenin desteklenmesi
- Uluslararası yükümlülükler uygun olarak çok taraflı ve ülkeler arasında ayırım gözetmeyen dünya ticaretinin geliştirilmesine destek verilmesi
- Demokrasi
- İnsan haklarına ve yurttaş özgürlüğüne bağlılık (Anonim,2018b).

OECD'ye üye 35 ülke arasında Daha İyi Yaşam Endeksi'ne bakıldığında, hanehalkı net kullanılabilir gelirden; OECD ortalaması 30 563 \$ iken, Türkiye 17 067 \$ düzeyindedir. Hanehalkı mali zenginliğinde ise ilk sırada Amerika Birleşik Devletleri yer alırken, Türkiye OECD üye ülkeleri arasında en son sıradadır. Toplam 38 ülke içinde yaşam memnuniyetinde ilk sırada Danimarka, Finlandiya, İzlanda, Norveç ve İsviçre yer alırken, Güney Afrika son sırada, Türkiye ise 34. sırada yer almaktadır. Türkiye çok uzun saat çalışanlar göstergesinde son sırada yer almaktadır (Anonim, 2018b).

2.4.4. Habitat (I, II, III) Konferansları Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları

“BM İnsan Yerleşimleri Programı” (BM-Habitat), 1976’da Vancouver’da gerçekleştirilen “I. BM İnsan Yerleşimleri Konferansı” (Habitat I) ile başlatılmıştır. Habitat I, 1972 Stokholm Konferansı’nda “İnsan Çevresi Konferansı Bildirgesi”nin üç temel maddesini oluşturan “İnsan Hakları”, “Ekonomik ve Sosyal Kalkınma” ile “Çevrenin Korunması”nı, kentleşmeye uygulayan küresel bir yol haritası oluşturmayı amaçlamıştır.

Bu çerçevede kabul edilen “İnsan Yerleşimleri Vancouver Bildirgesi” ve “Vancouver Eylem Planı”, özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki hızlı ve kontrolsüz kentleşmenin ortaya çıkardığı sorunlara cevap vermeye yöneliktir. Vancouver Bildirgesi, politikaları ırk, renk, cinsiyet, dil, din, ideoloji, millî ve sosyal aidiyet ayırımı gözetmemesi; özgürlük, insan onuru ve sosyal adalete saygı göstermesi; gıda, barınma, temiz su, istihdam, sağlık, eğitim, mesleki eğitim, sosyal güvence başta olmak üzere, toplumların temel ihtiyaçlarının karşılanması gerektiği ilkesini temel amaç olarak belirlemiştir. Konferansın kararları doğrultusunda, 1978’de “BM İnsan Yerleşimleri Merkezi” (UN Centre for Human Settlements - UNCHS) Nairobi’de kurulmuştur.

“II. BM İnsan Yerleşimleri Konferansı” (Habitat II), 1996’da İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Konferans sonucunda, “İnsan Yerleşimleri hakkında İstanbul Bildirgesi” ile “Habitat Gündemi” kabul edilmiştir. Habitat Gündemi, 1992 Rio de Janeiro “BM Çevre ve Kalkınma Konferansı” sonucunda kabul edilen “Gündem 21”in temel ilkeleri ile “Sürdürülebilir İnsan Yerleşimleri” başlıklı hedefleri temel almıştır. Habitat Gündemi, “herkes için uygun barınma” ve “insan yerleşimlerinin sürdürülebilir şekilde geliştirilmesi” temel hedefleri doğrultusunda, kalkınma odaklı bir yaklaşım benimsemekte; küresel düzeyde uygulanmak üzere hedefler içermektedir.

Habitat II’nin iki temel amacından biri olan kentleşen dünyada sürdürülebilir insan yerleşimlerinin temin edilmesi konusunda ekonomik kalkınma, sosyal gelişme ve çevre koruma eksenlerinde çalışmalar yürütülmüştür. Ekonomik kalkınmada bölgeler arası dengesizliğin giderilmesi temel ilke olarak benimsenmiş ve üç büyük metropolün yanı sıra orta ölçekli kentlerin de kalkınması desteklenmiştir (Türkiye Habitat III Ulusal Raporu, 2014).

“BM Konut ve Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı” (Habitat III), 17-20 Ekim 2016’da Ekvator’un başkenti Kito’da gerçekleştirilmiştir. Habitat III, Dünya nüfusunun

yarısından fazlasının kentlerde yaşadığı bir dönemde gerçekleştirildiği için, bu dönemin yeni sorun ve ihtiyaçlarına cevap vermeyi amaçlamıştır. Daha önceki Habitat konferansları gibi, Habitat III de BM Sürdürülebilir Kalkınma çerçevesini benimsemekte; 2015'te New York'ta kabul edilen "2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi"ni temel almaktadır. Konferansın sonucunda kabul edilen "Yeni Kentsel Gündem", 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin "Kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir kent ve insan yerleşimleri" başlıklı 11. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'ni (SKH 11) tamamlayıcı niteliktedir. "Herkes için kent" ana teması etrafında, "kimsenin geride bırakılmaması" anlayışıyla, göçmenleri de içine alacak şekilde, toplumun tüm kesimlerinin kent hayatına ayırım gözetilmeksizin dâhil edilmesi temel hedefini yansıtmakta; iklim değişikliğine ve çevrenin korunmasına önem arz etmektedir.

Ülkemiz, Aralık 2017'de BM Habitat Yönetim Konseyi'ne seçilmiştir. Bir sonraki Habitat konferansının 2036'da düzenlenmesi öngörülmektedir (Anonim, 2018b).

2.4.5. Avrupa Konseyi Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları

Avrupa Konseyi'nin 1949'da kurulmasını sağlayan kurucular 1950'de Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu (ECSC), 1957'de de Avrupa Ekonomi Topluluğu'nun (EEC) kurulmasını sağlamışlardır.

Avrupa Konseyi ifade özgürlüğünü ve medya özgürlüğünü, toplanma özgürlüğünü, eşitliği ve azınlıkların korunmasını savunmaktadır. Konsey, çocukların korunması, internet üzerinden nefret söylemleri ve Avrupa'nın en büyük azınlığı olan Roman hakları gibi konularda kampanyalar düzenlemiştir. Avrupa Konseyi yolsuzluk ve terörle mücadelede ve buna ilişkin gerekli yargı reformlarının yapılmasında üye ülkelere yardımcı olmaktadır. Konseyin Venedik Komisyonu olarak bilinen anayasa konusundaki uzmanları dünyanın dört bir yanındaki ülkelere bu konuda yasal danışmanlık hizmeti sunmaktadır.

Avrupa Konseyi, Kadınlara Karşı Şiddeti ve Aile içi Şiddeti Önleme ve bu tür şiddetle Mücadele Sözleşmesi ve Siber Suçlarla Mücadele Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmelerle insan haklarını yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Bu alanda üye ülkelerin kaydettiği ilerlemeyi izler ve bağımsız uzman izleme kurumlarıyla önerilerde bulunur. Avrupa Konseyi üye ülkeleri artık ölüm cezasını uygulamamaktadırlar. Avrupa Konseyi'nin başarıları Çizelge. 2.12.'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.12. Avrupa Konseyinin başarıları (Anonim, 2019e).

Avrupa Konseyi Başarıları	
İnsan haklarının güçlendirilmesi	İnsan hakları ve demokrasi konusunda eğitim
Ayrımcılık yapılmaması ve ırkçılıkla mücadele	İlaçların ve sağlık hizmetlerinin kalitesi
İfade özgürlüğünün savunulması	Çocuk haklarının korunması
Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kültürel çeşitliliğin savunulması
Seçimlerin izlenmesi	

2.4.6. Sağlıklı Kentler Projesi Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları

Sağlıklı Kentler Hareketi: Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Avrupa Bölge Ofisi, Sağlıklı Kentler Projesini “Herkes için sağlık” prensiplerinin yerel seviyede uygulanmasını sağlayan bir araç olarak tanımlamaktadır. Herkes için sağlık temeline oturtularak hedeflenen bu hareket, 1986 yılında Avrupa’da seçilen 11 kent ile başlamış ve kısa sürede kıtanın 30 ülkesinde 1400 kent ve kasabaya ulaşmıştır. Zaman içerisinde hareket daha da genişlemiş, Avustralya, Kanada ve Amerika’da da bazı kentlere ulaşarak küresel bir hareket halini almıştır.

“Herkes için sağlık” sloganıyla yola çıkan hareketin amaçları;

- Kentlerin sağlıklı, temiz ve güvenli bir yerleşim yeri olmasını sağlamak için vatandaşların yaşamaktan mutlu olacakları bir çevre yaratmak,
- Eşitlik temelinden yola çıkarak din, dil, ırk, kültür, sınıf ve düşünce farkı gözetmeksizin eşit ve kaliteli bir yaşam ortamı sağlamak ve sağlık, ulaşım, çevre gibi alanlarda ortak projeler geliştirmek.

Sağlıklı Kentler Ağı: Sağlık reformu alanında 66 yıllık geçmişinde hep öncü rolünü üstlenen WHO, başından beri sağlığa hastalık temelli bireysel bir yaklaşımdan çok toplumsal temelli yaklaşımı benimsemiş; sağlığı bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali olarak değerlendirmiştir. 1977’de Cenevre’de yapılan Dünya Sağlık Asamblesi ile uluslararası toplumların herkes için sağlık konusunda mücadeleye davet edilmesinin ardından, örgüt Avrupa’da sağlık politikaları tekrar incelenerek 1984 yılında 38 hedeflik, bölgesel "herkes için sağlık stratejisi”nin uygulanmaya başlamasıyla sonuçlanmıştır.

Avrupa Bölgesi’nde uygulanan Sağlıklı Kentler Projesi, yoksulluk, şiddet, sosyal dışlanma, kirlilik, standardın altında barınma koşulları, evsiz insanlar ve göçmenler, sağlıksız

yerleşim planlaması gibi sorunların çözülebilmemesinin yanı sıra eşitsizlik ve az olan toplum katılımının artırılması gibi konularla sürdürülebilir bir gelişme ortamı sağlanmasının önemini göstermektedir.

Katılımcı kentler, korunmasız grupların ihtiyaçlarına yönelik sektörlerle işbirliği yaparak, toplumsal gelişim inisiyatifleri ve programlarını baz alan, kent sağlık profilleri ve kent sağlık planları ve profilleri geliştirmektedir.

WHO Sağlıklı Kentler Projesi, Avrupa ölçeğinde sağlığı ve herkes için sağlık stratejisinin prensipleri ve hedefleri doğrultusunda, sağlıklı ve sürdürülebilir bir kalkınma için kapsamlı yerel stratejileri amaçlayan uzun dönemli uluslararası bir gelişim inisiyatifidir. Sağlıklı Kentler Projesi'nin ana hedefi, kentte yaşayan ve çalışan insanların fiziksel, zihinsel, sosyal ve çevresel memnuniyetini arttırmaktır.

Beşer yıllık dönemlerle gelişen projenin dördüncü evresi 2008 yılında tamamlanmış, beşinci evresi (2009–2013) başlamıştır. Her dönemde “sağlıklı kent” olmayı hedefleyen kentler sonuç odaklı çalışmalar gerçekleştirmektedir. Beş yıllık dilimlere bölünmüş her aşamanın sonunda eski ağ dağıtılmakta ve bir sonraki aşama, oluşturulan yeni bir ağ ile devam etmektedir.

Çalışmalarda; “Sağlıklı Kentsel Çevre ve Tasarım” belirtilen tema içerisinde sağlıklı bir şehir, tüm vatandaşlar tarafından erişilebilir olan ve sağlığı, rekreasyonu, güvenliği, sosyal etkileşimi, kolay erişilebilirliği, özsaygıyı, kültürel kimliği destekleyici fiziksel ve yapay bir çevre sunar ifadesi yer almaktadır. Sağlıklı şehir planlaması, barınma ve dönüşüm, sağlıklı ulaşım, iklim değişikliği ve kamu sağlığı ile ilgili acil durumlar, güvenlik, gürültü ve kirliliğe maruz kalma, sağlıklı kent planlaması, yaratıcılık ve yaşanabilirlik konuları ele almıştır (Anonim, 2008).

2.4.7. MERCER Yaşam Kalitesi Araştırması Özelinde Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları

Global piyasaların lider insan kaynakları yönetim danışmanlığı firması Mercer'ın beş kıtada 231 şehri kapsayan ‘Yaşam Kalitesi Araştırması’ sonuçlarına göre 2018 yılında dünyanın yaşam kalitesi en yüksek şehri yine Viyana olmuştur. Viyana, yerli ve yabancılar için yüksek güvenlik seviyesi, planlı toplu taşıma, çeşitli kültür ve eğlence olanakları

sunmaktadır. Sıralamada Zürih ikinci, Auckland ve Münih üçüncü sırada yer alırken, İstanbul 231 şehir içerisinde 134'üncü sırada yer almıştır.

Mercer, 'Yaşam Kalitesi Araştırması'nın yanında, 2018 yılında ilk kez şehir temizliği konusunda da bir sıralama sunmuştur. Şehirlerin altyapısını, bulaşıcı hastalıkları, hava kirliliğini, su kullanılabilirliğini ve kalitesini analiz eden bu sıralamada bir şehrin hem yetenekler, hem işletmeler için cezbediciliği kriterler arasında yer almaktadır. Hawaii adalarının başkenti Honolulu, sıralamada ilk sıradadır.

Şehir temizliği sıralamasında, ilk 10 arasına az sayıda Avrupa şehri girerken, kuzey şehirleri ilk sıralarda gelmiştir. Finlandiya'nın başkenti ve en büyük şehri Helsinki ikinci, Kanada'nın başkenti Ottawa da üçüncü sırada; Kopenhag, Oslo ve Stockholm birlikte 8'inci sırada yer almıştır. Oslo, üç sıra gerileyerek, trafik sıkışıklığı ve hava kirliliği sorunları nedeniyle Londra, 41'inci sırada yer almıştır. Kuzey Amerika'da Kanada şehirleri yaşam kalitesi konusunda en yüksek puanı almıştır. Kanada'nın Britanya Kolombiyası eyaletinde bulunan Vancouver, sıralamada 5'inci basamakta yer alarak Amerika kıtasının yaşam kalitesi en yüksek şehri olmuştur.

Mercer Yaşam Kalitesi Araştırması'nın sonuçlarına göre Orta Doğu'da 74'üncü sırada yer alan Dubai ile 77'inci sırada yer alan Abu Dhabi bölgenin en iyi yaşam kalitesine sahip kentleri olurken, bölgenin yaşam kalitesi en düşük şehirleri 225'inci Şam, 229'uncu San ve 231'inci ve son sıradaki Bağdat olmuştur. Araştırmanın Afrika sonuçlarında, geçmişte bölgede en iyi yaşam kalitesine sahip kent olan Cape Town'ın son birkaç yılda gerçekleşen düşüşle 80'lerden 94'üncü sıraya gerilediği tespit edildi.

Asya-Pasifik bölgesinin yaşam kalitesindeki büyük eşitsizliğine en büyük örnek, 25'inci sırada yer alan Singapur ve 216'ıncı sıradaki Dakka. Doğu Asya'da ise ilk beş sırayı Japon şehirleri aldı. Tokyo ve Kobe 50'inci, Yokohama 55'inci, Osaka 59'uncu ve Nagoya 64'üncü sırada yer almıştır. Yeni Zelanda ve Avustralya yaşam kalitesinde ilk 20 arasında yer almaya devam etmiştir. Auckland 3'üncü, Sidney 10'uncu, Wellington 15'inci ve Melbourne 16'ıncı sırada yer almıştır (Anonim, 2018g).

Aşağıdaki Çizelge 2.13.'de 2018 Mercer yaşam kalitesi araştırma sonuçlarının ilk 11 sırasında yer alan şehir ve ülkelerin isimleri ve sıralaması bulunmaktadır.

Çizelge 2.13.2018 Mercer yaşam kalitesi araştırması sıralama (Anonim, 2018g).

2018 Mercer Yaşam Kalitesi Araştırması Sıralama		
	Şehir	Ülke
1	Viyana	Avusturya
2	Zürih	İsviçre
3	Auckland	Yeni Zelanda
4	Münih	Almanya
5	Vancouver	Kanada
6	Düsseldorf	Almanya
7	Frankfurt	Almanya
8	Cenevre	İsviçre
9	Kopenhag	Danimarka
10	Basel	İsviçre
11	Sidney	Avustralya

Aşağıdaki Çizelge 2.14.'de 2018 Mercer yaşam kalitesi araştırmalarında kullanılan göstergelerin listesi yer almaktadır.

Çizelge 2.14. 2018 Mercer yaşam kalitesi göstergeleri (Anonim, 2018g).

No	MERCER Yaşam Kalitesi Göstergeleri
1	Politik ve toplumsal ortam (siyasi istikrar, suç, hukukun uygulanması, vb.)
2	Ekonomik ortam (kambiyo yönetmelikleri, bankacılık hizmetleri, vb.)
3	Sosyo-kültürel ortam (sansür, kişisel özgürlük ile ilgili sınırlamalar, vb.)
4	Sağlık ve sıhhi temizlik (tıbbi tedarikler ve hizmetler, bulaşıcı hastalıklar, kanalizasyon, atık elden çıkarma, hava kirliliği, vb.)
5	Okullar ve eğitim (standart ve uluslararası okulların temin edilebilirliği, vb.)
6	Kamu hizmetleri ve ulaşım (elektrik, su, toplu taşımacılık, trafik sıkışıklığı, vb.)
7	Tüketim malları (gıda/günlük tüketim kalemlerinin temin edilebilirliği, arabalar, vb.)
8	Konut (konut, ev eşyaları, mobilya, bakım hizmetleri, vb.)
9	Çevre (klima, doğal afetler)

2.4.8. Yaşam Kalitesi Araştırmalarında Uluslararası Ülke Uygulamaları

Bu bölümde Viyana (Avusturya), Adaliede (Avustralya) ve Copenhagen (Danimarka) şehirlerinde kentsel yaşam kalitesiyle ilgili yapılan çalışmalar ve örnek uygulamalardan bahsedilmiştir. Özellikle OECD daha iyi yaşam endeksi çalışmalarında, MERCER yaşam kalitesi araştırmalarında ve çeşitli çalışmalarda Viyana, Avustralya ve Danimarka kentsel yaşam kalitesi sıralamalarında ilk sıralarda gelmektedirler. Bu sebeptendir ki öncelikli olarak bu alanlar hakkında çeşitli bilgiler verilmiştir.

VIYANA: Kamusal mekânlar, nüfusu hızla artan kentlerde, mekânsal çözülmeye karşı direnç yüzeyleri oluşturma potansiyeline sahiptir. Akıllarda olan, iyi bir kent imgesi ile kentlerdeki kamusal mekânlar birbiriyle iç içedir. Bu kaniya varılan kentlerden olan Viyana, kamusal mekânlar, meydanlar, parklar ve en önemlisi de bütünleştiren bir kentlilik kültürüne sahiptir (Basa, 2018).

Viyana'nın kentsel dokusunu mimarlık anlamında farklı kılan, kentin tarihselci / yeniden canlandırmacı yapılarına ve çevre düzenlemelerine eklenmiş erken Modern mimarlık dilidir (Basa, 2018). Şekil 2.7.'de Viyana şehri içerisinde genel bir görüntü gösterilmiştir.

Şekil 2.7. Viyana şehri genel görüntüsü (Anonim, 2018h).

Viyana şehri özellikle içerisinde barındırdığı birçok özellikten dolayı kentsel yaşam kalitesinde öncü ülkelerin başında gelmektedir. Bu özellikler;

- Farklı ülkelerden gelen insanları barındırması
- Çocuk ve gençlere yönelik özel buluşma alanları
- Kültürel ve boş zaman değerlendirme aktivite çeşitliliği
- Beraber yaşamayı güvence altına alan yasal düzenlemeler
- Din özgürlüğü
- Etkinliklerden ya çok az ücret karşılığında ya da ücretsiz olarak faydalanma imkânı
- Kamuya açık parklarda düzenlenen etkinlik çeşitliliği
- Gençlik merkezleri aktiviteleri

Şekil 2.8.'de Viyana Ring Caddesi'nden bir görüntü gösterilmektedir. Şehrin yaklaşık yüzde yirmisi ormandır. Viyana bu sebeplerden dolayı, Avrupa'nın yeşili en fazla olan şehirlerinden birisidir.

Şekil 2.8. Viyana Ring caddesinden bir görüntü (Anonim, 2019n).

Belediye ve diğer kuruluşların yaptığı çalışmalar;

- Temizliğe ve çevrenin korumasına çok fazla önem verilmektedir.
- Çevreyi koruma, temel kaynakların ve enerjinin etkili biçimde kullanılması
- Çöplerin dikkatli biçimde ayrıştırılması ve temizlenmesiyle doğanın korunması
- Belediyenin çevrenin korunmasını sağlamak ve işletme giderlerini azaltmak amacıyla çeşitli eğitimler vermesi
- Çok iyi planlanmış toplu ulaşım araçları, bisiklet ve yaya yolları, araç kullanılmadan da şehirde istenilen zamanda ve uygun maliyetlerle ulaşım sağlanabilmesi (2016 rakamlarına göre bütün bölgelerde toplam 1346 kilometre bisiklet yolu bulunmaktadır).
- Yaya trafiğini arttırılmaya yönelik hedeflerin bulunması (Anonim, 2019m).

ADALİEDE (AVUSTRALYA): Adelaide, Avustralya'nın Güney Avustralya eyaletinin başkenti olup yaklaşık 1.28 milyon nüfusuyla ülkenin en kalabalık beşinci şehridir. Adelaide şehri, Avustralya'nın yeşil alanlarla çevrili en büyük kentsel park ağına sahiptir (Anonim, 2019k).

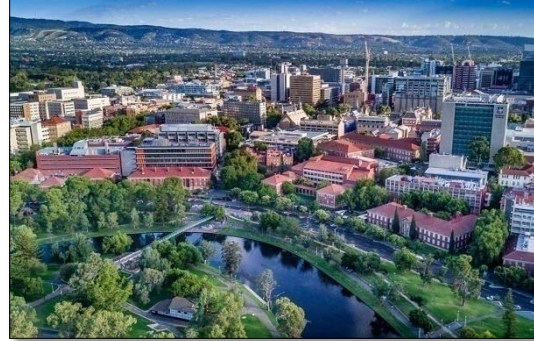
Adelaide şehir merkezi, Albay Light tarafından ızgara şeklinde planlanmıştır. Son yıllarda planlanan en büyük metropollerden biridir. Şekil 2.9.'da Adelaide şehrinin sokaklarından genel bir görüntü ve Şekil 2.10.'da ise şehirden genel bir görüntü

gösterilmektedir. Kamusal alanlar ile kesişen caddeleri, trafiği karşılayabilecek modern bir şehir haline dönüşmüştür. Şehrin etrafını saran alanlar “parkta bir şehir” hissini vermektedir (Gehl vd.,2011).

Şekil 2.9. Adelaide sokak görüntüsü

(Anonim, 2016).

Şekil2.10.Adelaide şehir görünümü

(Anonim, 2019o).

Adelaide, uluslararası standartlara göre güvenli bir şehirdir. The Economist Intelligence Unit (EIU) anketi sağlık, eğitim, istikrar, kültür ve çevre ve altyapı alanlarında her yıl 140 şehri değerlendirmekte olup, 2017'de üst üste altıncı yılda dünyanın en yaşanabilir beşinci şehri olarak derecelendirilmiştir. İstikrar ve güvenlik belirgin faktörlerdir, Adelaide nispeten düşük nüfus yoğunluğuna ve suç seviyesine sahiptir. Adelaide Şehri, şehir sakinlerine ve ziyaretçilerine güvenli mekânlar sağlamaktadır (Anonim, 2019k).

Güney Avustralya'nın ilk Genel Müdürü Albay William Light, Adelaide'yi Adelaide Tepeleri ile deniz arasında merkez olarak konumlandıran ve kentin doğa ile dengede büyümesini sağlayan bir yerleşim düzeni içerisinde tasarlamıştır. Vizyonu geleceğin kentini yaratmak olan ve insanların refahını ve yaşam kalitesini ön planda tutan Albay William Light insanların birbirine bağlanabileceği, kutlamalar yapabileceği ve düşünebileceği geniş sokaklar, ağaçlarla çevrili teraslar ve halka açık meydanlar şeklinde ızgaraya benzeyen bir desen yaratmıştır (Anonim, 2019l).

Adalie tasarım klavuzunda aşağıdaki hususlardan bahsedilmiştir; (Anonim, 2019k)

- İlginç binalar, kanopi aydınlatması sokakları daha estetik hale getirerek sokağı kullanan insanlar ve etkinlikleri değiştirebileceği,
- Sokakların, hareket hızlarını ifade etmek, sıcak ve rahat ortamlar sağlamak gibi birçok işlevi bulunması,

- Ağaçların kullanımı, sürekliliğin sağlandığı yerler, otopark merkezleri ve kavşaklar, caddelerin tasarlanmasında ve aktivitelerin gerçekleşmesinde önemli rol oynaması,
- Aydınlatmanın, bina cepheleri veya şehir mobilyaları gibi diğer sokak elemanları ile uyumlu olması şehri kullananlara estetik bir sokak ortamı sağlayabilir. İyi bir aydınlatma tasarımının çevresini dengeleyerek, insanların gece ve gündüz kentsel mekânlarda kendilerini rahat ve güvende hissetmelerini sağlayacağı,
- Park alanlarında ağaçlar, geçiş noktaları ve aydınlatma elemanlarının tasarımı ve uygun alanlara yerleştirilmesi önem arz etmektedir.
- Özellikle yayalara öncelikli olarak tasarlanmış geçiş noktaları ve parklara ulaşımında güvenli bağlantılar bulunmaktadır. Bu amaçla, zebra geçitleri gibi yaya dostu yaklaşımlar ve çeşitli tasarımlar yürüme ve yavaş trafiği teşvik etmektedir.
- Geniş caddelerinde ağaç ve bitkiler gölge alanlar yaratarak yaz sıcaklığında rahatlama sağlayıp biyolojik çeşitliliği teşvik eder.
- Sokak ağaçları ve kuraklığa dayanıklı bitkilerin kullanıldığı serin ve daha sürdürülebilir bir kente katkıda bulunur.
- Sokak mobilyalarında ve malzemelerinde görsel karışıklık yaratmamak amacıyla tutarlı uygulamalar yapılmaktadır.

KOPENHAG (DANİMARKA): Danimarka Kuzey Avrupa’da İskandinav ülkeleri grubunda değerlendirilen Almanya’nın kuzeyindeki Jutland yarımadası ile 406 adadan oluşan 43.075 km² büyüklüğünde bir ülkedir. Danimarka’nın toplam nüfusu 5.6 milyondur ve bu nüfus İskandinavyalı, Eskimo, Alman ve Türk nüfustan oluşmaktadır.

Ülkenin genel ekonomi politikası denk bütçe, sağlıklı kamu finansmanı, düşük oranlı enflasyon, istikrarlı para birimi ve daha fazla istihdam amacına yöneliktir. Danimarka en yüksek yaşam standardına sahip ülkelerden biri olup ve aynı zamanda gelirin en eşit şekilde dağıldığı ülkelerin başında gelmektedir. Sağlık harcamalarının yaklaşık % 80’ini kamu harcamaları, %20’sini kişisel cepten sağlık harcamaları olarak karşılamaktadır (Tontuş, tarihsiz).

- Cazibesi, canlılığı, yüzülebilen ve çevresinde hoşça vakit geçirilebilen limanı
- Düzenli parkları, hayat dolu mahalleleri, kozmopolit kültürü, kafeleri
- Kentte çocuklar okullarına yalnız başına ve yürüyerek gidebilmekte,

- Toplu taşıma yeterli, genel altyapı son derece gelişmiş olup, trafik karmaşası çok nadir görülmektedir.
- Yazın işe geliş-gidişlerin yarısı, kışın ise Kopenhag'ın soğuk ve yağışlı iklimine rağmen üçte biri bisikletle gerçekleştirilmektedir (Oktay, 2007).

Aşağıda Şekil 2.11. ve Şekil 2.12.'de Kopenhag'ın şehir hayatı ve genel görüntüsü gösterilmektedir.

Şekil 2.11.Kopenhag şehir hayatı

(Anonim, 2019ö).

Şekil 2.12.Kopenhag genel görünüm

(Anonim,2019p).

2.5. Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Yaklaşımlar ve Mevcut Durum

Bu bölümde Türkiye’de yaşam kalitesiyle ilgili yaklaşımlar olan; kalkınma politikaları, Ulusal Strateji Belgeleri, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği, (SEGE) Sosyal-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi çalışmaları, Temel Hizmetlerde Kapasite Geliştirilmesi Projesi, TÜİK ve TÜBA araştırmaları detaylı incelenmiştir.

2.5.1. Mekânsal –Yasal-Yönetmelik Düzeyde Yapılmış Çalışmalar

Mekânsal-yasal-yönetmelik düzeyde birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu kalkınma planlarından bahsedilmiştir.

2.5.1.1. Kalkınma Planlarında Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Yaklaşımlar

Birinci Kalkınma Planı: 1963-1967 yılları arasında kapsayan dönem için birinci beş yıllık kalkınma planı hazırlanmıştır. Planın yürürlüğe konmasıyla ülkemiz yeni bir iktisadi hayat düzenine girmiştir. Kalkınma hamlesinin amaçları arasında halkın yeterli bir yaşama seviyesine ulaştırılması, sosyal güvenlik, adil bir gelir-dağılımı ve yurt kapsamında fırsat

eşitliğinin sağlanmasıdır. Mümkün olduğu kadar geniş halk topluluklarını daha yüksek bir yaşama seviyesi ve sosyal güvenliğe ulaştırmak öncelikli amaç olmuştur. Aşağıdaki Çizelge 2.15’de Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.15. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (I. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1963)

No	I. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963 - 1967)
1	Tarım
2	Madencilik
3	İmalat sanayii
4	İnşaat
5	Enerji
6	Ulaştırma
7	Hizmetler

İkinci Beş Yıllık Planı(1968-1972): İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında gayrisafi milli hâsılayı beş yıl içerisinde yüzde 40,3 artırmak amaçlanmıştır. Planda, kalkınma hızını yalnızca 1967 - 1972 yılları arasında yükslebilmeyi değil, aynı zamanda ekonomik sosyal yapıyı, hızlı bir gelişme temposunu daha sonraki yıllar içinde düşünülerek bir üretim gücüne erişirmeyi temel hedef almıştır. İkinci Beş Yıllık Plan toplumun hayat standardının yükseltilmesini amaç olarak almıştır. Temel amacı, ekonominin hedefli kalkınma hızını dış yardımlara başvurmadan olası kendi kaynakları ile devam ettirebilecek bir sisteme sahip olmasıdır (2. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1968). Aşağıdaki Çizelge 2.16’ da İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.16. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (II. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1968);

No	II. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968 - 1972)		
1	Tarım	6	Turizm
2	Madencilik	7	Diğer hizmetler sektörü
3	İmalat sanayii		
4	Genel enerji		
5	Ulaştırma-Haberleşme		

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977): Kalkınma planları içerisinde ilk defa 1973 yılında üçüncü kalkınma planında yaşam düzeyinin yükseltilmesi amacıyla bahsedilmiştir. Aşağıdaki Çizelge 2.17’de Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.17.Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (III. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1973)

No	III. Beş Yıllık Kalkınma Planı Amaç ve Hedefleri (1973 - 1977)		
	AMAÇLAR		
1	Yaşama düzeyinin yükseltilmesi	4	İstihdam sorununun çözümlenmesi
2	Sanayileşme	5	Gelir dağılımının iyileştirilmesi
3	Dış kaynaklara bağılılığın azaltılması		
	HEDEFLER		
1	Kalkınma Hızı Göstergeleri	8	Demir çelik sektörü
2	Ekonomik Hedefler	9	Enerji
3	Tarım	10	Ulaştırma
4	Hayvancılık	11	Haberleşme
5	Ormancılık	12	Radyo ve televizyon
6	Madencilik	13	Turizm
7	İmalat sanayi	14	Diğer kamu hizmetleri

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983): Dördüncü beş yıllık kalkınma planında daha çok sağlıklı kentleşme konusu gündeme gelmiştir. Aşağıdaki Çizelge 2.18'de Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.18.Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1979)

No	IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı Hedefleri (1979 - 1983)
1	Kamuda demokrasiyi güçlendirici, verimi ve etkinliği artırıcı düzenlemeler yapılması,
2	Halk girişimciliğinin ve kooperatifçiliğinin desteklenip yaygınlaştırılması ve etkinleştirilmesi.
3	Nüfus hareketlerinin tutarlı bir yol izlemesi
4	İşsizliğin azaltılabilmesi için çeşitli proje ve önlemler alınması
5	Toplumsal güvenliğin kooperatifleşmeyle köylüyü de kapsayarak yaygınlaştırılması.
6	Üretim ve toplumsal adaletin desteklenmesi amacıyla kredi düzeninin yeniden düzenlenmesi.
7	İç pazarlama düzeninin, üretim ve tüketici açısından kapsamlı bir biçimde yenilenerek üretimi artırma hedefli çalışması.
8	Sağlıklı beslenme-sağlıklı tüketim ve sağlıklı kentleşmenin birlikte gerçekleştirilmesi, amaçlanmaktadır.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989): Beşinci beş yıllık kalkınma planında daha çok ekonomik gelişmelerin hızlandırılması, istihdamın artırılması konuları gündeme gelmiştir. Aşağıdaki Çizelge 2.19.' da Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.19. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (5.Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1985)

No	V. Beş Yıllık Kalkınma Planı Hedefleri(1985 - 1989)
1	Verimlilik ve ihracat artışının teşviki, istihdamın artırılması, genç işsizliğinin azaltılması, gelir dağılımının dengelenmesi, kalkınmanın hızlandırılması ve ekonomik ve sosyal altyapının geliştirilmesi
2	Enflasyon kontrol altında tutulması
3	Ekonominin işleyişi belirli kurallar çerçevesinde düzene sokulması
4	Üretimin yapısı, Türkiye'nin sahip olduğu maddi ve beşerî kaynakları, doğal kaynakları, insan gücü, coğrafi konumu, dış rekabet imkânları ve dış ticaretinin şartlarına dikkat edilerek belirlenmesi
5	Yatırım politikası üretimi ve ihracatı artıracak şekilde ekonomik ve sosyal gelişme odaklı olarak destekleyici özel sektör yatırımlarının payının artırılması sağlanması
6	İhracatın teşviki ve tüketicinin korunması sağlanması
7	Kamu gelir ve harcama politikalarının ekonomik ve sosyal gelişmeyi destekleyici yönde uygulanması
8	Kamu hizmetlerinde etkinlik ve sürat esas olup, toplumun ihtiyaçlarına ve kalkınma amaçlarına uygun şekilde teşkilatlanması
9	Mahallî idarelerin yetkilerinin fonksiyonları artırılması
10	Suni yollarla istihdam yaratılmasından kaçınılması
11	Gelirler politikası gelir dağılımını iyileştirilmesi
12	Nitelikli ve tecrübeli elemanlara uygun bir ücret politikası izlenecek ve çalışma şartları iyileştirilmesi
13	Eğitim sisteminin her kademesinde niteliğin yükseltilmesi
14	Sağlık hizmetlerinden bütün vatandaşların en iyi şekilde faydalanması
15	Sosyal Güvenliğin yaygınlaştırılması
16	Küçük, orta ve büyük sanayinin daha etkili bir hale gelmesi için gerekli teşvik politikaları uygulanması
17	Köylü ve çiftçinin gelirinin yükseltilmesi için yeni üretim dalları teşvik edilmesi
18	Kalkınmada Öncelikli Yörelereimizin gelişme potansiyeli harekete geçirilmesi

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994): Bu planda ise çevrenin korunması, beşeri ve doğal kaynaklarının israfının önlenmesi amacıyla bahsedilmiştir. Aşağıdaki Çizelge 2.20.'de Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.20. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1990)

No	VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı Hedefleri(1990 - 1994)
1	Hızlı, dengeli ve istikrarlı bir kalkınma süreci içinde gelir dağılımını iyileştirmek, işsizliğin azaltılması
2	Ekonomik ve sosyal istikrarın korunmasına önem verilmesi
3	Kısa dönemde üretimi artıracak yatırımların hız kazanması ile verimlilik ve üretim artışının sağlanması
4	Büyümenin gerçekleştirilmesi, uluslararası entegrasyona imkân verecek bir ekonomik yapının oluşturulması
5	Üretimi artırmak için ülke kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması
6	Yatırım politikası, öngörülen üretim yapısına uygun belirlenmesi
7	Tarımda, üretim metodlarının modernleştirilmesi ihtiyacının karşılanması
8	Doğal kaynakların etkin bir biçimde ekonomiye kazandırılması
9	İmalat sanayiinde dışa dönük ve rekabet gücü olan bir yapının geliştirilmesi
10	Ekonomik ve sosyal kalkınmanın desteklenebilmesi için, kullanıcılara, yerinde ve zamanında güvenilir, ucuz ve kaliteli enerjinin sağlanmasıdır.
11	Turizmin nitelik ve nicelik açısından yükseltilmesi
12	Beşeri ve doğal kaynakların israfının önlenmesi ve çevrenin korunması
13	İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması
14	Ekonominin işgücü ihtiyacına uygun bir insangücü planlamasının yapılması
15	Gelir dağılımını iyileştirilmesi
16	Ulaştırma sektörünün iyileştirilmesi
17	Eğitimin kalitesinin her kademedede yükseltilmesi
18	Kültür, sanat ve milli değerlerin korunmasına ve geliştirilmesi
19	Sağlık hizmetleri etkili, sürekli ve kolay erişilebilir bir niteliğe kavuşturulması
20	Sosyal güvenliğin kapsamı genişletilmesi
21	Aile kavramının güçlendirilmesi
22	Esnaf ve sanatkâr kesiminin üretim gücünün artırılması
23	Kırsal kesimde yaşayanların ürettiği malların değerlendirilmesi
24	Kalkınmada Öncelikli Bölgelerin diğer bölgelerle arasındaki farkın azaltılması konusunda çalışılması

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000): Altıncı beş yıllık kalkınma planında çevrenin korunması ve geliştirilmesi amacı bu planda da yinelenmiştir. Aşağıdaki Çizelge 2.21.' de Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.21. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1996)

No	VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı Hedefleri (1996-2000)
1	İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi (Eğitim, Nüfus ve Aile Planlaması, Sağlık, İstihdamın Artırılması Projesi)
2	Tarım, Sanayileşme Ve Dünya İle Bütünleşme
3	Ekonomide Etkinliğin Artırılması
4	Bölgesel Dengelerin Sağlanması
5	Çevrenin Korunması ve Geliştirilmesi.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005): Sekizinci Kalkınma Planında ilk defa tam olarak 2001 yılına gelindiğinde toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacından söz edilmiştir. Bu durum kalkınma planları içerisinde bir başlangıç niteliğindedir. Aşağıdaki Çizelge 2.22.'de Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.22.Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 2001)

No	VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı Hedefleri (2001-2005)
1	Bilgi toplumuna dönüşümün sağlanması, toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi
2	Toplumun eğitim ve sağlık düzeyinin yükseltilmesi, gelir dağılımının düzeltilmesi, bilim ve teknolojinin güçlendirilmesi, teknolojinin geliştirilmesi ve çevrenin korunması
3	İhracata dönük, uluslararası standartlara uygun bir üretim yapısı hedeflenmesi
4	Etkin bir ulaşım altyapısının sağlanması
5	2001- 2023 döneminde yıllık ortalama yüzde 7 civarı büyümenin sağlanması
6	2023 yılında tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinin toplam katma değer içindeki paylarının sırasıyla yüzde 5, 30 ve 65 olmasının hedeflenmesi
7	Nüfus artışının 2020 yılından sonra yüzde 1'in altına düşeceği öngörüsüyle nüfus artış ve doğurganlık hızının istikrar kazanması
8	Okullaşma oranının, 2023 yılında ilköğretimde ve ortaöğretimde yüzde 100, yükseköğretimde yüzde 50 düzeyinde öngörülmesi
9	2010 yılına kadar yoksulluğun ortadan kaldırılması
10	Sivil toplum örgütlerinin desteklenmesi
11	Milli kültürümüzün korunmasının ve tanıtılmasının sağlanması
12	Türkiye'nin, jeostratejik konumunun 2020'lerde ise küresel bir güç olması hedefi

Dokuzuncu Kalkınma Planı: Bir önceki kalkınma planından farklı olarak kentsel yaşam kalitesi daha da detaylandırılarak insan odaklı gelişme ve yönetim anlayışına yoğunlaşmıştır. Ayrıca doğal ve kültürel varlıkların korunmasına yönelik yaklaşım ele alınmıştır. Aşağıdaki Çizelge 2.23.'de Dokuzuncu Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.23.Dokuzuncu Kalkınma Planı (9. Kalkınma Planı, 2007)

No	9.Kalkınma Planında Hedefler (2007-2013)
1	Ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarının bütün olarak değerlendirilmesi
2	Toplumsal diyalog ve katılımının güçlendirilmesi
3	İnsan odaklı bir gelişme ve yönetim anlayışı
5	Kamusal hizmette; katılımçılık, verimlilik ve vatandaş memnuniyeti esas alınması
8	Uygulamanın vatandaşa en yakın birimlerce yapılması
9	Toplumsal yapımızın ortak miras değerleri çerçevesinde güçlendirilmesi
10	Doğal ve kültürel varlıkların korunması

Onuncu Kalkınma Planı: Nitelikli insan konusunu öngörmüş ve Yaşanabilir mekânlar ve sürdürülebilir çevre sağlamayı amaçlamıştır. Aşağıdaki Çizelge 2.24.’de Onuncu Kalkınma Planının ele aldığı konuların başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.24.Onuncu Kalkınma Planı (10. Kalkınma Planı, 2014-2018)

No	10.Kalkınma Planında Hedefler (2014-2018)
1	Nitelikli insan, güçlü toplum
2	Yenilikçi üretim, istikrarlı yüksek büyüme
3	Yaşanabilir mekânlar, sürdürülebilir çevre
4	Kalkınma için uluslararası işbirliği

- 2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı, ülkemizin 2023 hedefleri doğrultusunda, toplumumuzu yüksek refah seviyesine ulaştırma yolunda önemli bir çalışma olması
- Onuncu Kalkınma Planı; ekonomik büyümenin yanı sıra hukukun üstünlüğü, bilgi toplumu, uluslararası rekabet gücü, insani gelişmişlik, çevrenin korunması ve kaynakların sürdürülebilir kullanımı gibi konuları ele alınıp hazırlanarak planda insan odaklı kalkınma anlayışı benimsenmesi
- Türkiye’nin konumunun aşamalı olarak üst basamaklara çıkarılması hedeflenmesi
- Küreselleşme ve krizlerin sonucunda yaşanan belirsizlikler nedeniyle planların, kurumların ve ekonomik aktörlerin bilinçli hareket etmelerine yardımcı olması
- Onuncu Kalkınma Planı, stratejik bakış açısını merkezinde tutarak, ekonomik, sosyal, sektörel ve bölgesel alanları ele alması
- Kamu kurumlarının amaçlarının kalkınma planıyla uyumlu olması açısından önem taşıması
- Kalkınmanın amacı insanların refahını artırmak, hayat standartlarını yükseltmek, temel hak ve özgürlüklerini güçlendirerek adil, güvenli ve huzurlu bir yaşam ortamı tesis etmek ve bunu kalıcı kılmaktır. Planın kapsayıcı bölümü dört ana başlıktan oluşmaktadır.
- “Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum” başlığı altında insan ve insanla kalkınmanın hayata geçirilmesi
- “Yenilikçi Üretim, İstikrarlı Yüksek Büyüme” başlığı altında üretimde yapısal dönüşüme ve refah artışına yönelik hedef ve politikalar ele alınmaktadır.“Yaşanabilir Mekânlar, Sürdürülebilir Çevre” başlığı altında çevreye

duyarlı yaklaşımların sosyal ve ekonomik faydalarının artırılması, insanımızın şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin sürdürülebilir bir şekilde yükseltilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması kapsamındaki hedef ve politikalara yer verilmektedir. “Kalkınma İçin Uluslararası İşbirliği” başlığı altında ise kalkınmanın dış dinamikleri ile ülkemizin ikili, bölgesel ve çok taraflı ilişkilerindeki temel öncelikler ve politikalar ele alınmaktadır (Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018).

İncelenen kalkınma planlarının genelinde ekonomik gelişme, işsizlik, nüfus, tarımsal hizmetler ve sanayileşme, ulaşım gibi konular detaylı olarak incelenip, yapılması gerekenler ve alınacak önlemler konu başlıkları olarak listelenmiştir. Kalkınma planlarının genel çerçevesinde üçüncü kalkınma planı (1973-1977) amaçları içerisinde bulunan; yaşama düzeyinin yükseltilmesi konusu, ilk defa ele alınmış olup daha sonraki süreçlerde sekizinci kalkınma planında (2001-2005) toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi konusu tam anlamıyla gündeme gelmiştir. 2014-2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planında ise yaşanabilir mekânların yaratılması ve sürdürülebilir çevrenin sağlanması öncelikli konulardır. Bu amaçla hazırlanan onuncu kalkınma planında; kalkınmanın sürdürülebilir olması yaklaşımıyla insan refahını arttırmayı, hayat standardını yükseltmeyi ve güvenli yaşam alanı yaratmayı temel hedef olarak belirlenmiştir.

On birinci Kalkınma Planı (2019-2023):“Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre” ana başlığı altında sosyal ve ekonomik gelişmenin yanında çevre koruma, şehir ve kırsal alanların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması en önemli hedef ve politikalarıdır. Aşağıdaki Çizelge 2.25.’de Onbirinci Kalkınma Planının ele aldığı konu başlıkları sıralanmıştır.

Çizelge 2.25.Onbirinci Kalkınma Planı (11. Kalkınma Planı, 2019).

No	11. Kalkınma Planı Hedefleri (2019-2023)
1	İstikrarlı ve güçlü ekonomi
2	Rekabetçi üretim ve verimlilik
3	Nitelikli insan, güçlü toplum
4	Yaşanabilir şehirler, sürdürülebilir çevre
5	Hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim

- İnsan odaklı, doğal hayatı ve tarihi yapıları koruyan, temel kentsel hizmetlerin eşit bir şekilde sağlandığı, yaşam kalitesi yüksek şehirlerin oluşturulması,
- Kentlerdeki açık ve yeşil alanların, kamusal alanların korunması, erişilebilirliğin ve güvenliğin sağlandığı, toplumun herkesimine hitap eden alanların oluşturulması,
- İklim değişikliğine uyumun sağlanması, yeşil şehir görüşü doğrultusunda kentsel yaşam kalitesinin artırılması için Millet Bahçelerinin yapılması ve dolayısıyla aktif yeşil alanların miktarının artırılmasının sağlanması,
- Kentlerin yaşam kalitesi seviyelerinin izlenmesine altlık teşkil etmek için ölçme ve değerlendirme araçlarının geliştirilmesi en temel amaçlardır (Onbirinci Kalkınma Planı 2019-2023).

2.5.1.2. Ulusal Strateji Belgelerinde Yaşam Kalitesi

Mülga T.C.Kalkınma Bakanlığı'nın 2014-2023 yılları için hazırlamış olduğu Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde belirlenen;

Kalkınma Hedefleri ve Yeni Bölgesel Politika;

- Sürdürülebilir kalkınma ve yeşil büyüme: Uzun vadede sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak ve çevre dostu bir ekonomiye geçirilerek, altyapı eksikliklerinin giderilmesi, temiz bir ulaştırma sisteminin tesis edilmesi, kentsel ve kırsal gelişmenin de bu bakış açısıyla yeniden yorumlanması alanlarında politikaların uygulanması önceliklidir.
- Ulaşım ve erişilebilirlik: Piyasaların işleyişinin ve sosyal hareketin artması ancak yerleşimleri, piyasaları ve hizmetleri etkin bir ulaştırma sistemiyle erişilebilir olmasıyla sağlanır.

Ulusal Kalkınma Hedefleri ve Yeni Bölgesel Politika;

- Onuncu Kalkınma Planında ülke kalkınması ekonomik, sosyal ve mekânsal boyutlarıyla ele alınmıştır.
- Onuncu Kalkınma Planında Şehirlerin ve kırsal alanların kendine özgü koşul ve niteliklerine göre, iş fırsatlarını ve yaşam ortamlarını çevreye duyarlı bir şekilde hazırlanan politikalar çerçevesinde sunulmuştur.
- İstihdamın artırılması, istihdam ve gelir düzeyinin artırılması, yaşam kalitesinin geliştirilmesi yönünde tüm bölgelerin kaynak ve potansiyellerinin, bölgedeki kişi

ve kurumlar tarafından harekete geçirilmesi ve daha etkin bir şekilde değerlendirilmelidir.

- Şehirlerde toplumsal ayrışmayı azaltarak sosyal uyumu sağlayan politikalar yaşam koşullarını iyileştirme, kaynaklardan yararlanma açısından önemlidir.

Bölgesel Gelişmeyi Etkileyen Uluslararası Eğilimler:

Uluslararası Gelişmelerin Ortaya Çıkardığı Fırsatlar ve Riskler;

- BM İnsani Gelişmişlik Endeksi göstergesine göre, 1980'lerden bu yana hem dünyada hem Türkiye'de yaşam kalitesi ve insan hakları konusunda gelişme eğilimi izlenmekte, yoksulluk da dahil sosyal göstergelerde iyileşme görülmektedir. 2000'li yıllar, eğitim, sağlık ve gelir konusunda kaydedilen iyileşme yılların aksine küresel ekonomik ve mali kriz, 2008 yılından sonra gelir dağılımı ve yoksulluk göstergelerini olumsuz yönde etkilemiştir.
- 2011 yılı BM Şehirleşme Gelişmeleri Revize Raporuna göre, 2010 yılında 6,9 milyar kişi olan dünya nüfusunun 2050 yılında 9,3 milyar kişiyi aşacağı tahmin edilmektedir. Şehir nüfusunun (kentsel nüfusun payının) ise, bu dönemde 3,6 milyar kişiden (yüzde 52), 6,3 milyar kişiye (yüzde 67) ulaşacağı tahmin edilmektedir. Önümüzdeki onyılda itibaren kırsal nüfusun dünya genelinde azalmaya başlaması beklenmektedir.

Bölgesel Gelişme Vizyonu ve Stratejileri ve Amaçları: 2023 yılında “Sosyo-ekonomik ve mekânsal olarak bütünleşmiş, rekabet gücü ve refah düzeyi yüksek bölgeleriyle daha dengeli ve topyekûn kalkınmış bir Türkiye” vizyonunu gerçekleştirebilmek adına dört temel amaç belirlenmiştir;

- Bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılarak refahın ülke düzeyinde dengelenmesi
- Tüm bölgelerin, mevcut durumlarına bakılıp, kalkınmaya en üst düzeyde ulaşabilmek için rekabet güçlerinin artırılması.
- Ekonomik ve sosyal dengenin sağlanması
- Ülke genelinde daha dengeli bir yerleşim düzeni oluşturulması

Kentsel ve kırsal altyapının iyileştirilmesi, çevre standartlarının geliştirilmesi ve kent imajının güçlendirilmesi amacıyla;

- Kent merkezlerinde, doğal, tarihi ve kültürel değerlerin olduğu alanlarda kentsel altyapının güçlendirilmesi ve bu alanlara erişimin kolaylaştırılması sağlanacaktır.
- Kentsel alanda yer alan çöküntü bölgelerinin farklı kullanım amaçlarına hizmet edecek şekilde dönüştürülmesi sağlanacaktır.
- Yaşam kalitesinin artırılması ve çevrenin korunması amacıyla yönelik kentsel altyapı geliştirilecektir.
- Sanayi kaynaklı çevresel kirlilik azaltılacak, sürdürülebilir sanayi desteklenecektir.
- İlçe merkezleri ve beldelerin merkezi yerleşim birimlerinin temel altyapı ve hizmetlere erişim kolaylaştırılacaktır.
- Kültür ve sanat faaliyetleri desteklenecek, kente özgü tarihi ve kültürel değerler geliştirilecek; şehirlerin, yerel kültürün, tanıtımı ülke içinde ve dışında yoğun bir şekilde yapılacaktır.

Kentsel ve kırsal alanda yaşam kalitesinin artırılması amacıyla;

- Temiz içme suyu temini, kanalizasyon sistemi, arıtma sistemi, çöp toplama ve depolama sisteminin kurulmasıyla bu bölgede yaşayanların altyapıya erişim imkânları ülke ortalamalarına yaklaştırılacaktır.
- Kent merkezlerinin ve iş alanlarının altyapı eksiklikleri giderilecek, kentlerin gelişme önceliklerine uygun olarak mekânsal kaliteleri arttırılacaktır.
- Elektrik, su ve arıtma tesisleri gibi altyapı ihtiyaçları iyileştirilecektir.
- Sinema, tiyatro ve kütüphane gibi kentsel hizmet imkânlarının özel sektör eliyle sunulması desteklenecektir.
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinde geliştirilecek ekonomik ve sosyal proje ve destekler ile bu birimlere destek verilecektir.
- Bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanacak.
- Bilgisayar okuryazarlığı ve kamu hizmetlerine internet ortamından erişim sağlanacaktır.

Sürdürülebilir Çevre ve Yeşil Ekonominin Desteklenmesi amacıyla:

Sürdürülebilir kalkınma sağlanabilmesi ve çevre dostu ekonomiye ve temiz üretim ve tüketim sistemlerine geçiş, altyapı eksikliklerinin giderilmesi, temiz bir ulaştırma sistemi, kentsel ve kırsal gelişmenin değerlendirilmesi gibi farklı alanlarda politikaların uygulanmasını gerektirmektedir. Bu konuda temel alınacak politikalar aşağıdadır:

- Taşımacılıkta deniz yolu ve raylı sisteme geçilmesine, lojistik altyapısı ve hizmetleriyle sistemin ekonomik açıdan daha rasyonel ve çevre dostu hale gelmesine öncelik verilecektir.
- Metropollere ve nüfusu 1 milyon kişinin üzerinde bulunan kentlere öncelik verilerek, belediyelerin detaylı yoğunluk, yayılma alanı çalışması yapması ve bununla ilişkili ulaştırma düzenlemeleri gerçekleştirmesi özendirilecektir.
- Kentlerin kontrolsüz ve ihtiyaç dışında gelişmesi sonucunda oluşabilecek olumsuz çevresel etkilerin azaltılması; imara açılmış alanlarda belli bir yoğunlukta yerleşim sağlanmadan yeni alanların imara açılmamasının teşvik edilmesi
- Özellikle metropollerde, çevresel etkileri azaltacak bütünleşik ulaştırma sistemlerinin geliştirilmesi
- Kamu hizmet binalarına öncelik verilerek çevre dostu, akıllı ve enerji etkin bina sistemlerinin ve inşaat teknolojilerinin yaygınlaştırılması
- Nüfusu yüksek ve sanayi veya turizm faaliyetlerinin enerji verimliğinin arttıracak, temiz üretim sistemlerine geçişe önem verilecek, çevresel altyapı eksiklikleri giderilecektir.
- Çevre dostu teknolojilerin geliştirilmesi ve üretilmesi sağlanacaktır
- Yenilenebilir enerji imkânları, çevresel etki değerlendirmesi yapılmak suretiyle değerlendirilecektir.
- Kırsal yerleşimlerin sürdürülebilir kalkınmasını desteklemek için, yerel yönetimlerin çevreci uygulamaları değerlendirilecektir.
- Afetlere dair bilinç düzeyinin artırılması, afetlere dayanıklı ve güvenli yerleşimler oluşturulması sağlanacak ve afet risk tedbirleri gözetilecektir.
- Nehir Havza Yönetim Planlarında yer alan önlemlerin hayata geçirilmesiyle su ve toprak kaynaklarının korunması ve etkin kullanımı sağlanacaktır (T.C.Kalkınma Bakanlığı, 2014).

2.5.1.3. Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği

Bu bölümde Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği doğrultusunda kentsel yeşil alan normları incelenmiştir. Yönetmeliğin amacı; fiziki, doğal, tarihi ve kültürel değerleri koruma ve geliştirmeyi baz alarak, koruma ve kullanma dengesi doğrultusunda, ülke, bölge ve şehir düzeyinde sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek amacıyla yaşam kalitesi yüksek, sağlıklı ve güvenli çevreler oluşturmak için oluşturulan arazi kullanım ve yapılaşma kararları getiren mekânsal planların yapımına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir. Planlama ilkeleri ve esaslarında, Mekânsal strateji planlarında; Yaşam kalitesinin artırılması esastır tanımlamasına yer verilmiştir (Anonim, 2014).

2.5.1.3.1.Kentsel Yeşil Alan Normları

Normlar, kişi başına düşen metrekare alanlar olarak tanımlanmakta olup kent içinde yeşil alan normlarını; ihtiyaçlar (gereksinimler), kent nüfusu, kentin boyutu, coğrafi konumu, iklimi ve kullanım yoğunluğu belirler (Yıldızcı, 1982; Demir, 2004).

Örneğin, kurak iklime sahip bir yerleşim ile yağışlı iklime sahip olan yerleşim arasında yeşile duyulan gereksinim farklılığı normları etkilemektedir (Demir, 2004). Aşağıdaki Çizelge 2.26.' da Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtilen kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı detaylı olarak gösterilmiştir.

Çizelge 2.26.Aktif yeşil alan miktarı (Anonim, 2014).

TABLO		FARKLI NÜFUS GRUPLARINDA ASGARİ SOSYAL VE TEKNİK ALTYAPI ALANLARINA İLİŞKİN STANDARTLAR VE ASGARİ ALAN BÜYÜKLÜKLERİ							
Nüfusu Grupları		0-75.000		75.001-150.000		150.001-500.000		501.000+	
Altyapı Alanları		m ² /kişi	Asgari Birim Alan m ²	m ² /kişi	Asgar i Birim Alan m ²	m ² /kişi	Asgari Birim Alan m ²	m ² /kişi	Asgari Birim Alan m ²
Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar	Çocuk bahçesi	10,00		10,00		10,00		10,00	
	Park								
	Botanik Parkı								
	Hayvanat Bahçesi								
	Mesire Yeri Rekreasyon								

Dünya Sağlık Örgütüne göre; bir kentte kişi başına düşen yeşil alan miktarının en az 9 metrekare olması gerekmekte olup, 10 ila 15 metrekarenin ise ideal bir ölçü olduğunu belirtmektedir. Gelişmiş ülkelerde kişi başına düşen yeşil alan miktarı ortalama 20 metrekare civarında tespit edilirken, bu durum ülkemizde 1-9 metrekare arasında değişmektedir (Kırdar, 2013).

14 Haziran 2014 tarihinde 29030 sayılı Resmi gazetede yayınlanan yönetmeliğe göre; mekânsal planlar yapım yönetmeliğinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı nüfusa göre 10 m² olarak belirlenmiştir.

İlköğretim, mahalle ve kent düzeyi ünitesinde değerlendirme yapıldığında belirlenen m²'ler aşağıda sıralanmıştır;

- 5 000 nüfuslu ilköğretim ünitesi düzeyinde 1,5m²/kişi yeşil alan (oyun+çocuk bahçesi)
- 15 000 nüfuslu mahalle ünitesi düzeyinde 4 m²/kişi yeşil alan (2 m² mahalle parkı, 2 m² spor alanı)
- 45 000 nüfuslu kent ünitesi düzeyinde 4,5m²/kişi yeşil alan (3.5m² park, 1 m² stadyum) (Demir, 2004).

Çizelge 2.27.' de Dünyanın bazı şehirlerinin yeşil alan yüzdeleri elde edilen veriler ve tarihleri ile birlikte gösterilmektedir.

Çizelge 2.27. Dünyada kamusal yeşil alan yüzdeleri (Anonim, 2019j).

No	Şehir	Yüzde (%)	Tarih	Veri
1	Amsterdam	13	2018	İstatistikler Hollanda / TNO
2	Austin	11	2018	The Trust for Public land ParkScore
3	Bogota	4.9	2017	Espacio Público adlı geliştiriciden
4	Brüksel	18.8	2015	IBGE
5	Buenos	8.9	2013	CABA
6	Cape Town	24.0	2016	City of Cape Town,
7	Chengdu	42.3	2017	Chengdu İstatistik Bürosu
8	Dublin	26.0	2018	Dublin City Council
9	Edinburgh	19.0	2016	ESRI
10	Helsinki	40.0	2018	Helsinki şehri
11	Hong Kong	40	2016	Tarım - Balıkçılık ve Koruma Bölümü
12	İstanbul	2.2	2015	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
13	Johannesburg	24	2002	Çevre Durum Raporu, Johannesburg Şehri 2009
14	Lizbon	22	2018	Csmara Belediyesi de Lisboa
15	London	33	2015	Greater London için Greenspace Bilgileri
16	Los Angeles	34.7	2016	LA İlçe Parkları ve Rekreasyon İhtiyaç Analizi
17	Melbourne	10	2016	Victoria Planlama Kurumu
18	Milan	12.9	2016	Comune di Milano
19	Montréal	14.8	2013	Ville de Montréal, Direction des grands parcs et du verdissement
20	Moscow	18	2017	Doğal kaynaklar bölümü
21	New York	27	2010	New York Şehri Şehir Planlama Dairesi Arazi Kullanımı
22	Oslo	68	2018	Bymiljøetaten, Oslo kommune
23	Paris	9.5	2013	IAU Ile-de-France
24	Rome	38.9	2017	Roma Capitale
25	San Francisco	13	2017	San Francisco Rekreasyon ve Parklar Bölümü 2017 Topluluk Raporu
26	Seoul	27.8	2016	Seul Büyükşehir Hükümeti
27	Shanghai	16.2	2017	Şangay Belediye Halk Hükümeti
28	Shenzhen	40.9	2016	Shenzhen İstatistik Yıllığı
29	Singapore	47.0	2011	Milli Parklar Kurulu
30	Stockholm	40.0	2015	Stockholm şehri
31	Sydney	46.0	2010	Yeni Güney Galler Planlama Bölümü
32	Taipei	3.4	2017	Parklar ve Sokak Lambaları Ofisi, Taipei City
33	Tokyo	7.5	2015	Kentsel Gelişim Bürosu
34	Toronto	13.0	2018	Toronto şehri
35	Viyana	45.5	2014	Viyana Yıllık İstatistikleri 2014
36	Varşova	17.0	2015	Jeodezi ve Kartografya Genel Müdürlüğü
37	Zürih	41	2018	Grün Stadt Zürich

Aşağıdaki Çizelge 2.28.'de İmar ve İskan Bakanlığının Yeşil Alanları ülkemizin normları ve diğer yabancı normlarla karşılaştırmalı sonuçları gösterilmektedir.

Çizelge 2.28.İmar ve İskân Bakanlığı Yeşil Alan Normlarının Yabancı Normlarla Karşılaştırılması (Demir, 2004).

Fonksiyon	USA	Amsterdam	Stokholm	Roma	Varşova	İngiltere	Fransa	Türkiye*
Çocuk Oyun Alanları	*	*	5,6	3,2	-	*	3,5	1,5
Mahalle ve Semt Parkı	3,9	-	5,6	5,5	15	20	4,2	2
Kent Parkı	13-20	9	23,8	11,6	5,3	40	10	3,5
Kent Yakını ve Yeşil Zon	60	30	48,1	18	17,5	8	10	-
Spor Alanları	*	6,5	10	7,5	7,5	10	8	3
Toplam	77-84	45,5	87,5	45,8	45,3	78	35,7	10

*Alanlar, Park Alanları İçinde Düşünülmüştür.

**1985 Tarihli Yönetmelik 02.09.1999 Tarihli Resmi Gazetedeği Değişikliklerle Birlikte Ortaya Çıkan Değerler

Avrupa yeşil alan normları oluşturulurken kentsel doku içerisinde, çocuk oyun alanı, spor alanı ve park işlevi gören yeşil alanlar, kentsel dokunun dışında yer alan 'yeşil kuşak' zonları ele alınmıştır (Yıldızcı, 1982; Demir, 2004).

2.5.1.4. Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE)

Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) araştırmalarında ülkemizin illeri ve bölgelerinin gelişmişlik düzeyleri karşılaştırmalı olarak ölçülmektedir.

SEGE-2017 çalışması demografi, istihdam, eğitim, sağlık, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali, erişilebilirlik ve yaşam kalitesi başlıklarında 52 değişken ile gösterilerek illerin sıralamaları ve kademeleri belirlenmiştir. Çizelge 2.29'da 52 değişken alt başlık altında sıralanmıştır.

Çizelge 2.29.Değişken listesi (Sege-2017).

No	Değişken Listesi	Veri kaynağı	Yılı	Birimi
Demografi Değişkenleri				
1	Nüfus Yoğunluğu	TÜİK	2014	Kişi/km2
2	Yaşa Özel Doğurganlık Oranı	TÜİK	2014	Binde
3	Net Göç Hızı	TÜİK	2014	Binde
4	Şehirleşme Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
İstihdam Değişkenleri				
1	İşsizlik Oranı	TÜİK	2013	Yüzde
2	İşgücüne Katılma Oranı	TÜİK	2013	Yüzde
3	Çalışma Çağındaki Nüfusun İl Nüfusuna Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
4	İmalat Sanayii İstihdamının Sigortalı İstihdam İçindeki Oranı	SGK	2014	Yüzde
5	Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Aktif Çalışanların İl Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
6	Ortalama Günlük Kazanç	SGK	2014	TL
7	Ortalama Günlük Kazanç-Kadın	SGK	2014	TL
Eğitim Değişkenleri				
1	Okuryazar Kadın Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
2	Genel Ortaöğretim Net Okullaşma Oranı	MEB	2014	Yüzde
3	Mesleki ve Teknik Liseler Okullaşma Oranı	MEB	2014	Yüzde
4	YGS Ortalama Başarı Puanı	ÖSYM	2014	Puan
5	Yüksekokul veya Fakülte Mezunu Nüfusun 22 Yaş ve Üzeri Nüfusa Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
Sağlık Değişkenleri				
1	Yüz Bin Kişiye Düşen Hastane Yatak Sayısı	TÜİK	2014	Adet
2	On Bin Kişiye Düşen Hekim Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
3	On Bin Kişiye Düşen Diş Hekimi Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
4	On Bin Kişiye Düşen Eczane Sayısı	TİTCK	2014	Adet
5	Primi Devlet Tarafından Ödenen Nüfusun İl Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Değişkenleri				
1	Kişi Başına Düşen İhracat Tutarı	TÜİK	2014	ABD Doları
2	İmalat Sanayii İşyerlerinin Türkiye İçindeki Payı	SGK	2014	Yüzde
3	İmalat Sanayii Kayıtlı İşyeri Oranı	SGK	2014	Yüzde
4	Kişi Başı Sanayi Elektrik Tüketimi	TÜİK	2014	kWh
5	OSB'lerde Üretim Yapılan Parsellerin Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde
6	KSS İşyeri Sayısının Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde
7	On Bin Kişiye Düşen Yabancı Sermayeli Şirket Sayısı	HMB	2014	Adet
8	Yüz Bin Kişiye Düşen Marka Başvuru Sayısı	TÜRKPAT ENT	2014	Adet

Değişken listesi (Sege-2017) devamı				
No	Değişken Listesi	Veri kaynağı	Yılı	Birimi
9	Yüz Bin Kişiye Düşen Patent Başvuru Sayısı	TÜRKPAT ENT	2014	Adet
10	Yüksek Lisans veya Doktora Sahibi Nüfusun 30 Yaş ve Üzeri Nüfusa Oranı	TÜİK	2014	Onbinde
11	Tarımsal Üretim Değerinin Türkiye İçindeki Payı	TÜİK	2014	Yüzde
12	Turizm Yatırım-İşletme ve Belediye Belgeli Yatak Sayısının Türkiye İçindeki Payı	KTB	2014	Yüzde
13	Teşvik Belgeli Yatırım Tutarının Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde
Mali Değişkenleri				
1	Banka Kredilerinin Türkiye İçindeki Payı	TBB	2014	Yüzde
2	Kişi Başına Düşen Banka Mevduatı Tutarı	TBB	2014	Bin TL
3	Bin Kişiye Düşen İnternet Bankacılığı Aktif Bireysel Müşteri Sayısı	TBB	2014	Kişi
4	Bin Kişiye Düşen İnternet Bankacılığı Aktif Kurumsal Müşteri Sayısı	TBB	2014	Kişi-Şirket
5	Kişi Başına Düşen Merkezi Bütçe Geliri	HMB	2014	Bin TL
6	Kişi Başı GSYH	TÜİK	2014	TL
Erişilebilirlik Değişkenleri				
1	Kırsal Kesim Asfalt-Beton Köy Yolu Oranı	İB	2014	Yüzde
2	Hane Başına Sabit Geniş bant İnternet Abone Sayısı	BTK	2014	Adet
3	Kişi Başına Düşen Mobil Telefon Abone Sayısı	BTK	2014	Adet
4	Otoyol ve Devlet Yollarının Yük/Km Değeri	TCK	2014	Ton/km
5	Demiryolu Hattının İlin Yüzölçümüne Oranı	TÜİK	2014	km/km2
Yaşam Kalitesi Değişkenleri				
1	Bin Kişiye Düşen AVM Brüt Kiralanabilir Alan	AYD, TÜİK	2014	m2
2	İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Hizmet Verilen Nüfusun Belediye Nüfusu İçindeki Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
3	Kişi Başı Mesken Elektrik Tüketimi	TÜİK	2014	mWh
4	Bin Kişiye Düşen Özel Otomobil Sayısı	TÜİK	2014	Adet
5	Kükürtdioksit (SO ₂) Ortalama Değeri	ÇSB	2014	µg/m3
6	Sosyal Güvenlik Kapsamı Dışında Kalan Nüfusun İl Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
7	Yüz Bin Kişi Başına Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
Değişken Sayısı:52				

Yaşam Kalitesi Değişkenleri: Çalışmada “Yaşam Kalitesi Değişkenleri” başlığı altında yedi farklı değişken sıralanmıştır. Bireylerin yaşam kalitelerini yükselten altyapı olanakları ve temiz çevre koşulları ile refah durumlarını yansıtan bu değişkenlerin tamamı SEGE-2011 çalışmasındaki değişkenler arasında da yer almaktadır. SEGE-2017 çalışmasında kullanılan yaşam kalitesi değişkenleri Çizelge 2.30.’ da verilmektedir.

Çizelge 2.30.Yaşam Kalitesi Değişkenleri

Kod	Yaşam Kalitesi Değişkenleri
YKL 1	Bin Kişiye Düşen AVM Brüt Kiralanabilir Alan
YKL 2	İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oran
YKL 3	Kişi Başı Mesken Elektrik Tüketimi
YKL 4	On Bin Kişiye Düşen Özel Otomobil Sayısı
YKL 5	Kükürtdioksit (SO ₂) Ortalama Değeri
YKL 6	Sosyal Güvenlik Kapsamı Dışında Kalan Nüfusun İl Nüfusuna Oranı
YKL 7	Yüz Bin Kişi Başı Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü Sayısı

2.5.1.5. Temel Hizmetlerde Kapasite Geliştirilmesi Projesi

T.C Hükümeti-UNICEF İşbirliği’nde 2001-2005 Ana Uygulama Planı Dışı İşleri Bakanlığı ve ilgili kurum ve kuruluşlarca da incelendikten sonra 26 Ekim 2001 tarihinde Bakanlar kurulunca onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu proje Sağlık, Millî Eğitim, Adalet, Tarım ve Köy işleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Devlet İstatistik Enstitüsü temsilcilerinin bir araya gelerek ortaklaşa hazırladıkları bir projedir. Proje, ülkemizde temel göstergelerin (eğitim, sağlık, sosyal hizmetler, su vb.) gelişmiş Batı ülkelerinin komşumuz olan ülkelerin gerisinde kaldığı ve bölgelerimiz arasında farkın belirginleştiği gerekçesiyle oluşan sorunun aşılması için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi için hazırlanmıştır. Bu kapsamda Çizelge 2.31.’ de göstergeler hazırlanmıştır. Bu amaçla, il ve ilçe genel yöneticisi ve Vali, Kaymakamlar ve belediye başkanlarının bilgilendirilmesi ve bu konuları onların öncelikleri arasına koyabilmek önemli hedeflerinden biri olmuştur.

Çizelge 2.31.Temel hizmetlerde kapasite geliştirilmesi projesi kapsamında öncelikli yaşam kalitesi göstergeleri (Anonim, 2019f).

No	Öncelikli Yaşam Kalitesi Göstergeleri
1	Sağlık Personeli yardımı ile yapılan doğumların toplam doğuma oranı
2	Rutin Aşılama Oranı
3	Gebeliği önleyici modern yöntem kullanım oranı
4	İntihar hızı
5	Evsiz (barınacak yeri olmayan) insan sayısı ve oranı
6	Sağlıklı suya hiç ulaşamayan hane oranı
7	Kanalizasyona hiç ulaşamayan hane oranı
8	Okul öncesi eğitimden yararlanan çocuk oranı (48-72 ay grubu-Anaokulu/Ana sınıfı)
9	İlköğretimde net okullulaşma oranı
10	Okuryazarlık oranı
11	Meslek edindirme amaçlı yaygın eğitim programlarından yararlananların sayısı, oranı
12	Yasal bildirim süresinden sonra nüfusa kayıt olan çocuk oranı
13	İstismara uğramış çocuk sayısı, oranı (2828 sayılı kanun kriterlerine göre)
14	Suçta sürüklenmiş çocuk oranı
15	Kişi ve mala karşı işlenen suçlarda davalı, davacı, sanık sayısı, oranı
16	Korunma ve bakım altında bulunan kişi sayısı (Çocuk, yaşlı, özürlü) ,oranı
17	Korunma ve bakım için sırada bekleyen kişi sayısı (Çocuk, yaşlı, özürlü) ,oranı
18	Sosyal Güvenlik kapsamındaki insan sayısı (Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur),oranı
19	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından ve 2022 sayılı kanundan yararlananların sayısı ve oranı

2.5.1.6. Yaşam Memnuniyeti Araştırması (TÜİK)

Türkiye İstatistik Kurumu, 2003 yılından beri her yıl düzenli olarak gerçekleştirdiği Yaşam Memnuniyeti Araştırması ile Çizelge 2.32’de belirtildiği gibi Türkiye’deki bireylerin mutluluk algılaması, umut, değerler, kişisel gelişim ve kişisel sağlık, gelir ve çalışma hayatı gibi alanlardaki memnuniyetlerini ölçmektedir. Araştırmada, 18 ve daha yukarı yaştaki kişiler ankete cevap vermektedir (Anonim, 2019s).

Çizelge 2.32.TÜİK Yaşam memnuniyeti araştırması sonuçları(Anonim, 2019s).

Yaşam Memnuniyeti Araştırması Sonuçları -TÜİK		
Yaşam Memnuniyeti Araştırması	2017	2018
Mutlu olduğunu beyan eden bireylerin oranı	%58	%53,4
Mutsuz olduğunu beyan eden bireylerin oranı	%11,1	%12,1
Kadınlarda mutluluk oranı	%62,4	%57
Erkeklerde mutluluk oranı	%53,6	%49,6
65 yaş ve üzeri grubunda mutluluk düzeyi	%66,1	%61,2
45-54 yaş grubunda mutluluk düzeyi	%53,1	%47,8
Evli bireylerin mutluluk oranı	%60,6	%56,3

Yaşam Memnuniyeti Araştırması Sonuçları –TÜİK-Devamı		
Evli olmayan bireylerin mutluluk oranı	%52,4	%46,7
Evli kadınların mutluluk oranı	%65,2	%60,7
Evli erkeklerin mutluluk oranı	%55,7	%51,6
Bir okul bitirmeyenlerde mutluluk oranı	%62,5	%59
İlkokul mezunu	%57,7	%52,3
Lise ve dengi okul mezunu	%57,4	%51,3
Yükseköğretim mezunu	%56,9	%53,9
İlköğretim veya ortaokul mezunu	%56,1	%52,6
Kendilerini en çok ailelerinin mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%70,6	%74,2
Kendilerini en çok çocukların mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%14,3	%12,9
Kendilerini en çok eşlerin mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%5,4	%3,6
Kendilerini en çok kendilerinin mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%3,4	%3,3
Kendilerini en çok anne ve babanın mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%3,2	%2,7
Kendilerini en çok torunların mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%1,9	%1,8
Kendilerini en çok sağlıklı olmanın mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%68	%69
Kendilerini en çok sevginin mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%16,6	%15,5
Kendilerini en çok başarının mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%9	%8,8
Kendilerini en çok paranın mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%3,9	%4,2
Kendilerini en çok işin mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı	%1,9	%2,2
En yüksek memnuniyet asayiş hizmetlerinde	%74,4	%75,2
En yüksek memnuniyet ulaştırma hizmetlerinde	%72,3	%74,8
En yüksek memnuniyet sağlık hizmetlerinde	%71,7	%70,4
En yüksek memnuniyet Sosyal Güvenlik Kurumu hizmetlerinde	%62,5	%63,1
En yüksek memnuniyet eğitim hizmetlerinde	%54,6	%56,7
En yüksek memnuniyet adli hizmetlerden	%54,1	%56,3
Kendi geleceklerinden umutlu olduğunu beyan eden bireylerin oranı	%73,4	%72,1
Kendi geleceklerinden umutlu olan kadınların oranı	%74,7	%73
Kendi geleceklerinden umutlu olan erkeklerin oranı	%72,2	%71,1

2.5.1.7. İllerde Yaşam Endeksi Çalışması (TÜİK)

Bireylerin ve hanehalklarının yaşamını objektif ve subjektif ölçütler kullanarak ölçmeye çalışan illerde yaşam endeksi aynı zamanda gözlemlemeye yönelik bir endeks çalışmasıdır.

Endeks; 9 boyut altında 41 gösterge içermektedir. Bu boyutlar;

- Gelir ve servet

- Sağlık
- Eğitim
- Çevre
- Güvenlik
- Sivil katılım
- Altyapı hizmetlerine erişim
- Sosyal yaşam
- Yaşam memnuniyeti

TÜİK verileri, yaşam memnuniyeti anketi, işgücü istatistikleri, ölüm istatistikleri, hayat tabloları, eğitim istatistikleri, belediye atık istatistikleri, belediye su ve atıksu istatistikleri, adrese dayalı nüfus kayıt sistemi, kültür istatistikleri, ulaştırma istatistikleri, mahalli idareler seçim istatistikleri ve de diğer kurum ve kuruluşlardan toplanan verilerden oluşmaktadır (Anonim, 2019s).

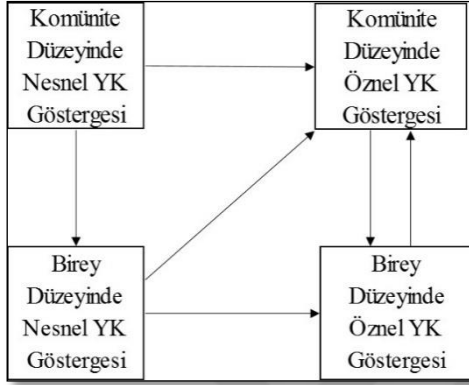
2.5.1.8. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Yaşam Kalitesi Göstergeleri Çalışması

Yaşam kalitesi göstergeleri iki farklı boyutta sınıflandırılmakta olup birinci boyutta; yaşam kalitesi ölçütlerinin nesnel ya da öznel ölçülmesine göre farklılaşabilir. Nesnel ölçütler ölçülebilen maddi koşullar üzerinde durmaktadır. Öznel ölçütler ise bu koşullar konusunda insanların duygularına yani öznel değerlendirmelerine dayanmaktadır. Benzer nesnel koşullara sahip toplumlarda öznel yaşam kalitesi ölçümlerinde farklı sonuçlar çıkabilmektedir. Yaşam kalitesi göstergelerinin ikinci boyutta farklılaşması bireysel ve komünite düzeyindeki ölçütlerdir (TÜBA, 2010).

Bu durumda Şekil 2.13.' de gösterilen dört tür yaşam kalitesi ölçütü ortaya çıkmaktadır.

- Bireysel düzeyde yaşam kalitesi öznel ölçütleri, yaşamdan tatmin olma, mutluluk, iyilik hali duygumu gibi bireylerin kendilerinin ve içinde buldukları durumu öznel değerlendirmeleridir.
- Komünite düzeyindeki yaşam kalitesi öznel ölçütleri, insanların içinde yaşadıkları topluluk hakkındaki duyguları ve bu toplulukta yaşam kalitesini etkileyecek kararlara katılma durumudur.

- Bireysel düzeyde yaşam kalitesi nesnel ölçütlerinin tanımlanmasında zorluklar olup, ölçütlerin temelde öznel olacağı söylenebilir.
- Komünite düzeyinde yaşam kalitesinin nesnel değerlendirme ölçütleri, bir bireyin kaliteli yaşam için, içinde bulunduğu komünitenin hangi nitelikte olması gerektiğine ilişkin koşulları belirlemektedir. Bunlar ekonomik, sosyal, çevresel, insani gelişme, yönetim kalitesi vb. konulardaki göstergelerden oluşmaktadır (TÜBA, 2010).

Şekil 2.13. Dört tür yaşam kalitesi ölçütleri (TÜBA, 2010).

Komünite düzeyinde hazırlanan nesnel yaşam kalitesi ölçütleri ise Çizelge 2.33.'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.33.TÜBA Yaşam Kalitesi Göstergeleri çalışmasında önerilen gösterge seti 1 (TÜBA, 2010).

Kategori	Gösterge	Kategori	Gösterge
Komünite Düzeyinde Nesnel Yaşam Kalitesi Ölçütleri			
Çevre kalitesi ve sürdürülebilirlik	İklimin yaşama uygunluğu	İnsan kaynağı	Nüfus yoğunluğu
	Hava kirliliği		Nüfus artış hızı
	Akarsuların kalitesi		Göçmen nüfus oranı
	Deniz plajlarının su kalitesi		Net göç hızı
	Atık suların miktarı		Etnik çeşitlilik
	Katı atıkların toplama ve dönüşüm miktarı		Özürlü nüfus oranı
	Kişi başına konutlarda kullanılan elektrik enerjisi		Genç nüfus oranı
	Arazi kullanmada ormanlık alan oranı		Yaşlı nüfus oranı

TÜBA Yaşam Kalitesi Göstergeleri çalışmasında önerilen gösterge seti 1-Devamı			
Kategori	Gösterge	Kategori	Gösterge
Sağlık durumu	Doğumda yaşam ümidi	Eğitim durumu	Yetişkin nüfus okur-yazarlık oranı (kadın-erkek)
	Kişi başına tüketilen kalori		Ortalama okunan yıl
	Çocuk ölüm oranı		Yaş grubunda (YG) anaokulu eğitimi görenlerin oranı
	Perinatal ölüm hızı		(YG) Temel eğitim görenlerin oranı
	Bir sağlık hizmetleri sistemine (sigorta) bağlı olanların oranı		YG Lise ve dengi eğitim görenlerin oranı
	Belli aşuları yaptırmış olmaların oranı		YG Yükseköğretimde okuyanların oranı
	100.000 kişi başına doktor		
	100.000 kişi başına hemşire		
	100.000 kişi başına yatak		
Ekonomik performans	Kişi başına GSMH ya da Kişi başına produktüvite	Toplumsal bütünleşme düzeyi	Toplumsal eşitsizlik göstergesi
	Kişi başına GSMH artışı		Orta sınıfların büyüklüğü
	Kişi başına sanayi ve hizmetlerde kullanılan enerji miktarı		Boşanma hızı
	İşsizlik oranı		Mülkiyete dayalı suç oranı
	Gençlerde işsizlik oranı		Uyuşturucu kullanımının yaygınlığı
	İşgücüne katılma oranı		İntihar oranı
	Çalışanlarda kadın oranı		Tecavüz olaylarının sıklığı
	Mutlak yoksulluk çizgisinin altında kalanların oranı		Töre cinayetlerinin sıklığı
	Toplam tüketim içinde gıda harcamalarının payı		
Siyasal sistemin niteliği	Siyasi sistemin demokratikliği ve toplumu temsil açığı	Yerleşme kalitesi	Kişi başına düşen yeşil alan
	Seçimlerde siyasal kadroların yenilenme oranı		Ödenebilir fiyatlarla konut arzı yeterliliği
	Seçimlere katılma oranı		Konutlarda oda başına kişi sayısı
	Seçilenler arasında kadın oranı		Merkezi ısıtma bulunan konutların oranı
	Sivil toplumun gelişmişliği		Yasal statüsü olmayan konutların oranı
Bin kişiye düşen gazete sayısı			
Yerleşme kalitesi	Toplu taşıma hizmetlerinin gelişmişlik düzeyi	Yerleşme kalitesi	Ses kirliliği düzeyi
	Gündelik yaşamda ulaşımda kaybedilen zaman		Dinlenme ve eğlence hizmetlerinin gelişmişliği
	Trafik kazasında ölenlerin sayısı		Güvenli içme suyu olan konutların oranı
	Yerleşmede altyapıların özrümlülerin yaşamını kolaylaştıracak biçimde düzenleme derecesi		Güvenli kanalizasyon bağlantısı olan konutların oranı

2.5.2. (NUTS) İstatistikî Bölge Birimleri Çalışmaları

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne düzenli istatistikî bilgi sunmak amacıyla hazırlanmış bölgeler kodları ve düzeyleriyle aşağıdaki Çizelge 2.34.'de gösterilmektedir.

Çizelge 2.34. Türkiye'de İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflamasına (İBBS) ya da Territorial Units for Statistics (NUTS)'a Göre Sınıflandırılmış Bölgeler (Anonim, 2019s).

Türkiye'de İBBS ya da (NUTS)'a Göre Sınıflandırılmış Bölgeler				
Kod	Kod	Düzye1 Bölge) (12	Düzye2(26 alt bölge)	Düzye3 (81 il)
TR1	TR10	İstanbul	İstanbul alt bölgesi	İstanbul
TR2	TR21	Batı Marmara	Tekirdağ alt bölgesi	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli
	TR22		Balıkesir alt bölgesi	Balıkesir, Çanakkale
TR3	TR31	Ege	İzmir alt bölgesi	İzmir
	TR32		Aydın alt bölgesi	Aydın, Denizli, Muğla
	TR33		Manisa alt bölgesi	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak
TR4	TR41	Doğu Marmara	Bursa alt bölgesi	Bursa, Eskişehir, Bilecik
	TR42		Kocaeli alt bölgesi	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova
TR5	TR51	Batı Anadolu	Ankara alt bölgesi	Ankara
	TR52		Konya alt bölgesi	Konya, Karaman
TR6	TR61	Akdeniz	Antalya alt bölgesi	Antalya, Isparta, Burdur
	TR62		Adana alt bölgesi	Adana, Mersin
	TR63		Hatay alt bölgesi	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
TR7	TR71	Orta Anadolu	Kırıkkale alt bölgesi	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir
	TR72		Kayseri alt bölgesi	Kayseri, Sivas, Yozgat
TR8	TR81	Batı Karadeniz	Zonguldak alt bölgesi	Zonguldak, Karabük, Bartın
	TR82		Kastamonu alt bölgesi	Kastamonu, Çankırı, Sinop
	TR83		Samsun alt bölgesi	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya
TR9	TR90	Doğu Karadeniz	Trabzon alt bölgesi	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane
TRA	TRA1	Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum alt bölgesi	Erzurum, Erzincan, Bayburt
	TRA2		Ağrı alt bölgesi	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan
TRB	TRB1	Ortadoğu Anadolu	Malatya alt bölgesi	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli
	TRB2		Van alt bölgesi	Van, Muş, Bitlis, Hakkâri
TRC	TRC1	Güneydoğu Anadolu	Gaziantep alt bölgesi	Gaziantep, Adıyaman, Kilis
	TRC2		Şanlıurfa alt bölgesi	Şanlıurfa, Diyarbakır
	TRC3		Mardin alt bölgesi	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt

Aşağıdaki Şekil 2.14.' de NUTS'a göre ayrılmış olan bölgelerin harita üzerinde gösterimi bulunmaktadır.

Şekil 2.14. İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması Düzey 1 (Anonim, 2019s).

2.5.2.1. TRC1 Gaziantep-Adıyaman-Kilis Bölge Planı 2014-2023 Kilis Kent Merkezi Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması (TRC1, 2015).

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan TRC1 Bölgesi Gaziantep, Adıyaman ve Kilis illerinden oluşmaktadır. TRC1 Bölgesi Türkiye'nin Orta Doğu ve Afrika'ya açılan kapısı konumundadır. TRC1 Bölgesi 15.280,28 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye'nin %1,9 km²'lik alanını kaplamakla beraber Türkiye nüfusunun %3,3'ünü oluşturmaktadır. 2023 yılında Türkiye nüfusunun 84.247.088 kişi, TRC1 Bölge nüfusunun ise 2.986.808 kişi olması beklenmektedir. TRC1 Hiyerarşi planında başlıklar Çizelge 2.35.' de gösterilmektedir.

Çizelge 2.35. TRC1 Plan Hiyerarşisi

Plan Hiyerarşisi	
Ulusal Planlar	Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)
	Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023)
Bölgesel Planlar	TRC1 Bölge Planı (2014-2023)
Yerel Planlar	Çevre Düzeni Planları
	İmar Planları

TRC1 Bölge planının amaçları;

- Yaşam kalitesinin artırılması,
- Beşeri ve Sosyal sermayenin geliştirilmesi,
- Sürdürülebilir kırsal kalkınmanın sağlanması,
- Rekabetçi ve yenilikçi kapasitenin artırılmasıdır.

TRC1 Bölgesi, sahip olduğu ekonomik düzeyi ile paralel yaşam kalitesi göstergelerine sahip bir bölge seviyesine ulaşamamıştır. Bölge, henüz yaşanabilir bir bölge olduğunu ispatlayamamıştır. Bölge ekonomik göstergeler açısından üst sıralarda yer alırken sosyal göstergeler açısından ülke sıralamasında geridedir. Sorunun asıl nedeni; hızlı ve plansız kentleşmedir.

Bölge özellikle çevre, eğitim, altyapı, kültürel-sanatsal faaliyetler ve hizmetlere erişimi konularında gerilerde kalmış olup yapılan tespitler sonucunda bölgenin bu alanlarda gelişmeye ihtiyaç duyduğu kanısına varılmıştır. TRC1 Bölgesi'nin kalkınması için hizmetlere erişilebilirliği yüksek, kaynakların doğru kullanıldığı, sağlıklı yaşam alanlarında insan ve çevrenin en yüksek düzeyde bütünleşmenin sağlandığı bir bölge yaratılmalıdır. Bölgenin yaşanabilirlik seviyesinin artırılması için “çevre kirliliğinin azaltılması”, “atık yönetiminin güçlendirilmesi”, “altyapı yetersizliklerinin giderilmesi”, “sürdürülebilir kentleşmenin sağlanması”, “kültür-sanat-spor olanaklarının artırılması” ve “dezavantajlı nüfusun kentsel yaşama adapte olmasının sağlanması” hedefleri belirlenerek 10 yıl içinde uygulanması öncelikli olan stratejiler hedeflenmiştir.

Yaşam Kalitesinin Artırılması için;

- Çevre kirliliğinin azaltılması,
- Atık yönetiminin güçlendirilmesi,
- Altyapı yetersizliklerinin giderilmesi,
- Sürdürülebilir kentleşmenin sağlanması,
- Kültür-sanat-spor olanaklarının artırılması,
- Dezavantajlı nüfusun kentsel yaşama adapte olmasının sağlanması hedefleri aşağıdaki Çizelge 2.36., Çizelge 2.37., Çizelge 2.38., Çizelge 2.39., Çizelge 2.40., ve Çizelge 2.41' da gösterilmiştir.

Çizelge 2.36.Çevre kirliliğinin azaltılması

No	Çevre Kirliliğinin Azaltılması
1	Hava kalitesini yükseltmek amacıyla, kentsel alanların doğalgaz altyapısı geliştirilmesi ve böylece kömür kullanımının en az seviyeye indirilmesi
2	Güneş ve rüzgâr enerjisi kullanımı yaygınlaştırılması
3	Sanayi işletmelerinden kaynaklanan kirliliği önlemek ve atık tasarrufu yapmak amacıyla geri dönüşüm endüstrisi geliştirilmesi
4	Enerji tasarrufu ve verimliliği sağlanması
5	Kentsel alanlarda geri dönüşüm uygulamaları geliştirilmesi amacıyla, evsel ve sanayi atıklarının geri dönüşümlerinin yaygınlaştırılması
6	Yeni sanayi işletmeleri yatırımlarda arıtma tesisi yatırım projeleri denetlenecek ve mevcut sanayi yatırımlarında çevreye olan zararı en aza indirecek uygulamalar yaygınlaştırılacaktır.
7	İmar planları içinde bisiklet yolları tasarlanacaktır.
8	Bölgeyi kapsayan ‘‘Fırat-Dicle Havzası’’ ve ‘‘Asi Havzası’’nın korunarak kullanılması için ‘‘Havza Eylem Planları’’nda alınan kararlar uygulanacaktır.
9	‘‘Kentsel Atıksu Yönetimi’’, ‘‘Endüstriyel Atıksu Yönetimi’’, ‘‘Katı Atık Yönetimi’’ ve ‘‘Su Kaynakları Yönetimi’’nin başarıyla gerçekleştirilmesi amacıyla Havza Çevresel Bilgi Sistemi kurulacaktır.
10	Yenilenebilir enerjinin, kamu binalarının ısıtılması ve soğutulmasında, çevre dostu ve enerji verimliliğini artıran konut uygulamalarında kullanımı yaygınlaştırılacaktır.
11	Tarım arazilerinin imara açılmasını önleyecek tedbirler alınacak ve Akpınar, Kurukastel, Leylit, vb. mesire yerleri rehabilite edilecektir.
12	Şehir merkezlerinde ve yerleşim alanlarında bulunan ahır, ağıl vb. hayvancılık işletmeleri şehir dışına çıkarılacaktır.

Çizelge 2.37. Atık Yönetiminin Güçlendirilmesi

No	Atık Yönetiminin Güçlendirilmesi
1	Atık toplama merkezlerinin ve atık bertaraf tesislerinin kurulumu desteklenecektir.
2	Atıkların geri kazanımı konusunda farkındalık çalışmaları yürütülecektir.
3	Yerel yönetimlerin atık yönetim planı hazırlamaları atıkların geri dönüşüm tesislerine taşınması teşvik edilecektir.
4	Geri dönüştürülebilir atıkların(kâğıt, plastik, cam vb.) düzenli toplanmasını sağlayacak atık kumbaraları yerleştirilerek çöp toplama sistemi geliştirilecektir.
5	Kumbaralardan biriken atıkların, atık toplama merkezlerine taşınması teşvik edilecektir.
6	Nitelikli katı atıkların bertarafına yönelik olarak kullanılan katı atık depolama sahalarına gönderilen çöp miktarının azaltılmasına yönelik uygun teknolojilerin (kompost, biyometanizasyon) kurulumu desteklenecektir.
7	Tesis olmayan yerleşim alanlarında katı atık bertaraf ve atıksu arıtma tesisleri kurulacak, tesisi olan alanlarda modernizasyon yapılacaktır.

Çizelge 2.38. Altyapı Yetersizliklerinin Giderilmesi

No	Altyapı Yetersizliklerinin Giderilmesi
1	Yerleşim alanlarının altyapı ihtiyaçları tespit edilerek eksiklikler giderilecektir.
2	İçme suyu ve kanalizasyon şebekelerinin modernizasyonu yapılacaktır.
3	Temiz içme suyu altyapısı geliştirilerek, tüm bölgede yaygınlaştırılacaktır.
4	Atıksu arıtma tesis altyapısı geliştirilerek tüm bölgede yaygınlaştırılacaktır.
5	Erişimin sağlanması amacıyla toplu taşıma sistemlerinin kalitesi ve çeşitliliği artırılacak ve dezavantajlı grupların ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilecektir.
6	Şehir içi ulaşım planlaması revize edilecek ve şehir içi yol kalitesi artırılabilecektir.
7	Bölünmüş yol ve otoyol yapımı hızlandırılacak ve diğer yolların standartları yükseltilecektir.
8	Kentsel alanlarda metro ve tramvay yatırımları gerçekleştirilecek ve sürdürülebilir ulaşım sağlanarak hava kalitesi arttırılacaktır.
9	Kentlerin afet yönetimi ve acil durum hususlarına hazır olmaları sağlanacaktır.
10	Ulaşımı hızlandırmak ve güçlendirmek için hızlı tren yatırımı gerçekleştirilecektir.
11	Mevcut havalimanlarının altyapısı güçlendirilecektir.
12	Yerleşim alanlarının enerji dağıtım altyapısı güçlendirilecektir.
13	Bölgenin bilgi ve iletişim teknoloji altyapısı geliştirilecektir.

Çizelge 2.39.Sürdürülebilir Kentleşmenin Sağlanması

No	Sürdürülebilir Kentleşmenin Sağlanması
1	Sağlıklı ve güvenli yapılaşma sağlanacak ve bölgenin yöresel mimari özellikleri ile uyumlu konut yapımı desteklenecektir.
2	Yöresel mimari özelliklerinin belirlenmesine ilişkin plan ve tasarım rehberi oluşturulacaktır.
3	Kaçak yapılaşma engellenecek, kentsel dönüşüm faaliyetleri gerçekleştirilecektir.
4	Sosyal donatı alanları oluşturulmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
5	Kentsel ve kırsal mekânlarda çok fonksiyonlu rekreasyon alanları yapılacaktır.
6	Kamu alanları ve meydan düzenlemeleri arttırılacaktır.
7	Yerleşimlerin doğal, kültürel ve peyzaj değerleri iyileştirilecek ve kent mobilyaları kullanımı yaygınlaştırılacaktır.
8	Kentsel alanlarda afet zararlarının azaltılmasına yönelik alınacak önlemler doğrultusunda ilçe düzeyli risk haritaları üretilecektir.
9	Risk faktörü taşıyan binalar tespit edilecektir.
10	Kentsel alanlarda afetlere dayanıklı yapılaşma şartları yerine getirilecektir.
11	Binalarda enerji verimliliği uygulamaları desteklenecektir.

Çizelge 2.40.Kültür-Sanat-Spor Olanaklarının Artırılması

No	Kültür-Sanat-Spor Olanaklarının Artırılması
1	Bölge nüfusuna yetecek kapasitede kültür merkezleri açılacaktır.
2	Yeni sinema ve tiyatro salonları kurulacak ve mevcut olanların kaliteli hizmet sağlaması desteklenecektir.
3	Zeugma Müzesi örneğinde olduğu gibi yeni müzeler kurulacak ve mevcut müzelerin turist çekme kapasiteleri artırılacaktır.
4	Ortak kullanıma açık yeni rekreasyon alanları yapılacaktır.
5	Bölgede tüm yıla yayılan festival ve konser alanlarının kullanımı arttırılacaktır.
6	İlçelerde kültür-sanat atölyeleri kurulacaktır.
7	Sağlıklı yaşam bilinci geliştirilecek ve spor yapmak teşvik ettirilecektir.
8	Açık spor alanları mevcut ya da yeni eğitim binalarıyla planlanacak ve spor alanları okul dışında da kullanıma açılacaktır.
9	Açık spor alanlarının mevcut veya yapılacak eğitim binalarıyla birlikte planlanması sağlanacak ve spor alanları okul dışında da kullanıma açılacaktır.
10	Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlamak amacıyla gençlik kamplarının kurulumu teşvik edilecektir.
11	Bölgedeki tüm yerleşimlerde çocuk oyun alanlarının yer seçimi yapılacak ve örnek tasarımlar geliştirilecektir.
12	Uygun yerleşimlerde bisiklet ve yürüme yolları düzenlenecek ve çocuklar ve gençler için ilçe düzeyinde yaz spor kampları düzenlenecektir.

Çizelge 2.41.Dezavantajlı Nüfusun Kentsel Yaşama Adapte Olmasının Sağlanması

No	Dezavantajlı Nüfusun Kentsel Yaşama Adapte Olmasının Sağlanması
1	Dezavantajlı nüfusun kent yaşamına katılımını sağlanacaktır.
2	Dezavantajlı gruplara yönelik iş alternatifleri artırılacaktır.
3	Sosyal yaşam, çocuk ve gençlik merkezleri kurulacaktır.
4	Kadınların istihdamına yönelik destek hizmetleri geliştirilecektir.
5	Kadınlar için özel mesleki eğitim programları tasarlanacaktır.
6	Aile içi şiddete maruz kalan kadın ve çocuklardan haklarında tedbir kararı verilenlere geçici barınma ve bakım hizmeti sağlanacaktır.
7	Aile içi iletişimin güçlendirilmesine yönelik eğitimler yaygınlaştırılacaktır.
8	Fiziksel engelli vatandaşların hizmetlere erişimini kolaylaştıracak engelli asansörleri yaygınlaştırılacaktır.
9	Dezavantajlı gruplar arasında vasıflı işgücü sayısının artırılması için mesleki teknik eğitim kursları yaygınlaştırılacaktır.
10	Dezavantajlı grupların psiko-sosyal durumları gözetilerek belirlenen alanlarda aktif işgücü programları tasarlanacaktır.
11	Kendi işini kuracak kişilere yönelik mikro girişimcilik eğitimlerinin verilecektir.
12	Dezavantajlı vatandaşların ürettikleri ürünleri satabilecekleri alanlar oluşturulacaktır.
13	Sokak çocukları için rehabilitasyon merkezleri yaygınlaştırılacak ve bu grubun topluma uyum sağlaması için çalışmalar uygulanacaktır.

2.5.2.2. TR31 İzmir Bölge Planı 2014-2023 (İzmir Kalkınma Ajansı) (TR31, 2015).

İzmir Bölge Planı'nda yaşam kalitesinin artırılması amacıyla kentsel dönüşüm, afet yönetimi, yeşil ulaşım, kıyı yönetimi kavramları öncelikli önem arz etmektedir. Bölgede kırsaldan kent merkezine doğru olan göçün sonucunda ilçe nüfuslarının azalması sebebiyet vermesinden bu alanlarda ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi hedeflenen konular arasındadır.

2014-2023 İzmir Bölge Planı'nın vizyonu "Bilgi, Tasarım ve Yenilik Üreten, Akdeniz'in Çekim Merkezi İzmir" olarak belirlenmiştir. Yüksek yaşam kalitesi hedefi doğrultusunda sağlık hizmetlerinin artırılması, sürdürülebilir çevrenin oluşturulması için gerekli olan önlemler, kentsel yaşam kalitesini artıracak kentsel dönüşüm ve mekânsal düzenlemeler ve erişilebilirliğin geliştirilmesi ele alınmıştır.

İzmir'in mevcut yapısına ilişkin üç gelişme konusu belirlenmiştir.

- Güçlü ekonomi,
- Yüksek yaşam kalitesi,
- Güçlü toplum.

Yaşam kalitesinin iyileştirilmesi; insan sağlığına yönelik faaliyetlerin etkinliği, çevresel kalitenin sağlanması, altyapı olanaklarının güçlendirilmesi ve kent içi yaşam alanlarının niteliğiyle yakından ilişkilidir. Bölgenin gelecek vizyonuna erişebilmesi ve bütüncül bir kalkınma eksenini izleyebilmesi için bölgedeki yaşam kalitesi dikkate alınmalıdır.

Aşağıdaki Çizelge 2.42'de İzmir Bölge Planı için hazırlanmış olan stratejik öncelikleri ve hedefleri belirtilmiş olup Çizelge 2.43.'de bu bölge için hazırlanan gösterge seti gösterilmektedir.

Çizelge 2.42.TR31 İzmir Bölge Planı yüksek yaşam kalitesi stratejik öncelikler ve hedefler (TR31, 2015).

YÜKSEK YAŞAM KALİTESİ	STRATEJİK ÖNCELİKLER ve HEDEFLER
Stratejik Öncelikler	Hedef
Herkes İçin Sağlık	Sağlık hizmetlerine erişimde bölgedeki için dengesizlikler azaltılacaktır
	Sağlık hizmetinde sunumunda fiziki ve teknolojik altyapı güçlendirilecektir.
	Sağlık çalışanlarının nicelik ve niteliği arttırılacaktır.
	Sağlık turizminin geliştirilmesine yönelik insan kaynakları, altyapı geliştirilecektir.
	İzmir sağlık konusunda uluslararası alanda bir çekim merkezi haline getirilecektir.
Sürdürülebilir Çevre	Sürdürülebilir atıksu, içme ve kullanma suyu yönetimi sağlanacaktır.
	Katı atık ve tehlikeli atık geri kazanım, depolama ve bertaraf kapasiteleri artırılacaktır.
	Başta Aliğa, Kemalpaşa ve Torbalı olmak üzere sanayinin yoğun olduğu bölgelerde hava kirliliği kontrol edilecektir.
	Evsel ısıtmada enerji verimliliği sağlanması hedefi için yenilenebilir temiz enerji kullanımı yaygınlaştırılacaktır.
	Gediz ve Küçük Menderes başta olmak üzere 3 endüstriyel, tarımsal ve kentsel kirlilik önleme ve kontrolü gerçekleştirilecektir.
	İzmir’de hassas ekosistemlerdeki biyoçeşitlilik korunacaktır.
Kaliteli Kentsel Yaşam	Kentsel sosyal donatı alanları standartlara uygun olarak geliştirilecektir.
	Kentsel dönüşüm uygulamalarında İzmir’e özgü sosyal ve kültürel zenginlikler korunacaktır.
	Afet yönetimi güçlendirilecektir.
	Kentsel gelişimin planlanmasında çevre yönetimi, yeşil ulaşım, temiz enerji kullanımı ön plana alınacaktır.
	Sürdürülebilir kıyı yönetimi sağlanarak, İzmir’in deniz ile bağlantısı güçlendirilecektir.
Erişilebilir İzmir	İzmir’in ulusal ve uluslararası ulaşım ağı ve erişilebilirliği güçlendirilecektir.
	Merkez ve ilçeler arasındaki ulaşım bağlantıları ve kırsal ulaşım altyapısı güçlendirilecektir.
	Kent içi raylı ulaşım sistemleri geliştirilecektir.
	Kent içi ulaşımında denizyolu ulaşım payı artırılacaktır.
	Kent içi ulaşımında farklı tolu taşıma türleri ve özel araç ulaşımı arasında bütünleşme sağlayacak uygulamalar geliştirilecektir.
	Kentsel ulaşım altyapısı yaya, bisiklet ve engelli ulaşımına uygun hale getirilecektir.
	İzmir Limanı’nın ulaşım bağlantıları, altyapısı ve hizmet olanakları güçlendirilecektir.
	Ulaşım yatırımlarında demiryolu ve deniz taşımacılığına öncelik verilecektir.
	Bilgi ve iletişim altyapısı güçlendirilecektir.

Çizelge 2.43.TR31 İzmir Bölge Planı yüksek yaşam kalitesi göstergeleri (TR31, 2015).

	Öncelik	Gösterge	Kaynak	Mevcut durum	Hedef
Y Ü K S E K Y A Ş A M K A L İ T E S İ	Herkes İçin Sağlık	Bebek ölüm hızındaki düşüş (bin canlı doğumda) (%)	Sağlık bakanlığı	7,4	5
		Anne ölüm hızındaki düşüş (Yüzbin canlı doğumda)	Sağlık bakanlığı	15,3	8
		Yüz bin kişiye düşen yatak sayısındaki artış (adet)	Sağlık bakanlığı	274	350
		Yüzbin kişiye düşen hemşire sayısındaki artış (kişi)	Sağlık bakanlığı	201	350
	Sürdürülebilir Çevre ve Kaliteli Kentsel Yaşam	Kişi başı su kullanım miktarı (lt/kişi-gün)	İZSU	175 (2012)	150
		Arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki bpayı (%)	TÜİK	77 (2010)	100
		Atıksu arıtma tesisi (AAT)ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki payı (%)	TÜİK	85(2010)	100
		Kentsel katı atık geri kazanım oranı (%)	İzmir Büyükşehir Belediyesi	2,5 (2012)	20
		PM Konsantrasyonu	İzmir Büyükşehir Belediyesi	57(2012)	50
	Erişilebilir İzmir	Doğrudan uçuş gerçekleştirilen dış hat şehir sayısı	DHMİ	103	120
		Kent içi toplu ulaşımda denizyolunun payı (%)	İBB	3	5
		Kent içi toplu ulaşımda raylı sistemlerin payı (%)	İBB	23	30
		İzmir Liman'da konteyner miktarı	TCDD	705.000 TEU	2.500.000 TEU

2.5.2.3. TR61 Düzey 2 Bölgesi Antalya-Isparta-Burdur Bölge Planı 2014-2023 (Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı) (TR61, 2014).

Antalya, Isparta ve Burdur illerini kapsayan Batı Akdeniz Bölgesi verimli toprakları, su kaynakları ve ılıman iklimi ile birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve her çağda cazibe merkezi olmuş bir yerleşim yeridir.

Gelişme endeksleri;

- Tarımda Modernizasyonun ve Kırsal Kalkınmanın Sağlanması,
- Turizmin Çeşitlendirilmesi ve Yaygınlaştırılması,

- Sanayide Rekabetçiliğin Artırılması,
- Ulaşım, Lojistik ve İletişim Altyapısının İyileştirilmesi,
- Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi ve Sürdürülebilir Çevre olarak belirlenmiştir.

Aşağıdaki Çizelge 2.44.'de Antalya-Isparta-Burdur Bölge Planı için hazırlanmış olan gelişme eksenini öncelik ve tedbirleri belirtilmiş olup Çizelge 2.45.'de bu bölge için hazırlanan gösterge seti gösterilmektedir.

Çizelge 2.44.Gelişme eksenini öncelik ve tedbirler (TR61, 2014).

No	Gelişme eksenini 5: Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi ve Sürdürülebilir Çevre
1	Eğitime erişimin artırılması yükseltilmesi
	Okul öncesi eğitim imkânları yaygınlaştırılacaktır.
	İlk ve Ortaöğretim okullaşma oranı ve eğitim kalitesi artırılacaktır.
	Okuryazarlık oranı artırılacaktır.
2	Yaygın eğitim faaliyetlerinin artırılması ve niteliklerinin iyileştirilmesi sağlanacaktır.
	Sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve kalitesinin artırılması
	Sağlık hizmetlerine erişim artırılacaktır.
3	Sağlık hizmeti veren kamu ve üniversite hastaneleri ile özel hastaneler arasındaki işbirliği artırılacaktır.
	Sosyal İçermenin Sağlanması
	Bölgede yoksulluk ve gelir dağılımındaki adaletsizlikle mücadele edilecektir.
	Engellilerin ekonomik ve sosyal hayata katılımı artırılacaktır.
	Yoğun göç sonucunda oluşan sosyal sorunların çözümüne yönelik faaliyetler yürütülecektir.
	İstihdamın artırılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
4	Kadınların iş hayatına katılımına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
	Doğal Kaynakların Korunması
	Bölgede hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi sağlanacaktır.
	Çevre kirliliği ve kirliliğin yol açtığı tahribat ile mücadele edilecektir.
5	Çevreye duyarlı sanayi üretimi desteklenecektir.
	Bölgedeki doğal alanlar ve yaban hayatı korunacaktır.
	Etkin Atık Yönetimi ve Geri Dönüşümün Sağlanması
	Atıksuların iç su kaynakları ve deniz kirliliğine neden olması önlenecektir.
5	Geride dönüşümün özendirilmesi ve dönüştürülemeyen atıkların bertaraf edilmesi sağlanacaktır.
	İçme suyu arıtma ve kanalizasyon şebekesi hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.

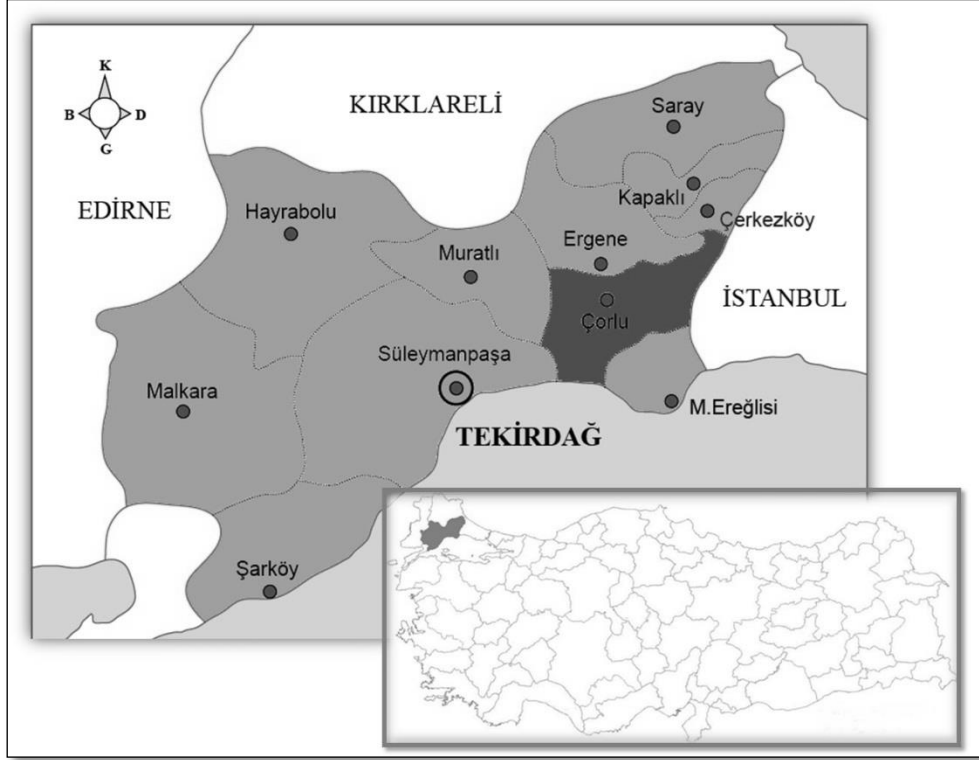
Çizelge 2.45. Gelişme Eksenini Performans Göstergeleri (TR61, 2014).

Gelişme eksenini 5: Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi ve Sürdürülebilir Çevre						
Öncelik	Gösterge	Birim	Kaynak	Mevcut durum	Çıktı (2023)	Sonuç
Ö1: Eğitime erişimin artırılması ve eğitim kalitesinin yükseltilmesi	Kırsal kesimde okuryazarlık oranı	%	TÜİK, 2012	97	99	Okuryazarlık oranının ve eğitime erişilebilirliğin artırılması
Ö2: Sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve kalitesinin artırılması	Yüzbin kişi başına düşen hekim sayısı	Adet	TÜİK, 2011	187	210	Sağlık hizmetlerinin kaliteli ve herkes tarafından erişilebilir olmasının sağlanması
Ö3: Sosyal İçermenin Sağlanması	İstihdam oranı	%	TÜİK, 2012	52,2	55	İstihdamın artırılması
	Kadın istihdam oranı	%	TÜİK, 2012	35	40	Kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımının artırılması
Ö4: Doğal kaynakların korunması	PM10 ilk seviye uyarı eşiği aşım sayısı	mg/m ³	ÇŞB, 2012	9	1	Hava kirliliğinin azaltılması
Ö5: Etkin Atık Yönetimi ve Geri Dönüşümün Sağlanması	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı	%	Tük, 2010	69	90	Kanalizasyon ve atık yönetimi hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve iyileştirilmesi

3. MATERYAL VE YÖNTEM

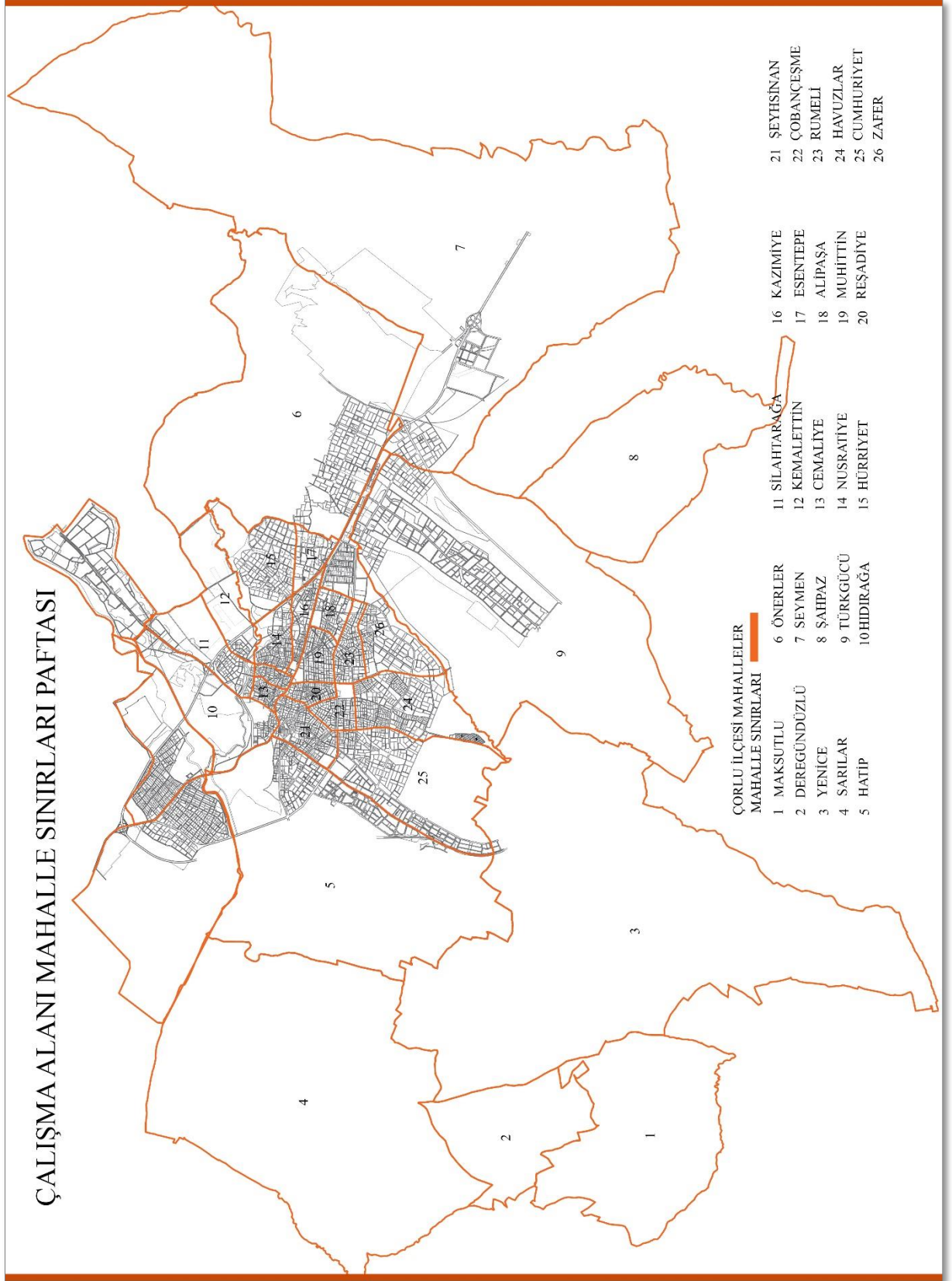
3.1. Materyal

Araştırmanın ana materyalini Tekirdağ İli'ne bağlı 26 mahalleden oluşan Çorlu ilçesi (Şekil 3.1) oluşturmaktadır. İlçenin toplam yüzölçümü 409 km² dir (Anonim, 2019i). Nüfusu 270.944 kişidir (Anonim, 2019s).

Şekil 3.1.Çorlu ilçesinin Tekirdağ İli içerisindeki konumu

Şekil 3.2.,Şekil 4.1, Şekil 4.2., Şekil 4.3., Şekil 4.4., Şekil 4.5., Şekil 4.6., Şekil 4.7., Şekil 4.8. ve Şekil 4.9. 1/1000'lik Uygulama İmar Plan paftalarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 3.2. Çorlu İlçesi çalışma alanı mahalle sınırları (Orj., 2020).

Araştırma alanının seçilme nedenleri;

- Çorlu İlçesinin, Türkiye'de göç ile en fazla nüfus alan ilçe olması,
- İstanbul İl'ine olan yakınlığı sayesinde ulaşım, sanayi, lojistik olanaklarının daha kolay sağlanabiliyor olması,
- TR21 Trakya Bölge Planında'da vurgulandığı üzere sanayi ve hizmet sektörünün baskın olması, bu konuda gelişmelerin bölgenin diğer alanlarına göre daha hızlı gelişmeler göstermesi
- Nüfus yoğunluğunun Trakya Bölgesi'nde en fazla olan bölge olması, sanayi ve hizmet sektörünün gelişmesi neticesinde doğru orantılı olarak ilçeye göçün hızla artması,
- İstanbul İline yakınlığı, Kırklareli Lüleburgaz aksında geçiş alanı olması, Tekirdağ İline olan yakınlığı dolayısıyla stratejik konumunun önemi,
- Kozmopolit bir yerleşim yeri olması nedenlerinden dolayı seçilmiştir.

Çorlu ilçesi, TR21 Planında Trakya Bölgesi 5 karakteristik alt bölgeye ayrılmış olup sanayi ve hizmet sektörü içerisinde yer almıştır. Dolayısıyla sosyo-ekonomik gelişme ile de bağlantılı olarak Trakya Bölgesi'nde Çorlu-Çerkezköy-Lüleburgaz aksı yüksek genişleme ve büyüme potansiyeli ile bölgenin üretim ve yaşam merkezi konumu haline gelmiştir. Bir diğer bakış açısına göre ise; TÜİK nüfus projeksiyonunda gelecek yıllar içerisinde Çorlu ilçesinde nüfusun yoğunlaşacağı öngörülmektedir (TR21, 2017).

3.1.1. Araştırma Alanının Doğal ve Kültürel Özellikleri

Coğrafi Konumu: Çorlu, Türkiye'nin kuzeybatı (Trakya) bölgesinde olup, 41° 07" 30'doğu boylamı ile 27°45" 00' kuzey enlemi arasındadır. Kırklareli, F-19 - c1, 1/25.000 ölçekli pafta üzerinde yer almaktadır. Çorlu'nun, denizden yüksekliği 150-180 m. arasındadır (Anonim, 2019ı). Marmara Bölgesi'nin Trakya bölümünde yer alan Tekirdağ ilinin en büyük ilçesi olan Çorlu, idari yönden 26 mahalleden oluşmaktadır. Tekirdağ merkezine 38 km uzaklıkta olan olup, Ergene havzasında ve Trakya'nın merkezî bir yerinde, plato yüzeyinin üzerindeki düzlükte yer alır. Doğudan Silivri, Muratlı ve Ergene ilçeleri ile çevrilidir. Güneyde ise; Marmara Denizi ve Marmara Ereğlisi bulunmaktadır (Anonim, 2019i). Yıldız dağlarının uzantısı halinde sokulan sırtlar, Çorlu'nun en yüksek kesimini oluşturur (Anonim, 2015).

Bitki Örtüsü ve Topraklar: Çorlu'da en fazla ince elemanlardan meydana gelen orman toprağı ile karışık kırmızı-kahverengi topraklar yaygındır. Kalınlığı yer yer 30-40 cm olan bu topraklar son derece verimlidir. Eski tarihi belgelerde, ormanlarla kaplı olan Ergene havzası tarih boyunca gelen istilalar sırasında tahrip edilmiş, yakacak ve tarla olarak kullanılmak amacıyla yok edilmiştir (Anonim, 2015).

İklim: Çorlu, iç kesimde yer alması nedeniyle Trakya'da en az yağış alan bölgedir. Yıllık yağış miktarı 545 mm. (kg/m²) dir. Ortalama rüzgarın yönü kuzey-kuzeydoğudur ve rüzgarın hızı 3.6 m/sn. kadar yükselir. Bu rüzgârlar fazla yağış getirmezler. Kışın kendisini hissettiren Karayel ise soğuk hava dalgasını getirerek kar yağışına sebep olur (Anonim, 2019ı). Çorlu, Karadeniz ile Akdeniz arasında yer aldığı için bu iklim bölgelerinin etkileri altındadır. Kuzeyden inen soğuk hava kütleleri ile güneydeki Akdeniz ve Ege'den gelen nemli-ılık hava akımları bölge iklim yapısını etkiler (Anonim, 2019ı).

Yeraltı Zenginlikleri: Trakya'nın ikinci büyük yeraltı sularına sahip bir bölgededir. Bir çanak gibi üstü kum çakıl olan arazi, bir süzgeç gibi yağın kar ve yağmur sularını yeraltına geçirmektedir. Kum-çakıl açısından da bölgenin zengin yerinde bulunan Çorlu Karatepe taş ocakları bölgenin beton, beton agregası ve asfalt mucur üreten sahasıdır (Anonim, 2015).

Tarihçesi: Çorlu Trakya'nın merkezinde, plato yüzeyinin üzerindeki düzlükte yer alır. İlk Çağ insanların aradığı bütün coğrafi özelliklere sahip olan bu yerleşim yerine, Trak göçleriyle birlikte yerleşmeye ve tarıma açılmıştır. Yakın çevrede Prehistorik döneme inen yerleşme merkezleri ortaya çıkarılmıştır (Anonim, 2015).

Eski atlaslarda şehrin adı 'Tzarylus', 'Tzurulum', 'Tzurulus', 'Tzurule', 'Tschurla', 'Tziraltum' şeklinde geçmektedir. Bizans döneminde peyniri meşhur olduğu için, 'Peynir Kasabası' anlamında 'Tribiton' adı verilmekte, bazı eserlerde de 'Sirello' şeklinde kayıtlara rastlanmaktadır. Halk arasında Çorlu adının çorak işe yaramaz anlamındaki 'Çor' veya 'Çur' dan kaynaklandığı, şehrin Türk'ler tarafından alınışı sırasında zorluklarla karşılaşıldığından 'zor' kelimesine benzetme yapılarak 'Çor' dan geldiği ifade edilmektedir (Anonim, 2019ı).

Nüfus: Çorlu'da şehirleşme 1970'lerden itibaren hız kazanmıştır. Özellikle 1990 sonrası, hızla artan bir sanayi ile Türkiye'de en fazla göç alan yerlerden biri haline gelmiştir (Anonim, 2019ı). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nde TÜİK tarafından 2019 tarihi itibarıyla açıklanan verilere göre ilçenin toplam nüfusu 270.944 'tür. Türkiye İstatistik

Kurumu (TUIK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre Çorlu İlçesi ve mahallerinin nüfus dağılımı aşağıdaki Çizelge 3.1 ve Çizelge 3.2.' de gösterilmiştir.

Çizelge 3.1. Çorlu İlçesi mahalle nüfus dağılımları (Anonim, 2019s).

Çorlu İlçesi Mahalle Nüfus Dağılımları (2019)					
Silahtarağa	3.292	Kazımiye	10.965	Rumeli	9.527
Şahpaz	492	Kemalettin	16.183	Sarılar	385
Şeyhsinan	39.382	Maksutlu	73	Seymen	1.000
Türkgücü	989	Muhittin	38.443	Alipaşa	10.135
Yenice	1635	Nusratiye	19.887	Cemaliye	9.022
Zafer	7.381	Önerler	3.896	Cumhuriyet	670
Hürriyet	11.129	Reşadiye	34.868	Çobançeşme	13.814
Deregündüzlü	126	Esentepe	14.009	Hatip	4331
Havuzlar	10.532	Hıdırağa	8.775		
Toplam=270.944					
Kadın=132.383 Erkek= 138.560					

Çizelge 3.2. Yıllara göre Çorlu nüfus değişimi (Anonim, 2019s).

Yıllara Göre Çorlu Nüfus Değişimi			
Yıl	Nüfus	Yıl	Nüfus
2019	270.944	2012	273.362
2018	262.862	2011	264.567
2017	260.437	2010	252.974
2016	253.551	2009	243.285
2015	254.588	2008	236.682
2014	235.630	2007	225.244
2013	225.540		

1965-1975 yılları arasında Bölge illerinde dengeli bir nüfus dağılımı gözlemlenirken; Tekirdağ ilinde 1980'lerde başlayan hızlı sanayileşme sonrasında 2000-2012 yılları arasında bu ilin nüfusu bölgenin toplam nüfusunun neredeyse yarısını oluşturmuştur. Bölge içinde sanayileşmenin yoğun olduğu Çorlu-Çerkezköy ilçeleri en fazla nüfus artışının yaşandığı yerleşim alanları olmuştur (TR21, 2017).

Ulaşım: Çorlu'nun üzerinde bulunduğu arazinin düz olması kara ve demir yolu ulaşımında büyük kolaylık sağlamaktadır. İstanbul-Edirne (D-100) karayolu yoğun olarak kullanılmaktadır. 1993 yılında tamamlanan ve 1994 yılında Çerkezköy yolu üzerinde bağlantısı sağlanan TEM otoyolunun hizmete girmesiyle İstanbul-Çorlu arası oldukça kısalmıştır. İstanbul-Edirne demiryolunun inşaatına ise 1869'da başlanılmış ve yol ilk defa 1888 yılında sefere açılmıştır. Bütün Trakya'yı katederek İstanbul'u Avrupa'ya bağlayan demiryolunun Çorlu sınırlarında kalan uzunluğu 20 km'dir. Çorlu Atatürk Havalimanı, Çorlu-İstanbul istikametinde bulunan Seymen mevkiinde olup, şehir merkezine uzaklığı 15 km'dir (Anonim, 2019i).

Sosyo-Ekonomik Yapı: Çorlu-Tekirdağ yolu bölgesinde (Karatepe) taş ocakları ve ayçiçek yağı işleyen fabrikalar, Çorlu-Çerkezköy yolu bölgesinde ise tekstil, boyama, kablo, meşrubat, kazan fabrikaları, Türkgücü Köyü yolu üzerindeki bölgede ise tekstil fabrikaları faaliyette bulunmaktadır. Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi 1998 yılında 130 hektar alana kurulmuş ve faaliyete geçmiştir. Biri 3.000 m³/gün, ikincisi 4.500 m³/gün kapasiteli iki adet arıtma tesisi bulunmasına rağmen bölgenin en önemli sorunlarından biri olan çevre ve özellikle atık su sorunu nedeniyle 36.000 m³/gün kapasiteli üçüncü atık su arıtma tesisi yapılarak faaliyete geçirilmiştir (Anonim, 2019i).

Genel olarak bakıldığında Trakya Bölgesinin gerek nüfus yoğunluğu, gerekse imalat sanayi ve hizmet sektörünün gelişmişliği açısından ana gelişim merkezini İstanbul metropolitan alanının sınır bölgesinde yer alan Çorlu-Çerkezköy ve Lüleburgaz aksı oluşturmaktadır (TR21, 2017).

Ayrıca aşağıda maddeler halinde verilen araçlar tez çalışmasının farklı aşamalarında ikincil materyal olarak kullanılmıştır.

- Araştırma alanı olarak seçilen alana ilişkin daha önceden yapılmış tezler, araştırmalar, makaleler ve kitaplar araştırma bulguları çerçevesinde değerlendirilmiştir.
- Alana ait Çorlu Belediyesi'nden elde edilen 1/5000 Nazım İmar Planı ve 1/1000'lik Uygulama İmar Planı (erişilebilirlik, yeşil alan durumu, kentsel donatı elemanları, odak noktaları, nüfus miktarı, nüfus yoğunluğu, doluluk-boşluk durumu, ulaşım) paftaların oluşturulmasında kullanılmıştır.

- Teze yönelik konu ve kapsam çerçevesinde yapılan çeşitli araştırma ve raporlar (kitap, tez, rapor, makale, kongre, sempozyum, seminer, web sitesi, yasa, yönetmelik vb.) elde edilen veriler kuramsal temellerin oluşturulması aşamasında kullanılmıştır.
- Alan ile ilgili görsel materyaller kimlik kartlarının oluşturulmasında kullanılmıştır.
- Merkez ilçe nüfus verileri nüfus yoğunluğu paftasında ve aktif yeşil alan miktarının hesaplanmasında kullanılmıştır.
- Kullanıcı grubuna yapılan anket formlarından elde edilen veriler kimlik kartlarında ve kentsel yaşam kalitesine ilişkin sonuçların değerlendirmesinde kullanılmıştır.
- Çorlu Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden alınan veriler kimlik kartlarının oluşturulmasında kullanılmıştır.
- Kavşak ve parklardan elde edilen gürültü ölçüm değerleri gürültü ölçüm değerleri araştırma alanının gürültü durumunu saptamada ve kentsel yaşam kalitesine etkisini belirlemede kullanılmıştır.

3.2. Yöntem

Tez çalışması kapsamında ülke kalkınma plan ve stratejilerinin de öngördüğü hedeflere paralel olarak; Tekirdağ İl'i Çorlu İlçesi örneğinde, teknik, ekolojik, sosyal, görsel ve işlevsel parametreler temelinde kentsel yaşam kalitesine yönelik strateji ve hedeflerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Şekil 3.3.' de araştırma yöntemi akış şeması gösterilmiştir. Bu amaç doğrultusunda, araştırmanın yöntemi 7 temel aşamada gerçekleştirilmiştir. Bunlar; çalışmaya yönelik amaç ve kapsamının belirlenmesi, literatür araştırması ve veri toplama, kentsel yaşam kalitesinin belirlenmesine ilişkin analizlerin yapılması (erişilebilirlik, ulaşım, kentsel donatı alanları, nüfus yoğunluğu, nüfus dağılımı, odak noktaları, yeşil alan durum analizi ve doluluk boşluk analizi) aşamaları, anket çalışmasının yapılması, örneklem alanların saptanması, kentsel yaşam kalitesine ilişkin gösterge ve ölçütlerin oluşturulması (kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin belirlenmesi, gürültü ölçüm analizleri, örnek alanlara ilişkin kimlik kartlarının oluşturulması, kentsel yaşam kalitesine ilişkin değerlendirme ve sentez yapılması ile ilgili strateji ve hedeflerin belirlenmesidir.

Şekil 3.3. Yöntem akış şeması

3.2.1. Amaç ve Kapsamın Belirlenmesi:

Bu aşama tezin ilk bölümünü oluşturmaktadır. Bu aşamada, çalışmaya yönelik amaç ve kapsam belirlenmiştir. Çalışmanın giriş bölümünde detaylı bir şekilde verilmiştir.

3.2.2. Literatür Araştırması ve Veri Toplama

Konuya ilişkin literatür taraması: Bu aşama literatür araştırması ve veri toplama (yazılı literatür, kurumlardan temin edilen harita, plan ve raporlar, yerinde gözlemler, anketler ve tüm mahallelerin ayrıntılı envanterini çıkarmak amacıyla hazırlanan bilgi formları) çalışmalarını içermektedir.

Çalışma alanına ilişkin olan kent kavramı, yaşam kalitesi kavramı, yaşam kalitesi temelli yaklaşımlar, kentsel yaşam kalitesi kavramı, kentsel yaşam kalitesi kavramı gelişim süreci, kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi, uluslararası kentsel yaşam kalitesine ilişkin yaklaşımlar, Türkiye’de (Kalkınma Planları, Ulusal Strateji Belgeleri, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği, SEGE, TÜİK, TÜBA, NUTS) kentsel yaşam kalitesine ilişkin yaklaşımlar ve uluslararası ülke uygulamalarındaki (BM, AB, OECD, Habitat, Avrupa Konseyi, Sağlıklı Kentler Projesi, MERCER) mevcut durum gibi kavramlara ait çeşitli araştırmalar incelenerek değerlendirmeler yapılmıştır.

Arazi çalışmaları: Bu aşamada, örnek alanlara yönelik mevcut durum tespiti, görsel materyallerin temini ve gürültü ölçümleri için farklı dönemlerde arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Çalışma alanı tanımlanmasında ve mevcut alan kullanımındaki verilerin doğrulanması amacıyla yapılan arazi gezileri sırasında elde edilen görsel materyallerin toplanması: farklı zamanlarda yapılan arazi gezileri sonucunda araştırma alanının peyzaj özelliklerine ilişkin çekilen fotoğraflar kullanılmıştır. Elde edilen görsel materyaller kimlik kartlarının oluşturulmasında kullanılmıştır.

Büro çalışmaları: Bu aşamada 1/5000 Nazım İmar Planı ve 1/1000 Uygulama İmar Planı paftalarından yararlanılarak kentsel yaşam kalitesinin belirlenmesine yönelik durum tespitleri için Photoshop CS6, Autocad 2015 programları kullanılarak haritalar üretilmiştir. Çalışma konusuna ilişkin doğal verilerin, plan ve raporlara ek olarak alana uyarlanması ve

arazi gözlemleriyle birlikte Google Earth görüntülerinin kullanılmasıyla oluşturulan haritalardan elde edilmiştir.

3.2.3. Kentsel Yaşam Kalitesinin Belirlenmesine İlişkin Analizlerin Yapılması

Bu aşama, üst ölçekte Çorlu ilçesi özelinde kentsel yaşam kalitesinin belirleyicisi olabilecek özelliklere ilişkin birtakım analiz ve değerlendirmelerin yapıldığı süreci içermektedir. Bu aşamadan elde edilen veriler hem örneklem alanların seçiminde hem de ilçe özelinde kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesinde belirleyici olmuştur. Bu çerçevede İlçe özelinde, kentsel yaşam kalitesinin belirlenmesine ilişkin erişilebilirlik, yeşil alan durum analizi, kentsel donatı alanları, odak noktaları, nüfus miktarı, nüfus yoğunluğu, doluluk-boşluk durumu ve ulaşım başlıkları altında analizler yapılmıştır.

- **Erişilebilirlik:** Bu başlık altında Çorlu ilçesi özelinde her bir mahallenin parklara olan erişim mesafesi dikkate alınarak değerlendirmeler oluşturulmuştur. Özellikle İlçe özelindeki mahallelerde yaşayan bireylerin yürünebilirlik ölçütleri çerçevesinde parklara erişimleri dikkate alınmıştır. Keza yürünebilirlik, OAL Dictionary (1995) ile Ercan ve Belge (2017)'nin de belirttikleri gibi; yaşam kalitesinin önemli bir bileşenidir. Erişilebilirlikle ilgili elde edilen veriler örneklem alanların seçiminde etken olmuştur.

Erişilebilirlik analizleri yapılırken, farklı çalışmalara ilişkin yapılmış ölçütler dikkate alınmıştır. Tümer (1976), Gold (1980), Yıldızcı (1982), Bakan ve Konuk (1987), Türel (1988), Kursten (1993), Polat (2000), Aydemir (2000), Gül ve Küçük (2001), Polat (2002), Onsekiz ve Emür (2008), Coşaner vd. (2014) mahalle parklarını, o alanda yaşayan insanların 15 dakikalık mesafe içerisinde erişebildiği hafta içi ve hafta sonu kullanılan parklar olarak ifade etmişlerdir. Mahalle parklarının alan büyüklüğünün en az 20 da ve en uygun 40 da olması gerektiği vurgulanmıştır.

Ender ve Uslu (2016)'ya göre; ABD ve Avrupa Birliği ülkelerinde kullanılan ve ülkemizde de standartlar doğrultusunda mahalle parklarına ortalama uzaklık 800 metre olarak belirlenmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Topluluk Hiyerarşisi diyagramında Mahalle /Mahalle Parkı mesafesi 800 m, Bölge sınırı 2000 m, Belediye sınırı 5000 m, Şehir 20 km' ye kadar

olarak belirlenmiştir (Sezgin,2016). Ersoy (2015) mahalle parklarının yürüme mesafesinde ve ulaşım ağına yakın yerde konumlanması gerektiğini belirtmiştir.

Yapılan çalışmalarda yeşil alanların çeşitlerine göre en uygun ulaşım ve yürüme mesafeleri şöyle olmalıdır:

- Çocuk bahçeleri-oyun alanlarına ulaşım mesafesi 400 m yürüme süresi 10 dakika,
- Semt-mahalle parklarına ulaşım mesafesi 800 m, yürüme süresi 20 dakika,
- Kent parklarına ulaşım mesafesi 1200 m yürüme süresi 30 dakika (Manlun, 2003; Altunkasa, 2004; Aydemir, 2004; Önder ve Polat, 2012).

Bu doğrultuda Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği' nde planlama ilke ve esaslarında yaşam kalitesinin artırılması, sağlıklı ve güvenli çevreler oluşturulması ve erişilebilirlik esasına dayanılarak her bir örnek alana ilişkin olarak erişim durumunu tespit etmek için zonlar çizilip haritalar üzerinde gösterilmiştir. İmar planlarında; çocuk bahçesi, oyun alanı, açık semt spor alanı, aile sağlık merkezi, kreş, anaokulu ve ilkökul fonksiyonları takriben 500 metre, ortaokullar takriben 1.000 metre, liseler ise takriben 2.500 metre mesafe dikkate alınıp, yaya olarak ulaşılması gereken hizmet etki alanında planlanması esas alınarak park alanlarının sınırlarından itibaren 800 m'lik zonlar çizilerek pafta üzerinde gösterilmiştir. Şekil 4.53.'de oluşturulan pafta ve açıklamaları verilmiştir.

• **Yeşil alan durum analizi:** Bu başlık altında Çorlu ilçesi özelinde yeşil alanlara ilişkin mevcut durum değerlendirilmesi yapılmıştır. Özellikle İlçe özelindeki mahallelerde yaşayan bireylerin aktif olarak yararlanabileceği, rekreasyonel faaliyetlerde bulunmasına imkan verebilecek yeşil alanlar saptanmıştır. Yeşil alanlar, yaşam kalitesinin önemli bir bileşeni olup, örnek alanların seçiminde ve ilgili stratejilerin geliştirilmesinde etken olmuştur.

Bu amaçla; Çorlu İlçesi 1/1000'lik uygulama imar plan ve raporlarından yararlanılarak parklar, spor alanları, çocuk bahçesi, oyun alanları, kent parkları, bölge parkları ve kültür parkları harita (Şekil 4.54.) üzerinde gösterilmiştir. Bununla birlikte; çalışma çerçevesinde aktif yeşil alanlara (parklar, çocuk oyun alanları ve spor alanları) ilişkin kişi başına düşen yeşil alan miktarı hesaplanmıştır. Bu kapsamda; aktif yeşil alanlara ilişkin elde edilen büyüklükler hem Çorlu İlçesi 2019 yılı toplam nüfusuna, hem de mahallelerde yaşayan nüfuslara oranlanarak endekslenmiştir. Böylelikle; kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı hem ilçe kapsamında hem de mahalleler düzeyinde elde edilmiştir. Yeşil alan durum analizi

parklar, kavşaklar, çocuk oyun alanları ve spor alanları olarak ayrı ayrı da pafta üzerinde gösterilmiştir.

- **Kentsel donatı alanları:** Kentsel hizmetler de yaşam kalitesinin diğer bir önemli bileşenleri arasındadır. Bu kapsamda; Çorlu ilçesi özelinde kentsel hizmetleri içeren donatılar, 1/1000'lik uygulama imar planından yararlanılarak sanayi alanları, konut yerleşme alanları, ticaret alanları, eğitim tesisleri alanları, kültürel alanlar, sağlık alanları tespit edilerek harita oluşturulmuştur (Şekil 4.55.).

- **Odak noktaları:** Çorlu İlçesi özelinde; yaşam kalitesine etki edebilecek odak noktası olarak değerlendirilebilecek alanlar tespit edilmiştir. Bu kapsamda ilk olarak çok yoğun olarak kullanılan alışveriş merkezleri, eğitim alanları, meydan, havaalanı, sanayi, otopark ve belediye vb. yapıların konumları harita üzerinde belirlenmiş ve ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Alanların birbirleri arasındaki mesafelerde erişilebilirlik açısından haritalar üzerinde belirtilmiştir (Şekil 4.56.).

- **Nüfus miktarı:** Yaşam kalitesinin temel belirleyicisi insan olup, dolayısıyla da nüfus miktarı yaşam kalitesinde önemli bir kıstastır. Bu kapsamda; DİE ve TUİK'den elde edilen nüfus verileri kapsamında Çorlu ilçesi nüfus miktarı pafta üzerinde gösterilmiştir (Şekil 4.57.).

- **Nüfus yoğunluğu:** Alansal büyüklük ile nüfus miktarı arasında önemli bir ilişki vardır. Keza Sarı ve Kındap (2018)'in yaptıkları çalışmada da belirttikleri gibi; yaşanabilir ve sürdürülebilir kentlere vurgu yapan göstergeler de en çok tekrar eden ölçütler arasında nüfus yoğunluğu yer almaktadır. Bu çerçevede; DİE ve TUİK'den alınan nüfus verilerine göre her bir mahallenin nüfus yoğunluğu hesaplanmıştır. Mahallelerin yüzölçümleri belirlenmiş ve DİE'den alınan nüfus verilerine göre hesaplama yapılmıştır. Nüfus yoğunluğuna ilişkin pafta Şekil 4.58.'de verilmiştir.

- **Doluluk-boşluk analizi:** Kentsel yaşam kalitesinin belirlenmesinde, yapılar ile açık alanların birbirlerine göre alansal olarak durumları önemlidir. Bu kapsamda; Çorlu ilçesine ilişkin olarak; 1/1000'lik uygulama imar plan ve raporları dikkate alınarak çalışma alanında mevcut ve öngörülen doluluk-boşluk alanlarının tespiti yapıp harita üzerinde ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Mevcut doluluk-boşluk durum analizi paftası Şekil 4.59'da gösterilmiş olup, planda öngörülen doluluk- boşluk analizi Şekil 4.60.'da pafta üzerinde gösterilmiştir.

- **Ulaşım:** Ulaşım faktörü; Sarı ve Kındap (2018)'in yaptıkları çalışmada da belirttikleri gibi; yaşanabilir ve sürdürülebilir kentlere vurgu yapan göstergeler de en çok

tekrar eden ölçütler arasında yer almaktadır. Bu çerçevede 1/1000'lik uygulama imar plan ve raporlarına göre I. ve II. öncelikli yollar harita üzerinde gösterilmiş olup ulaşım paftası hazırlanmıştır. Birinci ve ikinci öncelikli yol statüsünde ulaşım paftası oluşturulmuştur ve Şekil 4.61.'de gösterilen pafta üzerinde Çorlu ilçesi genelinde değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, hem örneklem alanların seçiminde hem de stratejilerin belirlenmesinde etken olmuştur.

3.2.4. Anket Çalışmasının Yapılması

Çorlu İlçesi'nde yaşayan halkın kentsel yaşam kalitesine ilişkin memnuniyet düzeyi ve farkındalık algılarının belirlenmesi amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Anket Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkı özelinde yapılmıştır. Anket çalışmasıyla Çorlu İlçesinde yaşayan halkın park kullanım durumlarına bakılarak "yaşam kalitesinin artırılması ve daha yaşanılabilir parklara sahip olmaları için neler yapılabilir?" sorularına cevap bulmaya çalışılmıştır. Anket soruları kullanıcıların sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik, parkları seçim ve kullanımına ilişkin tercih nedenleri ve Gölbaşı Parkı ile Cumhuriyet Parkının ekolojik, işlevsel, sosyal, görsel kalitesinin belirlenmesine yönelik algılarının saptanması amacıyla oluşturulmuştur. Anket sonuçları yüzde dağılımlar şeklinde, çizelge ve grafiklerle belirtilerek yorumlanmıştır.

Anketler kullanıcı kitlesinden tamamen tesadüfi bir şekilde seçilmiş kişilere uygulanmıştır. Örneklem sayısının belirlenmesinde Kalıpsız (1981)'ın kullandığı formül esas alınarak Akten (2000), Mansuroğlu (2006) ve Kiper ve Yılmaz (2008) tarafından kullanılan formülden (Çizelge 3.3.) yararlanılmıştır. Anket yapılacak denek sayısı, araştırma alanı dikkate alınarak, %95 güven aralığında 73 kişi olarak saptanmıştır. Buna göre anket çalışması 2018 yılında 75 kişiden oluşan kullanıcı kitlesi ile yapılmıştır.

Çizelge 3.3. Örnekleme büyüklüğünün saptanması

$$n=Z^2 NPQ / ND^2 + Z^2 PQ$$

n= Örnek büyüklüğü

Z= Güven katsayısı (1,96)

P= Ölçülmek istenen özelliğin kitlede bulunma ihtimali (%95) (0,95)

Q=1-P (0,05)

N=Nüfusu (Çizelge 3.1.)

(Çorlu= 270.944)

D= Kabul edilen örnekleme hatası (çalışma için %5'lik örnekleme hatası öngörülmüştür) (0,05)

$$n= 1,96^2 \times 270.944 \times 0,95 \times 0,05 / 270.944 + 1,96^2 \times 0,95 \times 0,05$$

$$n=73$$

Çalışma kapsamı doğrultusunda hazırlanan anket soruları Demir (2004), İnceoğlu (2009), Sağlık (2014), Karataş (2017), TRC1 (2019), TR31 (2019), TR61 (2019) kaynaklarından yararlanılarak hazırlanmış olup, EK-1 de gösterilmiştir. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Uygulanan anket formunun ilk 11 sorusunun birinci bölümünü: cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahip olma durum, öğrenim durumu, meslek durumu ve aylık gelir durumu olmak üzere sosyo-demografik bilgilere ilişkin sorular oluşturmuştur. İkinci bölümde ise; kent parklarına yönelik bireylerin istek ve tercihlerinin belirlenmesine yönelik Ek-1'de verilen anket soruları (serbest zaman en çok tercih edilen parklar, bu parkların tercih edilme nedenleri, daha yaşanabilir bir kent için parklarda yer alması istenilen olanaklar nelerdir, parklarda kalitenin yükselmesi için gerekli olabilecek özellikler) oluşturmuştur. Anketin son bölümünde ise; Cumhuriyet ve Gençlik Parklarına yönelik; görsel, sosyal, işlevsel ve ekolojik kalite hakkındaki sorulara cevap aranmıştır.

3.2.5. Örneklem Alanların Saptanması:

Kentsel yaşam kalitesi toplum, ekonomi, sağlık ve çevre ekseninde çeşitli bileşenlerden oluşan bir kavramdır. Bu açık alanlar içerisinde çalışmada bu eksenlerden çevre başlığı dikkate alınmıştır. Emür ve Onsekizmart 2007'nin de belirttiği gibi kaliteli bir çevreden söz edebilmek için açık-yeşil alan kullanımlarının türleri, büyüklükleri, donanımları, fonksiyon ve hizmet alanları oldukça önemlidir.

Tez çalışması doğrultusunda amaç ve kapsama yönelik olarak örnek alanlar saptanmıştır. Bu kapsamda; her bir mahalleden örneklem olacak şekilde toplamda 18 adet park (Çizelge 3.4.) ve 11 adet kavşak (Çizelge 3.5.) seçilmiştir. Çizelge 3.4.'de seçilen parklar

karşılaştırmalı olarak incelenmişlerdir. Öncelikle seçilen parkların her bir mahalleden olmasına dikkat edilmiştir. Ancak mevcutta bulunan 26 adet mahallenin (2012 yılında Tekirdağ Büyükşehir ilan edildikten sonra Çorlu İlçesi'nde yer alan mahalle sayısı 26 adet olmuştur) 8 adeti daha önce köy statüsünde olduğundan 1/1000'lik Uygulama İmar Planı'na henüz işlenmediği için 18 adet park ele alınmıştır. Bu parkların seçilmesinde; içerisinde bulunan çocuk oyun alanı durumu, spor alanı varlığı, zemin malzemelerinin özellikleri, yapım yılı, mahalle merkezine erişilebilirlik durumu, otopark durumu, mahalle içerisindeki konumu, heryaş grubuna hitap edecek aktivite çeşitlilikleri etken olmuştur.

Bununla birlikte; parkların büyüklükleri, mahalle içerisindeki diğer parklarla karşılaştırıldığında sert zemin ve yeşil alan yüzdeleri oranı, park alan büyüklüğü ile orantılı olarak aktivite çeşitliliği ve fazlalığı özellikle dikkate alınarak park seçimleri yapılmıştır.

Çizelge 3.5.'de belirtilen kavşaklar ise; Çorlu ilçesi içerisinde yoğun olarak kullanılma durumuna göre tercih edilmiştir. Kavşakların seçiminde; sert zemin özellikleri (doğal ve/veya yapay malzeme), erişilebilirlik durumu, ekolojik açıdan gelişmiş özellikler barındırması (yatay ve dikey bitkilendirme özellikleri, bitki kullanımı standartları (ağaç, ağaççık, çalı, yerörtücü ve/veya mevsimlik çiçek kullanımının dikim mesafeleri, bitki türleri, yapraklı ve/veya ibreli olması, bitkilerin aşağıdan dallanma özelliklerine) etken olmuştur.

Park, çocuk oyun alanı, spor alanları, rekreasyon alanlarına erişim mesafesinde ulaşabilmek için önemli kesişim güzergahları olan kavşakların; kentsel yaşam kalitesi kriterleri doğrultusunda değerlendirilerek aktif yeşil alanlara olan bağlantısının ekolojik ve sürdürülebilir gelişmelere olumlu katkı sağlaması açısından Çorlu ilçesinde seçimi yapılmıştır.

Çizelge 3.4. Çorlu ilçesinde çalışma alanında seçilen parklar

SEÇİLEN PARKLAR								
Mahalle Adı	Park Adı	Alan m2	Sert zemin %	Yeşil alan %	Yapım Yılı	Ç.O.A.	Spor alanı	Otopark
Kazımiye	Kütüphane P.	2439	64	36	2016	var	yok	yok
Şeyhsinan	Uğur Mumcu P.	2060	62,7	37,3	2015	var	yok	yok
Çobançeşme	Cumhuriyet P.	162,518	44	56	2012	var	var	Var
Muhittin	Atatürk P.	89,42	59,9	40,1	2018	var	yok	Yok
Nusratiye	Ümit Yaşar Oğuzcan P.	2230	44,7	55,3	2008	Var	yok	Yok
Kemalettin	Atilla İlhan P.	1063	79,4	20,6	2011	var	Yok	Yok
Alipaşa	Mehmet Akif Ersoy P.	4251	63,2	36,8	2014	var	var	Yok
Havuzlar	Balkan Türkleri P.	3445	48,8	51,2	2011	var	yok	Yok
Esentepe	Aziz Nesin P.	7641	24,6	75,4	2013	var	yok	Yok
Hatip	Faruk Nafiz Çamlıbel P.	2501	50,9	49,1	2006	var	yok	Yok
Zafer	Bağımsızlık ve Özgürlük P.	7654	19,5	80,5	2005	yok	yok	Yok
Cemaliye	Tarihi Belediye Bahçesi	2488	51,1	48,9	2014	Yok	yok	Yok
Hürriyet	Nazım Hikmet Ran P.	10874	24,1	75,9	2016	var	var	Yok
Reşadiye	Cahit Sıtkı Tarancı P.	985	59,1	40,9	2011	var	yok	Yok
Silahtarağa	Fatma Seher Erdem P.	2690	81,7	18,3	2016	var	yok	Yok
Rumeli	Adile Naşit P.	1679	75	25	2011	var	yok	yok
Hıdırağa	Sabriye Avcı P.	2600	61,8	38,2	2004	var	yok	Yok
Önerler	Gençlik P.	125,448	14,9	85,1	2011	var	yok	var

Çizelge 3.5. Çorlu ilçesinde çalışma alanında seçilen kavşaklar

SEÇİLEN KAVŞAKLAR				
No	Kavşak Adı	Baskın özellik (diğer kavşaklara göre)bitki:B sert zemin:S	Bitkilendirme	Kullanım durumu
1	Ali Osman Çelebi Bulvarı Çıracak Bayırı Kavşağı	B	Orta	Yoğun
2	Atatürk Bulvarı-Derinyol Sokak Kavşağı	S	Zayıf	Yoğun
3	Bağlar Kavşağı	B	Güçlü	Yoğun
4	Omurtak Caddesi Cumhuriyet Bulvarı Kavşağı	B	Orta	Yoğun
5	Atatürk Bulvarı Santral Kavşağı	S	Zayıf	Yoğun
6	Bülent Ecevit Bulvarı-Cumhuriyet Bulvarı Kavşağı	B	Orta	Yoğun
7	Bülent Ecevit Bulvarı-İsmet Paşa Bulvarı Kavşağı	B	Orta	Yoğun
8	Bülent Ecevit Bulvarı-Şinasi Kurşun Caddesi Kavşağı	S	Zayıf	Yoğun
9	S.Omurtak Caddesi Kumyol Cad. Kesişimi Kavşağı	S	Zayıf	Yoğun
10	Ali Osman Çelebi Bulvarı Kavşağı	S	Zayıf	Yoğun
11	Çetin Emeç Bulvarı Kavşağı	S	Orta	Yoğun

3.2.6. Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Gösterge ve Ölçütlerin Oluşturulması

Bu bölüm kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin oluşturulması, anket çalışması, gürlü ölçüm değerlerinin belirlenmesi ve çalışmanın yapılması, park ve kavşaklar için kimlik kartlarının oluşturulması ve uygulanması ile kimlik kartı puanlama sisteminin oluşturulması aşamalarından oluşmuştur.

3.2.6.1. Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin Belirlenmesi

BM, AB, OECD, HABİTAT (I, II, III), Avrupa Konseyi, WHO, SEGE, TÜİK, TÜBA, NUTS'un çalışmaları araştırılmıştır. Bununla birlikte kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi konusunda yoğunlaşan çeşitli araştırmacıların yapmış oldukları çalışmalardan yararlanılarak, yaşam kalitesi parametrelerine yönelik bir çizelge hazırlanmıştır. Çizelge 3.6.'de verilen parametrelerden en çok kullanılan ve mekansal ölçekli olanlar ayıklanarak yeni bir çizelge oluşturulmuştur (Çizelge 3.7.). Daha sonra Hancock (1999), Gehl (2002), Massam (2002), Voordt (2005), İnceoğlu (2007), Yeang (2006), Hardi ve Pinter (2007), Sağlıklı Kentsel Projesi (2008), TÜBA (2010), Önder ve Polat (2012), Coşaner vd. (2014), Çınar Altınçekiç,

Ergin ve Tanfer (2014), Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği (2014), Okumuş (2014), Türkoğlu (2014), Yılmaz vd. (2015), Ender ve Uslu (2016), Sezgin (2016), Evcil 2017, OECD (2018), Panogopoulos (2019), TÜİK (2019), 11.Kalkınma Planları (2019), Salihoğlu ve Türkoğlu (2019)'dan yararlanarak çalışma amacı ve alan özelinde peyzaj mimarlığı bakış açısı ile yeni bir gösterge ve alt göstergeler tanımlanmıştır (Çizelge 3.8.). Belirtilen bu kaynaklarla birlikte Çizelge 3.8 de verilen çalışmalarda geliştirilen parametrelerin teknik, ekolojik, sosyal, görsel ve işlevsel kalite çerçevesinde biçimlendiği görölmektedir.

Çizelge 3.7. Kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi amacıyla parklar ve kavşaklar için oluşturulan mekansal ölçekli göstergeler

Göstergeler		
No	Kalite Göstergeleri (Rogerson, 1999'dan geliştirilerek yeniden hazırlanan göstergelerin parklar ve kavşaklar için peyzaj mimarlığı çalışma konularıyla ilgili belirlenen kısımları)	Çizelge 3.5'te belirtilen göstergelerin liste içerisinde kullanılma sıklık sayısı
1	Suç/Güvenlik	24
2	Eğitim/Seviye	19
3	Ulaşım/Trafik akışı	17
4	İş	11
5	Rekreasyon	8
6	Gürültü	8
7	Geri dönüşüm	6
8	Yeşil alan	4
9	Parklar ve doğal türler	4
10	Sürdürülebilirlik	4
11	Aktivite ve kullanımlar	3
12	Temizlik	2
13	Konfor ve imaj	1
14	Kentsel hizmetler erişim	1
15	Bitki örtüsü	1
16	Ekosistem	1
17	Doğa koruma	1
18	Yürünebilirlik	1

Çizelge 3.8.Kentsel yaşam kalite irdelemesinde kullanılan gösterge ölçüt ve alt ölçütleri

ÖLÇÜTLER	ALT ÖLÇÜTLER	Kaynaklar
TEKNİK KALİTE	Nüfus miktarı ve yoğunluğu	Yılmaz vd. 2015, Sarı ve Kındap 2018
	Yeşil alanlar ve sert zemin yüzdeleri değerleri	Yılmaz vd. 2015
	Konum	Yılmaz vd. 2015
	Erişim durumu (toplu taşıma, özel oto, bisiklet, yaya, engelsiz erişim kolaylığı)	Evcil 2017, Salihoğlu ve Türkoğlu 2019, Sarı ve Kındap 2018
	Malzeme kullanımı (doğal ve/ veya yapay malzeme kullanım durumu)	Evcil 2017
	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	Hancock 1999, Massam 2002, OECD, Gehl 2002, TÜBA 2010, Evcil 2017, Salihoğlu ve Türkoğlu 2019
	Kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı	Massam 2002, Okumuş 2014, Panagopoulos 2016, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği, 11. Kalkınma Planı
EKOLOJİK KALİTE	Baskın bitki türleri	Panagopoulos 2016
	Doğal bitki türlerinin kullanım durumu	Panagopoulos 2016
	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı	Evcil 2017
	Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması	Evcil 2017
	Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Evcil 2017

Kentsel yaşam kalite irdelemesinde kullanılan gösterge ve alt ölçütleri-devamı		
ÖLÇÜTLER	ALT ÖLÇÜTLER	Kaynaklar
SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları	Evcil 2017
	Genel güvenlik	Massam 2002, TÜİK, Sağlıklı Kentler Projesi, Türkoğlu 2014, Evcil 2017, 11.Kalkınma Planı, Salihoğlu ve Türkoğlu 2019
	Park içerisine araç giriş-çıkış durumu	L.D. Yeang 2006, Panagopoulos 2016, Salihoğlu ve Türkoğlu 2019
	Donatıların sağlamlığı	Evcil 2017
	Çöplerin toplanması	Evcil 2017, Salihoğlu ve Türkoğlu 2019
	Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Peter Hardi ve Laszlo Pinter 2007, Salihoğlu ve Türkoğlu 2019
	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti	Evcil 2017
GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	Evcil 2017
	Bitkisel tasarım açısından durum	Evcil 2017
	Odak noktaları varlığı	Evcil 2017
	Su ögesi varlığı	Evcil 2017
	Algılanabilirlik	Evcil 2017
İŞLEVSEL KALİTE	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire alanı, oyun alanı, koşu, bisiklet, kafeterya alanlarının kullanım durumu)	Evcil 2017
	Mahalle ölçeğinde 15 dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlanması durumu	Hancock 1999, Massam 2002, Önder ve Polat 2012, Coşaner vd. 2014, Türkoğlu 2014, Ender ve Uslu 2016, Sezgin 2016, Evcil 2017, 11.Kalkınma Planı
	Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durumu, satış büfesi durumu, giriş ve çıkışlarda güvenlik durumu)	Massam 2002
	Kentsel donatı alanları ile olan bağlantısı	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	Su ögesi yeterlilik durumu	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	İşaret levhası yeterlilik durumu	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	Çeşme yeterlilik durumu	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	Yeme-içme alanları yeterlilik durumu	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	Massam 2002, Yılmaz vd. 2015, Evcil 2017

3.2.6.2. Gürültü Ölçümleri

European Commission ve EUROSTAT, 2004'e göre Kentsel Denetim, AB'ye üye ülkeler ile aday ülkelerdeki kentlerde güvenilebilir ve karşılaştırılabilir verileri bir araya getirmekte ve kentsel düzeyde politika tedbirleri için bir karşılaştırma sağlamaktadır. Çalışma 2004 yılında yapılmış olup; nüfus, vatandaşlık, hane halkı yapısı, konut, sağlık, suç, işgücü piyasası, ekonomik faaliyet, gelir eşitsizliği ve yoksulluk, vatandaş katılımı, yerel yönetimler, eğitim hizmetlerinin sunumu, nüfusun eğitim durumu, iklim ve coğrafya, hava kalitesi ve gürültü, su, atık yönetimi, arazi kullanımı, enerji kullanımı, ulaşım, bilgi işlem altyapısı, yerel e-devlet, bilgi ve iletişim sektörü, kültür, eğlence ve turizm kategorilerinden oluşmaktadır. Bu başlıklar altında toplam 233 gösterge tespit edilmiştir (İnan ve Sönmez, 2019).

Marans 2003'ün komşuluk alanından memnuniyet modeline göre hangi konulardaki algılara dayalı öznel değerlendirmelerin etkili olduğunu belirlemeye yönelik yapılmıştır. Bu aşamada modelde yer verilen gürültünün değerlendirilmesi, okul kalitesinin değerlendirilmesi ve parkların değerlendirilmesi kriterlerinin çalışmaya göre artırılabilir nitelikte olduğu belirtilmektedir (Salihoğlu ve Türkoğlu, 2019).

04/06/2010 tarihli ve 27601 sayılı Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği; çevresel gürültüye maruz kalınması sonucu kişilerin huzur ve sükûnunun, beden ve ruh sağlığının bozulmaması için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak, özellikle çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere sebep olabileceği ve çevresel gürültü kalitesini korumanın gerekli olduğu yerlerde, gürültüyü önleme ve azaltmaya yönelik eylem planlarının hazırlanması amacıyla, özellikle nüfusun yoğun olduğu alanlarda, parklarda veya yerleşim bölgelerindeki diğer sessiz alanlarda, açık arazideki sessiz alanlarda, okul, hastane ve diğer gürültüye hassas alanlar da dahil olmak üzere insanların maruz kaldığı çevresel gürültüler ile çevresel titreşime yönelik esas ve usulleri kapsamaktadır. Bu kapsamda, Çorlu İlçesinde 2018 yılında örneklem alanlarına ilişkin gürültü ölçümleri yapılmıştır.

Çorlu ilçesinin park ve kavşaklarında on iki ay boyunca hafta içi ve hafta sonu olmak üzere sabah ve akşam zaman dilimlerinde yapılan ölçümlerin grafik ve haritalarının oluşturulması, bu haritaların yorumlanması ile park ve kavşaklarda, gürültünün izin verilen değerleri geçen ve izin verilen değerlere yaklaşan bölgelerinin tespitinin yapılması ve yorumlanması, gürültünün izin verilen değerleri geçen ve izin verilen değerlere yaklaşan

bölgelerde bu olumsuz etkiyi en aza indirebilmek için neler yapılması gerektiği ile ilgili çözüm önerilerinin sunulması hedeflenmiştir. Çalışma kapsamında on iki ay boyunca mevsimsel olarak; ilkbahar-yaz-sonbahar ve kış olarak (2018 yılında) Çorlu Belediyesi'nin sınırlarındaki 18 adet park ve 11 adet kavşakta gürültü ölçümleri Çizelge 3.9'da parklar ve Çizelge 3.10'da kavşaklar için hafta içi (sabah-akşam), hafta sonu (sabah-akşam) belirlenen saat aralıklarında TROTEC SL 300 ses seviyesi ölçüm cihazı ile yapılmış, elde edilen değerler grafiklere aktarılmıştır. Elde edilen bu veriler ile gürültü analizi için ArcGIS 10.4.1. programı ve yöntem olarak da Ters Mesafe Ağırlıklı Enterpolasyon Tekniği (Inverse Distance Weighting- IDW) kullanılarak mevsimsel gürültü haritaları oluşturulmuştur.

Bilinen örnek noktalara ait değerlerin yardımıyla örneklenmeyen noktalara ait hücre değerlerinin belirlenmesi için kullanılan bir enterpolasyon tekniğidir. İlgili hücreden uzaklaşan çeşitli noktalar gözetilerek (değerlendirilmeye alınarak) ve mesafedeki artışa bağlı olarak hücre değeri hesap edilir. Tahmin edilen değerler, komşu civardaki noktaların uzaklığı ve büyüklüğünün bir fonksiyonu olup, mesafenin artması ile tahmini yapılacak hücre üzerindeki önem ve etki azalır. Bu yöntemde verilerin genel dağılımı, eğilimi, anizotropi ve kümelenmesi gibi özellikler incelenmemektedir. Verilerin sadece yerel olarak değerlendirilip, karşılaştırılması yapılmaktadır. Deterministik bir yöntemdir (Başel vd. 2008).

IDW enterpolasyon tekniği örneklem nokta verilerinden enterpolasyonla grid üretmede çoğunlukla tercih edilen ortak bir yöntemdir. IDW enterpolasyon tekniği enterpole edilecek yüzeyde yakındaki noktaların uzaktaki noktalarda daha fazla ağırlığa sahip olması esasına dayandırılır. Bu teknik enterpole edilecek noktadan uzaklaştıkça ağırlığı da azaltan ve örneklem noktalarının ağırlıklı ortalamasına göre bir yüzey enterpolasyonu yapar. Birkaç IDW yöntemi olmasına karşın en bilineni “Shaperd's Metodu”dur (Tural 2011).

Yüzeydeki dağılık nokta sayısı n , örneklem noktalarını tanımlayan fonksiyon f_i ve ağırlıklar w_i olmak üzere “Shaperd's eşitliği” aşağıdaki gibidir.

$$f(x, y) = \sum_{i=1}^n w_i f_i \quad (1)$$

$$w_i = \frac{h_i^{-p}}{\sum_{j=1}^n h_j^{-p}} \quad (2)$$

w_i ağırlıkları ise (2) eşitliğindeki gibidir.

$$h_i = \sqrt{(x - x_i)^2 + (y - y_i)^2 + (z - z_i)^2} \quad (3)$$

Çizelge 3.9. Park gürültü ölçüm zamanları

Gürültü Ölçümü (TROTEC SL 300 ses seviyesi ölçüm cihazı) *seçilen 18 adet park			
*Park	Hafta içi	Sabah	10.00-12.00
*Park	Hafta içi	Akşam	19.30-21.30
*Park	Hafta sonu	Sabah	12.00-14.00
*Park	Hafta sonu	Akşam	18.30-21.00

Çizelge 3.10.Kavşak gürültü ölçüm zamanları

Gürültü Ölçümü (TROTEC SL 300 ses seviyesi ölçüm cihazı) *seçilen 11 adet kavşak			
*Kavşak	Hafta içi	Sabah	07.30-08.30
*Kavşak	Hafta içi	Akşam	17.00-19.00
*Kavşak	Hafta sonu	Sabah	10.00-12.00
*Kavşak	Hafta sonu	Akşam	19.00-21.00

Çizelge 3.11.'de ifade edilen taşıt türlerinin hızlarına göre çıkardıkları gürültü değerleri gösterilmiştir. Buna göre trafik kavşağı gibi merkezi bir bölgede kabul edilebilen en yüksek düzey gündüz 65, akşam 60, gecede 55 dB(A)'yı geçmemelidir (Aydın ve Yaşar, 2017). Gürültü düzeyindeki değişimler insan sağlığı ve yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etki göstermektedir.

Çizelge 3.11. Taşıtların hızlarına bağlı olarak çıkardıkları gürültü düzeyleri (Sandalcı, 2016).

Taşıt Türü	Hız (km/saat)	Çıkardığı gürültü dB(A)
Tek oto	32	50
Tek oto	64	58

Gürültü derecesi 5 grupta toplanmakta ve gürültü şiddetlerine göre insanlar üzerindeki olumsuz etkileri Çizelge 3.12.' de gösterilmekte olup Çizelge 3.13.' de ses kaynaklarının değerleri verilmektedir.

Çizelge 3.12.Gürültülerin sınıflandırılması (Mülga T.C.Çevre ve Orman Bakanlığı, 2011).

Gürültü derecesi	Gürültü şiddeti dB(A)	Olumsuz Etki Türü
1.derece	30 dB(A) -65 dB(A)	Konforsuzluk,rahatsızlık,sıkılma duygusu,kızgınlık,uyku bozukluğu
2.derece	65dB(A) -90 dB(A)	Fizyolojik gürültü,kalp atışının değişimi, solunum hızlanması, beyindeki basıncın azalması
3.derece	90dB(A) -120dB(A)	Fizyolojik gürültü,baş ağrısı
4.derece	120dB(A) -140dB(A)	İç kulaka bozukluk
5.derece	140> dB(A)	Kulak zarının patlaması

Çizelge 3.13.Bazı ses kaynaklarının (dB) değerleri (Mülga T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, 2011).

(dB)	Örnekler	Subjektif Değerlendirme
140	Jet motoruna yakın	Hasar verici
130	Ağrının başlangıcı	
105	Kuvvetli rock müzik	
100	3m uzaklıkta otomobil klakson sesi	Çok yüksek
90	Şehir cadde gürültüsü	
82	Fabrika gürültüsü	
80	Akustik yalıtım yapılmamış okul, kantin gürültüsü	Yüksek
62	Açık trafikli yol	
62	Tali bir yolun gürültüsü	Orta
50	Büro gürültüsü	
40	Konutta düşük düzeyde çalınan müzik	Düşük
20	Fısıltı	
8	İnsanın nefes alış-verişi	Çok düşük
0	İşitmenin başlangıcı	

Demirkale ve Aşçıgil 2007'e göre; ABD'de 1972 yılında yürürlüğe giren gürültü kontrolü yasasına göre; EPA (Çevre Koruma Kurumu)'nın 1974'de yayınladığı bildiriye göre dış mekanlarda gürültü seviyesi $L_{dn} < 55$ dBA, ABD'de HUD (Konut ve Şehir Gelişme Bölümü)'un yayınladığı kanuna göre dış mekanda $L_{dn} < 65$ dBA gürültü düzeyini kabul edilebilir sayılmıştır. Türkiye'de ise "Çevresel Gürültünün Değerlendirmesi ve Yönetmeliği" (2002/49/EC)'ye göre karayollarının gürültü düzeyinin $L_{gündüz} = 60$ dBA olması gerektiği belirtilmiştir (Bayramoğlu vd., 2014). (Çizelge 3.14.).

Çizelge 3.14. Karayolu çevresel gürültü sınır değerleri 2010 (Mülga T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, 2011).

Alanlar	Planlanan/Yenilenmiş/Onarılmış yollar			Mevcut yollar		
	Lgündüz (dBA)	Lakşam (dBA)	Lgece (dBA)	Lgündüz (dBA)	Lakşam (dBA)	Lgece (dBA)
Ticari yapılar ile gürültüye hassas kullanımların birlikte bulunduğu alanlardan konutların yoğun olarak bulunduğu alanlar	60	55	50	65	60	55
Ticari yapılar ile gürültüye hassas kullanımların birlikte bulunduğu alanlardan işyerlerinin yoğun olarak bulunduğu alanlar	63	58	53	68	63	58
Gürültüye hassas kullanımlardan eğitim, kültür ve sağlık alanları ile yazlık ve kamp yerlerinin ağırlıklı olduğu alanlar	65	60	55	70	65	60
Endüstriyel alanlar	67	62	57	72	67	62

3.2.6.3. Örnek Alanlara İlişkin Kimlik Kartlarının Oluşturulması

Kimlik kartlarında, örnek olarak seçilen parklar ve kavşaklara ilişkin olarak sosyaleşlevsel-ekonomik-görsel ve teknik kalitelerini içeren bilgiler yer almıştır. Örnek alanlara ilişkin kimlik kartlarının oluşturulması; mahallelere ve kavşaklara yönelik yatırımların ve alınacak planlama ve tasarım kararları kapsamında yapılacak olan müdahalelerin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesine temel teşkil edecektir.

Kimlik kartlarının hazırlanmasında; arazi çalışmaları, ilgili kurum-kuruluşlardan elde edilen harita, veri ve raporlar, yerel halk ile yapılan görüşmeler ve görsel materyaller etken olmuştur. Bu bağlamda kimlik kartları;

Örnekleme alanında seçilen 11 adet kavşak ve 18 adet park ekolojik, işlevsel, sosyal, görsel ve teknik kalite kavramları açısından değerlendirilmiştir. Kimlik kartlarında parkların ve kavşakların özellikleri, konumu, erişim durumu, donatı elemanları ve baskın bitki türleri hakkında bilgiler ve veriler elde edilmiştir (Çizelge 3.15. ve Çizelge 3.16.). Kimlik kartlarının oluşturulmasında, konuyla ilgili daha önce yapılmış olan Oktay (2001), Kabadayı (2006), Türkiye'nin Sürdürülebilir Şehirleri Araştırması (2011), Önder ve Polat (2012), 'HUB KENT' Çorlu Vizyon Planı (2012), Sağlık (2014), Sınmaz (2013), Karataş ve Kılıç (2017), Russo ve Cirella (2018), Kelkit ve d.(2018), Çubukçu ve d. (2018), Özyurt ve d. (2018), Çakır ve Dönmez (2018), Türkoğlu ve Koramaz (2018), Karakaya ve Taşlı (2019)'nin çalışmalarından faydalanılmıştır.

Çizelge 3.15. Parklar için hazırlanan kimlik kartı örneği

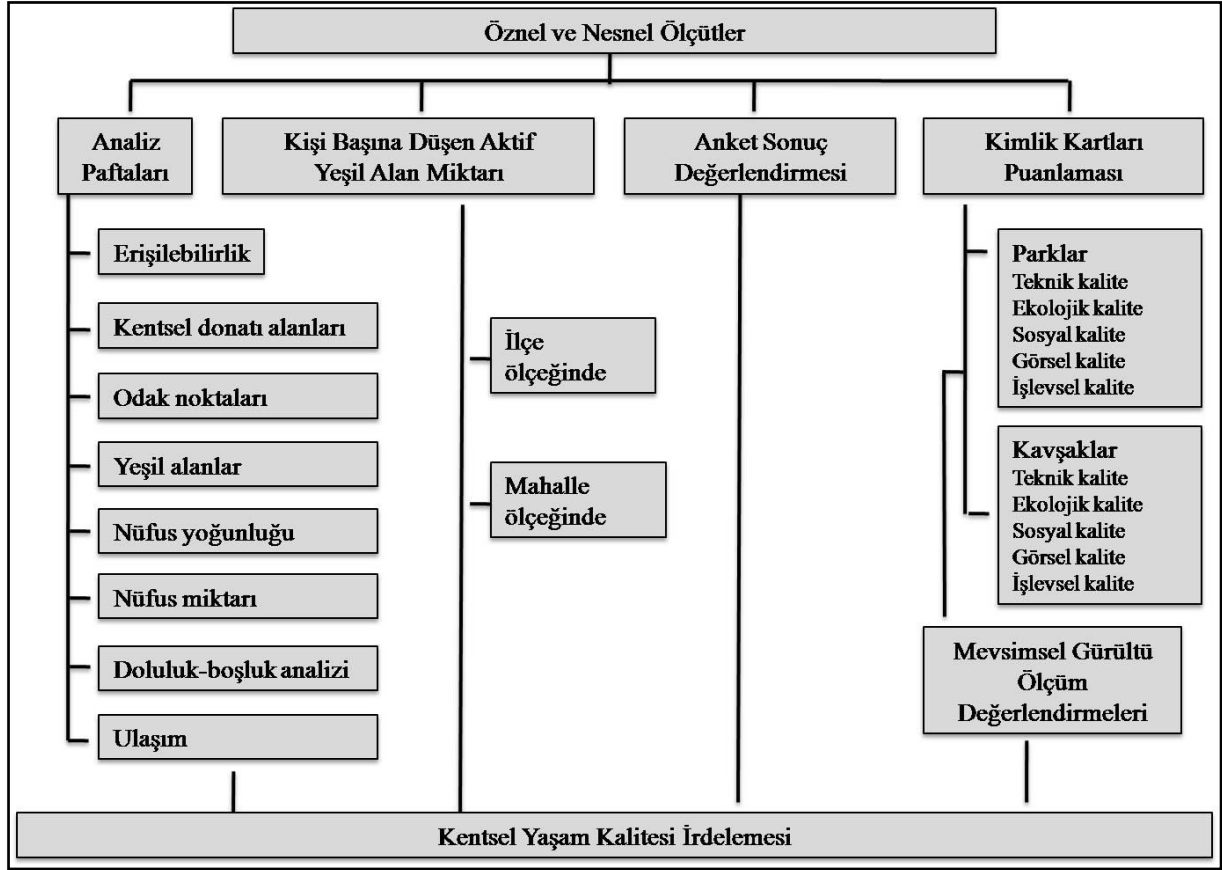
PARK ADI								
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı		Örnek Alana İlişkin Genel Görüntü					
	Alanı (m ²)							
	Mahalle							
	Niteliği							
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney				Örnek Alana İlişkin Genel Görüntü			
	Doğu-Batı							
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma						Örnek Alana İlişkin Genel Görüntü	
	Özel Oto							
	Bisiklet							
	Yaya							
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu		EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı				
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu							
	Çöp kutuları yeterlilik durumu							
	İşaret levhası yeterlilik durumu							
	Su ögesi yeterlilik durumu		TEKNİK KALİTE	Mazeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)				
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği							
	Çeşme yeterlilik durumu							
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu							
	Oyun elemanları yeterlilik durumu		SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)				
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,k afeterya alan. kullanım. dur.)							
Mahalle ölçüğünde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu								
Kullanışlılık (we bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)								
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)			GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum				
					Bitkisel tasarım açısından durum			
					Odak noktaları varlığı			
					Su Ögesi varlığı			
					Algılanabilirlik			
Örnek Alana İlişkin Görsel Materyaller								

Çizelge 3.16. Kavşaklar için hazırlanan kimlik kartı örneği

KAVŞAK ADI								
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı		Örnek Alana İlişkin Genel Görüntü					
	Alanı (m ²)							
	Mahalle							
	Niteliği							
TEKNİK KALİTE KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney				Örnek Alana İlişkin Genel Görüntü			
	Doğu-Batı							
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma						Örnek Alana İlişkin Genel Görüntü	
	Özel Oto							
	Bisiklet							
	Yaya							
	Engelsiz							
İŞLENSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu							
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu							
	Çöp kutuları yeterlilik durumu							
	İşaret levhası yeterlilik durumu							
	Su ögesi yeterlilik durumu							
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği		TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)				
	Çeşme yeterlilik durumu							
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu							
	Oyun elemanları yeterlilik durumu		SOSYAL KALİTE	Gürültü seviyesi				
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanm. dur.)				Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu / Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması			
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)		Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti						
		GÖRSEL KALİTE			Yapısal tasarım açısından durum			
			Bütünsel tasarım açısından durum					
			Odak noktaları varlığı					
			Su Ögesi varlığı					
			Algılanabilirlik					
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)								
Örnek Alana İlişkin Görsel Materyaller								

3.2.7. Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Değerlendirme ve Sentez

Alana ilişkin kentsel yaşam kalitesi Şekil 3.4.'de verilen akış diyagramı çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Şekil 3.4. Kentsel yaşam kalite irdelemesi için oluşturulan diyagram

Parklar ve kavşaklar; yapılan anket çalışmaları, gürültü ölçümleri, kimlik kartları ölçütleri ve alt ölçütleri ile kişi başına düşen yeşil alan metre karesi, nüfus verileri, alan büyüklükleri ve gösterge setlerinden yararlanılarak oluşturulan bir puanlama sistemi ile Çizelge 3.17 ve Çizelge 3.18'de verilen akış çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Yapılan değerlendirme sonucunda, kriterler çizelgesinde en yüksek ve en düşük puan sistemi her bir park ve kavşak için ayrı ayrı tespit edilmiş ve listelenmiştir.

Görsel kalite bakımından yapılan değerlendirmelerde peyzaj tasarım ilkeleri dikkate alınmış olup bir puanlama yapılmıştır. Ölçütlere verilen puanlar ilgili parametrenin özelliğine uygun olarak belirlenmiştir.

- Peyzaj Tasarım İlkeleri; Değerlendirme: 1-3 öge=1 puan, 4-5-6 öge=2 puan, 7-8 öge=3 puan olarak değerlendirilmiştir.

1. Fonksiyon-işlevsellik, 2.Dizi-ritim-tekrar, 3.Uygunluk ve çevreye uygunluk, 4.Vurgu-egemenlik, 5.Denge, 6.Ölçü ve proporsiyon, 7.Sadelik, 8.Birlik-kompozisyon ilkeleri

- Teknik kalite değerlendirmesi gürültü ölçümlerinde; 0-30=5 puan, 31-50=4puan, 51-60=3puan, 61-70=2 puan, 71 ve üstü=1puan olarak değerlendirilmiştir.
- 18 adet park ve 11 adet kavşakta yapılan ölçümlerde değerler; 0-30 (çok sessiz), 31-50(sessiz), 51-60 (orta), 61-70 (gürültülü), 71 ve üstü (çok gürültülü) olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 3.17. Parkların kentsel yaşam kalitesine göre değişken ve değerlere ilişkin puanlama sistemi (Yılmaz vd., 2015'ten geliştirilerek yeniden hazırlanmıştır).

PARK ADI			
Grup	No	Değişken	Değer
TEKNİK KALİTE	1	Toplam park alanı	m ²
	2	Toplam yeşil alan yüzdeler değeri	%
	3	Toplam sert zemin alan yüzdeler değeri	%
	4	Malzeme kullanımı (doğal ve /veya yapay malzeme kullanım durumu)	Kaplamasız =0 yapay+doğal malzeme =1 doğal malzeme =2
	5	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	0-30=5 31-50=4 51-60=3 61-70=2 71ve üstü= 1
	6	Engelsiz tasarım durumu	Hayır =0 evet =1
EKOLOJİK KALİTE	7	Drenaj sistemi durumu	Hayır =0 evet=1
	8	Oturma birimi malzemesi	Yok =0 plastik=1 metal =2 ahşap =3
	9	Çocuk oyun ekipman malzemesi durumu	Yok =0 plastik =1 metal =2 ahşap=3
	10	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı	Hayır =0 evet =1
	11	Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması	Hayır =0 evet =1
	12	Dikey bahçe varlığı	Hayır =0 evet =1

Parkların kentsel yaşam kalitesine göre değişken ve değerlere ilişkin puanlama sistemi-
devamı

Grup	No	Değişken	Değer
SOSYAL KALİTE	13	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçüsü/şiddeti	Hayır =0 yüksek =1 alçak =2 yüksek+alçak =3
	14	Genel güvenlik	Hayır =0 evet =1
	15	Yürüyüş/koşu /bisiklet parkuru varlığı	Hayır =0 evet =1
	16	Fitness grubu varlığı	Hayır =0 evet =1
	17	Basketbol/voleybol sahası varlığı	Hayır =0 evet =1
	18	Halı/minyatür saha durumu	Hayır =0 evet =1
	19	Tenis kortu varlığı	Hayır =0 evet =1
	20	Amfi tiyatro varlığı	Hayır =0 evet =1
GÖRSEL KALİTE	21	Odak noktaları varlığı	Hayır =0 evet =1
	22	Su ögesi varlığı	Hayır =0 evet =1
	23	Algılanabilirlik	Hayır =0 evet =1
	24	Yapısal tasarım açısından durum	Yok = 0 1-3 öge = 1 4-5-6 öge = 2 7-8 öge =3
	25	Bitkisel tasarım açısından durum	Yok = 0 1-3 öge = 1 4-5-6 öge =2 7-8 öge =3
İŞLEVSEL KALİTE	26	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	Hayır =0 evet =1
	27	Çöp kutuları yeterlilik durumu	Hayır =0 evet =1
	28	WC varlığı	Hayır =0 evet =1
	29	Çocuk oyun alanı ekipmanı varlığı	Yok =0 yetersiz =1 az yeterli =2 yeterli =3 gelişmiş =4
	30	İşaret levhası yeterlilik durumu	Hayır =0 evet =1
	31	Çeşme yeterlilik durumu	Hayır =0 evet =1
	32	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	Hayır =0 evet =1
	33	Oyun elemanları yeterlilik durumu	Hayır =0 evet =1
	34	Büfe varlığı	Hayır =0 evet =1
	35	Çay bahçesi varlığı	Hayır =0 evet =1
	36	Restaurant varlığı	Hayır =0 evet =1

Çizelge 3.18.Kavşaklara ilişkin puanlama sistemi (değişken ve değerler Yılmaz vd., 2015'ten geliştirilerek yeniden hazırlanmıştır).

KAVŞAK ADI			
Grup	No	Değişken	Değer
TEKNİK KALİTE	1	Toplam alan	m ²
	2	Malzeme kullanımı durumu (sert zemin yüzey döşeme malzemesi kullanımı)	Kaplamasız =0 yapay+doğal malzeme =1 doğal malzeme =2
	3	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	0-30 =5 31-50 =4 51-60 =3 61-70 =2 71ve üstü = 1
	4	Engelsiz tasarım durumu	Hayır =0 evet=1
EKOLOJİK KALİTE	5	Drenaj sistemi durumu	Hayır =0 evet =1
	6	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı	Hayır =0 evet =1
	7	Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması	Hayır =0 evet =1
SOSYAL KALİTE	8	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçüsü/şiddeti	Hayır =0 yüksek =1 alçak =2 yüksek+alçak=3
	9	Genel güvenlik	Hayır =0 evet =1
	10	Yürüyüş/koşu /bisiklet parkuru varlığı	Hayır =0 evet =1
GÖRSEL KALİTE	11	Odak noktaları varlığı	Hayır =0 evet =1
	12	Su ögesi varlığı	Hayır =0 evet=1
	13	Algılanabilirlik	Hayır =0 evet =1
	14	Yapısal tasarım açısından durum	Yok = 0 1-3 öge = 1 4-5-6 öge = 2 7-8 öge =3
	15	Bitkisel tasarım açısından durum	Yok = 0 1-3 öge = 1 4-5-6 öge= 2 7-8 öge =3
İŞLEVSEL KALİTE	16	İşaret levhası yeterlilik durumu	Hayır =0 evet=1
	17	Çöp kutuları yeterlilik durumu	Hayır =0 evet=1

3.2.8. Kentsel Yaşam Kalitesine İlişkin Stratejilerin Belirlenmesi

Çalışmanın bu bölümünde kentsel yaşam kalitesine ilişkin stratejiler belirlenmiştir. Tezin amaç ve kapsamı doğrultusunda yöntem kapsamında oluşturulan araştırma bulgularından elde edilen verilerin her biri yorumlanarak kentsel yaşam kalitesine katkı sağlayacak çeşitli stratejiler geliştirilmiştir. Oluşturulan bu stratejiler Şekil 3.4.'de verilen kentsel yaşam kalitesi akış şeması kapsamında irdelenen bulgulara göre hedef ve alt hedefler belirtilerek ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. Her bir strateji; teknik, ekolojik, sosyal, işlevsel ve görsel kalitenin artırılmasına yönelik geliştirilmiştir. Aynı zamanda kentsel donatılar ve yeşil alanlar olmak üzere mekânsal ölçütleri de içeren stratejiler belirlenmiştir. Geliştirilen stratejiler Çorlu ilçesi için mekânsal yaşam kalitesinin artırılması ve sürdürülebilir bir gelişimin sağlanması için ileriye dönük yararlanılabilecek eylemlerin tanımlanması açısından katkı sağlayacaktır.

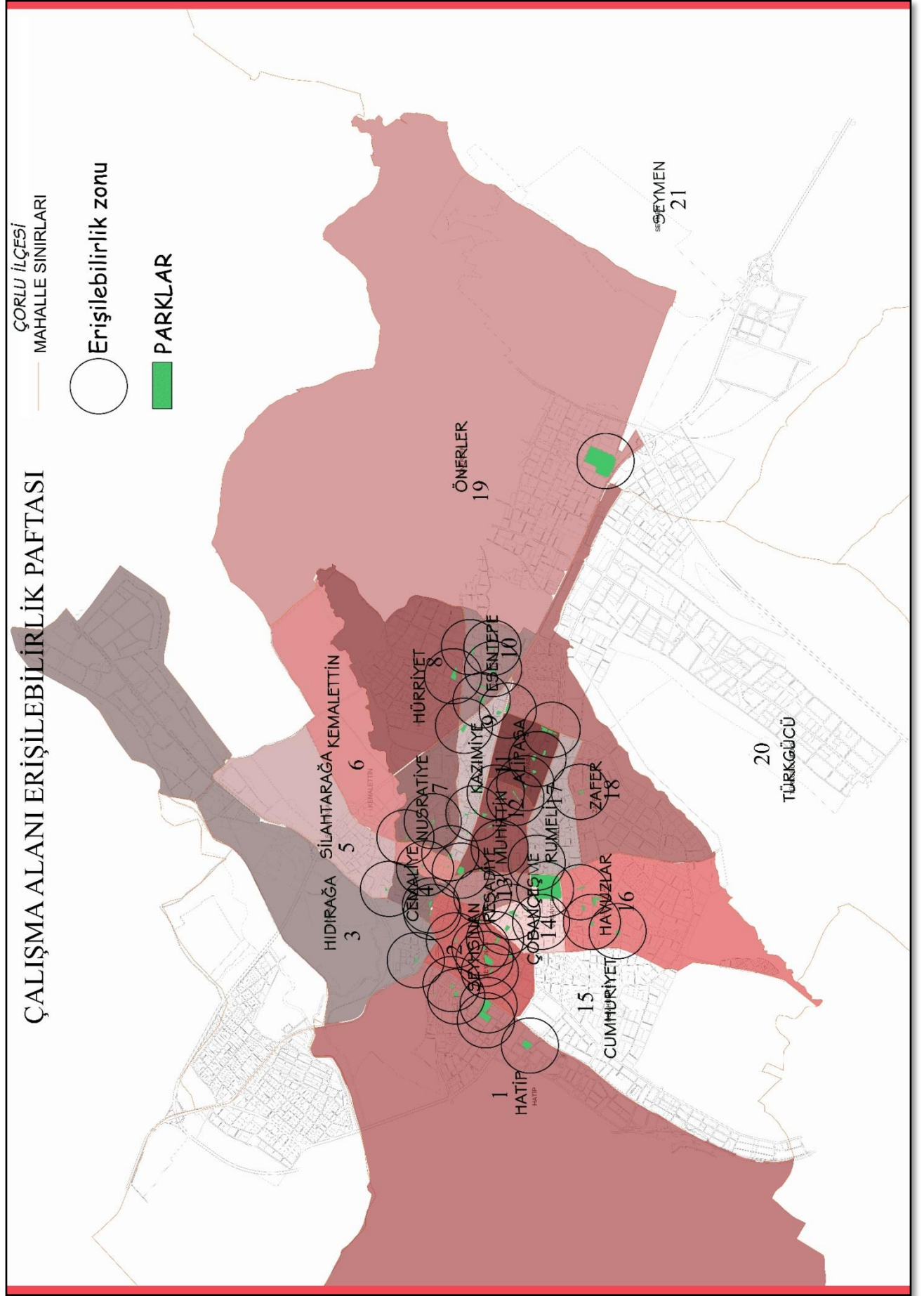
4. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1.Kentsel yaşam kalitesine ilişkin analizlere yönelik bulguların değerlendirilmesi

Bu bölümde; Çorlu ilçesinde erişilebilirlik, yeşil alan durumu, kentsel donatı elemanları, odak noktaları, nüfus miktarı, nüfus yoğunluğu, mevcut ve öneri doluluk-boşluk durumları ve ulaşım dair bilgiler verilerek her bir analize yönelik paftalar hazırlanmıştır.

4.1.1.Erişilebilirlik durumuna ilişkin bulguların değerlendirilmesi

Erişilebilirlik paftası; park sınırlarından itibaren yürüme mesafesi dikkate alınıp 800 m'lik zonlar çizilerek hazırlanmıştır (Şekil 4.1.). Bu kapsamda Çorlu ilçesi sınırları içerisinde örnek olarak seçilen parkların erişilebilirlik durumları analiz edilmiştir. Çorlu ilçe sınırları dahilince bulunan parklarının tümünün erişilebilirlik kistasını sağlayamadığı, daha çok şehir merkezine yakın alanlarda kümelendiği görülmüştür. Cemaliye mahallesi, Nusratiye mahallesi, Kazımiye mahallesi, Şeyhsinan Mahallesi, Reşadiye Mahallesi, Muhittin Mahallesi, Alipaşa Mahallesi, Çobançeşme Mahallesi, Kemalettin Mahallesi ve Esentepe Mahallesi'ndeki parklara ulaşım yürüme mesafesindedir. Bunun yanında; Havuzlar Mahallesi, Zafer Mahallesi, Önerler Mahallesi, Hatip Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Silahtarağa Mahallesi, Rumeli Mahallesi ve Hıdırağa Mahallesi'ndeki parklara ulaşım yürüme mesafesinde karşılanamamaktadır.

Şekil 4.1. Çorlu İlçesi mevcut parkların erişilebilirlik analiz paftası (Orj., 2020).

4.1.2.Yeşil alan durumuna ilişkin bulguların değerlendirilmesi

Çorlu İlçesinde her mahallede bulunan aktif yeşil alanların toplam m² değerlerinin hesaplanması sonucunun tüm nüfusa oranlanması sonucunda kişi başına düşen yeşil alan miktarı Çizelge 4.1.'de 2,36 m² olarak tespit edilmiştir. Mahalle ölçeğinde yapılan değerlendirme sonucunda ise çıkan sonuçlar Çizelge 4.2.'de gösterilmiştir.

Çizelge 4.1.Çorlu İlçesi kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının değerlendirilmesi

N o	Mahalle Adı	Nüfus	Mahalle Park Adı	Park m ²	Spor alanları m ²
1	KAZIMIYE MAHALLESİ	10.965	Adalet Parkı	2681	-
2			Gaziler Parkı	2163	-
3			Zülfü Livaneli Parkı	2769	-
4			Namık Kemal Parkı	4543	-
5			Su Deposu Altı 3. Sokak Parkı	1880	-
6			Münir Özkul Parkı	951	-
7			Atatürk Evi Bahçesi	4888	-
8			Kütüphane Parkı	2439	-
9			Yıldız Parkı	903	-
10			Yağız Parkı	701	-
11			Tarık Akan Parkı	941	-
12			Dadaloğlu 2. Cd. Parkı	1000	-
13			Müşfik Kenter Parkı	3669	-
14			Kemal Sunal Parkı	4993	-
15			Memduh Şevket Esendal Parkı	4069	-
1	ŞEYHSİNAN MAHALLESİ	39.382	Çelebi Parkı	2066	-
2			Gülay Parkı	1782	-
3			Yıldız Kenter Parkı	4255	-
4			Özlem Parkı	3363	-
5			Türkan Bebek Parkı	2494	-
6			Naim Süleymanoğlu Parkı	1349	-
7			Şair Nedim Parkı	2669	-
8			Uğur Mumcu Parkı	2061	-
9			Sanayi Parkı	1186	-
10			Kıvanç Parkı	14617	-
11			Özdemir Asaf Parkı	1441	-
1	ÇOBANÇEŞME MAHALLESİ	13.814	Cumhuriyet Parkı	162518	-
2			Yiğit Parkı	4971	-
3			Akay Sokak Parkı	602	-
4			Turgut Uyar Parkı	2842	-
5			Bilge Parkı	6860	-
6			Orhan Veli Kanık Parkı	4604	-
7			Mustafa Kemal 2. Sk. Parkı	672	-

Çorlu İlçesi kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının değerlendirilmesi-devamı

N o	Mahalle Adı	Nüfus	Mahalle Park Adı	Park m ²	Spor alanları m ²
1	MUHİTTİN MAHALLESİ	38.443	Atatürk Parkı	8523	-
2			Can Yücel Parkı	3517	-
3			Faik Teber Parkı	1453	-
4			Beşiktaşlılar Derneği Parkı	3580	-
5			Levent Parkı	2288	-
6			Dr. Tekin Gürmen Parkı	1019	-
7			İsmet İnönü Parkı	1592	-
8			Şebnem Sokak Parkı	1537	-
1	NUSRATİYE MAHALLESİ	19.887	Güneş Parkı	408	-
2			Alipaşa Parkı	1338	-
3			Çiğdem Parkı	1422	-
4			Kömürcü Caddesi Parkı	222	-
5			Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı	2231	-
6			Salih Bozak Parkı	2811	-
7			Celal Bayar Parkı	1384	-
8			Genco Erkal Parkı	7879	-
9			Bihter Bilgin Parkı	1291	-
10			İsmet Arıdıncı Parkı	8730	-
11			Ali Poyrazoğlu Parkı	3263	-
12			Hızlı Sk. Parkı	2739	-
1	KEMALETTİN MAHALLESİ	16.183	Atilla İlhan Parkı	1063	-
2			T.Çeşme Altı 4. Sk. Parkı	0	-
3			Metin Oktay Parkı	704	-
1	ALİPAŞA MAHALLESİ	10.135	Aşık Veysel Parkı	2870	Çorlu Tenis Kortları
2			Aydınlar Parkı	1329	12040,59
3			Hasan Ali Yücel Parkı	2992	-
4			Baydar Sk. Parkı	424	-
5			Mehmet Akif Ersoy Parkı	4252	-
6			23. Nisan Bulvarı Parkı	3061	-
7			Sadrazam Alipaşa Parkı	2151	-
8			Şehit İrfan Atasayar Parkı	6673	-
9			19 Mayıs Caddesi Parkı2	6363	-
10			Selim Balkan Parkı	1722	-
1	HAVUZLAR MAHALLESİ	10.532	Şehit İsmail Güler Parkı	7414	-
2			Türkeli Caddesi Parkı	2056	-
3			Aşık Mahsuni Şerif Parkı	4014	-
4			Balkan Türkleri Parkı	3445	-
5			Sebahattin Ali Parkı	6711	-
1	ESENTEPE MAHALLESİ	14.009	Yahya Kemal Beyathı Parkı	838	-
2			Dr. Ömer Tansuğ Parkı	3504	-
3			Türkan Saylan Parkı	7641	-
4			Şehit Kubilay Parkı	2619	-
5			Aziz Nesin Parkı	4644	-

Corlu İlçesi kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının değerlendirilmesi-devamı					
N o	Mahalle Adı	Nüfus	Mahalle Park Adı	Park m ²	Spor alanları m ²
1	HATİP MAHALLESİ	4.331	Özge Parkı	4308	Futbol sahası spor komp.
2			Ahmet Kutsi Tecer Parkı	655	20193,26
3			Faruk Nafiz Çamlıbel Parkı	2501	-
4			Seyit Onbaşı Parkı	2878	-
1	ZAFER MAHALLESİ	7.381	Bağımsızlık ve Özgürlük Parkı	7655	-
2			Ece Ayhan Parkı	2552	-
3			Göksu Sokak Parkı	850	-
4			Süreyya Ağaoglu Parkı	7959	-
1	CEMALİYE MAHALLESİ	9.022	Borsa Parkı	720	-
2			Perşembe Pazarı Girişi Parkı	0	-
3			Tarihi Belediye Bahçesi	3488	-
4			Papatya Parkı	0	-
5			Cemal Süreyya Parkı	1220	-
1	HÜRRİYET MAHALLESİ	11.129	Nazım Hikmet Ran Parkı	10874	-
2			Kemaller Cd. Parkı	1444	-
3			Mimar Sinan Parkı	5702	-
4			Pir Sultan Abdal Parkı	4425	-
1	REŞADİYE MAHALLESİ	34.868	Cahit Sıtkı Tarancı Parkı	985	-
2			Kültür Parkı	301	-
1	SİLAHTAR MAHALLESİ	3.292	Semerci Cd. Parkı	1380	-
2			Fatma Seher Erdem Parkı	1021	-
1	RUMELİ MAHALLESİ	9.527	Adile Naşit Parkı	1679	-
2			Görgü Sk. Parkı	1286	-
3			Halide Edip Adıvar Parkı	5253	-
1	HIDIRAĞA MAHALLESİ	8.775	Sabriye Avcı Parkı	2600	-
2			Tarla Sokak Parkı	547	-
1	ÖNERLER MAHALLESİ	3.896	Gölbaşı Gençlik Parkı	125448	-
2			Önerler Mah. Parkı	1806	-
3			Önerler Mah. Muhtarlık karşısı Parkı	2012	-
4			Önerler Mah. Hülya Veli Dişli Parkı	3440	-
1	DEREGÜNDÜZL Ü MAHALLESİ	126	Deregündüzlü Mah. Parkı	991	-
1	MAKSUTLU MAHALLESİ	73	Maksutlu Mah. Parkı	631	-
1	SARILAR MAHALLESİ	385	Sarılar Mah. Parkı	533	-
1	SEYMEN MAHALLESİ	1.000	Seymen Mah. Parkı 1	458	-
2			Seymen Mah. Parkı 2	631	-
1	ŞAHBAZ MAHALLESİ	492	Şahbaz Mah. Parkı	584	-
1	TÜRKGÜCÜ MAHALLESİ	989	Türkücü Mah. Parkı	467	-

Çorlu İlçesi kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının değerlendirilmesi-devamı					
N o	Mahalle Adı	Nüfus	Mahalle Park Adı	Park m ²	Spor alanları m ²
1	YENİCE MAHALLESİ	1.635	Yenice Sahil Yolu Park Hizmet Binası	1639	-
2			Yenice Mah. P.(Sahil)	1191	-
3			Yenice Mah. Gölge Sk. P.	290	-
1	CUMHURİYET MAHALLESİ	670	-	-	-
	TOPLAM	270.944		606.685	32.233,85
			TOPLAM	638.918,85	
			Kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı (m²)		2,36

Mahalle ölçeğinde hazırlanan Çizelge 4.2.'de Çorlu ilçesindeki 18 adet mahalle incelenmiş olup çıkan sonuçlar içerisinde Önerler Mahallesi en yüksek aktif yeşil alan değerlerine sahiptir. Reşadiye Mahallesi'nde ise en düşük aktif yeşil alan miktarı belirlenmiştir.

Çizelge 4.2. Mahalle ölçeğinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının değerlendirmesi

Mahalle adı	Park (adet)	Büyük­lük (m ²)	Spor alanları (ayrı)	Nüfus	Yeşil alan miktarı (m ²)
Kazımiye Mahallesi	15	38.590	0	10.965	3,52
Şeyhsinan Mahallesi	11	37.283	0	39.382	0,95
Çobançeşme Mahallesi	7	183.090	0	13.814	13,25
Muhittin Mahallesi	8	23.509	0	38.443	0,61
Nusratiye Mahallesi	12	33.718	0	19.887	1,70
Kemalettin Mahallesi	3	1.767	0	16.183	0,11
Alipaşa Mahallesi	10	31.837	12.040,59	10.135	4,33
Havuzlar Mahallesi	5	23.640	0	10.532	2,24
Esentepe Mahallesi	5	19.246	0	14.009	1,37
Zafer Mahallesi	4	19.016	0	7.381	2,58
Cemaliye Mahallesi	4	5.428	0	9.022	0,60
Hürriyet Mahallesi	4	22.445	0	11.129	2,01
Reşadiye Mahallesi	2	1.286	0	34.868	0,03
Silahtarağa Mahallesi	2	2.401	0	3.292	0,73
Rumeli Mahallesi	3	8.218	0	9.527	0,86
Hıdırağa Mahallesi	2	3.147	0	8.775	0,36
Önerler Mahallesi	4	132.706	0	3.896	34,06
Hatip Mahallesi	4	10.342	20.193,26	4.331	7,05

1/1000'lik Uygulama İmar Paftası'ndan yararlanılarak hazırlanan Çorlu İlçesi yeşil alanlar paftası Şekil 4.2.'de bulunmaktadır. Pafta içerisinde Çorlu ilçesi içerisinde mevcutta bulunan ve planlanan aktif yeşil alanlar spor alanları, park alanları, oyun alanları, kent parkları, çocuk oyun alanları, bölge parkları ve kültür parkları alansal olarak gösterilmektedir.

Şekil 4.2. Çorlu İlçesi yeşil alan paftası (Orj., 2020).

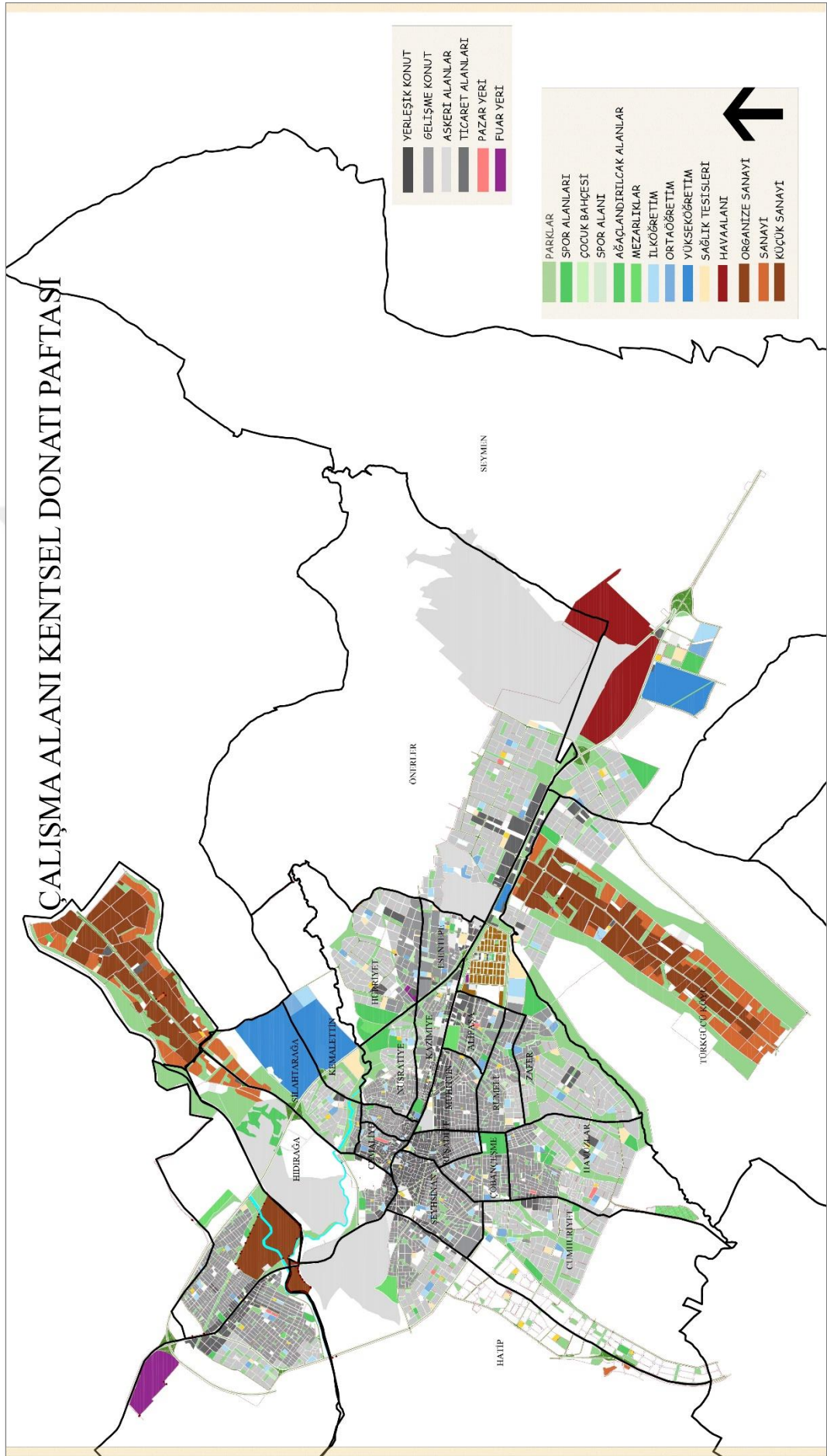
4.1.3.Kentsel donatı elemanlarına ilişkin bulguların değerlendirilmesi

1/1000 Uygulama İmar Planı paftasından yararlanılarak hazırlanan Çorlu İlçe paftası üzerinde parklar (aktif yeşil alanlar), dini yapılar, sanayi alanları, spor alanları, çocuk bahçeleri, eğitim tesisleri alanları, sağlık tesis alanları, havaalanı konumu ve konut yerleşme alanları Şekil 4.3.' de gösterilmiştir.

Kent genelinde eğitim alanlarının mahalleler düzeyinde dağılımı gösterdiği görülmektedir. Çorlu ilçesinde Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'ne bağlı olarak eğitime devam eden Çorlu Meslek Yüksek Okulu kent çeperinin güney-doğu bölümünde yer alırken, bir diğer eğitim tesisi Çorlu Mühendislik Fakültesi ise kuzey-doğu yönünde konumlanmaktadır.

Çorlu Atatürk hava alanı ise kentin dışında bulunup, güney-doğu istikametinde konumlanmıştır. Sanayi yapıları olarak küçük sanayi alanları kent içerisinde konumlanmakta olup, Çorlu devlet hastanesine çok yakın mesafede bulunmaktadır. Kentin güney-doğu konumunda yer almaktadır. Organize sanayi bölgesi ise kentin kuzey-doğu tarafındadır.

Parklar, çocuk oyun alanları, çocuk bahçeleri farklı yönlerde dağılım göstermiştir. Hatip mahallesinde 1 adet futbol sahası bulunmaktadır. Şehrin batısında Tekirdağ istikametinde konumlanmaktadır. Konut yerleşimlerinin ve ticaret alanlarının daha çok kentin iç çeperinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Şekil 4.3. Çorlu İlçesi kentsel donatı elemanları paftası (Orj., 2020).

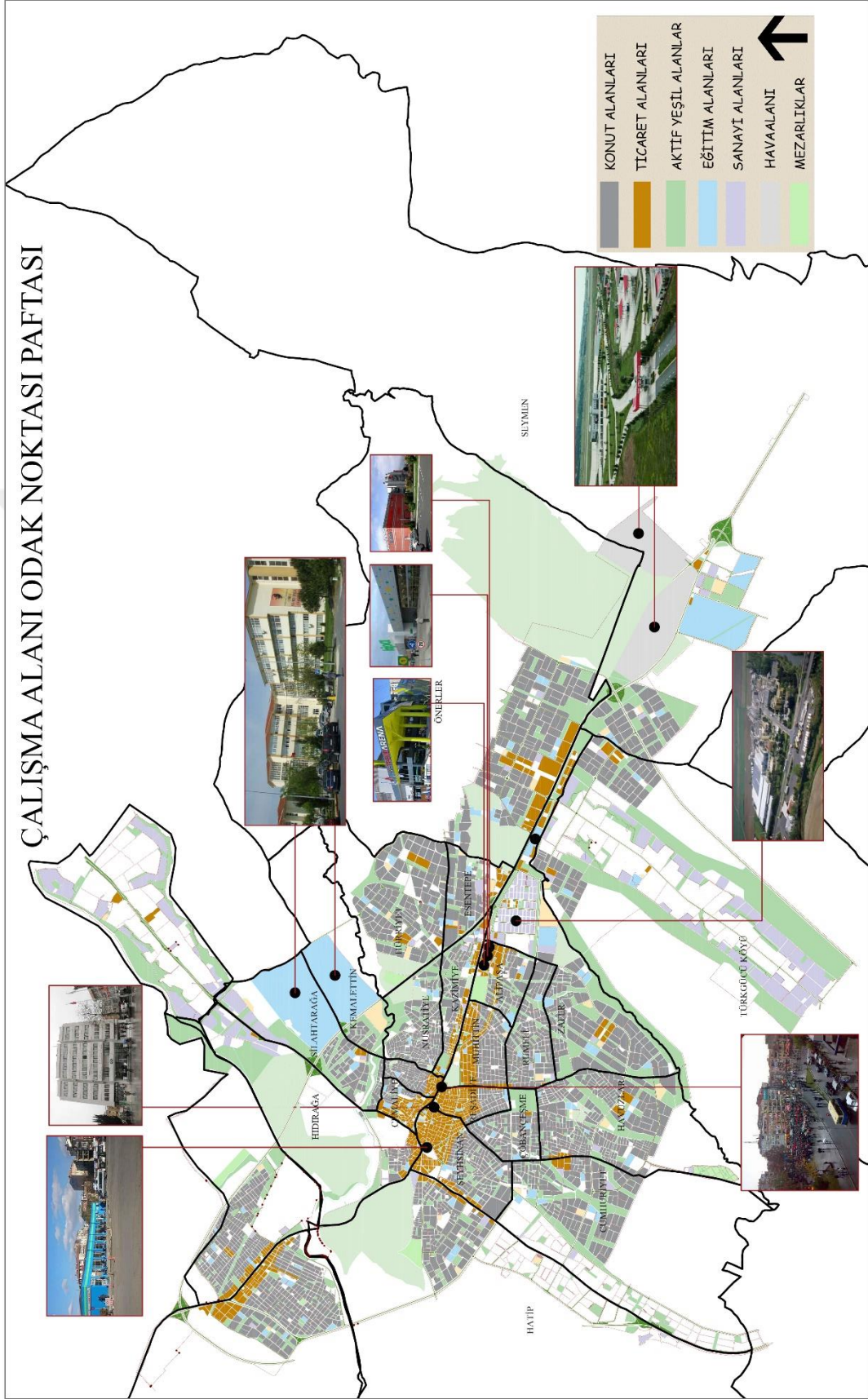
4.1.4. Odak noktalarına ilişkin bulguların değerlendirilmesi

1/1000 Uygulama İmar Planı paftasından yararlanılarak hazırlanan Çorlu İlçe paftası üzerinde belediye binası, üniversite yerleşkesi, alışveriş merkezleri, havaalanı konumu, meydan, otogar ve sanayi alanları Şekil 4.4.' de gösterilmiştir. Paftada gösterilen konumlara göre belediye binası, alışveriş merkezleri, otogar alanı ve sanayi alanı şehir merkezinin konumuna yakın mesafede bulunmakta olup, havaalanı ve üniversite yerleşkesi şehrin dışında kümelenmiştir.

Bu alanların seçilme nedenleri ise Çorlu ilçesinde kullanıcı yoğunluğu, çekim merkezi olması, etki alanı yaratması ve farklı kullanıcı gruplarını içermesi gibi nedenlerle öncelikli tercih sebeplerini oluşturmuştur.

Şehrin merkezi konumunda bulunan Çorlu Belediye binası mevcutta bulunan Çorlu Otogar alanına yürüme mesafesinde konumlanmaktadır.

Alışveriş merkezleri ve küçük sanayi alanları ise birbirine yakın mesafede bulunmaktadır. Çorlu Atatürk Havaalanı şehrin İstanbul istikametinde yer almaktadır. Çorlu Atatürk Havaalanı ve Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Çorlu Mühendislik Fakültesi odak noktalarına uzak mesafededirler.

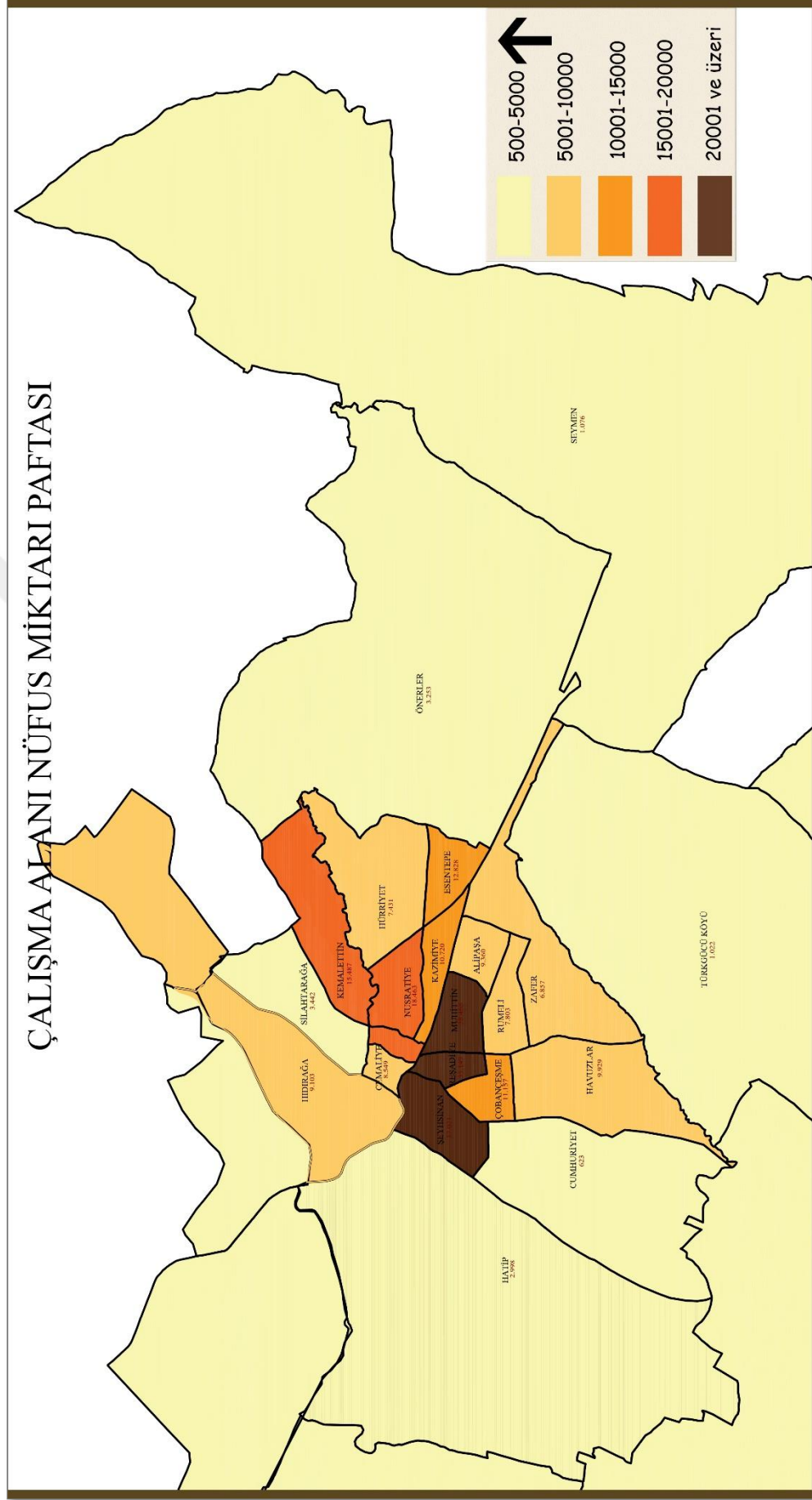
Şekil 4.4. Çorlu İlçesi odak noktaları paftası (Orj., 2020).

4.1.5.Nüfus Miktarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

1/1000 Uygulama İmar Planı paftasından yararlanılarak hazırlanan Çorlu İlçe Nüfus paftası üzerinde en düşük 500-5000 değerinden başlayarak 5001-10000, 10001-15000, 15001-20000 ve 20001 ve üzeri nüfus, mahalle sınırları ölçeğinde belirlenen değerler doğrultusunda haritalanarak Şekil 4.5.' de gösterilmiştir. Çorlu ilçe nüfusunun şehir merkezi ve yakın çevresinde kümелendiği görülmektedir.

Nüfusu en yüksek olan şehir merkezinin konumunda yer alan mahalleler; Şeyhsinan, Muhittin, Reşadiye, ikinci yüksek nüfusa sahip mahalleler; Nusratiye, Kemalettin, üçüncü yüksek nüfusa sahip mahalleler; Çobançeşme, Esentepe, Kazımiye, dördüncü yüksek nüfusa sahip mahalleler; Hürriyet, Havuzlar, Alipaşa, Rumeli, Cemaliye, Hıdırağa, Zafer, Hatip, Önerler ve Silahtarağa mahalleleridir.

En az nüfusa sahip alanlar ise büyükşehir yasası itibariyle köy statüsünden mahalle statüsüne geçen Yenice, Seymen, Türkgücü, Cumhuriyet, Şahpaz, Sarılar, Deregündüzlü, Maksutlu mahalleleridir.

Şekil 4.5. Çorlu İlçesi nüfus miktarı paftası (Orj., 2020).

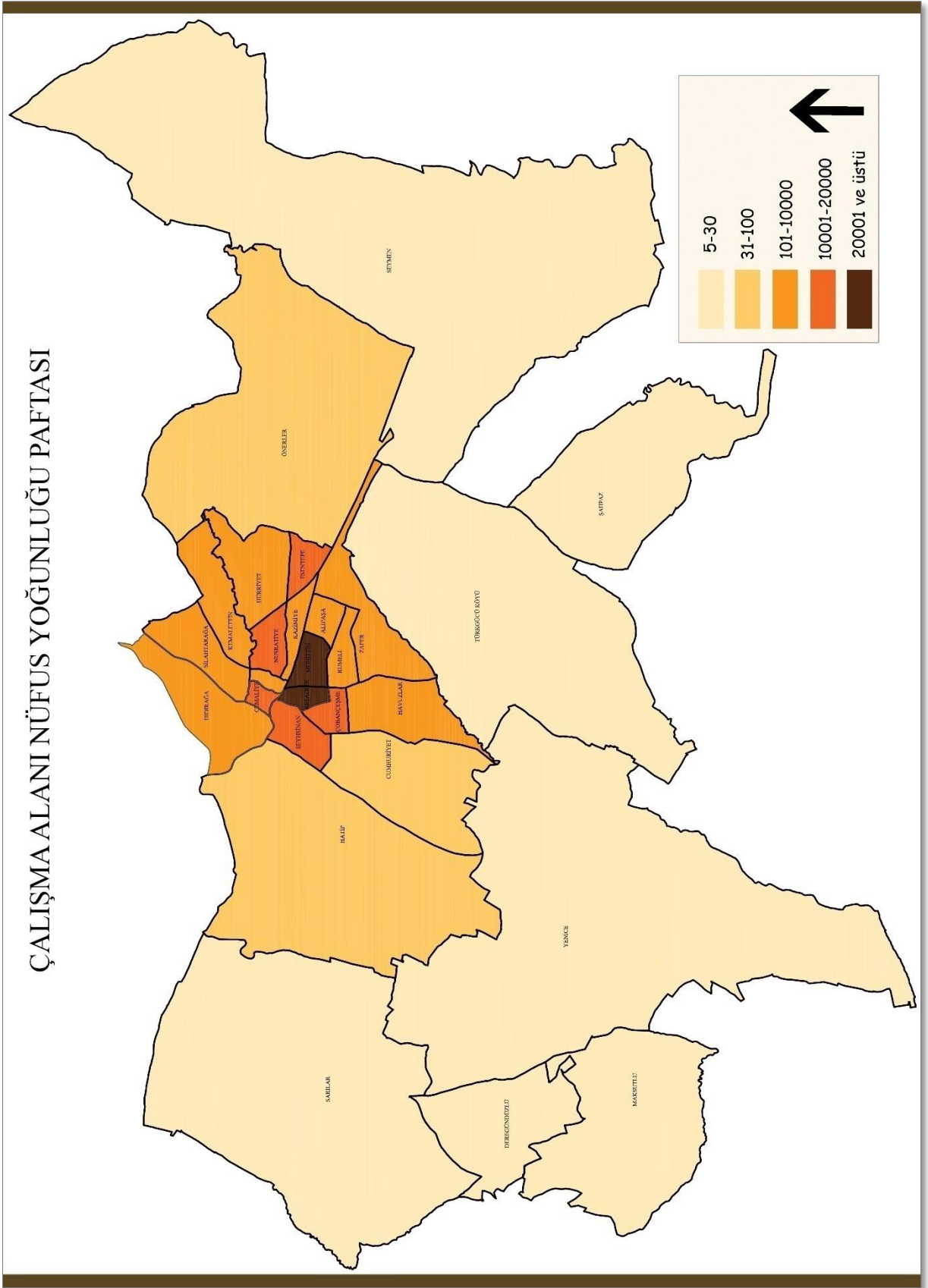
4.1.6. Nüfus yoğunluğuna ilişkin bulguların değerlendirilmesi

1/1000 Uygulama İmar Planı paftasından yararlanılarak hazırlanan Çorlu İlçe paftası üzerinde en düşük 5-30 olmakla birlikte, 31-100, 101-10000, 10001-20000 ve 20000 ve üstü olmak üzere belirlenen değerler doğrultusunda haritalanarak Şekil 4.6.' da gösterilmiştir. Çorlu ilçesi nüfus yoğunluğunun daha çok şehir merkezinde yoğunlaştığı görülmekte olup, kademeli olarak azaldığı görülmektedir.

Nüfus yoğunluğu en yüksek olan mahalleler; Muhittin ve Reşadiye mahalleleridir. Ardından ikinci derecede nüfus yoğunluğunun olduğu yerler; Cemaliye, Şeyhsinan, Çonbançeşme, Nusratiye, Esentepe mahalleleri olup, üçüncü derecede nüfus yoğunluğunun olduğu yerler; Hıdırağa, Silahtarağa, Kemalettin, Hürriyet, Kazımiye, Rumeli, Alipaşa, Havuzlar ve Zafer mahalleleridir. Ardından Hatip, Cumhuriyet ve Önerler mahalleleri gelmektedir.

Nüfus yoğunluğunun en az olduğu mahalleler ise büyükşehir yasası ile köy statüsünden mahalle statüsüne geçen alanlardır ve bunlar; Sarılar, Deregündüzlü, Maksutlu, Yenice, Seymen, Şahpaz ve Türkgücü Mahalleridir.

ÇALIŞMA ALANI NÜFUS YOĞUNLUĞU PAFTASI

Şekil 4.6. Çorlu İlçesi nüfus yoğunluğu paftası (Orj., 2020).

4.1.7.Doluluk-boşluk durumuna ilişkin bulguların değerlendirilmesi

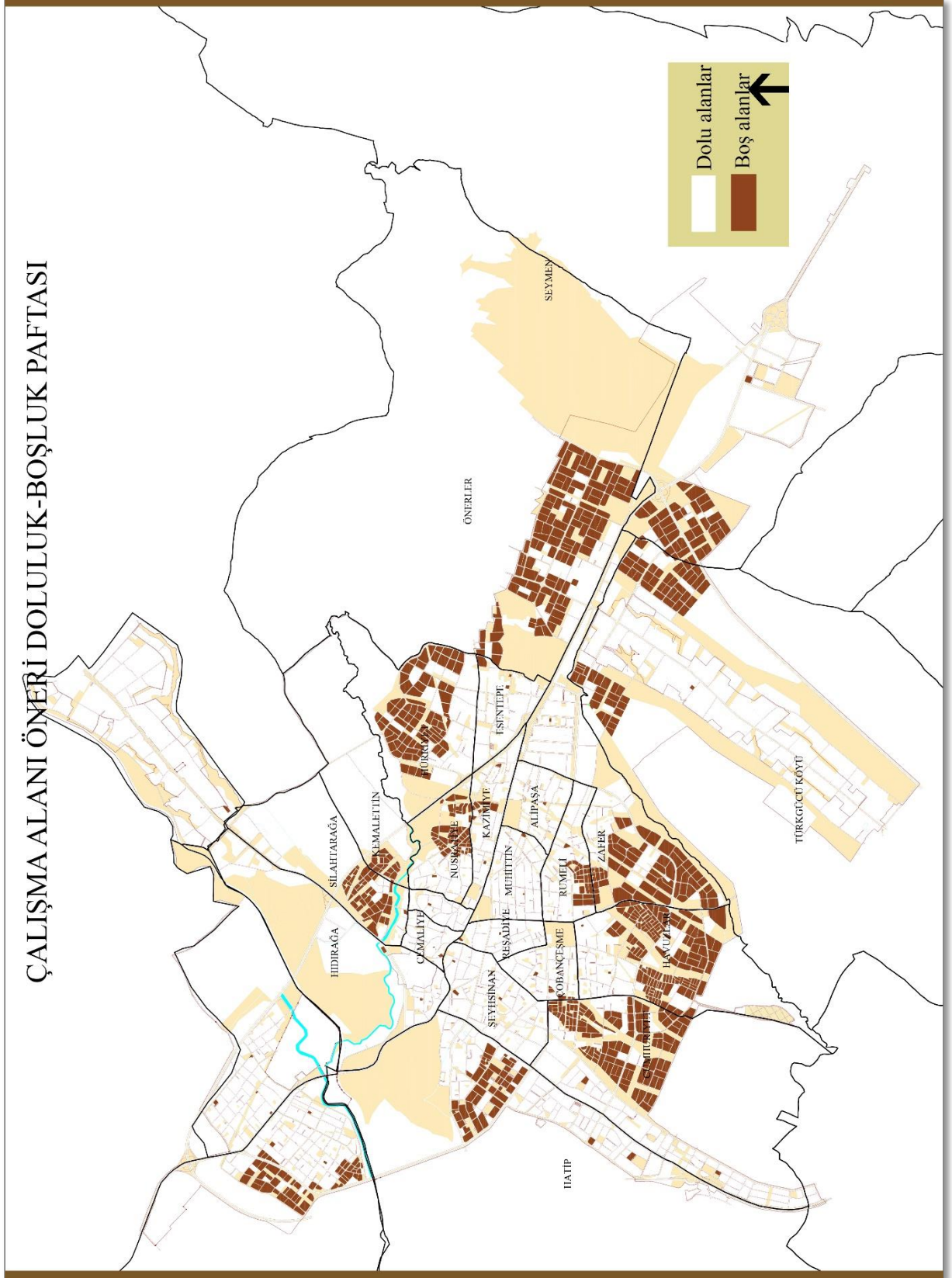
1/1000 Uygulama İmar Planı paftasından yararlanılarak hazırlanan Çorlu İlçe paftası üzerinde mevcut durum için hazırlanan paftada kent merkezi ekseninde yapısal yoğunlaşmanın olduğu doluluk-boşluk değerlerinin bu alanda kümелendiği Şekil 4.7' de görülürken, öneri durum paftasında ise doluluk-boşluk değerlerinin kentin gelişme yönünün kent dışı çeperine doğru yönlendirilmesi gerektiğini gösteren harita Şekil 4.8.'de gösterilmiştir.

Mevcut doluluk-boşluk durum paftasında görülen kentin iç çeperinde kümelenen yoğun yapılaşma, ticaret aksının bu kısımda yoğunlaşması, kentin açık ve yeşil alanlardan yoksun kalmasına sebep olmaktadır.

Fakat imar plan paftası doğrultusunda kentin dışı çeperine doğru yönlendirilecek yapılaşma ve yine imar planında belirtilen rekreasyon alanları, spor alanları, parklar ve diğer yeşil alanlarla birlikte gerçekleştirilecek kent gelişimi Çorlu için daha yaşanılabilir, yeşil alanı daha dengeli, yaşam kalitesi yüksek bir kent merkezi haline gelebilecektir.

Şekil 4.8. Çorlu İlçesi öngörülen doluluk-boşluk paftası (Orj., 2020).

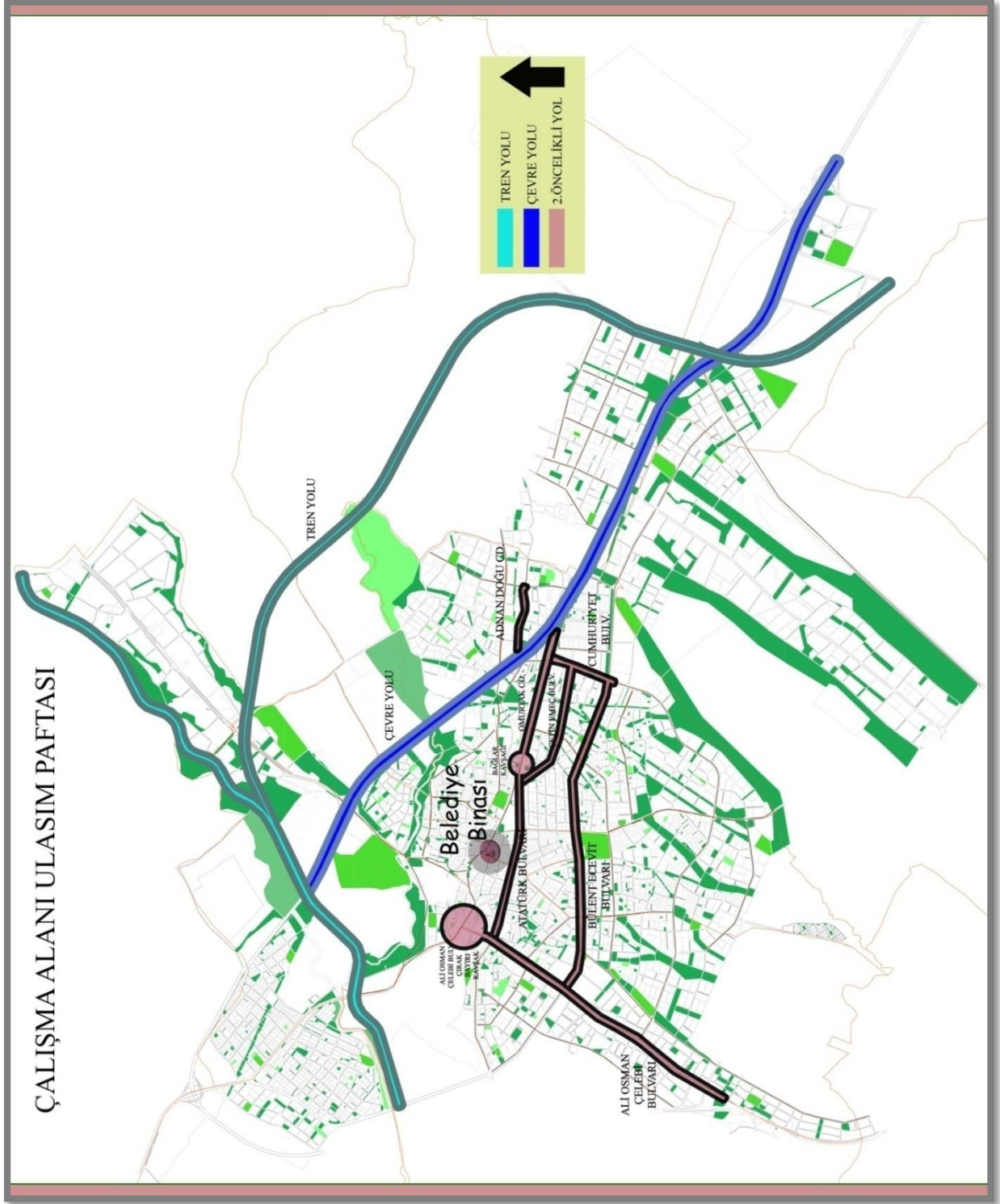
4.1.8.Ulaşım ile ilgili bulguların değerlendirilmesi

1/1000 Uygulama İmar Planı paftasından yararlanılarak hazırlanan Çorlu İlçe paftası üzerinde çevre yolu bağlantısı (1.derece yol), büyükşehir belediye sorumluluğundaki ana yollar (2.derece yollar) olarak belirlenmiş olup ulaşım ağı Şekil 4.9.'da gösterilmiştir.

Tekirdağ İli' Çorlu ilçesi konumu itibariyle önemli bir geçiş güzergâhında bulunmaktadır. Özellikle Tekirdağ, Kırklareli-Lüleburgaz ve İstanbul yolları geçiş alanı üzerinde konumlanması ulaşım açısından önemini bir kez daha ön plana çıkarmaktadır.

Birinci derece yol güzergâhı Çevre yolu üzerinde geçişin sağlanması sanayi-lojistik ağırlıklı bir kent için önem arz etmektedir. Çorlu- Çerkezköy yolu üzerinden geçen çevre yolu Çorlu ilçe sınırlarından geçerek İstanbul'a bağlanmaktadır.

İkinci öncelikli olan yollar ise; Çorlu ilçe güzergâhında kullanılan ana geçiş aksları olup şehir içerisinde planlı bir ağ şeklini oluşturmaktadır.

Şekil 4.9. Çorlu İlçesi ulaşım paftası (Orj., 2020).

4.2.Kentsel yaşam kalitesine ilişkin anket bulgularının değerlendirilmesi

Yapılan anket değerlendirme sonucunda Çorlu İlçesi halkının sosyo-demografik özelliklerine ilişkin çıkan sonuçlar Çizelge 4.3.'de gösterilmiştir. Ankete katılan kişilerin %44'ünü kadın, %56'sını erkekler oluşturmuştur. Bu bireylerin çoğunluğunu % 37,3 ile 36-45 yaş aralığındaki kişiler oluşturmuştur. Ankete katılanların %77,3'ü evli olup, tek çocuk olanların çoğunlukta (%38,7) olduğu gözükmemektedir. Katılımcıların çoğunluğunun bir iş sahibi ve % 45,3 ile üniversite düzeyinde eğitiminin bulunduğu tespit edilmiştir. Bireylerin % 54,7'lik oran ile gelir durumlarının 4001 TL'den fazla olduğu saptanmıştır. Ankete katılan bireyler tarafından %45,3 ile Çorlu İlçesinde daha çok Cumhuriyet Parkının tercih edildiği ortaya konmuştur. Anket soruları EK-1 de verilmiştir.

Çizelge 4.3.Sosyo-demografik verilere ilişkin anket sonuçları

Değişken		Yüzde %	Değişken		Yüzde %
Cinsiyet	Kadın	44	Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	0
	Erkek	56		İlkokul	0
Yaş	15-25	8		İlköğretim	2,7
	26-35	34,7		Lise	18,7
	36-45	37,3		Yüksekokul	17,3
	46-55	14,7		Üniversite	45,3
	56 ve üstü	5,3		Lisansüstü	16
	Medeni durum	Evli		77,3	Gelir
Bekar		22,7	1001-2000 TL	5,3	
Çocuk sayısı	Evet 1	38,7	2001-3000 TL	13,3	
	2	28	3001-4000 TL	26,7	
	3	1,3	4001 TL'den fazla	54,7	
Meslek	Hayır	32	Serbest zamanlarımızda park tercihi	Gölbaşı	26,7
	Memur	54,7		Cumhuriyet	45,3
	İşçi	20		En yakın mahalle parkı	16
	Serbest meslek	6,7		Gitmiyorum	6,7
	Emekli	6,7		Diğer	5,3
	Ey hanımı	0			
	Öğrenci	8			
	İşsiz	0			
Diğer	4				

Bireylerin parkları tercih etme nedenlerine ilişkin dağılım Çizelge 4.4.' de verilmiştir. Ankete katılan bireylerin, %26,7'sinin parkları daha çok spor yapmak için, %25,3'ünün ise açık havada zaman geçirmek için tercih ettikleri ortaya konmuştur.

Çizelge 4.4. Bireylerin parkları tercih etme nedenlerine ilişkin dağılım

Parkları Tercih Etme Nedenleri	Yüzde %
Spor yapmak için	26,7
Gazete, kitap okumak ve oturup dinlenmek için	—
Yürümek için	—
Piknik yapmak için	—
Manzara seyretmek için	13,3
Buluşma-sohbet için	18,7
Geçiş amaçlı	—
Oyun alanlarından faydalanmak için	14,7
Açık havada zaman geçirmek için	25,3
Diğer	—

Anket çalışması kapsamında, bireylerin parklarda yer alması istedikleri kullanımlara ilişkin dağılım incelendiğinde % 37,3 çıkan sonuç ile kullanıcıların daha çok spor alanlarını (tenis, basket, golf vb.) talep ettiği belirlenmiştir (Çizelge 4.5).

Çizelge 4.5. Bireylerin parklarda yer almasını istedikleri kullanımlara ilişkin taleplerinin dağılımı

Parklarda Yer Alması İstenilen Kullanımlar	Yüzde %
Spor alanları (Tenis, basket, golf vb.)	37,3
Yüzme alanı	—
Lokanta- kafeterya, kır kahvesi vb.	9,3
Açık-kapalı kültür tesisleri (açık hava konserleri, tiyatro, sergi vb.)	13,3
Eğlence yerleri (Lunapark, vb.)	—
Çocuk oyun alanları	18,7
Su yüzeyleri	—
Bitki ve hayvanların tanıtıldığı bahçeler	—
Ağaçlık, çalılık, çiçeklik alanlar	14,7
Alışveriş birimleri-fuarlar	—

Bireylere yöneltilen parklarda kalite için neler yapılabilir sorusuna yönelik dağılım incelendiğinde;% 37,3'lük oran ile daha çok spor alanlarının (tenis, basket, golf vb.) talep edildiği belirlenmiştir (Çizelge 4.6).

Çizelge 4.6. Bireylerin parklarda kalitenin yükselmesine yönelik görüşlerine ilişkin taleplerinin dağılımı

Parklarda Kalitenin Yükselmesi	Yüzde %
Kolay ulaşılabilir olması	44,0
Yeme içme olanakları olması	24,0
Sosyal aktivitelere katılma olanağı olması	-
Doğal alanlar içermesi	26,7
Kültürel aktivitelere katılma olanağı olması	21,3
Fiziksel aktivitelere katılma olanağı olması	25,3

Anketin ikinci bölümünde, Cumhuriyet Parkı için sorulan sorularda görsel, sosyal, işlevsel ve ekolojik kalite kıstasları çerçevesinde Likert tipi ölçek modeli kullanılarak yüzdelik değerler bulunmuştur. Görsel kalite ölçütlerinde Çizelge 4.7.'de Cumhuriyet Parkı renk açısından olumlu bir izlenim yaratırken, Gölbaşı Parkı donatı elemanlarının yeterli olduğu ortaya çıkmıştır. Her iki parkta da güneş, gölge ve rüzgar gibi iklim etmenlerinden korunma olanaklarının yetersiz olması göze çarpan bir diğer sonuç olmuştur.

Çizelge 4.7. Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını görsel kalite açısından değerlendirmesine yönelik dağılım

Görsel Kalite										
Cumhuriyet Parkı *C /Gölbaşı Parkı *G	Kesini katılıyorum1	Katılıyorum2	Katılmıyorum3	Kesini katılmıyorum4	Kararsızım5	Kesinlikle katılıyorum1	Katılıyorum2	Katılmıyorum3	Kesini katılmıyorum4	Kararsızım5
	C %	G%	C%	G%	C%	G%	C%	G%	C%	G%
Oturma,dinlenme alanları nitelik ve nicelik anlam.yeterlidir	25,3	29,3	53,3	36	12	28	6,7	5,3	2,2	1,3

Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını görsel kalite açısından değerlendirmesine yönelik dağılım-Görsel Kalite-Devamı										
Donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu vb.) nitelik ve nicelik açısından uygundur	32	38,7	48	28	12	25,3	5,3	5,3	2,7	2,7
Alanda odak-vurgu etkisi olabilecek noktalar vardır	25,3	26,7	49,3	41,3	9,3	13,3	5,3	8	10,7	10,7
Güneş, gölge ve rüzgar gibi iklim etmenlerinden korunma olanakları sunulmuştur	18,7	21,3	30,7	32	29,3	26,7	12	12	9,3	8
Alanın renk açısından olumlu bir izlenimi vardır	33,3	29,3	46,7	48	9,3	9,3	2,7	5,3	8	8
Alan yapısal ve bitkisel tasarım açısından bir bütünlük oluşturmaktadır	26,7	28	26,7	40	10,7	20	6,7	4	8	8
Alan çevre kullanımlara göre uyum göstermektedir	28	29,3	28	50,7	10,7	8	2,7	1,3	9,3	10,7

Çizelge 4.8.'de; Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkının sosyal kalite ölçüt değerlendirmeleri verilmiş olup, her iki park açısından da; çeşitli kullanıcı grupları tarafından kullanımı en yüksek oranı alırken, onu park alanı içerisinde toplanma ve buluşma noktalarının belirgin olması seçeneği izlemiştir.

Çizelge 4.8. Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını sosyal kalite açısından değerlendirilmesine yönelik dağılım

Sosyal Kalite										
Cumhuriyet Parkı *C /Gölbaşı Parkı *G	Kesinlikle katılıyorum 1		Katılıyorum 2		Katılmıyorum 3		Kesinlikle katılmıyorum 4		Kararsızım 5	
	C%	G%	C%	G%	C%	G%	C%	G%	C%	G%
Aktivite alanları çevresinden kolaylıkla algılanabilmektedir	30,7	24	50,7	45,3	10,7	18,7	4	5,3	4	6,7
Her aktivite bölgesinde ve alanın girişinde oturma yerleri bulunmaktadır	21,3	20	42,7	36	20	29,3	8	6,7	8	8
Alan içerisinde toplanma, buluşma noktaları belirlenmiştir	29,3	26,7	49,3	37,3	12	21,3	2,7	5,3	6,7	9,3
Alan çeşitli kullanıcı grupları tarafından kullanılmaktadır (çiftler, aile, arkadaş...)	45,3	44	53,3	48	1,3	6,7				1,3

Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkı'nın işlevsel kalite ölçütlerine ilişkin dağılım Çizelge 4.9.' da verilmiştir. Buna göre; Cumhuriyet Parkı için; alanın heryaş grubundan bireyin ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlenmesi yeterli görülürken, Gölbaşı Parkı için ise; sirkülasyon açısından insanlara olumlu bir izlenim yaratılması ilk sırayı almıştır. Her iki park için ise otoparkın yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.9. Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını işlevsel kalite açısından değerlendirilmesine yönelik dağılım

İşlevsel Kalite										
Cumhuriyet Parkı *C / Gölbaşı Parkı *G	Kesinlikle katılıyorum 1		Katılıyorum 2		Katılmıyorum 3		Kesinlikle katılmıyorum 4		Kararsızım 5	
	C%	G%	C%	G%	C%	G%	C%	G%	C%	G%
Alan içindeki işaretleme sistemleri mevcuttur ve yeterince açıklayıcıdır	26,7	21,3	36	36	17,3	21,3	8	9,3	12	12
Alanın girişleri ve çıkışları açıktır	46,7	44	50,7	46,7	1,3	4		2,7	1,3	2,7
Alanın sahip olduğu sirkülasyon, insanları istedikleri yerlere kolaylıkla ulaştırmaktadır	37,3	29,3	46,7	56	10,7	9,3	2,7	4	2,7	1,3
Alanın sahip olduğu yürüyüş ve bisiklet yolları genel olarak ihtiyaçları karşılamaktadır	32	36	48	41,3	17,3	17,3	2,7	4		1,3

Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını işlevsel kalite açısından değerlendirilmesine yönelik dağılım-İşlevsel Kalite-Devamı										
İnsanların alana ulaşımı kolaydır	44	28	50,7	49,3	4	14,7	1,3	5,3		2,7
Alana ulaşmak için otobüs, araba ve bisiklet gibi alternatifler bulunmaktadır	44	38,7	46,7	40	5,3	14,7	2,7	4	1,3	2,7
Alana ait otopark yeterlidir	30,7	26,7	34,7	24	18,7	26,7	9,3	20	6,7	2,7
Alan heryaş grubundan bireyin ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir (çocuk oyun alanları, spor alanları vb.)	32	26,7	57,3	37,3	4	21,3	4	9,3	2,7	5,3

Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkı'nın ekolojik kalite ölçütlerine ilişkin dağılım Çizelge 4.10.' da verilmiştir. Buna göre; ekolojik kalite ölçütleri açısından her iki park için de; park genelinde doğal malzeme kullanımı yüksek oranda çıkarken, güneş panelinin olmaması da göze çarpan diğer bir sonuç olarak belirlenmiştir.

Çizelge 4.10. Bireylerin Cumhuriyet Parkı ve Gölbaşı Parkını ekolojik kalite açısından değerlendirilmesine yönelik dağılım

Ekolojik Kalite										
Cumhuriyet Parkı *C / Gölbaşı Parkı *G	Kesinlikle katılıyorum 1		Katılıyorum2		Katılmıyorum 3		Kesinlikle katılmıyorum4		Kararsızım 5	
	C%	G%	C%	G%	C%	G%	C%	G%	C%	G%
Alanda farklı atıklar için geri dönüşüm kutuları bulunmaktadır	9,3	12	34,7	29,3	22,7	16	8	12	25,3	30,7
Alanda güneş paneli bulunmaktadır.	4	4	8	9,3	30,7	28	29,3	33,3	28	25,3
Doğal malzemeler (ahşap, tuğla vb.) kullanılmıştır	21,3	33,3	56	41,3	14,7	12		1,3	8	12
Sensörlü ve led aydınlatma gibi enerji tasarruflu aydınlatma elemanları kullanılmıştır	13,3	14,7	28	22,7	24	25,3	8	8	26,7	29,3

4.3.Kentsel yaşam kalitesine ilişkin gürültü ölçümlerine yönelik bulguların değerlendirilmesi

18 adet park alanında 2018 yılında yapılan gürültü ölçüm sonuçlarında; ilkbahar mevsiminde hafta içi ölçümlerinde Kütüphane Parkı, Atatürk Parkı, Tarihi Belediye Bahçesi değerleri hafta sonu ölçümleriyle yaklaşık sonuçlar çıkmakla birlikte ses seviyesi açısından

yüksek değerdedir. Nazım Hikmet Ran Parkı hafta içi ölçüm değeri hafta sonuna göre daha yüksek olup, hafta sonu orta sessizliktedir. Atilla İlhan Parkı hafta içi ve hafta sonu sessiz değerlendirmesine giren bir parktır. Diğer parklar ilkbahar mevsiminde orta seviyede gürültü değerlerine sahip parklardır.

Yaz mevsiminde hafta içi ölçümlerinde Kütüphane Parkı, Atatürk Parkı ve Tarihi Belediye bahçesi değerleri hafta sonu ölçümleriyle yaklaşık sonuçlar çıkmakla birlikte ses seviyesi açısından yüksektir. Diğer parklar gürültü derecesi yaz mevsiminde orta seviyededir.

Sonbahar mevsiminde Kütüphane Parkı, Atatürk Parkı ve Tarihi Belediye bahçesi hafta sonu ölçümleri hafta içi ölçümlerine göre daha yüksek değerlerde çıkmıştır. Cumhuriyet Parkı, Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı, Atilla İlhan Parkı, Nazım Hikmet Ran Parkı, Fatma Seher Erdem Parkı, Adile Naşit Parkı ve Sabriye Avcı Parkları hafta içi ölçüm değerleri düşük çıkarken hafta sonu orta seviye gürültülü olarak tespit edilmiştir. Gölbaşı gençlik parkı hafta içi ölçümü düşük çıkarken hafta sonu değerler yüksek çıkmıştır. Diğer parklar hafta sonu ve hafta içi değerleri yaklaşık değerler çıkmış olup ortalama değerlerde gürültü seviyelerine sahiptir.

Kış mevsiminde Kütüphane Parkı, Uğur Mumcu Parkı ve Bağımsızlık ve Özgürlük Parkları hafta sonu ölçüm değerleri hafta içi ölçüm değerlerine göre daha yüksek çıkmıştır. Atatürk Parkı ve Tarihi Belediye bahçesi hafta içi ve hafta sonu değerleri birbirine yakın değerler olup yüksek çıkmıştır. Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı ve Sabriye Avcı Parkları hafta sonu değerleri hafta içine göre daha yüksek çıkmış olup gürültü ölçüm değerleri ortalama değerlerdedir. Gençlik Parkı ölçüm değerleri hafta içi düşük çıkmakla birlikte hafta sonu yüksek çıkmıştır. Diğer parklar hafta içi ve hafta sonu yaklaşık değerler tespit edilmekle birlikte ortalama gürültü değerlerine sahiptir.

İlkbahar ve yaz mevsiminde hafta içi ve hafta sonu Kütüphane Parkı, Atatürk Parkı ve Tarihi Belediye Bahçesi yüksek gürültülü değerlerde çıkarken sonbaharda aynı parklar için bu değerler sadece hafta sonu yüksektir. Kışın ise sadece Atatürk Parkı hafta içi ve hafta sonu değerler yüksektir.

Gençlik Parkı ilkbahar ve yazın orta gürültü değerinde çıkarken, sonbahar ve kışın hafta içi bu değerler düşük, hafta sonu yüksektir.

Cumhuriyet Parkı ise her mevsim orta gürültü değerine sahipken, sonbaharda hafta içi düşük gürültü seviyesi olarak tespit edilmiştir.

Genel olarak gürültü değerlendirmesinde; yazın en gürültülü park olan Atatürk Parkı yüksek gürültülü çıkarken ikinci sırada Tarihi Belediye Bahçesi ve üçüncü sırada Kütüphane Parkı gelmektedir. Bu parklar konum itibarı, yeni yapılmış parklar olması ve de içeriğindeki aktiviteler için daha fazla tercih edilmektedir. Parkların yoğun kullanımı ve yol kenarında konumlarından gürültülü parklar grubuna girmektedir. Atatürk Parkı ve Tarihi Belediye Bahçesinde Kütüphane Parkına göre nispeten daha boylu ve yetişkin ağaç türleri bulunmaktadır. Fakat bu durum parkların gürültü düzeyini değiştirecek özelliğe sahip değildir. Bitkilerin gürültü kesici özelliklerinde baskın rol oynayan yere kadar sık dallanma, oldukça büyük rest yapraklara sahip olma, sık sıralı yapıda olma gibi özellikler bu park alanlarındaki ağaç türlerinde bulunmadığından, her ne kadar park içerisinde boylu ve önceden dikilmiş ağaçlar olmasına rağmen gürültü engellenememiştir. Bunun yanında en düşük gürültü seviyesi Atilla İlhan Parkındadır.

Çizelge 4.11’ de parkların mevsimsel olarak belirlenen zaman dilimlerinde gerçekleştirilen ölçüm sonuçları gösterilmektedir.

Çizelge 4.11.Gürültü ölçüm sonuçları (Park-ilkbahar, yaz, sonbahar, kış)

Parklar	İlkbahar				Yaz				Sonbahar				Kış			
	Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu	
Zaman	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A
Kütüphane p.	60,72	61,18	60,14	61,82	62,27	62,08	58,12	63,72	57,77	59,77	58,76	63,45	58,75	58,13	63,51	68,35
Uğur Mumcu p.	57,49	58,05	55,05	56,12	58,48	59,92	53,23	57,21	55,94	58,94	54,16	57,28	58,82	57,34	62,87	69,72
Cumhuriyet p.	52,87	53,07	49,58	64,07	54,72	55,72	47,05	65,17	47,24	48,24	50,51	66,08	57,86	57,68	60,81	55,43
Atatürk p.	63,48	64,12	62,18	65,78	65,68	66,21	60,98	66,18	55,96	57,96	62,21	64,14	62,5	63,08	62,87	72,14
Ümit Yaşar Oğuzcan p.	52,47	53,47	54,87	55,82	54,12	55,62	51,27	57,42	45,58	46,58	52,06	54,36	51,85	54,25	54,18	54,11
Atilla İlhan p.	49,56	50,54	49,91	51,02	52,22	51,59	48,32	53,28	46,78	46,11	49,13	52,01	51,05	53,64	53,13	54,78

Gürültü ölçüm sonuçları (Park-İlkbahar, yaz, sonbahar, kış)-Devamı																
Mehmet Akif Ersoy p.	52,14	55,32	54,47	58,74	52,98	57,27	53,28	59,95	51,37	54,37	51,04	57,46	52,65	56,6	56,71	54,14
Balkan Türkleri p.	58,54	60,29	52,69	62,93	60,01	62,16	50,72	63,27	48,34	56,34	53,56	63,01	55,14	53,42	54,15	56,12
Aziz Nesin p.	49,08	52,13	49,49	53,44	51,81	53,14	47,15	55,12	50,47	52,47	50,47	54,87	55,16	61,58	59,82	58,19
Faruk Nafiz Çamlıbel p.	49,67	52,63	56,55	52,84	49,98	53,19	55,33	54,16	47,25	55,25	54,53	51,96	52,98	57,81	57,36	56,32
Bağımsızlık ve Özgürlük p.	49,15	56,81	54,64	56,98	52,18	57,71	51,18	58,6	58,22	55,22	51,06	54,85	53,1	60,27	61,95	67,55
Tarihi Belediye B.	61,31	62,52	59,48	62,1	63,69	63,42	58,82	63,71	56,26	58,26	58,62	63,3	61,21	62,39	62,58	64,67
Nazım Hikmet Ran p.	60,82	61,83	49,94	63,32	61,12	64,72	47,16	64,42	46,24	46,73	51,89	64,33	54,78	60,98	61,17	55,74
Cahit Sıtkı Tarancı p.	51,16	52,56	57,07	53,2	53,37	55,48	55,38	55,47	49,75	53,42	56,05	52,24	53,87	58,14	58,45	62,35
Fatma Seher Erdem p.	49,11	56,04	57,35	58,73	52,42	57,21	55,35	59,16	47,14	48,36	51,18	53,63	50,18	52,26	55,79	54,87
Adile Naşit p.	49,7	56,6	49,74	56,72	51,05	58,01	47,16	58,2	46,37	52,2	48,26	55,51	54,47	52,44	53,83	56,25
Sabriye Avcı p.	50,16	53,49	52,15	53,78	51,06	55,91	52,81	54,94	45,12	46,24	50,65	54,87	49,17	51,32	56,42	52,16
Gölbaşı p.	50,09	61,21	50,36	63,56	52,68	63,05	48,12	64,42	47,39	48,96	56,12	65,13	23,14	63,15	60,56	65,46

*S: Sabah: Hafta içi:10.00-12.00 / Hafta sonu:12.00-14.00

*A:Akşam: Hafta içi:19.30-21.30 / Hafta sonu:18.30-21.00

İlkbahar, yaz, sonbahar ve kış mevsimlerinde 11 adet kavşakta yapılan gürültü ölçümlerinde tüm kavşaklardaki değerler yüksek (gürültülü) çıkarken;

- Yaz mevsiminde Bülent Ecevit Bulvarı-İsmet Paşa Bulvarı kavşakları hafta içi çok yüksek değerde çıkmıştır. Bu bölgenin okullar bölgesi olmasının yanında Cumhuriyet Parkına yakın olması da değerleri arttıran bir özelliktir. Bunun yanında

Cumhuriyet Parkı içerisindeki ağaç türlerinin henüz kavşaklarda bulunan gürültü seviyesini engelleyecek yapıya ulaşmamış olması önemli bir etkidir.

- Kış mevsiminde Atatürk Bulvarı-DerinyolSk. Kavşağı ve OmurtakCd. Cumhuriyet bulvarı kavşakları hafta sonu ölçüm değerleri orta seviyede gürültülü ölçülmüştür.
- Mevsimsel değerlendirme skalasında en yüksek değerler sonbahar mevsiminde toplanmış olup, yaz ve ilkbahar dönemleri gürültü seviyeleri nispeten azalmaktadır. En düşük değerler ise kış mevsiminde tespit edilmiştir.

Çizelge 4.12.'da kavşakların mevsimsel olarak belirlenen zaman dilimlerinde gerçekleştirilen ölçüm sonuçları gösterilmektedir.

Yapılan değerlendirmeler neticesinde park ve kavşaklara ait gürültü ölçümleri için grafikler oluşturulmuştur. Her bir park ve kavşak için hafta içi ve hafta sonu olmak üzere mevsimsel ölçekte gösterimle yapılmıştır. Aşağıda Şekil 4.10.,Şekil 4.11., Şekil 4.12., Şekil 4.13., Şekil 4.14.,Şekil 4.15.,Şekil 4.16.,Şekil 4.17.,Şekil 4.18.,Şekil 4.19.,Şekil 4.20.,Şekil 4.21.,Şekil 4.22.,Şekil 4.23.,Şekil 4.24.,Şekil 4.25.,Şekil 4.26.,Şekil 4.27.,Şekil 4.28.,Şekil 4.29' da ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Çizelge 4.12. Gürültü ölçüm sonuçları (Kavşak-ilkbahar, yaz, sonbahar, kış)

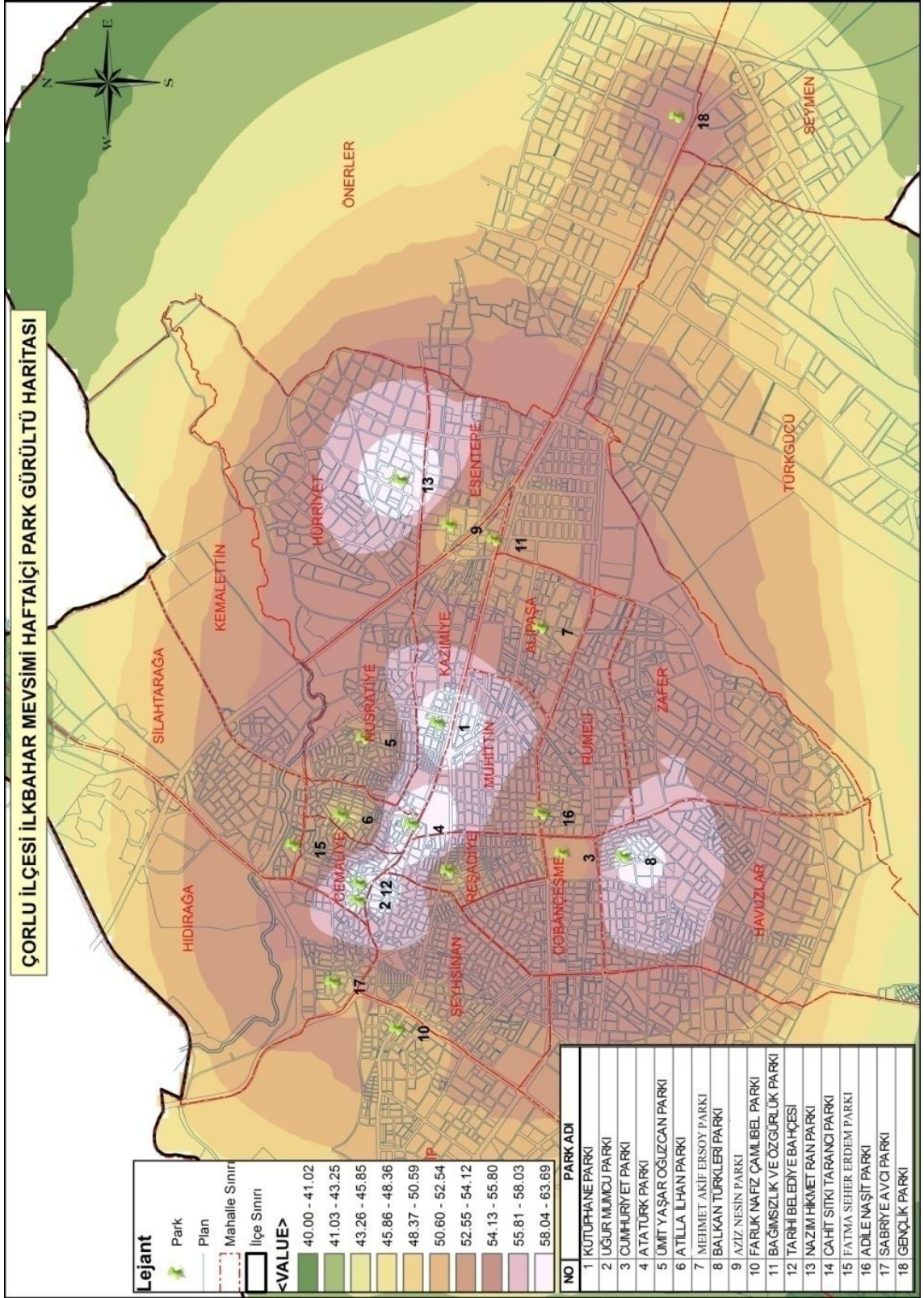
Kavşaklar	İlkbahar				Yaz				Sonbahar				Kış			
	Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu	
Zaman	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A
Ali Osman Çelebi Bulvarı-Çıracık Bayırı K.	70,7	65,54	62,95	64,75	69	66,01	61,15	66,11	77,91	62,4	64,76	63,74	64,59	60,71	69,41	68,14
Atatürk Bulvarı-Derinyol Sk. K.	66,24	63,34	61,88	66,1	65,01	65,71	60,18	67,28	68,91	70,49	60,72	67,28	52,89	62,72	65,51	69,23
Bağlar Kavşakları	66,71	66,04	68,33	68,41	66,12	66,98	68,18	69,96	68,15	64,2	66,28	66,75	59,87	62,15	65,23	69,08
Atatürk Bulvarı-Santral Kavşağı	68,25	65,69	60,7	69,26	67,28	67,02	58,67	69,88	65,19	72,07	59,7	73,35	60,35	66,12	65,21	67,92

Gürültü ölçüm sonuçları (Kavşak-ilkbahar, yaz, sonbahar, kış)-Devamı

Kavşaklar	İlkbahar				Yaz				Sonbahar				Kış			
	Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu	
Zaman	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A
Omurtak Cad. - Cumhuriyet Blv. K.	64,29	62,6	62,66	64,5	62,18	63,01	61,52	65,46	66,36	61,12	63,56	63,4	60,8	56,23	62,34	63,53
Bülent Ecevit Bulv.- Cumhuriyet B. K.	65,16	64,96	63,9	65,02	65,78	65,32	62,23	66,78	66,7	66,71	62,56	66,87	71,89	65,18	60,41	65,74
Bülent Ecevit Bulv.- İsmet Paşa B. K.	67,3	62,36	64,19	75,54	64,56	63,52	64,56	77,04	68,71	65,92	63,74	68,26	61,35	62,23	61,98	59,57
Bülent Ecevit Bulv.- Ş.Kurşun C. K.	68,52	70,21	66,52	64,94	67,25	71,12	64,18	66,21	68,11	63,75	67,24	70,13	62,84	65,99	63,54	69,17
S.Omurtak Cd. Kumyol Cd. Kesişimi	65,39	61,54	62,11	68,1	63,52	63,44	60,02	70,14	68,54	64,81	63,54	69,52	72,57	67,22	71,67	66,36
Ali Osman Çelebi Bulv. K.	66,57	69,25	59,79	63,51	64,38	71,55	57,17	63,98	65,04	62,22	57,16	64,46	63,02	63,94	74,14	65,11
Çetin Emec Bulvarı K.	66,63	67,28	64,05	64,73	63,35	68,23	63,02	64,69	68,57	67,17	58,89	65,89	58,47	66,83	65,02	68,95
Ali Osman Çelebi Bulvarı- Çırac Bayırı K.	70,7	65,54	62,95	64,75	69	66,01	61,15	66,11	77,91	62,4	64,76	63,74	64,59	60,71	69,41	68,14
Atatürk Bulvarı- Derinyol Sk. K.	66,24	63,34	61,88	66,1	65,01	65,71	60,18	67,28	68,91	70,49	60,72	67,28	52,89	62,72	65,51	69,23
Bağlar Kavşakları	67,1	66,04	68,33	68,41	66,12	66,98	68,18	69,96	68,15	64,2	66,28	66,75	59,87	62,15	65,23	69,08
Atatürk Bulvarı- Santral Kavşağı	68,25	65,69	60,7	69,26	67,28	67,02	58,67	69,88	65,19	72,07	59,7	73,35	60,35	66,12	65,21	67,92

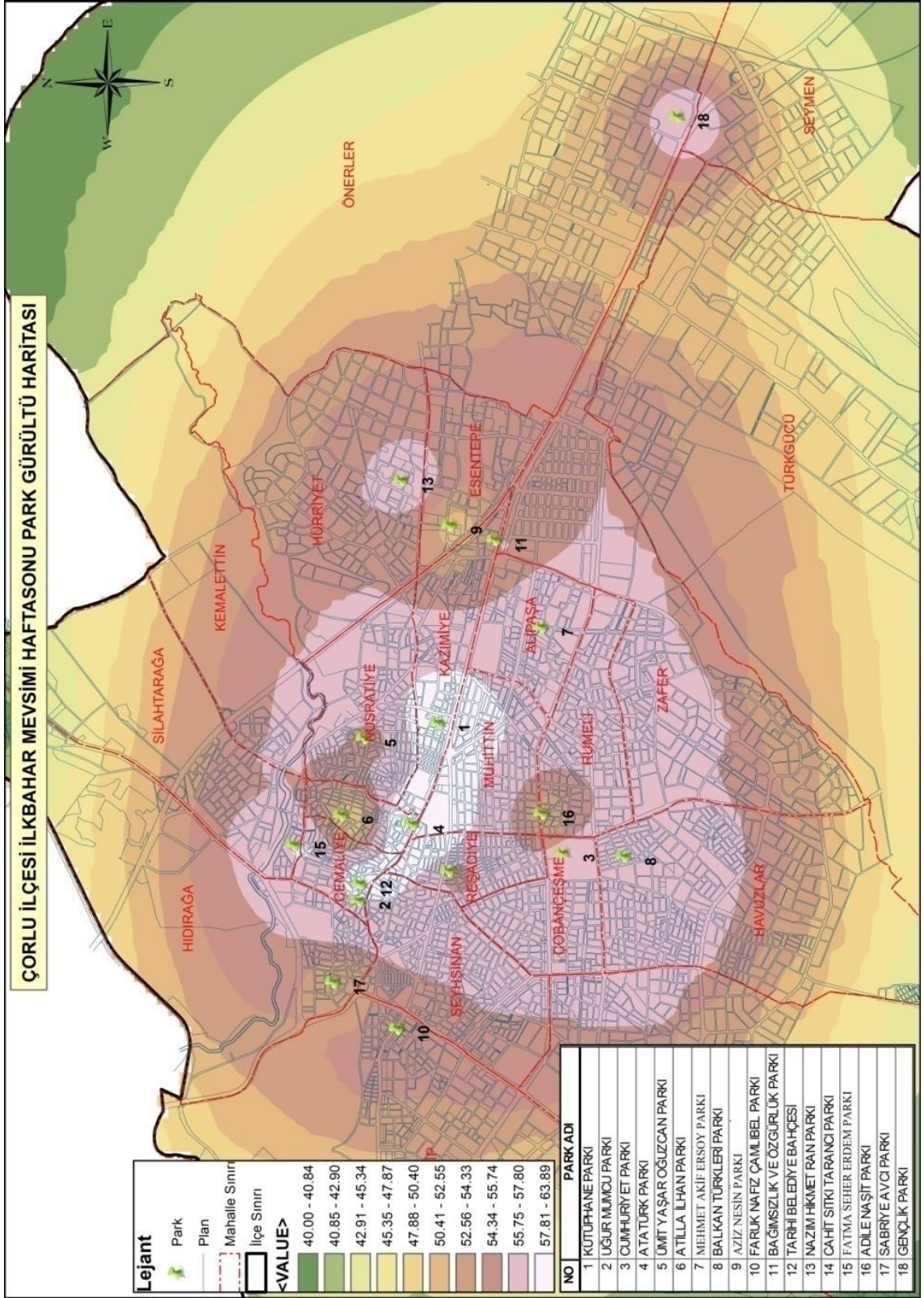
Gürültü ölçüm sonuçları (Kavşak-ilkbahar, yaz, sonbahar, kış)-Devamı																	
Kavşaklar	İlkbahar				Yaz				Sonbahar				Kış				
	Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		Hafta içi		Hafta sonu		
Zaman	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	
Omurtak Cad. - Cumhuriyet Blv. K.	64,29	62,66	62,66	64,5	62,18	63,01	61,52	65,46	66,36	61,12	63,56	63,4	60,8	56,23	62,34	63,53	
Bülent Ecevit Bulv.- Cumhuriyet B. K.	65,16	64,96	63,9	65,02	65,78	65,32	62,23	66,78	66,7	66,71	62,56	66,87	71,89	65,18	60,41	65,74	
Bülent Ecevit Bulv.- İsmet Paşa B. K.	67,3	62,36	64,19	75,54	64,56	63,52	64,56	77,04	68,71	65,92	63,74	68,26	61,35	62,23	61,98	59,57	

*S: Sabah: Hafta içi:07.30-08.30 / Hafta sonu:10.00-12.00*A:Akşam: Hafta içi:17.00-19.00 / Hafta sonu:19.00-21.00

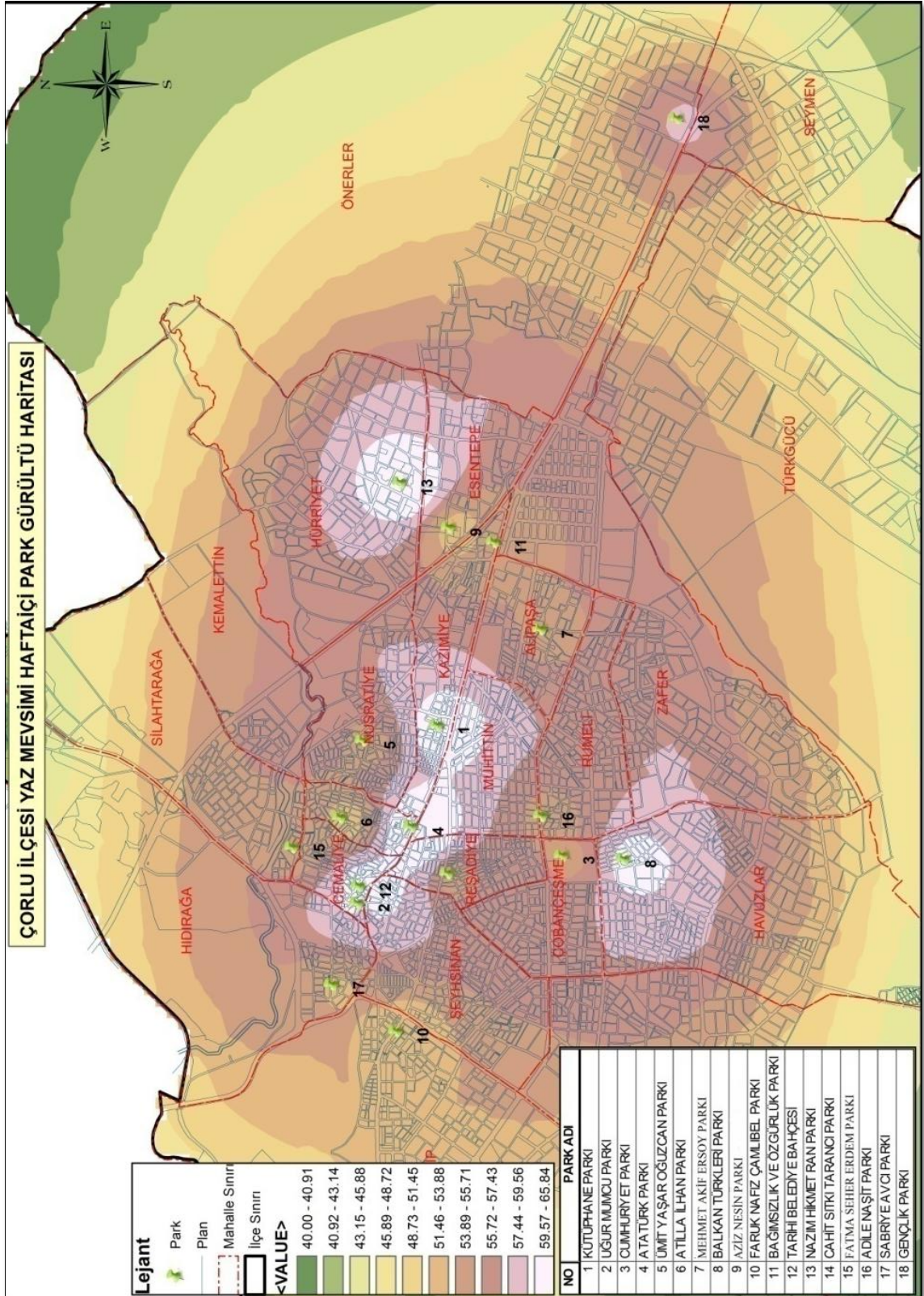

Şekil 4.10. Park İlkbahar dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

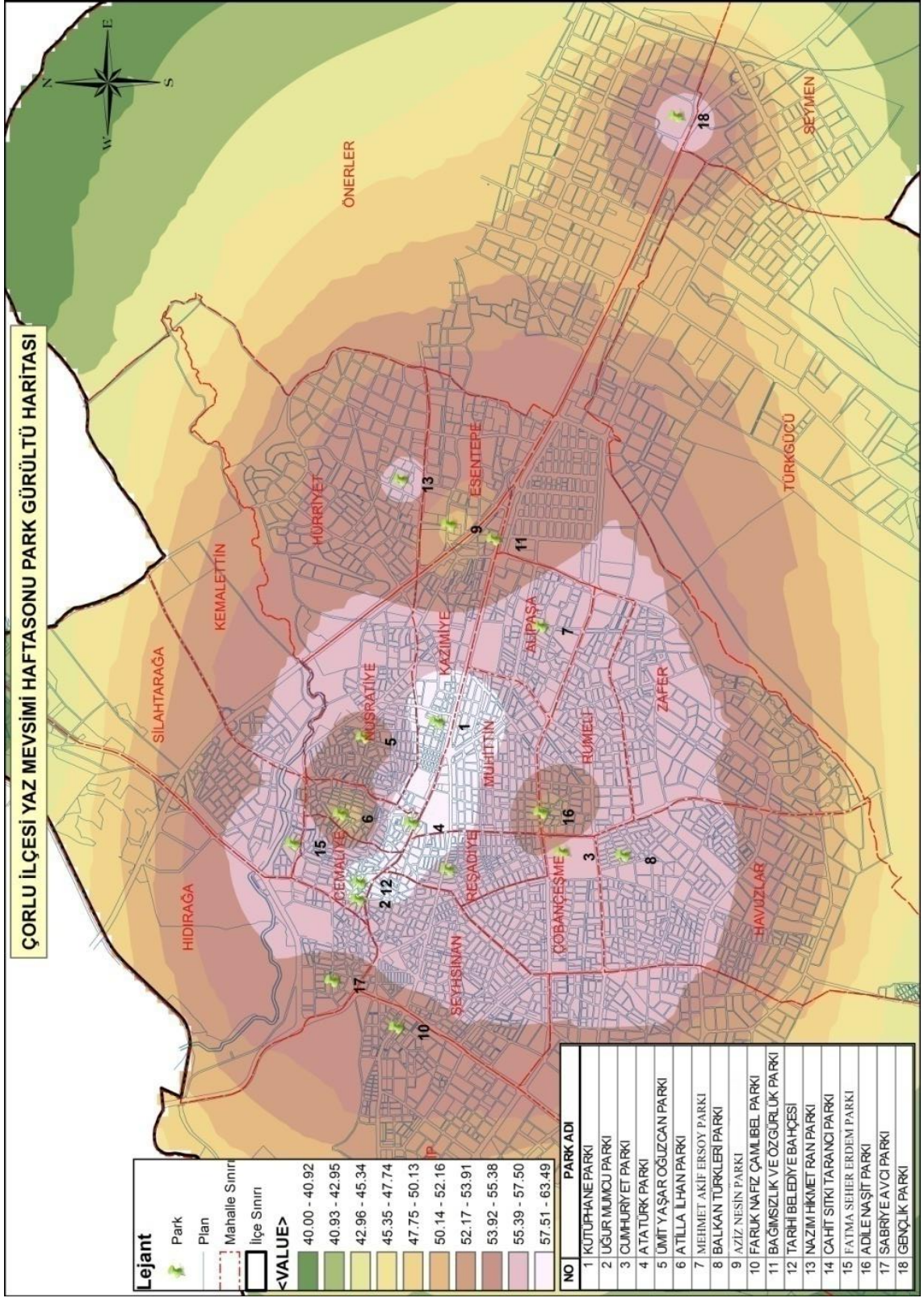

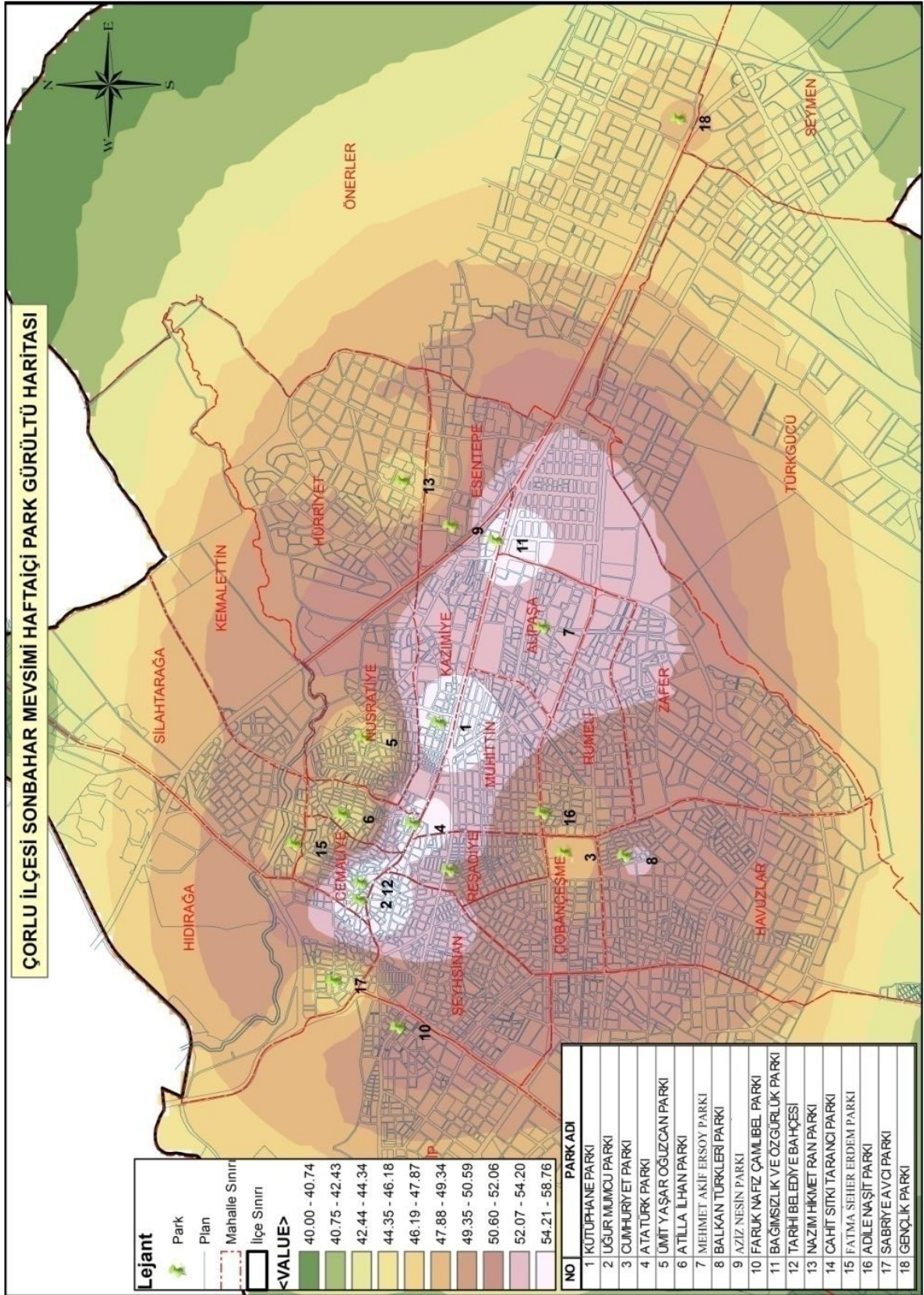
Şekil 4.11.Park İlkbahar dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj.,2020).

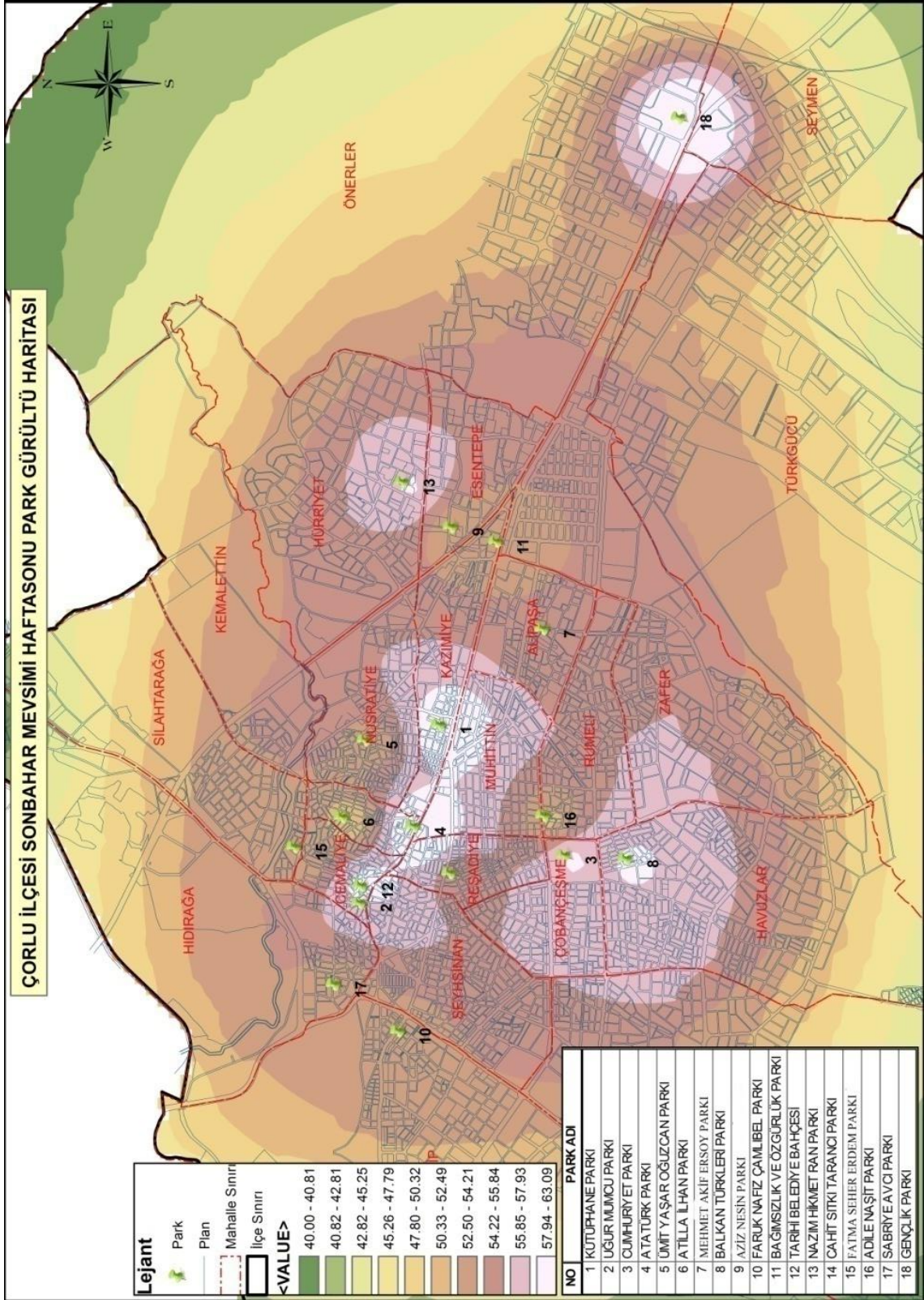
Şekil 4.12. Park Yaz dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020)

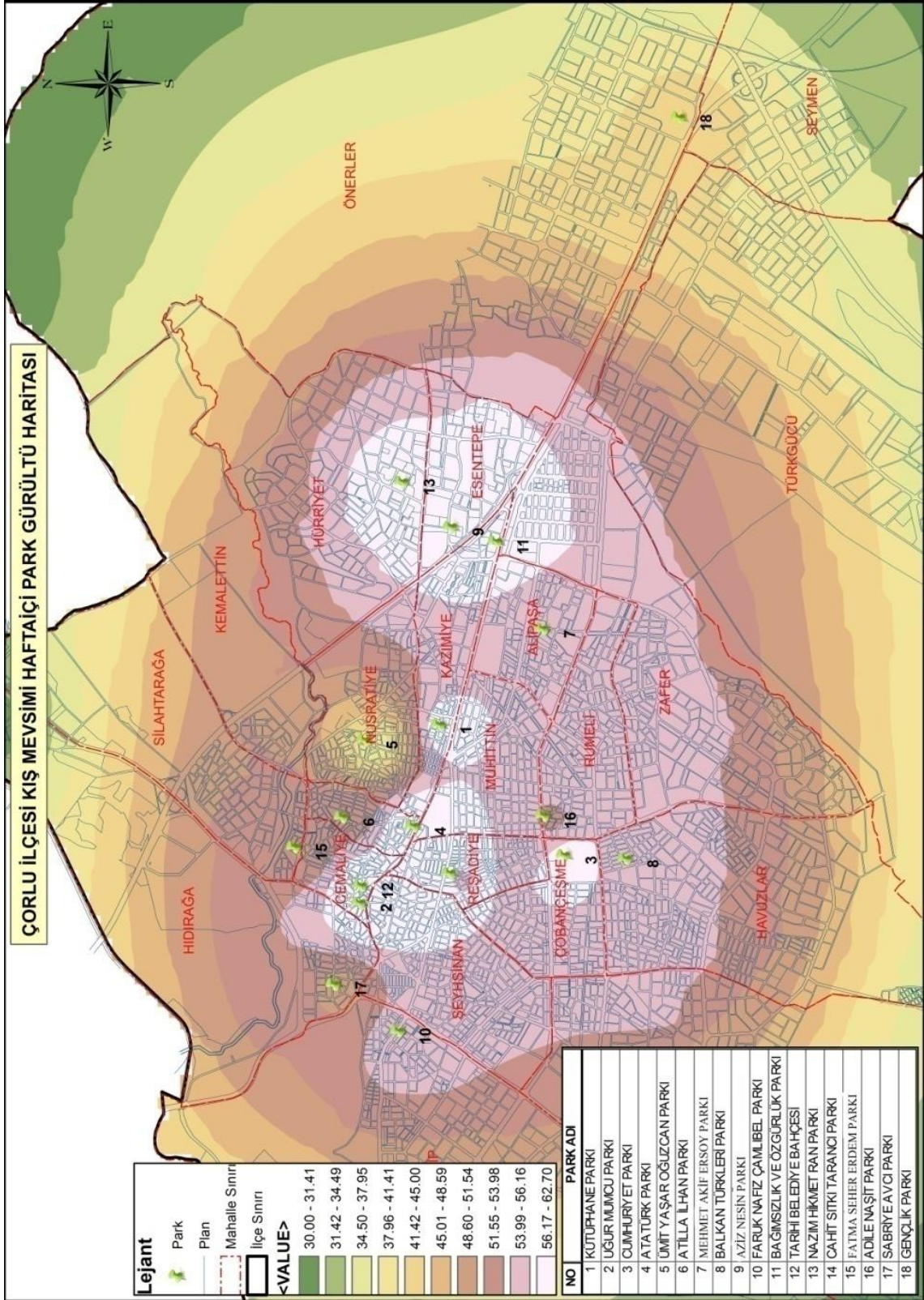
Şekil 4.13. Park Yaz dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

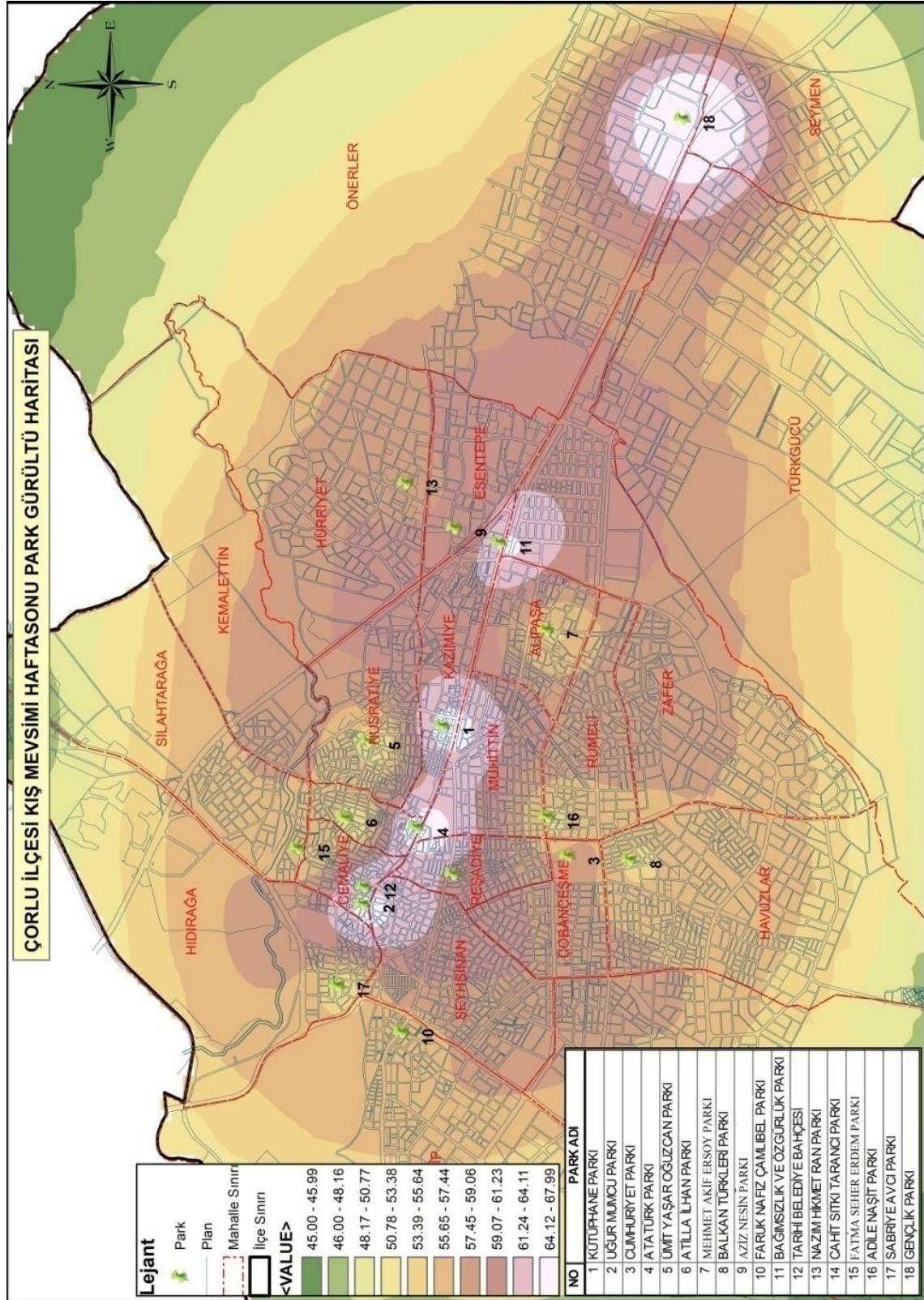
Şekil 4.14. Park Sonbahar dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

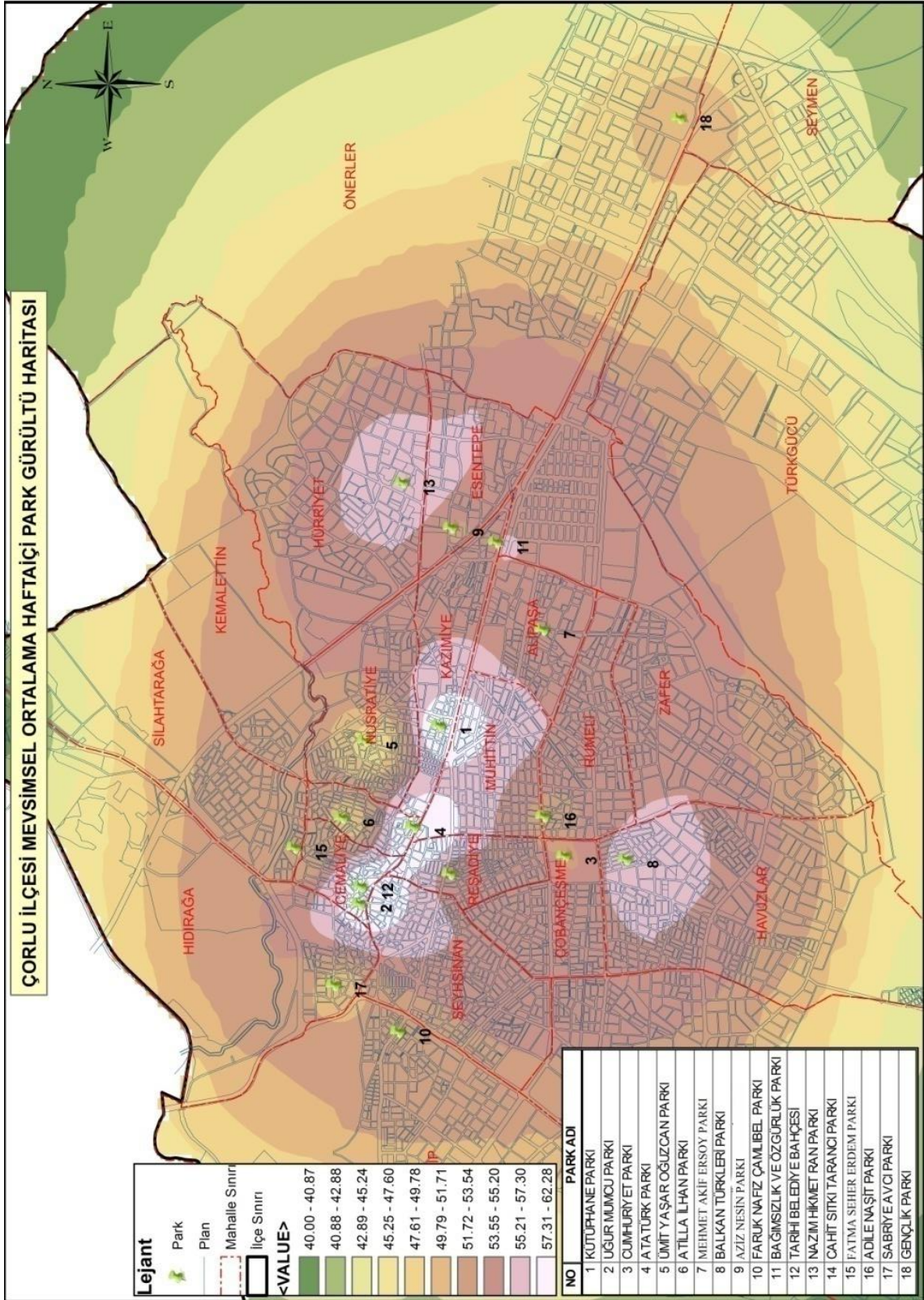
Şekil 4.15. Park Sonbahar dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

Şekil 4.16. Park Kış dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

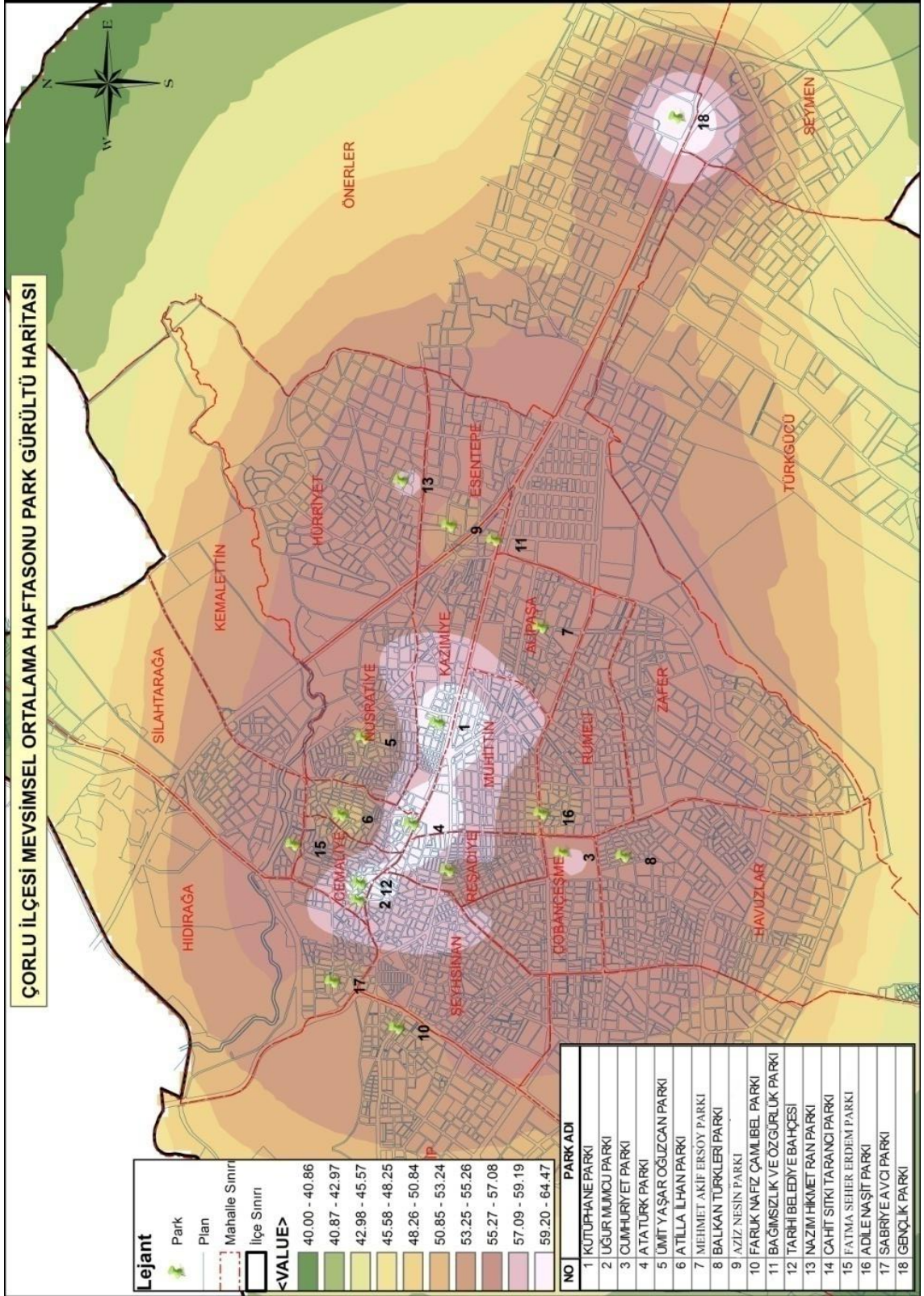

Şekil 4.17. Park Kış dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

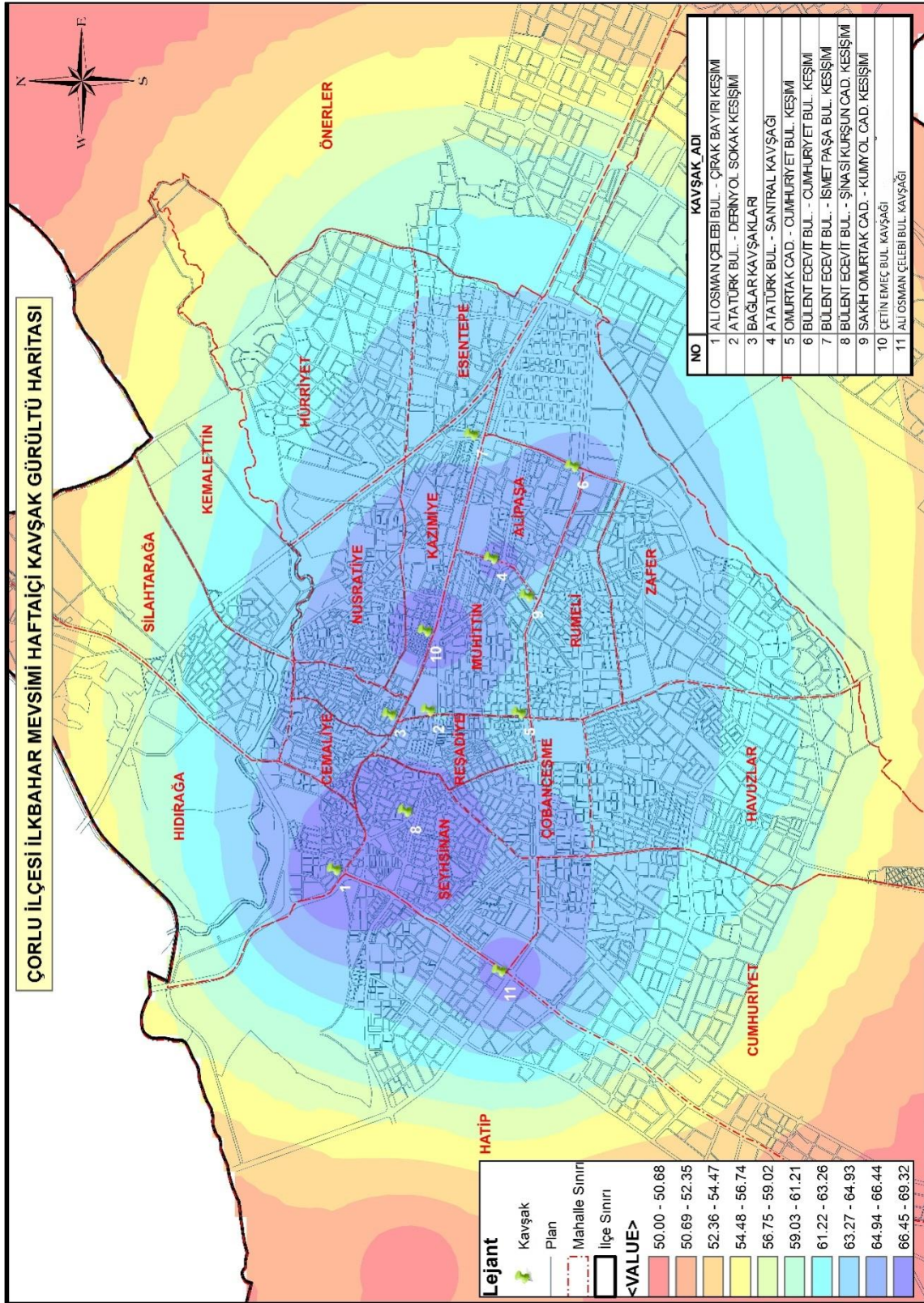

Şekil 4.18. Park ilkbahar-yaz-sonbahar-kış mevsimsel ortalama hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

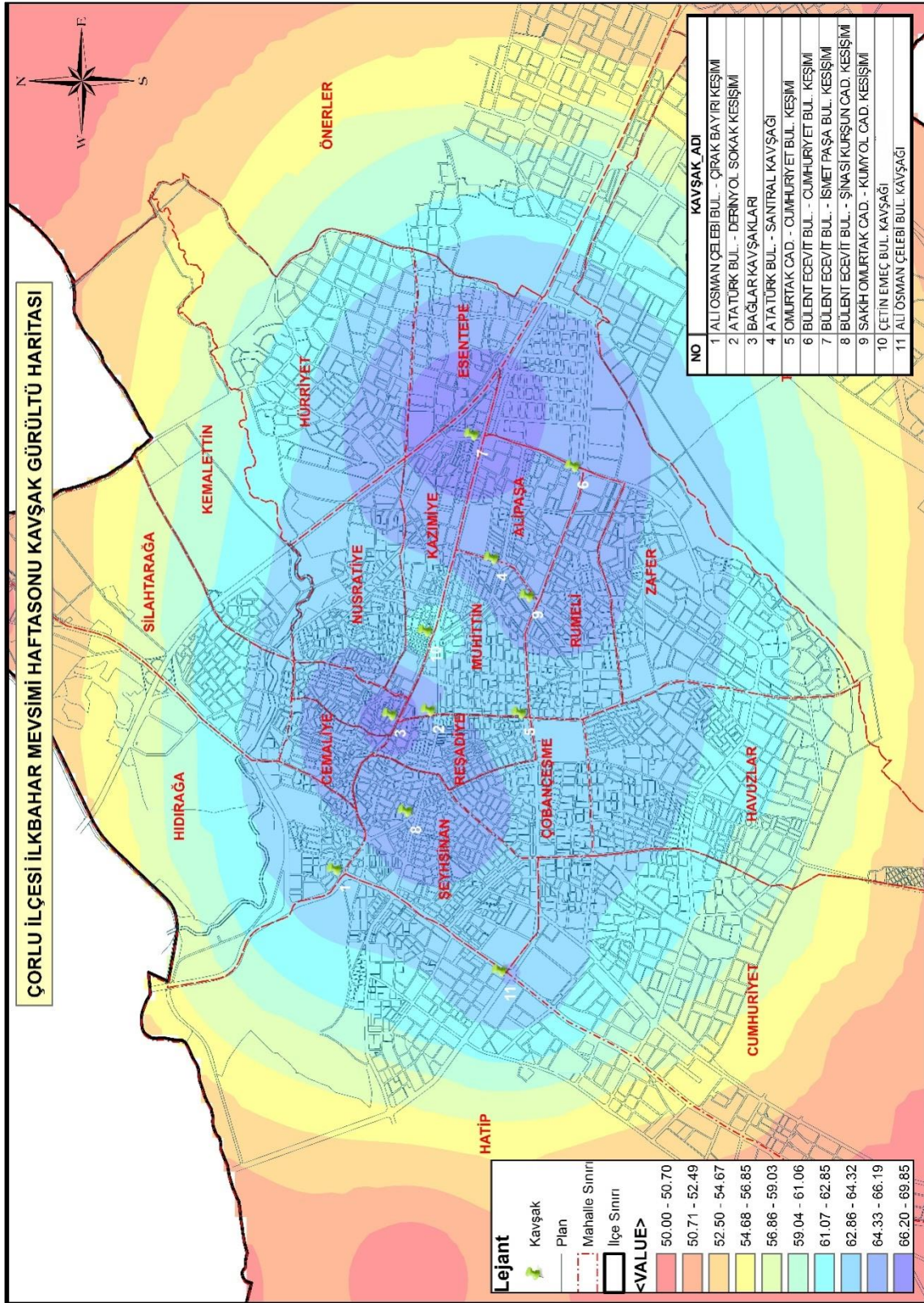

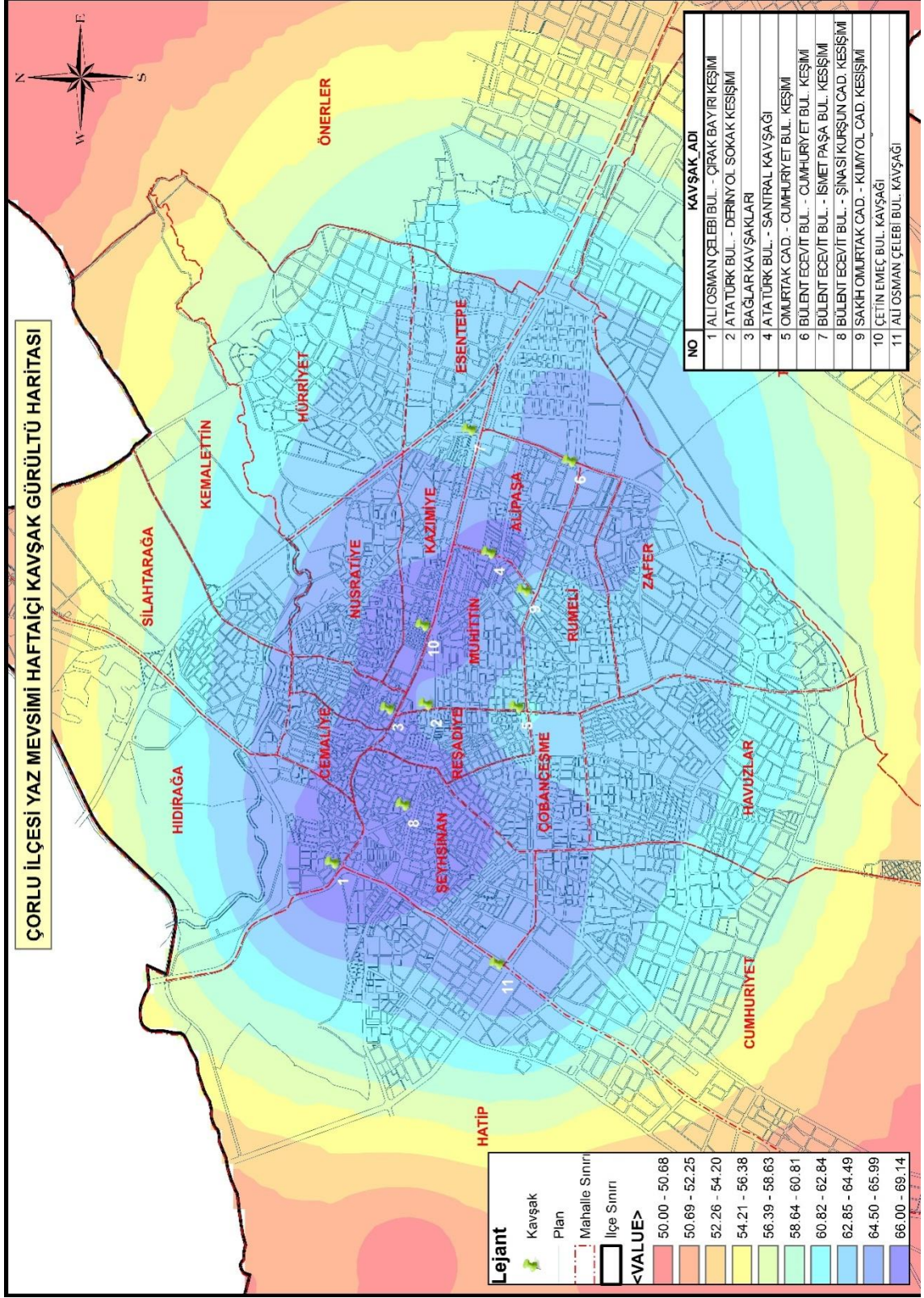
Şekil 4.19. Park ilkbahar-yaz-sonbahar-kış mevsimsel ortalama hafta sonu sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

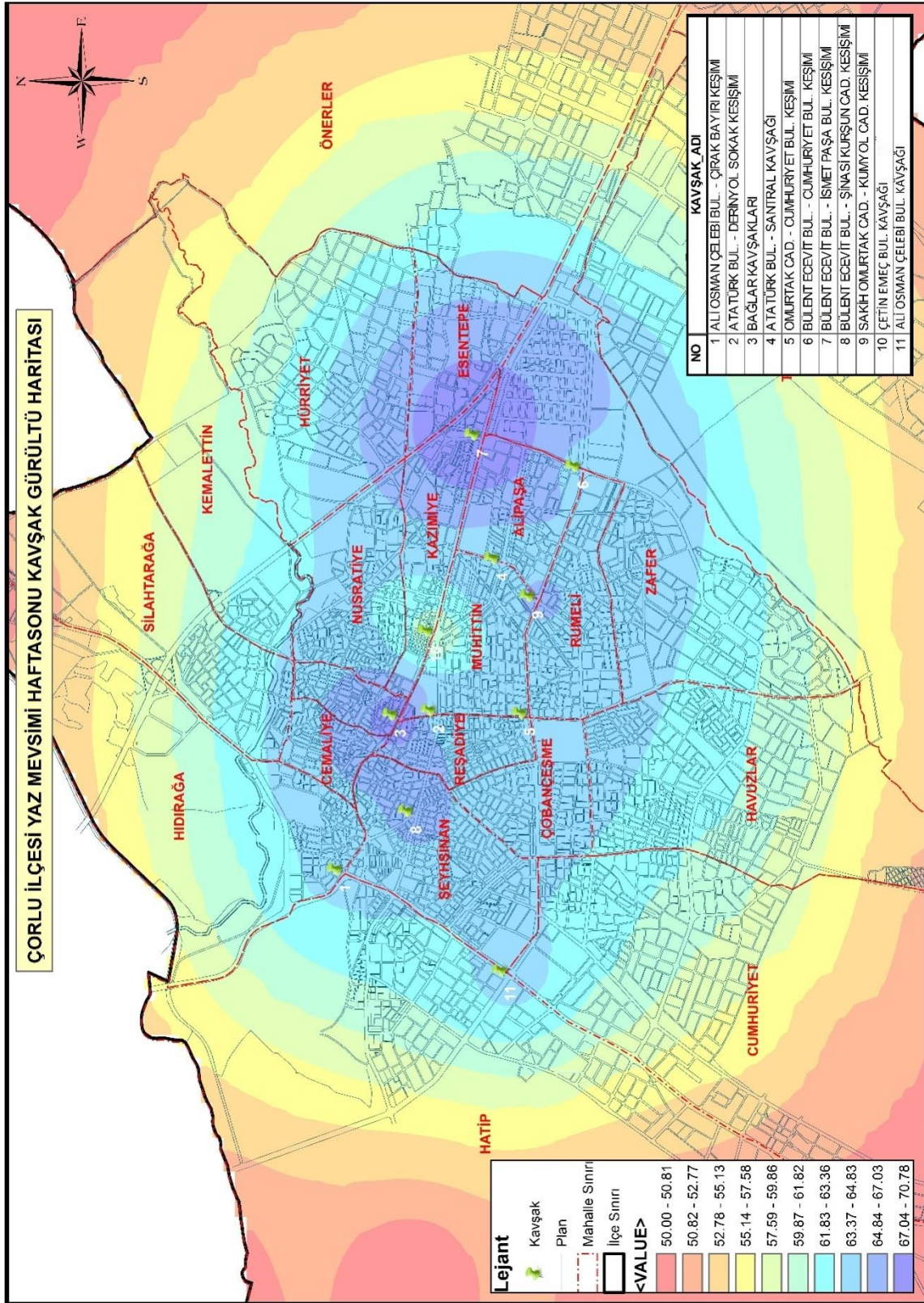
Şekil 4.20. Kavşak İlkbahar dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

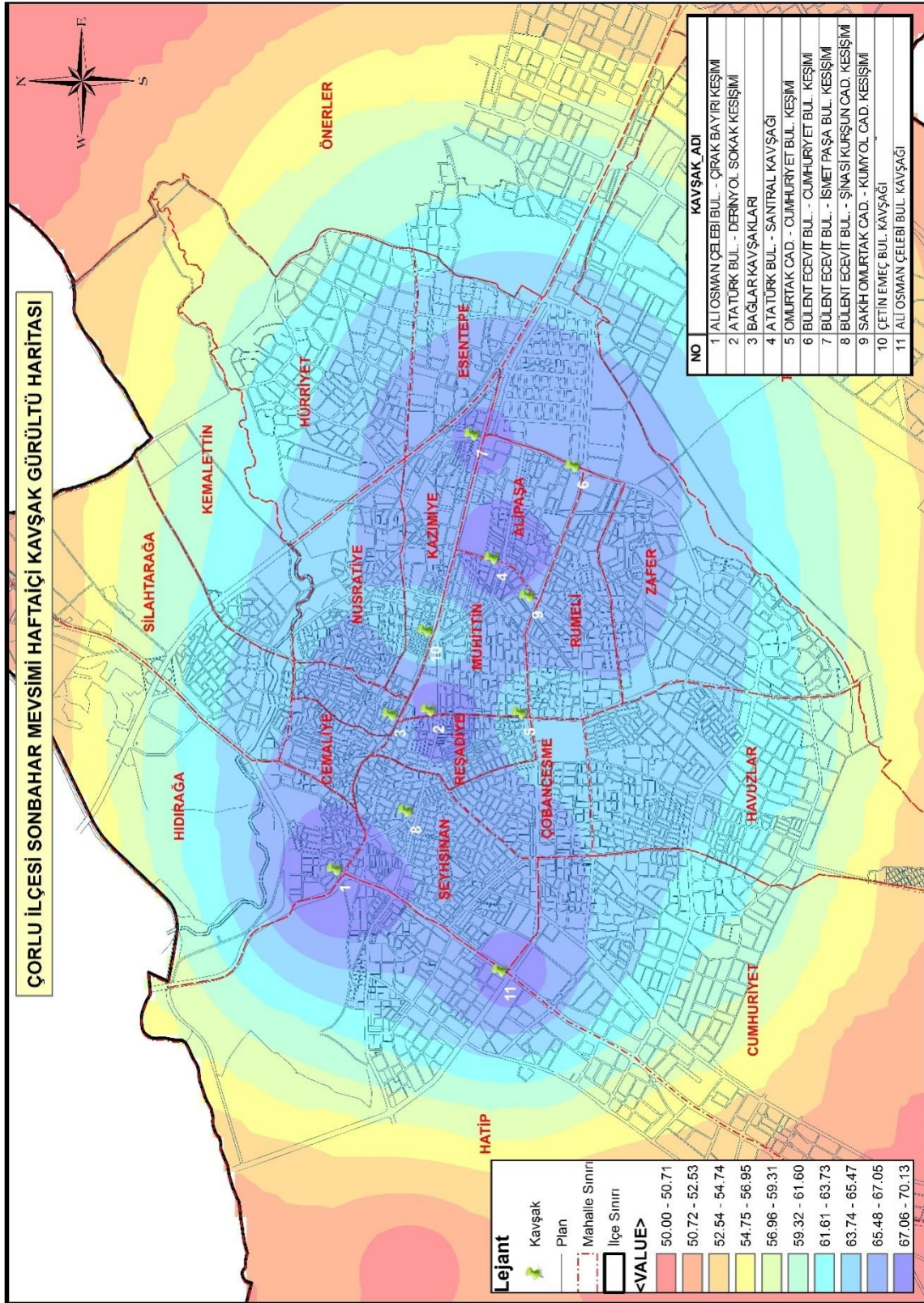
Şekil 4.21. Kavşak İlkbahar dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

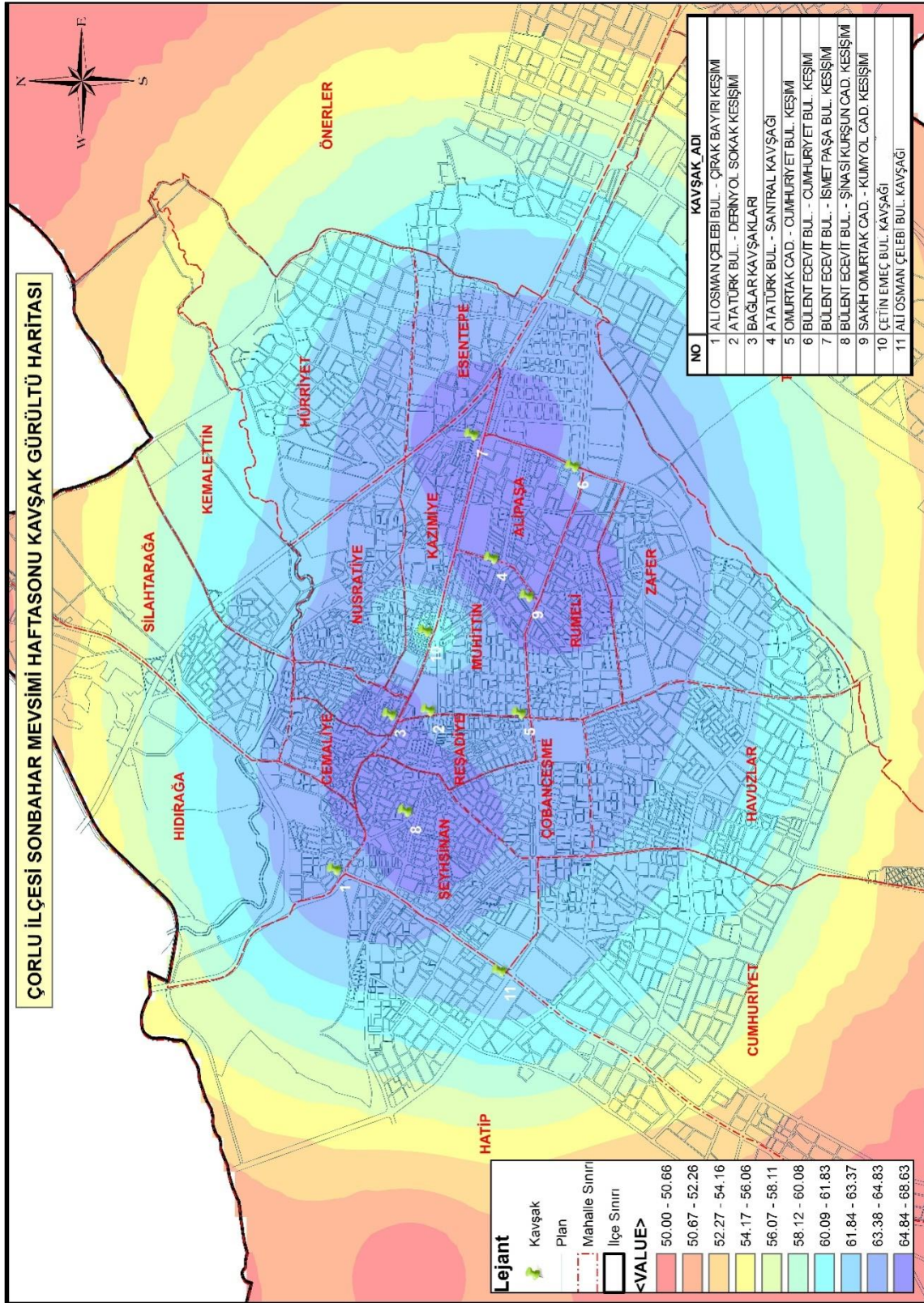
Şekil 4.22. Kavşak Yaz dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

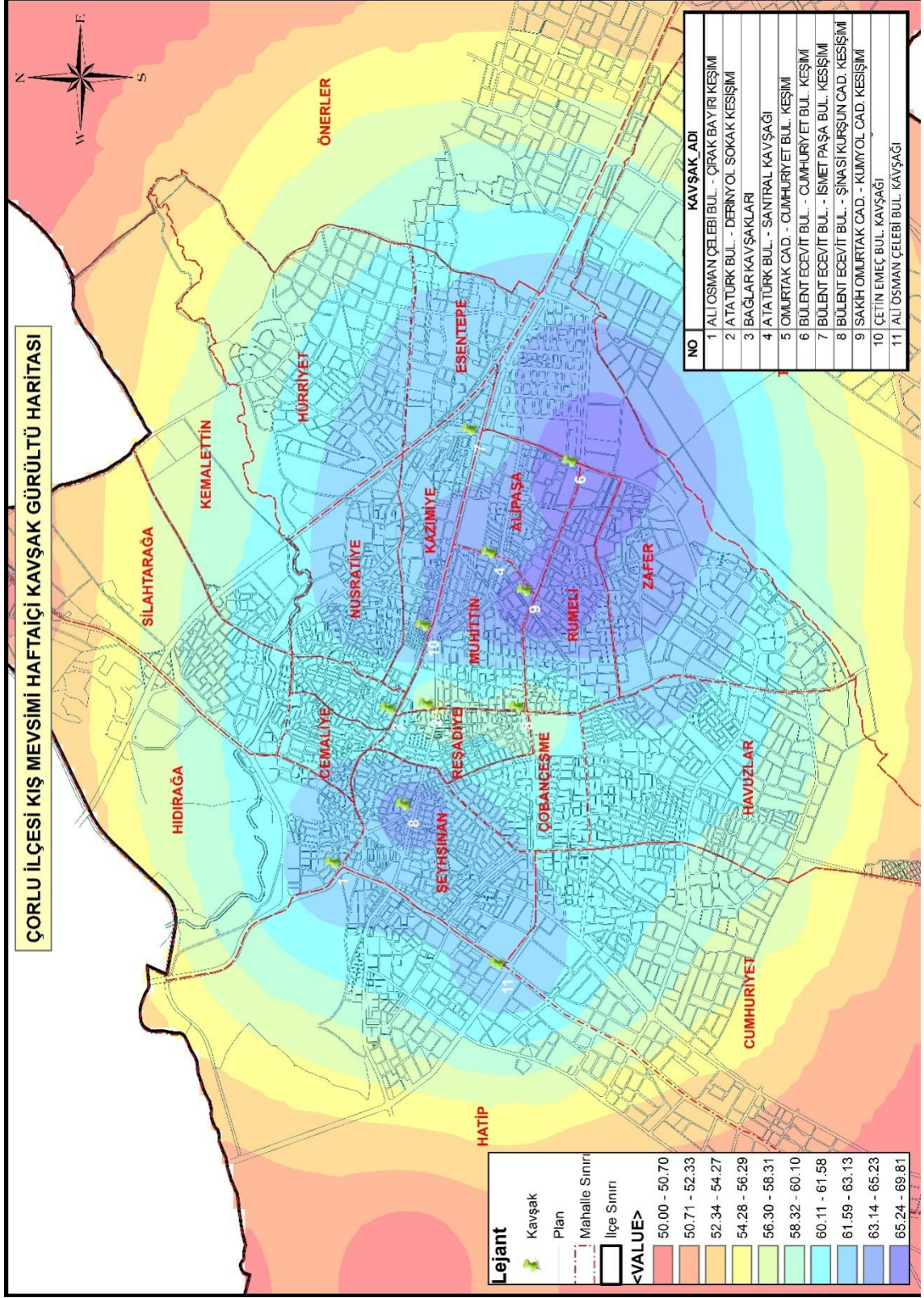
Şekil 4.23. Kavşak Yaz dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

Şekil 4.24. Kavşak Sonbahar dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

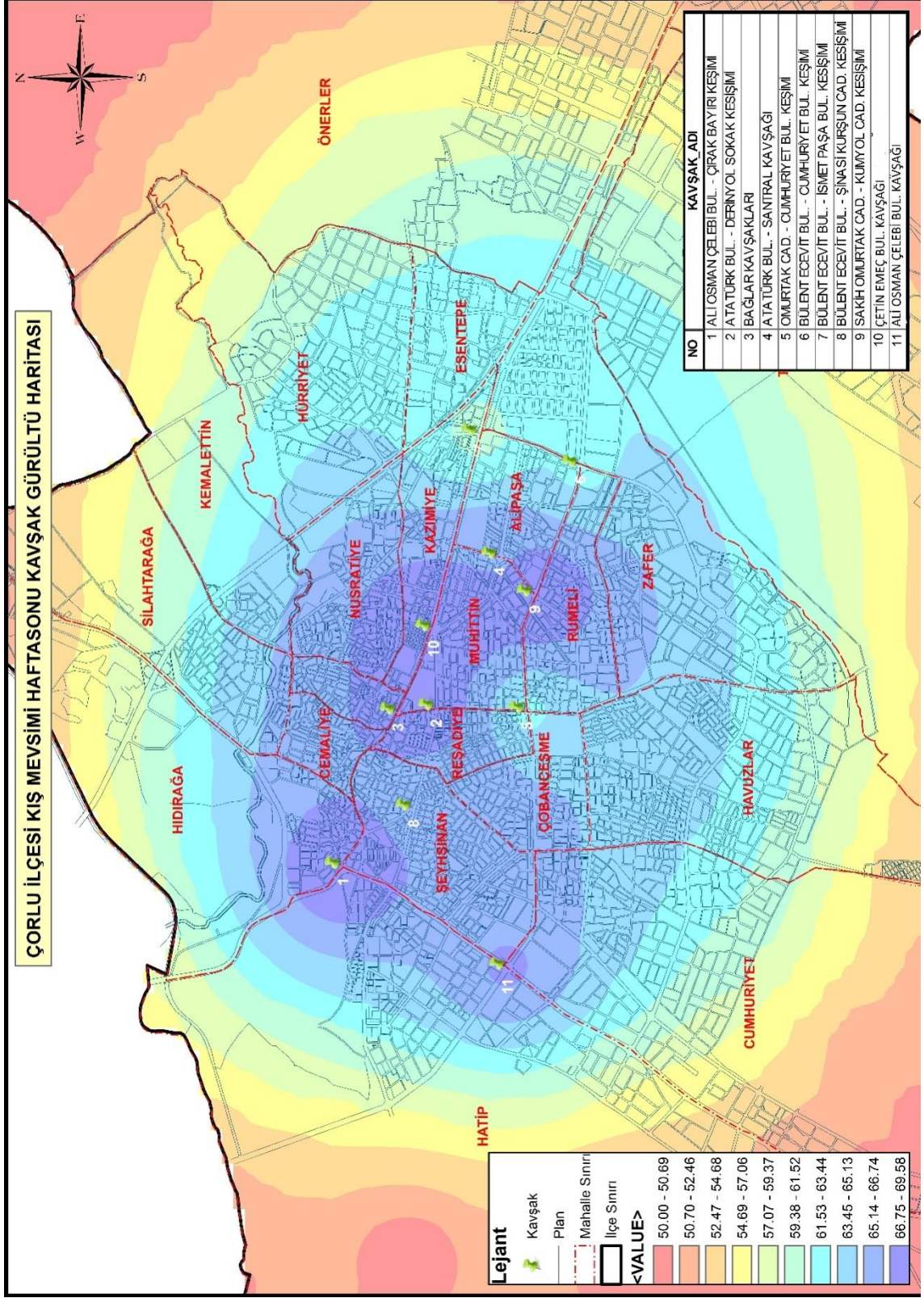

Şekil 4.25. Kavşak Sonbahar dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

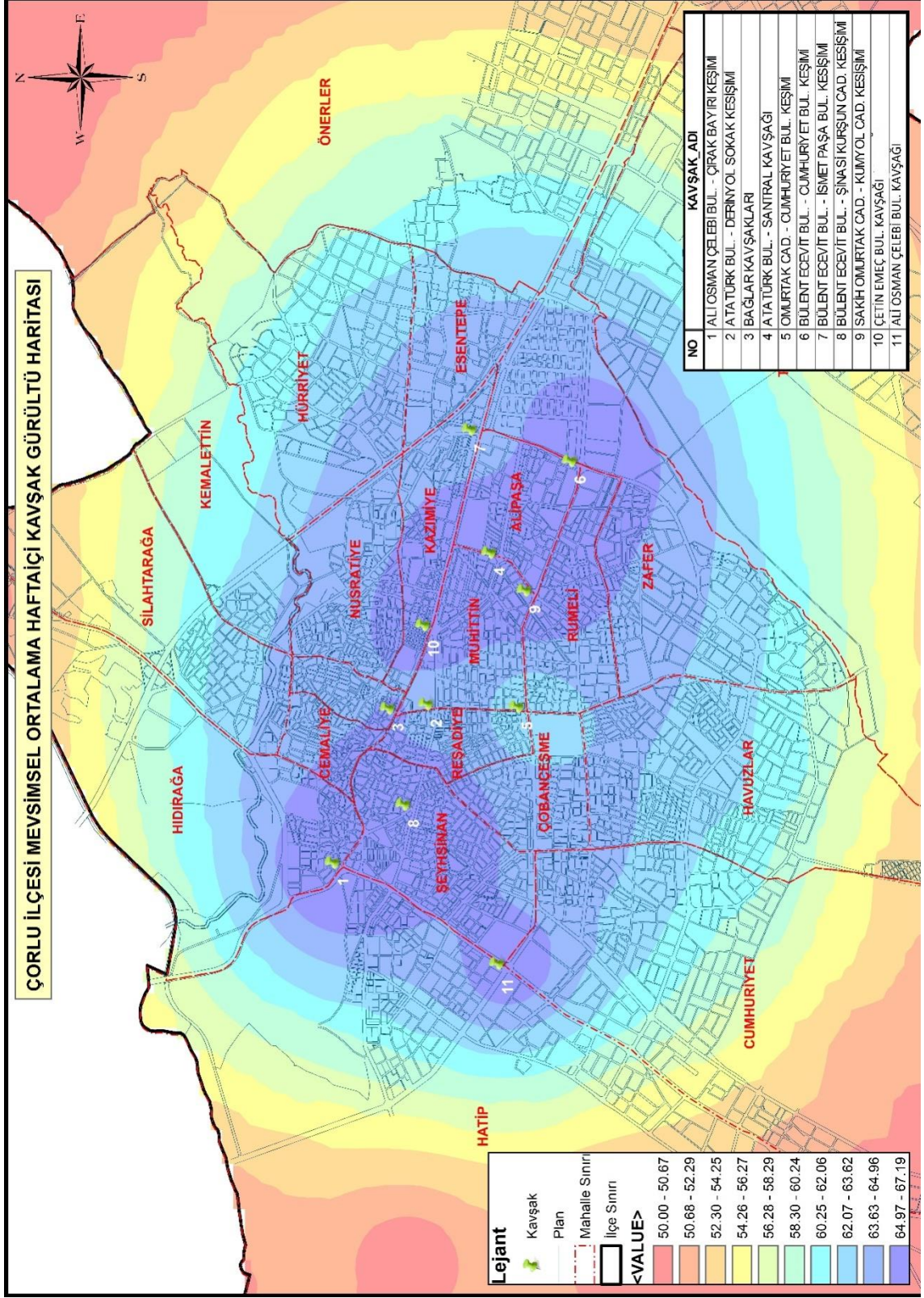

Şekil 4.26. Kavşak Kış dönemi hafta içi sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

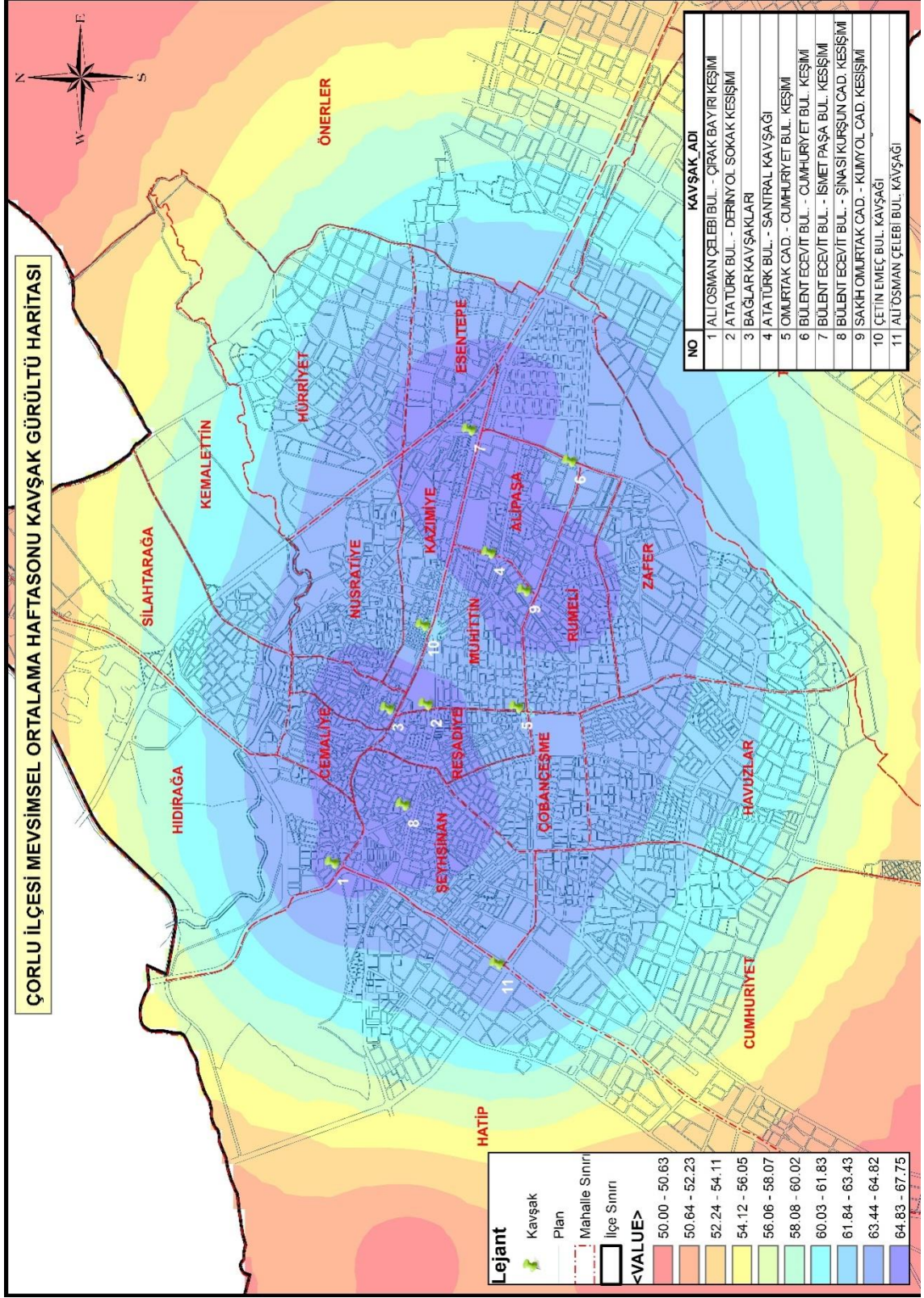

Şekil 4.27. Kavşak Kış dönemi hafta sonu sabah ve akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

Şekil 4.28. Kavşak ilkbahar-yaz-sonbahar-kış mevsimsel ortalama hafta içi sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

Şekil 4.29. Kavşak ilkbahar-yaz-sonbahar-kış mevsimsel ortalama hafta sonu sabah-akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj., 2020).

4.4. Örnek alanların kimlik kartlarına yönelik bulguların değerlendirilmesi

Bu bölümde 18 adet parkın ve 11 adet kavşağın oluşturulan kimlik kartlarına göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

4.4.1. Seçilen 18 adet parkın değerlendirilmesi

Örnek alan içerisinde her bir mahalleden seçilen 18 adet park için kimlik kartları oluşturulmuştur. Seçilen parkların tümünde karşılaşılan en önemli sorun güneş enerjisinin ve yağmur suyunun kullanılmamasıdır. Dikey bahçelerin ve yeşil çatı sistemlerinin yapılmamış olması ise ekolojik tasarımın sürdürülebilirlik boyutundaki eksikliklerini göstermektedir.

Kazımiye Mahallesi'nde bulunan Şekil 4.30'da gösterilen Kütüphane Parkı merkezi bir konumda bulunmaktadır. İçerisinde kitap kafe, dinlenme ve oyun alanları bulunmaktadır. S.Omurtak Cd. üzerindeki kavşağa yakın mesafede bulunmasından gürültü düzeyi ortalamadan üzerindedir.

Şeyhsinan Mahallesi'nde bulunan Şekil 4.31.' de gösterilen Uğur Mumcu Parkı bitki türleri korunarak yeniden düzenlenmiş ve mevcuttaki ağaç yoğunluğu gürültü seviyesinin-merkezi konumda olmasına karşın- orta çıkmasını sağlamıştır. Heykel mevcut olup daha çok dinlenme ve oyun alanı aktiviteleri gerçekleştirilmektedir.

Çobançeşme Mahallesi'nde bulunan ve Şekil 4.32.' de gösterilen Cumhuriyet Parkı 2012 yılında yapılmış olup Çorlu İlçe sınırları içerisinde alan ve kullanım aktiviteleri yoğunluğu en fazla olan parktır. Toplamda 162.518 m²'lik alana sahiptir. Engellsiz erişimin düşünüldüğü parka konumu itibariyle mahalle ölçeğinde kolay ulaşılmaktadır. Yapımı sırasında korunan bitki türlerinin yanında birçok ağaç ve çalı türleri de dikilmiştir. Ahşap kamelyalar, oturma alanları, spor alanları (tenis, basketbol) tören alanı, engelliler için fitness ve çocuk oyun alanları parkın kullanıcı kapasitesini arttırmaktadır. Parkta ayrıca süs havuzları, heykeller ve otopark alanları mevcuttur.

Şekil 4.33.'de gösterilmekte olan Atatürk Parkı Muhittin Mahallesi'nde bulunmaktadır. 2018 yılında park yenilenerek kullanıma açılmıştır. Parkın merkezi bir konumda olması sebebiyle içerisindeki kafeterya yoğun olarak kullanılmaktadır. Mevcut bitki dokusu korunmuştur.

Nusratiye Mahallesi'nde bulunan Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı iki bölümden oluşmaktadır. Şekil 4.34.' de gösterilen kondisyon ve oyun alanı ayrı iki platform olarak konumlanmıştır. Zemin döşemesinde doğal malzeme türü kullanılmıştır.

Atilla İlhan Parkı Kemalettin Mahallesi'nde bulunmakta olup Şekil 4.35.'de gösterildiği gibi küçük bir park alanıdır. Mevcut bitkisel ve yapısal tasarım yetersizdir.

Alipaşa Mahallesi'nde bulunan Mehmet Akif Ersoy Parkı basketbol, kondisyon ve çocuk oyun alanlarını içermesinden dolayı yoğun olarak tercih edilmektedir. Şekil 4.36.'da gösterilen park alanının erişimi kolay, doğal malzeme kullanımı yoğun ve çocuk oyun alanlarına sınırlandırma yapılmıştır.

Balkan Türkleri Parkı Şekil 4.37' de gösterilmekte olup Havuzlar Mahallesi'nde bulunmaktadır. Yapısal ve bitkisel tasarım açısından sınırlı olup erişimi mahalle ölçeğinde uzaktır. Daha çok dinlenme ve oyun alanı olarak kullanılmaktadır.

Esentepe Mahallesi'nde bulunan ve Şekil 4.38' de gösterilen Aziz Nesin Parkı mevcut bitki dokusu düşünülerek tasarlanmış olup orta gürültü seviyesine sahip bir alandır. Yapay malzeme kullanımı dikkat çekmektedir. Park içerisinde bitkisel dokunun sağladığı gölgelik alanlar çoğunluktadır.

Faruk Nafiz Çamlıbel Parkı Şekil 4.39.' da gösterilmekte olup Hatip Mahallesi'nde bulunmaktadır. Yapısal ve bitkisel tasarım açısından sınırlı olup daha çok dinlenme ve oyun alanı olarak tercih edilmektedir. Sert zemin olarak doğal malzeme kullanımı dikkat çekmektedir.

Zafer Mahallesi'nde bulunan ve Şekil 4.40.' de gösterilen Bağımsızlık ve Özgürlük Parkı hem doğal malzeme kullanımı hem de yoğun bitki dokusuna sahip olması sebebiyle daha çok seyir ve dinlenme amaçlı tercih edilmektedir. Süs havuzu ve heykel bulunmaktadır. Diğer parklara nazaran farklı bitki türlerinin bir arada kullanımı bitkilerin renk, doku, koku, şekil gibi özelliklerinin gözlenmesini sağlamaktadır. Trafik yoğunluğunun fazla olduğu bir konumda olmasına rağmen bitki dokusundan dolayı orta seviyede gürültülü sonucuna ulaşmıştır.

Şekil 4.41.' de gösterilen Tarihi Belediye Bina Bahçesi Cemaliye Mahallesi'nde bulunmaktadır. Tarihi binanın restorasyonunun yapılarak bahçesindeki park alanı ile birlikte

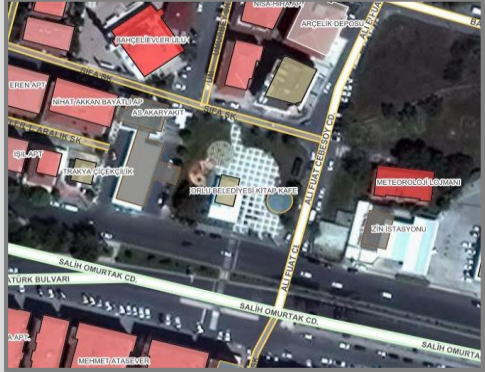
kullanılmaktadır. Oturma-dinlenme amaçlı kullanım mevcuttur. Mevcut bitki dokusu korunmuştur. Gürültü seviyesi yüksektir.

Hürriyet Mahallesi'nde bulunan ve Şekil 4.42.' de gösterilen Nazım Hikmet Ran Parkı iki etap şeklinde yapılmıştır. Spor ve oyun alanları bulunmaktadır. Yoğun kullanılmaktadır. Yeşil alan yüzdesi çoğunluktadır.

Şekil 4.43.'de gösterilen Cahit Sıtkı Tarancı Parkı Reşadiye Mahallesi'nde bulunmaktadır. Park bitkisel açıdan yeterli olmayıp, kondisyon ve oyun alanı olan ve dolayısıyla aktivite çeşitliliği az olan bir parktır. Silahtarağa Mahallesi'nde bulunan Fatma Seher Erdem Parkı şekil 4.44.' de kullanım alanı sınırlı, tasarım öğeleri açısından zayıf bir park alanıdır.

Rumeli Mahallesi'nde bulunan ve Şekil 4.45.' de gösterilen Adile Naşit Parkı sert zemin yüzdesi fazla olup, yapay döşeme türü tercih edilmiştir. Oyun alanı ve kondisyon bulunmaktadır. Sabriye Avcı Parkı Hıdırağa Mahallesi'nde bulunmaktadır. Şekil 4.46.'da gösterilen yeşil alanı yeterli olmamakla birlikte aktivite çeşitliliğinde sınırlıdır.

Önerler Mahallesi'nde bulunan ve Şekil 4.47.' de gösterilen Gençlik Parkı 2011 yılında yapımı tamamlanmış olup 125.448 m² ile Çorlu İlçesinde ikinci büyük park alanıdır. Parkın içerisinde doğal gölet alanı bulunmaktadır. Daha çok seyir, mesire alanı olarak kullanılmakta olup yeme içme alanları mevcut ve mahalle ölçeğinde erişimi kolay olmamakla birlikte toplu taşımalar ile ulaşımı sağlanmaktadır.

KÜTÜPHANE PARKI									
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2016							
	Alan (m ²)	2440							
	Yeşil alan (m ²)	874,45 / % 36							
	Sert zemin (m ²)	1565 / % 64							
	Mahalle	Kazımiye							
	Niteliği	Park							
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	İş merkezi ve çeşitli dükkanlar.							
	Doğu-Batı	Benzin istasyonu ve hastane							
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓							
	Özel Oto	✓							
	Bisiklet	✓							
	Yaya	✓							
	Engelsiz	✓							
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Park içerisinde yeşil çatı sistemleri (ısı adasına yönelik) , dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır. Park içerisindeki bitki mevcut dokusu korunarak tasarım yapılmıştır. Doğal bitki türleri kullanılmıştır.*				
	Smrılama elemanları yeterlilik durumu	✓							
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓							
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓							
	Su ögesi yeterlilik durumu	—	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal: Bazalt Yapay: Wash beton, epdm kauçuk				
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓							
	Çeşme yeterlilik durumu	—							
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	✓							
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	YÜKSEK (61,15dB)				
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanım. dur.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, çay bahçesi olarak kullanılmaktadır.							
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk dan fazla sürmektedir.								
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açıktır. Farklı yaş gruplarına hitap eden kullanımlar aktif şekilde kullanılmaktadır.								
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Fıstık çamı	Pinus pinea	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)				
	Çınar ağacı	*Platanus orientalis							
	Alev çalısı	Photinia fraseri red robin							
			Bitkisel tasarım açısından durum	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)					
		Odak noktaları varlığı			Kütüphane kafedir.				
						Su Ögesi varlığı	Yok		
								Algılanabilirlik	Genel olarak dışardan algılanabilmektedir.

Şekil. 4.30. Kütüphane Parkı kimlik kartı (Orj., 2020).

UĞUR MUMCU PARKI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2015			
	Alanı (m²)	2060			
	Yeşil alan (m²)	768,35 / % 37,3			
	Sert zemin (m²)	1292,4 / % 62,7			
	Mahalle	Şeysinan			
	Niteligi	Park			
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Tarihi belediye binası- eski hükümet binası			
	Doğu-Batı	Otogar- belediye binası			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimsiz yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler, geçirimsiz yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır. Park içerisindeki bitki dokusu korunarak tasarımı yapılmıştır.*
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—			
	Su ögesi yeterlilik durumu	—			
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal: Bazalt Yapay: Wash beton, epdm kauçuk
	Çeşme yeterlilik durumu	—			
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	YÜKSEK (61,15dB)
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanm. dur.)	Tören alanı olarak kullanılmaktadır. Daha çok dinlenme ve çocuk oyun alanı olarak tercih edilmektedir.			
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk dan fazla sürmektedir.				
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açıktır. Farklı yaş gruplarına hitap eden kullanımlar aktif şekilde kullanılmaktadır.	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	6 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
İhlamur ağacı	*Tilia tomentosa				
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Çınar ağacı	*Platanus orientalis	GÖRSEL KALİTE	Bitkisel tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
			GÖRSEL KALİTE	Odak noktaları varlığı	Uğur Mumcu anıtdır.
			GÖRSEL KALİTE	Su Ögesi varlığı	Yok
			GÖRSEL KALİTE	Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
					

Şekil 4.31. Uğur Mumcu Parkı kimlik kartı (Orji., 2020).

CUMHURİYET PARKI				
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2012		
	Alanı (m²)	162,518		
	Yeşil alan (m²)	90923,9 / % 56		
	Sert zemin (m²)	71594,1 / % 44		
	Mahalle	Çobançeşme		
TEKNİK KALİTE KONUSU	Niteliği	Park		
	Kuzey-Güney	Tek katlı yapılar		
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Doğu-Batı	Bülent Ecevit Bulvarı		
	Toplu taşıma	✓		
	Özel Oto	✓		
	Bisiklet	✓		
	Yaya	✓		
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATILARIN VARIĞI	Engelsiz	✓		
	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimsiz yüzeyden oluşan malzeme kullanımı
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓		Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler, geçirimsiz yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır. Park içerisindeki bitki dokusu korunarak tasarım yapılmıştır. Atıkların geri kazanımı yapılmamaktadır.
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓		Yapay: Terrazzo plak taş döşeme, kauçuk
	Su ögesi yeterlilik durumu	✓		Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓	SOSYAL KALİTE	ORTA (55,38 dB)
	Çeşme yeterlilik durumu	✓		Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	✓	GÖRSEL KALİTE	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓		Yapısal tasarım açısından durum
Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanılm. dur.)	Dinlenme, eğlence, lunapark, seyir alanları, piknik alanı, çocuk oyun alanı, spor alanı, koşu ve yürüyüş amaçlı kullanılmaktadır.	6 öge baskındır. (Toplam=8 öge)		
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	İlçe içerisinde semt parkı erişilebilirlik mesafesine uygun mesafe uzaklığında bulunmaktadır.	Bifkisel tasarım açısından durum	6 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Yaşlı, çocuk, kadın gibi farklı grupları bir araya getirecek tasarım elemanları kullanılmıştır.	Odak noktaları varlığı	Havuzlu meydana.	
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Çınar ağacı	Platanus orientalis	Su Ögesi varlığı	Yok
	Fıstık çamı	Pinus pinea	Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
	Manolya ağacı	Magnolia grandiflora		
	Sığla ağacı	Liquidambar orientalis		

Şekil 4.32. Cumhuriyet Parkı kimlik kartı (Orj., 2020).

ATATÜRK PARKI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2018			
	Alanı (m ²)	8942			
	Yeşil alan (m ²)	3580,4 / % 40,1			
	Sert zemin (m ²)	4942,3 / % 59,9			
	Mahalle	Muhittin			
	Niteliği	Park			
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Stadyum-Atatürk bulvarı			
	Doğu-Batı	Avm-Belediye binası			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATILARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanımı / Geçirimsiz yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır. Park içerisindeki bitki dokusu korunarak tasarım yapılmıştır.	
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			
	Su ögesi yeterlilik durumu	✓			
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal Bazalt plak taş Epdm kauçuk
	Çeşme yeterlilik durumu	-		Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	YÜKSEK (63,46 dB)
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	✓		SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisinde araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	✓	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti		Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanm. dur.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı olarak kullanılıyor. Kafeteryası mevcuttur.	GÖRSEL KALİTE		Yapısal tasarım açısından durum
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk dan fazla sürmektedir.	Bikisel tasarım açısından durum		5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkin giriş ve çıkışları açıktır. Farklı yaş gruplarına hitap eden kullanımlar aktif şekilde kullanılmaktadır.	Odak noktaları varlığı		Atatürk anıtıdır.	
Oya ağacı	Lagerstroemia indica	Su Ögesi varlığı		Var	
İhlamur ağacı	Tilia tomentosa	Algılanabilirlik		Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.	
Çınar ağacı	Platanus orientalis				
Manolya ağacı	Magnolia grandiflora				

Şekil 4.33. Atatürk Parkı kimlik kartı (Orj., 2020).

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN PARKI						
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2008				
	Alan (m ²)	2230				
	Yeşil alan (m ²)	1231,6 / % 55,3				
	Sert zemin (m ²)	999,3 / % 44,7				
	Mahalle	Nusratiye				
	Niteligi	Park				
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Konutlar				
	Doğu-Batı	Konutlar				
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	√				
	Özel Oto	√				
	Bisiklet	√				
	Yaya	√				
	Engelsiz	√				
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	—	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler), geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır. Park içerisindeki bitki dokusu korunarak tasarım yapılmıştır.	
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Taban tuğla ZEMİN DÖŞEMESİ
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	√				
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—				
	Su ögesi yeterlilik durumu	—				
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	√		SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (51,12 dB)
	Çeşme yeterlilik durumu	—				
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Park daha çok dinlenme ve eğlenme amaçlı olarak kullanılmaktadır. Park içerisine araç girişi yapılmamaktadır. Donatılar sağlamdır. Çöpler düzenli toplanmaktadır. Güvenlik elemanı bulunmamaktadır.	
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	√				
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanım. dur.)	Kıtap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, kondüsyon alanı olarak kullanılıyor.				
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı ort. 15 dk'dır.					
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açık olup, farklı yaş gruplarına hitap eden kullanımlar aktif şekilde kullanılmaktadır.	EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Yapısal tasarım açısından durum	3 öge baskındır. (Toplam=8 öge)		
İhlamur ağacı	Tilia tomentosa				Bikisel tasarım açısından durum	3 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
Çınar ağacı	Platanus orientalis	Odak noktaları varlığı	Yok			
		Su Ögesi varlığı	Yok			
		Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.			
						

Şekil 4.34. Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı kimlik kartı(Orj., 2020).

ATILLA İLHAN PARKI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2011			
	Alanı (m ²)	1063			
	Yeşil alan (m ²)	218,79 / % 20,6			
	Sert zemin (m ²)	844,6 % 79,4			
	Mahalle	Kemalettin			
Niteligi	Park				
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Konut			
	Doğu-Batı	Konut			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLENSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	—	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır.	
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—			
	Su ögesi yeterlilik durumu	—			
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Yapay:Parke taş döşemesi Doğaltaban tuğlası,kauçuk
	Çeşme yeterlilik durumu	—		Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (50,81 dB)
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓			
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,k afeterya alan. kullanımı. dur.)	Dinlenme ve çocuk oyun alanı olarak tercih edilmektedir.		SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk dan fazla sürmektedir.	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti	Aydınlatma elemanı bulunmamaktadır.		
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,sats büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkin giriş ve çıkışları açıktır. Çeşitli kullanım alanları sınırlıdır.				
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	İhlamur ağacı	Tilia tomentosa	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	2 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Çınar ağacı	Platanus orientalis		Bifkisel tasarım açısından durum	2 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
				Odak noktaları varlığı	Çocuk oyun alanıdır.
				Su Ögesi varlığı	Yok
				Algılanabilirlik	Dışardan algılanabilmektedir.
					

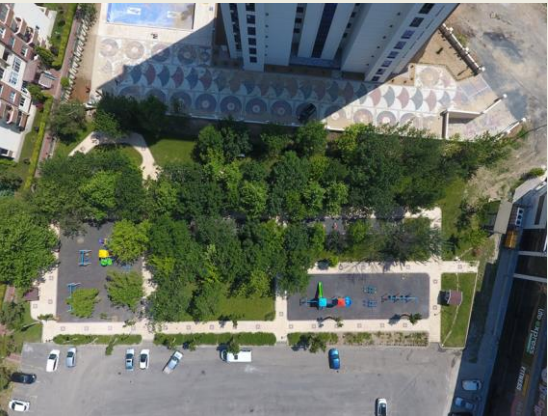
Şekil 4.35. Atilla İlhan Parkı kimlik kartı(Orj., 2020).

MEHMET AKİF ERSOY PARKI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2014			
	Alanı (m ²)	4251			
	Yeşil alan (m ²)	1563 / % 36,8			
	Sert zemin (m ²)	2688,8 / % 63,2			
	Mahalle	Alipaşa			
Nitelği	Park				
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Pazar yeri			
	Doğu-Batı	Okullar bölgesi			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATILARININ VARIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır. Park içerisindeki bitki dokusu korunarak tasarımı yapılmıştır.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			
	Su ögesi yeterlilik durumu	—			
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal:Taban tuğlası zemin döşemesi Kauçuk
	Çeşme yeterlilik durumu	—		Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (54,9 dB)
	Yeme- İçme alan yeterlilik durumu	—			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Park daha çok dinlenme, eğlence, spor amaçlı olarak kullanılmaktadır. Park içerisine araç girişi yapılmamaktadır.Donatılar sağlamdır. Çöpler düzenli toplanmaktadır. Güvenlik elemanı bulunmamaktadır.
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,k afeterya alan. kullanm. dur.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, kondisyon spor alanı olarak kullanılıyor.			
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan azdır.				
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açık olup,erişim kolaylığından mahalle sakinleri tarafından yoğun kullanılmaktadır.	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti	Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.		
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	İhlamur ağacı	Tilia tomentosa	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Çınar ağacı	Platanus orientalis		Bitkisel tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Süs kirazı	Prunus serrulata 'kanzan'		Odak noktaları varlığı	Yok
	Süs eriği	Prunus cerasifera nigra		Su Ögesi varlığı	Yok
	Egüvan	Cercis siliquastrum		Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.

Şekil 4.36. Mehmet Akif Ersoy Parkı kimlik kartı(Orj., 2020).

BALKAN TÜRKLERİ PARKI							
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2011					
	Alanı (m ²)	3445					
	Yeşil alan (m ²)	1762,95 / % 51,2					
	Sert zemin (m ²)	1682,4 / %48,8					
	Mahalle	Havuzlar					
	Niteliği	Park					
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Seralar-Hayvanat bahçesi					
	Doğu-Batı	Konutlar					
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓					
	Özel Oto	✓					
	Bisiklet	✓					
	Yaya	✓					
	Engelsiz	✓					
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır.		
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓		TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Yapay-Kilit parke taş döşemesi Kauçuk	
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (56,9 dB)
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—				Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite alanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu / Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Park daha çok dinlenme ve eğlenme amaçlı olarak kullanılmaktadır. Park içerisine araç girişi yapılmamaktadır. Donatılar sağlamdır. Çöpler düzenli toplanmaktadır. Güvenlik elemanı bulunmamaktadır.
	Su ögesi yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE		Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü, şiddeti	Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.	
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓		GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	3 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
	Çeşme yeterlilik durumu	—	GÖRSEL KALİTE		Bitkisel tasarım açısından durum	3 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	✓		GÖRSEL KALİTE	Odak noktaları varlığı	Yok	
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	GÖRSEL KALİTE		Su Ögesi varlığı	Yok	
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanım. dur.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, kondüsyon spor alanı, kafeterya olarak kullanılıyor.		GÖRSEL KALİTE	Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.	
Mahalle ölçeğinde 15 dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan fazladır.	GÖRSEL KALİTE					
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkin giriş ve çıkışları açık olup, farklı yaş gruplarına hitap eden kullanımlar aktif şekilde kullanılmaktadır.		GÖRSEL KALİTE				
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	İhlamur ağacı	Tilia tomentosa		GÖRSEL KALİTE			
	Çınar ağacı	Platanus orientalis					
	Sis eriği	Prunus cerasifera nigra					
							

Şekil 4.37. Balkan Türklere Parkı kimlik kartı (Orj., 2020).

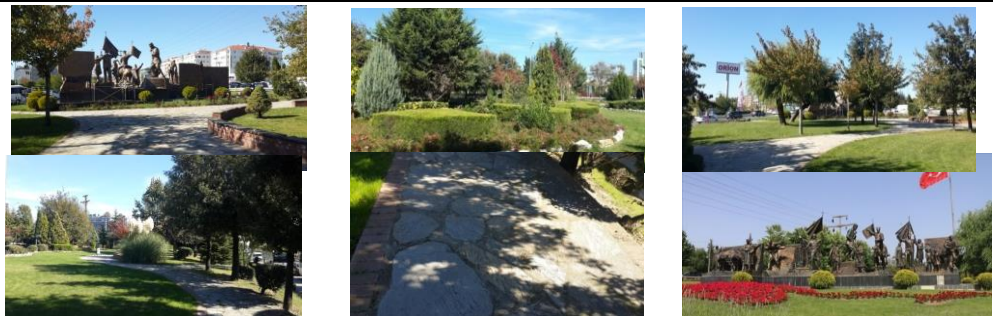
AZİZ NESİN PARKI											
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2013									
	Alanı (m ²)	7641									
	Yeşil alan (m ²)	5761,8 / % 75,4									
	Sert zemin (m ²)	1879,6 / % 24,6									
	Mahalle	Esentepe									
	Niteliği	Park									
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Konutlar									
	Doğu-Batı	Vergi dairesi									
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓									
	Özel Oto	✓									
	Bisiklet	✓									
	Yaya	✓									
	Engelsiz	✓									
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır. Park içerisindeki bitki dokusu korunarak tasarımı yapılmıştır.						
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—									
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓									
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—									
	Su ögesi yeterlilik durumu	—	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Yapay:Parke taş döşeme Kauçuk						
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓									
	Çeşme yeterlilik durumu	—									
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	✓									
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (53,3 dB)						
	Konutların çevresinde (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, kondüsyon olarak kullanılıyor.									
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürütünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı ort. 15 dk'dır.										
Kullanışlılık (we bulunması, otopark durm.,satsı büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açık olup, farklı yaş gruplarına hitap eden kullanımlar aktif şekilde kullanılmaktadır.										
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Çınar ağacı	Platanus orientalis	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)						
	İhlamur ağacı	Tilia tomentosa				Bikisel tasarım açısından durum	7 öge baskındır. (Toplam=8 öge)				
								Odak noktaları varlığı	Çocuk oyun alanıdır.		
										Su Ögesi varlığı	Yok

Şekil 4.38. Aziz Nesin Parkı kimlik kartı (Orj., 2020).

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL PARKI							
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2006					
	Alanı (m ²)	2501					
	Yeşil alan (m ²)	1226,42 / % 49,1					
	Sert zemin (m ²)	1274,7 / % 50,9					
	Mahalle	Hatip					
	Nitelği	Park					
TEKNİK KALİTE KÖKÜM	Kuzey-Güney	Konut					
	Doğu-Batı	Konut					
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	√					
	Özel Oto	√					
	Bisiklet	√					
	Yaya	√					
	Engelsiz	√					
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	√	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır.		
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal:Kayrak taş,taban tuğlası döşeme Kauçuk	
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	√			SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (53,6 dB)
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—				EKOLOJİK KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisinde araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması
	Su ögesi yeterlilik durumu	—	GÖRSEL KALİTE				Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	√		EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)			Yapısal tasarım açısından durum
	Çeşme yeterlilik durumu	—			EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)		Bitkisel tasarım açısından durum
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	√				EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Odak noktaları varlığı
Oyun elemanları yeterlilik durumu	√	EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Su Ögesi varlığı				Yok
Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanım. dur.)	Dinlenme, çocuk oyun alanı olarak kullanılıyor.		EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Algılanabilirlik			Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
Mahalle öçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan fazladır.			EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)			
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açık olup, farklı yaş gruplarına hitap eden kullanımlar sınırlıdır.				EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)		
Çınar ağacı	Platanus orientalis	EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)					
İhlamur ağacı	Tilia tomentosa		EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)				
				EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)			
					EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)		

Şekil 4.39. Faruk Nafiz Çamlıbel Parkı kimlik kartı (Orj., 2020).

BAĞIMSIZLIK VE ÖZGÜRLÜK PARKI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2005			
	Alanı (m ²)	7654			
	Yeşil alan (m ²)	6154,75 / % 80,5			
	Sert zemin (m ²)	1500,1 / % 19,5			
	Mahalle	Zafer			
	Niteliği	Park			
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Bölge trafik şube müd.			
	Doğu-Batı	Orion alışv. Merkezi			
TEKNİK KALİTE ERGİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	√			
	Özel Oto	√			
	Bisiklet	√			
	Yaya	√			
	Engelsiz	√			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	√	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabiliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	√			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—			
	Su ögesi yeterlilik durumu	—			
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	√	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal/Kayrak taş döşeme, taban tuğlası
	Çeşme yeterlilik durumu	—			
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	√			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	√	SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (56,21 dB)
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanım dur.)	Kitap okuma ve dinlenme alanı olarak kullanılmaktadır.			
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan fazladır.				
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm. satış büfesi)	Parkın giriş ve çıkışları açıktır.				
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Süs kirazı	Prunus serrulata 'kanzan'	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum Bitkisel tasarım açısından durum Odak noktaları varlığı Su Ögesi varlığı Algılanabilirlik	6 öge baskındır. (Toplam=8 öge) 7 öge baskındır. (Toplam=8 öge) Atatürk anıtıdır. Yok Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
	Süs eriği	Prunus cerasifera nigra			
	Çınar ağacı	Platanus orientalis			
	Süs elması	Malus floribunda			
	Zeytin ağacı	Olea europea			
					

Şekil 4.40.Bağımsızlık ve Özgürlük Parkı kimlik kartı (Orj., 2020).

TARİHİ BELEDİYE BAHÇESİ					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2014			
	Alan (m ²)	2488			
	Yeşil alan (m ²)	1215,55 / % 48,9			
	Sert zemin (m ²)	2272,5 / % 51,1			
	Mahalle	Cemaliye			
	Niteligi	Park			
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Konutlar			
	Doğu-Batı	Belediye binası			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır. Park içerisindeki bitki dokusu korunarak tasarımı yapılmıştır.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			
	Su ögesi yeterlilik durumu	✓	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal/Bazalt taş döşeme, taban tuğlası
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓			
	Çeşme yeterlilik durumu	—			
	Yeme- İçme alan yeterlilik durumu	✓			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Park daha çok dinlenme ve tarihi belediye binasını ziyaret amaçlı olarak kullanılmaktadır. Park içerisinde araç girişi yapılmamaktadır.Donatılar sağlamdır. Çöpler düzenli toplanmaktadır. Güvenlik elemanı bulunmamaktadır.
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan kullanımı, dur.)	Kitap okuma ve dinlenme alanı olarak kullanılmaktadır.			
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürütülebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan oldukça azdır.				
Kullanışlılık (we bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açık olup, merkezi bir alanda bulunduğundan erişimi kolaydır.				
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Oya ağacı	Lagerstroemia indica	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum Bütünsel tasarım açısından durum Odak noktaları varlığı Su Ögesi varlığı Algılanabilirlik	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge) 6 öge baskındır. (Toplam=8 öge) Tarihî belediye binasıdır. Yok Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
	Bambu ağacı	Bambusa aurea			
	Fıstık çamı	Pinus pinea			
	Manolya ağacı	Magnolia grandiflora			

Şekil 4.41. Tarihi Belediye Bahçesi Parkı kimlik kartı(Orj., 2020).

NAZIM HİKMET RAN PARKI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2016			
	Alanı (m ²)	10874			
	Yeşil alan (m ²)	8251,26 / %75,9			
	Sert zemin (m ²)	2622,6 / % 24,1			
	Mahalle	Hüriyet			
	Niteliği	Park			
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Konutlar-Okul			
	Doğu-Batı	Konutlar-Okul			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			
	Stü ögesi yeterlilik durumu	—	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal-Granit küp taş, taban tuğlası Kauçuk
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓			
	Çeşme yeterlilik durumu	—			
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Park daha çok dinlenme, oyun ve spor alanı amaçlı olarak kullanılmaktadır. Park içerisine araç girişi yapılmamaktadır. Donatılar sağlamdır. Çöpler düzenli toplanmaktadır. Güvenlik elemanı bulunmamaktadır.
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanm. dur.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, kondüsyon spor alanı olarak kullanılıyor.			
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan fazladır.				
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkin giriş ve çıkışları açık olup, mahalle sakinleri tarafından yoğun kullanılmaktadır.				
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Çınar ağacı	Platanus orientalis	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Süs eriği	Prunus cerasifera nigra			
	Alev çalısı	Photina Fraseri red robit			
	Akçaağaç	Acer negunda			
			Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.		

Şekil 4.42. Nazım Hikmet Ran Parkı kimlik kartı(Orj., 2020).

CAHİT SITKI TARANCI PARKI													
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2011											
	Alanı (m ²)	985											
	Yeşil alan (m ²)	402 / % 40,9											
	Sert zemin (m ²)	583,2 / % 59,1											
	Mahalle	Reşadiye											
	Nitelikli	Park											
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Konutlar											
	Doğu-Batı	Konutlar											
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓											
	Özel Oto	✓											
	Bisiklet	✓											
	Yaya	✓											
	Engelsiz	✓											
İŞLENSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır.								
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—											
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓											
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓											
	Su ögesi yeterlilik durumu	—	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal:Taban tuğlası								
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓											
	Çeşme yeterlilik durumu	—											
	Yeme- İçme alan yeterlilik durumu	—											
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (54,87 dB)								
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan kullanımı dur.)	Çocuk oyun alanı olarak kullanılıyor.											
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan oldukça azdır.												
Kullanışlık (we bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açık olup, merkeze yakın olduğundan erişimi kolaydır.												
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Zakkum	Nerium oleander	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	2 öge baskındır. (Toplam=8 öge)								
						Bikisel tasarım açısından durum	Baskın öge yoktur. (Toplam=8 öge)						
								Ödak noktaları varlığı	Yok				
										Su Ögesi varlığı	Yok		
												Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
													

Şekil 4.43. Cahit Sıtkı Tarancı Parkı kimlik kartı(Orj., 2020).

FATMA SEHER ERDEM PARKI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2016			
	Alanı (m ²)	2690			
	Yeşil alan (m ²)	492,32 / % 18,3			
	Sert zemin (m ²)	529 / % 81,7			
	Mahalle	Silahtarağa			
	Niteliği	Park			
TEKNİK KALİTE KONUMU	Kuzey-Güney	Konutlar			
	Doğu-Batu	Konutlar			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli bulunmamaktadır.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	—			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—			
	Su ögesi yeterlilik durumu	—			
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Doğal/Taban tuğlası
	Çeşme yeterlilik durumu	—			
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓			
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanım. dur.)	Kullanım alanı oldukça kısıtlıdır.	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kullanım alanı oldukça kısıtlıdır. Park içerisine araç girişi yapılmamaktadır. Güvenlik elemanı bulunmamaktadır.
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan fazladır.				
Kullanışlılık (we bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kısıtlı kullanım alanı olduğu için kullanım yoğunluğu azdır.				
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)		Yok	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum Bitkisel tasarım açısından durum Odak noktaları varlığı Su Ögesi varlığı Algılanabilirlik	Baskın öge yok (Toplam=8 öge) Baskın öge yok (Toplam=8 öge) Yok Yok Genel olarak dışarıdan algılanabilmesi yeterli değildir.
					

Şekil 4.44. Fatma Seher Erdem Parki kimlik kartı(Orj., 2020).

ADİLE NAŞIT PARKI									
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2011							
	Alanı (m ²)	1679							
	Yeşil alan (m ²)	418,65 / % 25							
	Sert zemin (m ²)	1260,1 / % 75							
	Mahalle	Rumeli							
	Niteligi	Park							
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Seralar							
	Doğu-Batı	Konutlar							
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓							
	Özel Oto	✓							
	Bisiklet	✓							
	Yaya	✓							
	Engelsiz	✓							
İŞLENSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır.				
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Yapay-Parke taş döşeme			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (52,90 dB)			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—			SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisinde araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Park daha çok dinlenme ve çocuk parkı olarak kullanılmaktadır. Park içerisinde araç girişi yapılmamaktadır. Donatılar sağlamdır. Çöpler düzenli toplanmaktadır. Güvenlik elemanı bulunmamaktadır.		
	Su ögesi yeterlilik durumu	—	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü, şiddeti					Aydınlatma elemanları yoktur.	
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓	EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)					Yapısal tasarım açısından durum	2 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Çeşme yeterlilik durumu	—						Bitkisel tasarım açısından durum	2 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—	EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Odak noktaları varlığı	Yok				
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓		Su Ögesi varlığı	Yok				
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun, koşu, bisiklet, kafeterya alan. kullanım. dur.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, kondüsyon spor alanı olarak kullanılıyor.	EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.				
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde içerisindedir yürünebilirliğinin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan fazladır.								
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açıktır.								
Çınar ağacı	Platanus orientalis								
Kartopu çalısı	Viburnum tinus								

Şekil 4.45. Adile Naşit Parkı kimlik kartı(Orj., 2020).

SABRİYE AVCI PARKI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2004			
	Alanı (m ²)	2600			
	Yeşil alan (m ²)	992,4 / % 38,2			
	Sert zemin (m ²)	1608 / % 61,8			
	Mahalle	Hıdrağa			
	Niteligi	Park			
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Otogar			
	Doğu-Batı	Konutlar			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATILARIN VARIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	—			
	Su ögesi yeterlilik durumu	—	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Yapay: Parke taş döşeme
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓			
	Çeşme yeterlilik durumu	—			
	Yeme- İçme alan yeterlilik durumu	—			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	✓	SOSYAL KALİTE	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (51,89 dB)
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan, kullanım. dur.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, kondisyon spor alanı olarak kullanılıyor.			
Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan fazladır.				
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Parkın giriş ve çıkışları açıktır.				
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Çınar ağacı	Platanus orientalis	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum Bitkisel tasarım açısından durum Odak noktaları varlığı Su Ögesi varlığı Algılanabilirlik	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge) 3 öge baskındır. (Toplam=8 öge) Yok Yok Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
	İhlamur ağacı	Tilia tomentosa			
					

Şekil 4.46. Sabriye Avcı Parkı kimlik kartı (Orj., 2020).

GENÇLİK PARKI						
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2011				
	Alanı (m ²)	125,448				
	Yeşil alan (m ²)	106763,2 / % 85,1				
	Sert zemin (m ²)	18684,9 / % 14,9				
	Mahalle	Önerler				
	Niteliği	Park				
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Konutlar				
	Doğu-Batı	Ağaçlandırılma alan				
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓				
	Özel Oto	✓				
	Bisiklet	✓				
	Yaya	—				
	Engelsiz	✓				
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMENLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Park içerisinde yeşil çatı sistemleri, dikey bahçeler bulunmamaktadır. Malzeme olarak oturma elemanlarında ahşap kullanılmıştır.	
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓				
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓				
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓				
	Su ögesi yeterlilik durumu	✓	TEKNİK KALİTE	Malzeme kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Yapay:Asfalt, kilit parke taş döşeme Kauçuk	
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓		Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	ORTA (55,83 dB)	
	Çeşme yeterlilik durumu	✓		SOSYAL KALİTE	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafeterya alan. kullanımı dur.)	Kitap okuma, dinlenme, çocuk oyun alanı, kondisyon spor alanı, kafeterya, piknik alanı olarak kullanılmaktadır.
	Mahalle ölçeğinde 15dk'lık mesafe içerisinde yürünebilirliğin sağlan. durumu	Mahallenin parka en uzak mesafesinden yaya olarak ulaşımı 15 dk'dan oldukça fazladır.	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti		Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.	
	Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Park girişinde güvenlik mevcuttur, otopark park dışarıdır.Wc bulunmaktadır.Satış büfesi mevcuttur.	GÖRSEL KALİTE		Yapısal tasarım açısından durum	6 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Çınar ağacı	Platanus orientalis			Bitkisel tasarım açısından durum	6 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Erguvan ağacı	Cercis siliquastrum	Odak noktaları varlığı	Doğal göletler.		
	İhlamur ağacı	Tilia tomentosa	Su Ögesi varlığı	Yok		
	Söğüt ağacı	Salix babylonica	Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.		

Şekil 4.47. Gençlik Parkı kimlik kartı(Orj., 2020).

4.4.2. Seçilen 11 adet kavşağın değerlendirilmesi

Çalışma alanı içerisinde seçilen 11 adet kavşağın kullanım yoğunluğunun fazla olması sebebiyle yüksek gürültülü değerlere ulaşılmıştır.

Ali Osman Çelebi Bulvarı Kavşağında belirli bölümlerde kaldırım eksikliği göze çarpmaktadır (Şekil. 4.48.). Atatürk Bulvarı-Derinyol Sk. kavşağında yol ağaçlandırması bulunması dikkat çeken bir ayrıntıdır (Şekil 4.49.). Bağlar kavşağı geçmiş yıllarda yeniden düzenlenerek eski haline göre yeşil alanın yoğun olarak kullanılması sonucunda diğer kavşakların yanında ekolojik kalite anlamında farklılık yaratmaktadır (Şekil 4.50.). Omurtak Cd. Cumhuriyet Bulvarı Kavşakları bitkisel düzenlemelerin bulunduğu ana geçiş güzergahında bulunan bir kavşaktır (Şekil 4.51.). Yoğun bir trafik akışına sahiptir. Atatürk Bulvarı Santral Kavşakları bitkisel tasarım açısından yetersiz olup, yüksek gürültülü konuma sahiptir (Şekil 4.52.). Bülent Ecevit Bulv.-Cumhuriyet Bulv. Kavşakları ara geçiş güzergâhında bulunmakta olup, bitkisel dokunun gözlemlendiği bir alandır (Şekil 4.53.). Bülent Ecevit Bulv.-İsmet Paşa Bulv. Kavşakları (Şekil 4.54.), Bülent Ecevit Bulv.-Şinasi Kurşun Cd. Kavşakları (Şekil 4.55.), Omurtak Cd. Kумыol Cd. Kesişimi Kavşakları (Şekil 4.56.) Ali Osman Çelebi Bulvarı kavşak (Şekil 4.57.) ve Çetin Emeç Bulvarı Kavşakları (Şekil 4.58.) yoğun olarak kullanılmaktadır.

ALİ OSMAN ÇELEBİ BULVARI ÇIRAK BAYIRI KAVŞAĞI							
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2011					
	Alanı (m ²)	907,2					
	Mahalle	—					
	Niteliği	Kavşak					
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Tekirdağ-Çorlu					
	Doğu-Batı	L.burgaz-Çorlu					
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓					
	Özel Oto	✓					
	Bisiklet	✓					
	Yaya	✓					
	Engelsiz	✓					
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.		
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt	
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			Gürültü seviyesi	YÜKSEK (66,11 dB)	
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kavşak olarak kullanılmaktadır. Kaldırım eksiktir.
	Su ögesi yeterlilik durumu	✓				Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti	Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—	GÖRSEL KALİTE			Yapısal tasarım açısından durum	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Çeşme yeterlilik durumu	—		Bitkisel tasarım açısından durum		4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—		Odak noktaları varlığı		Süs havuzudur.	
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—		Su Ögesi varlığı	Var		
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanm.	Kavşak olarak kullanılmaktadır.		Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.		
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, yürüyüş yolu, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.						
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Platanus orientalis	Çınar					
							

Şekil 4.48. Ali Osman Çelebi Bulvarı Çirak Bayırı Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

ATATÜR BULVARI-DERİNYOL SK. KAVŞAĞI						
TEKNİK KALİTE ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı					
	Alanı (m ²)	317,37				
	Mahalle	—				
	Niteliği	Kavşak				
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Merkez				
	Doğu-Batı	Otogar-merkez				
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓				
	Özel Oto	✓				
	Bisiklet	✓				
	Yaya	✓				
	Engelsiz	✓				
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.	
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	✓		TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			Gürültü seviyesi	YÜKSEK (64,59 dB)
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması
	Su ögesi yeterlilik durumu	—	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti			Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—	Kavşak olarak kullanılmaktadır.	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanm. dur.)	Kavşak, kaldırım, yaya geçişleri bulunmaktadır.	
	Çeşme yeterlilik durumu	—				Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—	EKOLOJİK KALİTE (baskın bitki türleri)	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—			Bitkisel tasarım açısından durum	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	EKOLOJİK KALİTE (baskın bitki türleri)	Platanus orientalis	Çınar	Odak noktaları varlığı	Yok	
Prunus cerasifera nigra		Süs eriği	Su Ögesi varlığı	Yok		
			Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.		
						

Şekil 4.49. Atatürk Bulvarı-Derinyol Sk. Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

BAĞLAR KAVŞAĞI							
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı						
	Alanı (m ²)	3765,77					
	Mahalle	—					
	Niteliği	Kavşak					
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Merkez					
	Doğu-Batı	Otogar-merkez					
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓					
	Özel Oto	✓					
	Bisiklet	✓					
	Yaya	✓					
	Engelsiz	✓					
İŞLENSEL KALİTE VE DONATILANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.		
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt	
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			Gürültü seviyesi	YÜKSEK (66,40 dB)	
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kavşak olarak kullanılmaktadır. Güvenlik yeterlidir.
	Su ögesi yeterlilik durumu	✓				Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti	Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	✓	GÖRSEL KALİTE			Yapısal tasarım açısından durum	7 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Çeşme yeterlilik durumu	—		Bitkisel tasarım açısından durum		7 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—		Odak noktaları varlığı		Süs havuzudur.	
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—		Su Ögesi varlığı	Var		
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanm. dur.)	Kavşak olarak kullanılmaktadır.		Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.		
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, kaldırım, yaya geçişleri bulunmaktadır.						
EKOLOJİK KALİTE (sıkın bitki türleri)	Platanus orientalis	Çınar					
							

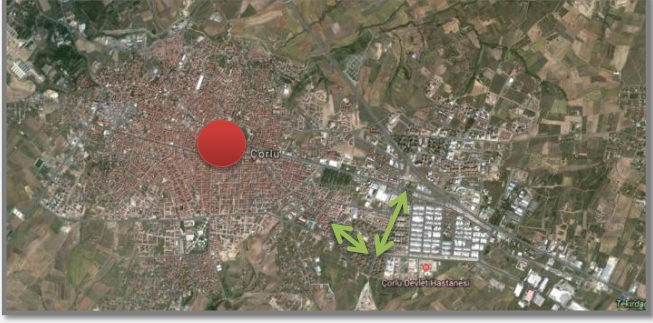

Şekil 4.50.Bağlar Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

OMURTAK CD. CUMHURİYET BULVARI KAVŞAĞI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı				
	Alanı (m ²)	664,09			
	Mahalle	—			
	Niteliği	Kavşak			
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Merkez			
	Doğu-Batı	Otogar-merkez			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓	TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			
	Su ögesi yeterlilik durumu	—			
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—			
	Çeşme yeterlilik durumu	—	TEKNİK KALİTE	Gürültü seviyesi	YÜKSEK (66,04 dB)
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlanması / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kavşak olarak kullanılmaktadır. Güvenlik yeterlidir.
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanım. dur.)	Kavşak olarak kullanılmaktadır.			
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, yürüyüş yolu, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.				
Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti	Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.				
EKOLOJİK KALİTE basın bitki türleri	Platanus orientalis	Çınar	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarımdan durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
				Bitkisel tasarımdan durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
				Odak noktaları varlığı	Yok
				Su Ögesi varlığı	Yok
				Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
					

Şekil 4.51.OmurtakCd. Cumhuriyet Bulvarı Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

ATATÜRK BULV. SANTRAL KAVŞAĞI							
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı						
	Alanı (m ²)	111,8					
	Mahalle	—					
	Niteligi	Kavşak					
TEKNİK KALİTE KONUSU	Kuzey-Güney	Merkez					
	Doğu-Batı	Otogar-merkez					
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓					
	Özel Oto	✓					
	Bisiklet	✓					
	Yaya	✓					
	Engelsiz	✓					
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.		
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—					
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓					
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓					
	Su ögesi yeterlilik durumu	—					
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—	TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt		
	Çeşme yeterlilik durumu	—					
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—				Gürültü seviyesi	YÜKSEK (62,72 dB)
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—					
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanm. dur.)	Kavşak olarak kullanılmaktadır.	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kavşak olarak kullanılmaktadır. Güvenlik yeterlidir.		
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, yürüyüş yolu, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti				Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.	
Platanus orientalis	Çınar	GÖRSEL KALİTE				Yapısal tasarım açısından durum	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
			Bitkisel tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)			
			Odak noktaları varlığı	Yok			
			Su Ögesi varlığı	Yok			
			Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.			
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)							
							

Şekil 4.52.Atatürk Bulvarı Santral Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

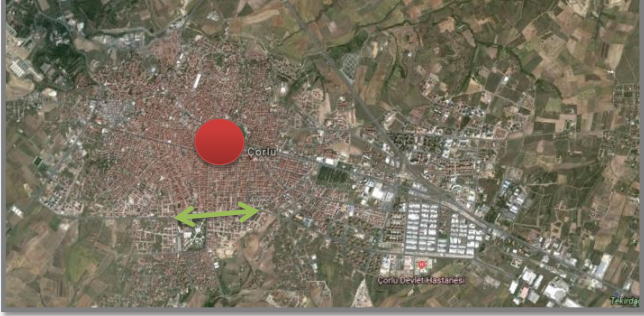

BÜLENT ECEVİT BULV.-CUMHURİYET BULVARI KAVŞAĞI											
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı										
	Alanı (m ²)	261,93									
	Mahalle	—									
	Niteliği	Kavşak									
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Merkez-Konut									
	Doğu-Batı	Tekirdağ-Sanayi									
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓									
	Özel Oto	✓									
	Bisiklet	✓									
	Yaya	✓									
	Engelsiz	✓									
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.						
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—									
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓									
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓									
	Su ögesi yeterlilik durumu	—									
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—				TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt			
	Çeşme yeterlilik durumu	—									
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—									
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—									
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanım. dur.)	Kavşak olarak kullanılmaktadır.	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kavşak olarak kullanılmaktadır. Güvenlik yeterlidir.						
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satis büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, yürüyüş yolu, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.										
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Platanus orientalis	Çınar	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)						
						Bitkisel tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)				
								Odak noktaları varlığı	Yok		
										Su Ögesi varlığı	Yok
											

Şekil 4.53.Bülemt Ecevit Bulv.-Cumhuriyet Bulv. Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

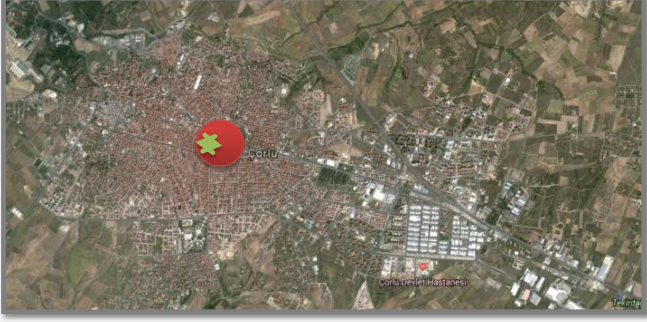

BÜLENT ECEVİT BULV. İSMET PAŞA BULVARI KAVŞAĞI							
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı						
	Alan (m ²)	854,77					
	Mahalle	—					
	Niteliği	Kavşak					
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Merkez-Konut					
	Doğu-Batı	Tekirdağ-Sanayi					
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓					
	Özel Oto	✓					
	Bisiklet	✓					
	Yaya	✓					
	Engelsiz	✓					
İŞLENSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.		
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt	
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			Gürültü seviyesi	YÜKSEK (65,67 dB)	
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kavşak olarak kullanılmaktadır. Güvenlik yeterlidir.
	Su ögesi yeterlilik durumu	—				Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti	Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—	GÖRSEL KALİTE			Yapısal tasarım açısından durum	3 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Çeşme yeterlilik durumu	—		Bitkisel tasarım açısından durum		3 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
	Yeme- İçme alan yeterlilik durumu	—		Odak noktaları varlığı		Yok	
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—		Su Ögesi varlığı	Yok		
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanm. dur.)	Kavşak olarak kullanılmaktadır.		Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.		
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, yürüyüş yolu, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.						
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Platanus orientalis	Çınar					
	Tilia tomentosa	İhlamur					
							

Şekil 4.54.Bülemt Ecevit Bulv.-İsmet Paşa Bulv. Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

BÜLENT ECEVİT BULV.Ş.KURŞUN CD. KAVŞAĞI					
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı				
	Alanı (m ²)	111,06			
	Mahalle	—			
	Niteliği	Kavşak			
TEKNİK KALİTE KÖNÜM	Kuzey-Güney	Merkez-Konut			
	Doğu-Batı	Tekirdağ-Sanayi			
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓			
	Özel Oto	✓			
	Bisiklet	✓			
	Yaya	✓			
	Engelsiz	✓			
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—			
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			
	Su ögesi yeterlilik durumu	—			
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—	TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt
	Çeşme yeterlilik durumu	—			
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—			
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—			
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanım. dur.)	Kavşak olarak kullanılmaktadır.	SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kavşak olarak kullanılmaktadır. Güvenlik yeterlidir.
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, yürüyüş yolu, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.				
EKOLOJİK KALİTEBaskın bitki türleri	Platanus orientalis	Çınar	GÖRSEL KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	3 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Cercis siliquastrum	Erguvan			
			BİTKİSEL TASARIM	Bitkisel tasarım açısından durum	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
			ODAK NOKTALARI	Odak noktaları varlığı	Yok
			SUYU ÖĞESİ	Su Ögesi varlığı	Yok
			ALGILANABİLİRLİK	Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.
					

Şekil 4.55.Bülent Ecevit Bulv.-Ş.KurşunCd. Kavşağı kimlik kartı (Orj., 2020).

S.OMURTAK CD. KUMYOL CD. KESİŞİMİ KAVŞAK (Heykel meydanı)						
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı					
	Alanı (m ²)	1800				
	Mahalle	—				
	Niteliği	Kavşak				
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Merkez				
	Doğu-Batı	Merkez				
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓				
	Özel Oto	✓				
	Bisiklet	✓				
	Yaya	✓				
	Engelsiz	✓				
İŞLEVSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.	
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			Gürültü seviyesi	YÜKSEK (66,15 dB)
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu / Donatların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması
	Su ögesi yeterlilik durumu	—	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü,şiddeti			Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—	Kavşakve meydan olarak kullanılmaktadır.	EKOLOJİK KALİTE	Yapısal tasarım açısından durum	7 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Çeşme yeterlilik durumu	—				
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—	Kavşak, yürüyüş yolu, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.	Odak noktaları varlığı	Yok	
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—				Su Ögesi varlığı
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanım. dur.)	Kavşakve meydan olarak kullanılmaktadır.	Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.		
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, yürüyüş yolu, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.					
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Prunus cerasifera nigra	Süs eriği	GÖRSEL KALİTE	 		
	Lagerstroemia indica	Oya				

Şekil 4.56.S. Omurtak Cd. Kumyol Cd. Kesişimi Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

ALİ OSMAN ÇELEBİ BULVARI KAVŞAĞI							
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı						
	Alan (m ²)	2674,33					
	Mahalle	—					
	Niteliği	Kavşak					
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Merkez-Tekirdağ					
	Doğu-Batı	L.Burgaz-Merkez					
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓					
	Özel Oto	✓					
	Bisiklet	✓					
	Yaya	✓					
	Engelsiz	✓					
İŞLENSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	EKOLOJİK KALİTE	Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır. Drenaj problemi bulunmamaktadır.		
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—		TEKNİK KALİTE	Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)	Asfalt	
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓			Gürültü seviyesi	YÜKSEK (64,45 dB)	
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓			SOSYAL KALİTE	Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu / Donatıların sağlanmaması / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması	Kavşak olarak kullanılmaktadır. Güvenlik yeterlidir.
	Su ögesi yeterlilik durumu	—				Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti	Aydınlatma elemanları sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti yeterlidir.
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—	Kavşak olarak kullanılmaktadır.	Yürüyüş yolu henüz tamamlanmamıştır.	Yapısal tasarım açısından durum	4 öge baskındır. (Toplam=8 öge)	
	Çeşme yeterlilik durumu	—				Bitkisel tasarım açısından durum	5 öge baskındır. (Toplam=8 öge)
	Yeme- İçme alan yeterlilik durumu	—	Kavşak, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.	Yürüyüş yolu henüz tamamlanmamıştır.	Odak noktaları varlığı	Yok	
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—			Su Ögesi varlığı	Yok	
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan kullanımı dur.)		Kavşak, kaldırım, yaya geçitleri bulunmaktadır.	Yürüyüş yolu henüz tamamlanmamıştır.	Algılanabilirlik	Genel olarak dışarıdan algılanabilmektedir.	
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm., satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)							
EKOLOJİK KALİTE Baskın bitki türleri	Platanus orientalis	Çınar	GÖRSEL KALİTE				
							

Şekil 4.57. Ali Osman Çelebi Bulvarı Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

ÇETİN EMEÇ BULVARI KAVŞAĞI						
ÖZELLİKLERİ	Yapım zamanı	2013				
	Alanı (m ²)	703,8				
	Mahalle	—				
	Niteliği	Kavşak				
TEKNİK KALİTE KONUM	Kuzey-Güney	Mezarlık-Konut			<p>EKOLOJİK KALİTE</p> <p>Doğal bitki türlerinin kullanımı / Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı / Yağmur suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması / Geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı</p> <p>Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı, yağmur suyunun çim alanların sulanmasında kullanımı gibi özellikler geçirimli yüzeyden oluşan malzeme kullanımı söz konusu değildir. Yol kenarı ağaçlandırma alanları olarak tasarlanmıştır.</p>	
	Doğu-Batı	Merkez-Sanayi				
TEKNİK KALİTE ERİŞİM DURUMU	Toplu taşıma	✓				<p>TEKNİK KALİTE</p> <p>Malzeme Kullanımı (Doğal ya da yapay malzeme kullanımı)</p> <p>Gürültü seviyesi</p>
	Özel Oto	✓				
	Bisiklet	✓				
	Yaya	✓				
	Engelsiz	✓				
İŞLENSSEL KALİTE VE DONATI ELEMANLARININ VARLIĞI	Aydınlatma elemanları yeterlilik durumu	✓	<p>SOSYAL KALİTE</p> <p>Seyir, dinlenme, eğlenme amaçlı aktivite olanakları / Genel güvenlik / Park içerisine araç-giriş çıkış durumu/ Donatıların sağlamlığı / Çöplerin toplanması / Geri dönüşüm uygulamalarının yapılması</p> <p>Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçütü/şiddeti</p>			
	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	—				
	Çöp kutuları yeterlilik durumu	✓				
	İşaret levhası yeterlilik durumu	✓				
	Su ögesi yeterlilik durumu	—				
	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	—				
	Çeşme yeterlilik durumu	—				
	Yeme- İçme alan. yeterlilik durumu	—				
	Oyun elemanları yeterlilik durumu	—				
	Kullanım çeşitliliği (dinlenme, mesire, oyun,koşu,bisiklet,kafe terya alan. kullanm. dur.)	Kavşak olarak kullanılmaktadır.				
Kullanışlılık (wc bulunması, otopark durm.,satış büfesi durm., giriş ve çıkışlarda güvenlik durm.)	Kavşak, yaya geçitleri bulunmaktadır. Kadırım henüz tamamlanmamıştır. Drenaj problemi bulunmaktadır.					
EKOLOJİK KALİTE (Baskın bitki türleri)	Platanus orientalis	Çınar	<p>GÖRSEL KALİTE</p> <p>Yapısal tasarım açısından durum</p> <p>Bitkisel tasarım açısından durum</p> <p>Odak noktaları varlığı</p> <p>Su Ögesi varlığı</p> <p>Algılanabilirlik</p>			
						

Şekil 4.58. Çetin Emeç Bulvarı Kavşağı kimlik kartı(Orj., 2020).

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüz koşullarında yaşam kalitesinin yükseltilmesinde; dinamik, ilgi çekici entegre bir kentsel yapılanma, mekan kalitesi, konfor ve kültürel değerlerin sürdürülebilirlik çerçevesinde korunup gelişimini sağlamak, erişimi arttırmak, sosyal olarak sorumlu ve herkesi içselleştiren ünitelerin oluşturulması, gelecek için daha yeşil bir kent hedeflemek, yaşanabilir kentler için doğal ve kültürel özellikleri korunan kentler yaratmak fikirleri ön plana çıkmaktadır (Kentsel Mekansal Standartların Geliştirilmesi, 2017). Şahin ve Dostoğlu 2007'nin de ifade ettiği gibi kaliteli kentsel yaşam çözümlerine erişebilmek için doğal, fiziksel, sosyal ve ekonomik özellikler bir bütün olarak düşünülmelidir.

Kentsel çevrenin kalitesi ulaşım, enerji, doğal çevre, çevre kirliliği, sosyo-ekonomik ilişkilerle sıkı bir ilişki içerisinde. Ünal (2004), yaptığı çalışmalarda kaliteli çevreler üretebilmek için fiziksel niteliklerin yanı sıra sosyo-kültürel niteliklerinde değerlendirilmesinin gerektiğini vurgulamıştır.

Günümüz şartlarında genel olarak aile büyüklüğünde azalma, 1-2 kişilik ailelerin yüzde oranında artış göstermesi bu konuda Türkoğlu, Bölen, Baran ve Marans 2008'in yaptığı çalışmalar küçük konut arzında talep yaratacağı yönündedir. Kentlerin planlı gelişmiş orta yoğunluklu bölgelerinde hem konut hem de makro ve mikro konut çevresinden memnuniyet düzeyi görece olarak yüksektir. Yapılan araştırmaların sonucunda ise kent genelinde park ve kültürel donatı yoğunluğunun artırılması sonucuna varılmıştır.

Kent içerisindeki yeşil alanların büyüklüğünün ve ulaşılabilirliğinin kentsel yaşam kalitesini önemli derecede etkilediğini belirten Güzelmansur (2007), aynı zamanda yeşil alanların ve sosyal donatı alanlarının kent insanı huzuru için mutlak gerekli olduğu görüşündedir.

Koramaz (2010)'un belirttiği gibi, yeşil alanların yaşam kalitesine çevresel etkileri ve rekreasyonel işlevleri aracılığıyla katkı sağladığı ve yaşam kalitesinin yükseltilmesinde etkili olduğu kanıtlanmıştır. Yapılan tespitlerde kent genelindeki yeşil alanların yaygınlaştırılmasında orta ve düşük gelir düzeyindekilere yönelik olarak erişilebilirliğin artırılması önem arz etmektedir.

Kentsel yaşam kalitesi beklentisinin toplumun her kesimi için geçerli olduğu ve kentsel yaşam kalitesi konusunda yüksek bir beklentinin bulunduğunu belirten Ersin 2012,

güvenlik, ulaşım, eğitim hizmetleri, sağlık, sosyal ve kültürel faaliyetler ve katılım, yeşil alan yeterliliği, işsizlik, hava kirliliği, altyapı yetersizliği ve gürültü durumunun detaylı olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bireyin içerisinde yaşamaktan keyif alacağı mekânlar yaşanan yeri daha yaşanılabilir yapacaktır. Kahraman (2014) tasarım açısından kullanıcıyı kendine davet etmeyen, çekmeyen mekânların, ne yazıkki mekânı yaşanılabilir yapamayacağı görüşündedir. Burada ifade edilen yaşanılabilirlik kavramı bireyin yaşamasını sağlayan minimum koşulların ötesinde bir kalite kavramını yoğun olarak içermektedir.

Yaşam kalitesinin düşük olmasının en önemli sebeplerinden birinin yoksulluk olduğunu belirten Atik (2014), bunun için bir takım iyileştirmeler yapılması gerektiğini savunmuştur. Özellikle eğitim, yatırımsızlık, dışa kapalı olma, rol model bulamama, yasal olmayan işler, hapis, genel hayat tarzı gibi konularda yapılacak düzenlemeler ve çözüm önerileri istenilen düzeyde yaşam kalitesine kavuşmayı sağlayacaktır.

Kentlerde yaşam kalitesini arttırabilmenin bir diğer aşaması ise; belediyelerin bütçesinin, eğitim düzeyinin, kentlinin ekonomik ve işgücü düzeyinin, belediyelerin sundukları iletişim ve katılım olanaklarının Üçer (2009)'un belirttiği gibi arttırılması gerekmektedir.

Çevresel kalite parametreleri olarak belirlenen kimlik, mekânsal düzen, yapı sağlığı ve malzeme, doğaya uygunluk ile ilgili olarak Çerçi 2012 tarafından değerlendirme ve öneriler getirilmiştir. Bunlar özellikle; estetik değerler ve fiziksel öğelerde uyum: doluluk-boşluklar, malzeme, oranlar, doku, ölçek, sembolleşmiş nostaljik biçim parametrelerinden oluşmaktadır.

Yaşam kalitesinin sağlanması ve/veya daha iyi koşullara getirilmesi konusunda bir takım ölçümlerin yapılması ve göstergelerin bu doğrultuda çalışmalara ışık tutması gerekmekte olup, bu konularda ülkemizde yaşam kalitesini ölçen ve çalışmalara yön verecek bir gösterge seti Sarı ve Kındap (2018)'ın da ifade ettiği gibi henüz bulunmamaktadır. Ülkemizde ve dünyanın farklı ülkelerinde birbirinden farklı göstergelerin olmasına rağmen içlerinde bulunan gösterge başlıklarının ve ölçüm için kullanılan kentsel özelliklerin arasında benzerlik olduğu anlaşılmıştır. Dünya ile ortaklaşa göstergeler üretilmesi noktasında hem niteliksel hem de niceliksel sorunlar bulunmaktadır. Göstergeler öncelikle mahalle bazından birimler başlığı altında toplanmalı ve Salihoğlu (2016)'nun belirttiği gibi çalışmalarda

araştırma birimi bireyden bütüne bir ülkeye kadar değişmelidir. Araştırmalarda ölçüm yöntemleri olarak subjektif ya da objektif, karma (her ikisinde) kullanılmalıdır.

Yaşam kalitesi göstergeleri toplumsal kalkınma için bir araç olarak görülmekte olup bu konuda yapılacak çalışmalarda Türksever (2001) ve Shookner (2008)'in bahsettiği gibi farklı sektörlerden ve bilim dallarından insanların bir arada çalışması gerekliliğidir. Tüm bilim dallarının vardığı ortak kanı ise; yaşam kalitesi belirlenirken hem öznel hem de nesnel değişkenlerin kullanılmasıdır. Dünya genelinde yaşam kalitesi konusunda yapılan çalışmaların periyodik ve gerekliliği olan araştırmalar olduğu kanısına varılmıştır.

Bugüne kadar araştırmacılar farklı göstergeler kullanmışlardır. Bunlardan; Shookner 2008 sosyal, sağlık, ekonomik ve çevre göstergelerini kullanmış olup, bu göstergelerin yaşam kalitemizi iyileştireceği ve sürdürülebilir bir toplum olmak için önemli adımları içereceği görüşünü benimsemiştir.

Yaşam kalitesi değerlendirmesinde fiziksel, ekonomik, toplumsal, kuramsal değerler ve memnuniyet düzeyi başlıkları altında matris oluşturan Aydemir 2008 özellikle yaşam kalitesi, sosyal uyum ve sürdürülebilirlik kavramlarının göstergelerinin bütüncül değerlendirilmesi üzerinde vurgu yapmıştır.

İnceoğlu ve Aytuğ (2009), kalite araştırması çalışmalarının daha çok subjektif bakış açısıyla irdelendiğini ve çalışmaların ya sadece nesnel ya da öznel üzerine kurgulandığını tespit etmişlerdir. Üçer (2009), ise yaşam kalitesini belirlemek için hem öznel hem nesnel göstergelerin birlikte kullanılmasını savunmuştur.

Kentsel yaşam kalitesini ölçmek amacıyla yapılan görüşmelerde halkın bilinçlendirilmesi, tanıtımların yapılması, yapılaşmanın kontrol altına alınması ve doğal yaşamın korunması gerektiği Coşar (2013) tarafından belirtilmiştir.

İstanbul genelinde Şeker (2010)'un yaptığı çalışma kalite araştırmalarında önemli bir sonucu ortaya çıkartmıştır. Veri tespitinde hem nitel hem de nicel sonuçlar değerlendirmeye alınmıştır. Genel olarak başlıklar; demografik yapı, eğitim, sağlık, ekonomi, ulaşım, çevre ve sosyal yaşamdır. Varılan sonuç ise; yaşam kalitesini, ekonomi, eğitim düzeyi, sağlık durumu, nüfus yoğunluğu, ulaşım imkânları, erişilebilirlik düzeyinin yüksekliği ve güvenlik etkilemektedir.

İstanbul'da yeşil alanların dengeli bir dağılımının bulunmadığı Atlı 2014 yaptığı çalışmalarda araştırmalarda tespit etmiştir. Çıkan sonuçlarda kişi başına düşen yeşil alan miktarı standardın altında kalmaktadır. Belli bir hiyerarşide toplanmayan yeşil alanların erişim mesafelerinin yeterli olmadığı (yürüme mesafesinde değil), mevcut parkların (büyüklük değerlerine göre) standardın altında kaldığı, parkların yer seçiminde arazi kullanımlarına ve ulaşımına dikkate edilmesi gerektiğini savunmuştur.

Bireylerin kalite algısı; eğitim düzeyi, gelir düzeyi, alışkanlıklar, kültürel özellikleri, fırsatları ve hatta genleri gibi kişisel unsurlardan, Koyuncu 2011 yaptığı tespitlerde doğrudan etkilendiğini ortaya çıkarmıştır. Araştırmasında İstanbul için yeşil alan durumu, ulaşım, güvenlik, sağlık, eğitim, altyapı hizmetleri incelemiş olup, belediyelerin kaynaklarının sınırlı olması, yeşil alan durumu, kadın sığınma evlerinin yetersizliği, ortak kamusal alan yaratılması, istihdam yaratılması, uluslararası belediyeler ile diyalog kurulması gerekliliği tespit edilmiştir.

Gazimağusa'da Oktay (2011)'in yaptığı çalışmasında kentteki yaşam kalitesinin tespiti için güvenlik, kültürel etkinlikler, parklar ve rekreasyon alanları, çevre ve doğa ilişkisi, ulaşım, genel yaşam kalite algısı ölçütleri kullanılmıştır.

Sağlık (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmada; Çanakkale kentinde seçilen 5 alanda mevcut rekreasyon potansiyelini belirlemek ve bu potansiyelin kent yaşanılabilirliği açısından sorgulanması amaçlanmış olup, bu amaçla SWOT analiz yapılmış, seçilen alanlara ait kimlik kartları oluşturulmuş ve görüşme klavuzu yöntemiyle değerlendirilmiştir. Anket çalışması yapılmıştır. Çıkan sonuçlarda ulaşım kalitesi rekreasyonel aktiviteler açısından oldukça önemlidir. Gezinti yapma ve manzara seyretme kullanıcılar tarafından ön plandadır. Rekreasyonel alanlarda en çok lokanta, kafeterya ve kır kahvesi gibi kapalı alanlar istenmektedir. SWOT analiz sonucunda rekreasyon alanlarında bir takım iyileştirmelerin yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Estetik, duygusal tepkiler, mekânsal davranışlar ve tercihler üzerine değerlendirmeler yapan Koramaz 2014 çalışmasında, kentsel açık ve yeşil alanlardan bahsetmiştir. Açık ve yeşil alanlar, sert zemin özellikleri, güvenlik, uyumlu bir sosyal çevrenin yaratılması, kendini mekâna ait hissetme ve konut bahçelerinin düzenlenmesi başlıca konular olarak belirlenmiştir.

Kırklareli kent merkezi açık ve yeşil alanları Yücesu, Korkut ve Kiper 2017'nin yaptığı çalışmada incelenmiştir. Araştırma sonucunda kişi başına düşen yeşil alan miktarının

standartın altında kaldığı tespit edilmiş olup, kent gelişimi ile açık ve yeşil alan sistemini yönlendirebilecek bazı doğal ve yapay eşikler tespit edilmiştir.

Kentte aktif yeşil alan miktarını arttırmak için en geçerli yaklaşım Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtildiği gibi, kentte kişi başına 10 m² yeterliliği sağlayacak miktarda yeşil alanların tesis edilmesi gerekliliğidir. Bu noktada; çatı bahçeleri, dikey bahçeler, kamu kurum bahçeleri, eğitim alanlarına ait bahçeler yapılmalı ve geliştirilmelidir. Aktif yeşil alanlar kullanıcıların fiziksel, ruhsal ve sosyal anlamda gelişmelerine destek olacak şekilde tasarlanmalıdır.

Parklar ve yeşil alanlar, sağlık olanakları ve gürültü ile yaşamdan hoşnutluk arasında Türksever 2001'in belirttiği gibi bir ilişki olduğu kanısına varılmıştır. Bunun yanında, yaşamla ilgili nesnel değişkenlerin (nüfus, arsa değerleri, yaşama süresi vb.) yaşamdan hoşnutluğa etki etmediği fakat park ve yeşil alanların %95 oranında etkilediği tespit edilmiştir.

Gürültü konusunda yapılan çalışmalar (kentsel aktivitelere uygun mekânların tasarlanması, ses kesicilerin oluşturulması, peyzajda özellikle bitkilerin ve yapısal unsurların gürültüyü önlemesi, azaltma ve kesme özellikler, trafiğin düzenlenmesi vb. çalışmalar) kentsel yaşam kalitesini arttırıcı faaliyetlerdir.

Soltys ve Mainet (2013), Fransa ve Polonya'nın iki kasabasında yaptığı çalışmalarında anket yöntemiyle yaşam kalitesi algısını araştırmışlardır. Çıkan sonuçlarda Fransa'da yaşam kalitesi yerel yöneticiler için bir araç kabul edilmekte olup, Polonya'da ise net bir faktör görülmemiştir.

Kentsel alanların büyümesi sonucunda yerel yönetimlerin karşısına Marans 2012'nin de ifade ettiği gibi bir takım zorluklar çıkmakta olup, bu konularda araştırma yaparak çözüm önerileri sunmak çevre araştırmacıları için bir fırsat niteliğindedir. Araştırmalarda öncelikli olarak doğal ve kültürel değerleri korunan, toplumun her kesiminin yaşam kalitesi algısından yararlanabileceği ve yaşanabilir, sürdürülebilir kentler yaratmanın öncüsü olmak açısından peyzaj mimarlarının ve diğer meslek disiplinlerinin bu konularda çalışmalara ağırlık vermesi ülkemizde ve dünya genelinde önemli adımlar olacağı, kalite algısında yeşil alanların ele alınarak değerlendirilmesi memnuniyet düzeyini arttırıcı sonuçlar ortaya çıkaracaktır.

Cao vd. (2020), kırsal alan yerine kentsel alanda yaşamının, aile ile birlikte yaşıyor olmanın ve ailenin sabit ve düzenli gelir sahibi olmasının bireylerin Covid-19 sürecinde koruyucu etkenler olduğunu belirtmişlerdir (Aşkın vd.,2020).

Takano vd. (2002), Bjork vd.,(2008), Chiesura (2003) yaptığı çalışmalarda; yeşil alanlara erişim mesafesinde yaşayan bireylerin bu alanlardan uzakta yaşayan bireylere göre daha az sağlık problemleriyle karşılaştıkları ve psikolojik olarak kendilerini daha iyi hissettikleri, yüksek yaşam kalitesine sahip oldukları raporlanmıştır (Ayan vd., 2018).

Valerde vd. 2007 çalışmasında; mahalle düzeyinde yeşil alanın fazlalığı bireylerin daha az saldırgan davranış sergilemelerine, suç işleme oranının azalmasına, problemlerle mücadelede daha olumlu adımların atıldığı gözlenmiştir (Ayan vd., 2018).

Yeşil alanlara erişimin, bireylerin psikolojik ve sosyal sağlıkları yönünden olumlu katkı sağladığı, yeşil alanların miktarı ile sağlık arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ve yeşil alanlardaki artışın bireylerin sağlığına önemli derecede katkısı olduğu yönündedir (Ayan vd., 2018).

5.1. Kentsel yaşam kalitesine ilişkin anket sonuçlarının değerlendirilmesi

Bu bölümde çalışma yöntemi çerçevesinde izlenen süreçler ayrı ayrı yorumlanarak çeşitli sonuçlar elde edilmiştir. Yapılan anket değerlendirmesinde; çıkan sonuçlar incelendiğinde % 26,7 ile parkların en çok spor yapmak için tercih edildiğini göstermektedir. Bunları sırasıyla açık havada zaman geçirmek, buluşma-sohbet, oyun alanlarından faydalanmak ve manzara seyretmek takip etmektedir.

Diğer bir soru olarak kullanıcılara parklarda yer almasını istediğiniz nelerdir sorusu yöneltildiğinde cevap olarak en çok spor alanları (tenis, basket, golf vb.) sonucuna ulaşılmaktadır. Bu kısmı sırasıyla çocuk oyun alanları, ağaçlık-çalılık-çiçeklik alanlar, açık-kapalı kültür tesisleri (açık hava konserleri, tiyatro, sergi vb.) ve lokanta- kafeterya-kır kahvesi vb. ilk beş sırada istenenler içerisinde yer almaktadır.

Kullanıcılara parklarda kalitenin yükseltilmesi için ne yapılmasını istersiniz denildiğinde ilk beş sırada sırasıyla parkların kolay ulaşılabilir olması, doğal alanlar içermesi, fiziksel aktivitelere katılma olanağı olması, yeme içme olanakları olması ve kültürel aktivitelere katılma olanağı olması cevabı alınmıştır.

Çıkan sonuçlara göre kullanıcılar parklarda daha çok fiziksel aktivite olanaklarından yararlanmayı ve keyifli zaman geçirmeyi öncelikli olarak tercih etmektedirler. Erişilebilirliğin tüm parklar için sağlanması kullanıcı kitlesi tarafından olumlu karşılanan bir sebeptir. Aktiviteler için parklarda spor alanlarının daha da artırılması doğrultusunda spor alanlarının nitelik ve nicelik açısından tekrar değerlendirilmesi gerekmektedir. Yeşil alanların bol olduğu alanların yanında yeme-içme ihtiyaçları içinde kafe, oturma alanları, yeme-içme alanları yapılmalıdır.

Anket sorularının ikinci kısmı olan görsel, sosyal, işlevsel ve ekolojik kalite sorularına verilen cevaplarda; Cumhuriyet Parkı görsel kalite anlamında renk etkisi açısından uyumlu bir park olarak tespit edilmiştir. Fakat güneş, gölge, rüzgâr gibi iklim etmenlerinden korunma olanakları yetersizdir. Bu amaçla hem yapısal hem de bitkisel malzeme kullanarak güneşten korunma sağlanmalı ve gölge alanlar yaratılmalıdır. Bu amaçla ahşap kamelya sayısının artırılması, bitki kullanılan oturma elemanları kullanılmalı, sert rüzgârlara karşı bitkilerden perdeleme alanları yapılmalı, park içerisinde süs havuzlarının aktif kullanımı sağlanmalıdır. Park içerisinde kullanılan oturma alanları yeniden tespit edilerek artırılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Yaya olarak da erişilebilirliğin sağlanması, bisiklet ile ulaşımın sağlanması park sorunlarının azalmasını sağlayacaktır. Park içerisinde güneş panellerinin kullanılması, elektriğin bu alanlardan sağlanması ile yenilenebilir enerji kullanımı faaliyete geçebilecektir.

Gençlik Parkı kriterleri değerlendirildiğinde anket sorularından çıkan sonuçlara göre; Cumhuriyet parkı ile yakından benzerlik göstermektedir. Aynı şekilde alana alternatif otopark alanlarının planlanması gerekmektedir. Ulaşımın sağlanmasında bisiklet tercih edilmeli ve bu amaçla güvenli bisiklet yolları tasarlanmalıdır. Yapısal ve bitkisel uygulamalar ile gölge alanlar artırılmalıdır.

5.2. Kentsel yaşam kalitesine ilişkin gürültü ölçümlerine yönelik sonuçların değerlendirilmesi

Çalışma alanında gürültünün izin verilen değerleri geçen ve izi verilen değerlere yaklaşan park ve kavşakların tespitinin yapılarak; gürültü farklılığı olan park ve kavşaklarda bu olumsuz etkiyi en aza indirebilmek amacıyla çeşitli çözüm önerileri sunulmuştur. 2018 yılı Nisan, Temmuz, Eylül ve Aralık olmak üzere sabah ve akşam belirlenen saatlerde hafta içi ve

hafta sonu zaman dilimlerinde 18 adet park ve 11 adet kavşak için TROTEC SL 300 ses seviyesi ölçüm cihazı ile gürültü ölçümleri yapılmıştır.

Parklar gürültü değerlendirmelerinde; Çizelge 5.1.'de gösterilen değerlendirmede Atatürk parkı her mevsim ayrı ayrı değerlendirildiğinde en gürültü park olarak tespit edilmiştir. Bunun sebebi olarak parkın merkez konumunda olan bir alanda olması, nüfus yoğunluğunun en yoğun olduğu bir mahallede bulunması, yoğun olarak tercih edilmesi, parkın yenilenerek kullanıcı potansiyelinin artmış olması, belirli zamanlarda yapılan tören, gösteri vb. durumların parka yakın mesafede gerçekleştirilmesi gürültü seviyesinin yüksek olmasının başlıca nedenleri içerisinde bulunmaktadır.

Bülent Ecevit Bulv. Ş.Kurşun Cd., Bağlar kavşağı, Atatürk Bulv. Santral Kavşak, S. Omurtak Cd. Kумыol Cd. Kavşakları bölgelerinin en gürültülü kavşaklar olarak tespit edilmesinin sebebi ise; okullar bölgesinde bulunması, park alanlarına olan yakınlığı, merkeze olan yakın konumu, fabrika servis güzergâhlarının geçiş istikametinde bulunması başlıca nedenler içerisinde sıralanmaktadır.

Çizelge 5.1. Mevsimsel açıdan en gürültülü park ve kavşaklara ilişkin sonuçlar

Mevsimsel	En gürültülü park	En gürültülü kavşak
İlkbahar	Atatürk Parkı	Bülent Ecevit Bulv. Ş.KurşunCd.
Yaz	Atatürk Parkı	Bağlar kavşağı
Sonbahar	Atatürk Parkı	Atatürk Bulv. Santral Kavşak
Kış	Atatürk Parkı	S.Omurtak Cd. Kумыol Cd. kesişimi

Atilla İlhan Parkı ve Ümit Yaşar Oğuzcan Parklarının merkeze uzak konumda olması ve aynı zamanda park içerisinde aktivite çeşitliliğinin az olmasından dolayı çok sık tercih edilmemektedir. Aynı zamanda parkların bulunduğu mahalleler de nüfus yoğunluğu ikinci ve üçüncü derece yoğunlukta kalmaktadır. Gürültü ölçüm sonuçlarına göre mevsimsel en düşük seviyede parklar olarak Çizelge 5.2.' de tespit edilmişlerdir. Omurtak Cd. Cumhuriyet Bulvarı kavşakları alternatif yol güzergâhında bulunmasına rağmen Bülent Ecevit Bulv. Ş.Kurşun Cd. Daha yoğun tercih edildiğinden dolayı en sessiz kavşak olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 5.2. Mevsimsel açıdan en sessiz park ve kavşaklara ilişkin sonuçlar

Mevsimsel	En sessiz park	En sessiz kavşak
İlkbahar	Atilla İlhan Parkı	OmurtakCd.-Cumhuriyet Bulvarı kavşakları
Yaz	Atilla İlhan Parkı	OmurtakCd.-Cumhuriyet Bulvarı kavşakları
Sonbahar	Atilla İlhan Parkı	Ali Osman Çelebi Bulvarı kavşak
Kış	Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı	OmurtakCd.-Cumhuriyet Bulvarı kavşakları

Yıllık ortalama mevsimsel gürültü sonucunda Çizelge 5.3.'de Atatürk Parkı ve Bülent Ecevit Bulv. Ş.Kurşun Cd. nüfus yoğunluğu ve odak nokta geçiş güzergâhlarında bulunmalarından dolayı en gürültülü alanlar olarak belirlenmiştir. Buradaki sorun yoğun kullanımı gerektiren koşulların ekseninde bulunması açısından gürültü seviyesi yüksek çıkmıştır.

Çizelge 5.3. Yıllık ortalama Mevsimsel gürültü açısından en gürültülü park ve kavşaklara ilişkin sonuçlar

Genel ortalama	En gürültülü park	En gürültülü kavşak
Genel	Atatürk Parkı	Bülent Ecevit Bulv. Ş.Kurşun Cd.

Yıllık ortalama mevsimsel gürültü sonucunda Atilla İlhan Parkı ve Omurtak Cd.-Cumhuriyet Bulvarı kavşakları ise nüfus yoğunluğu üçüncü derecede bulunan mahallelerde konumlanmalarından dolayı en sessiz alanlar olarak Çizelge 5.4.' de belirlenmiştir. Çıkan sonuçlarda park ve kavşakların kullanım durumu ve konumu önemli bir faktördür.

Çizelge 5.4. Yıllık ortalama mevsimsel gürültü açısından en sessiz park ve kavşaklara ilişkin sonuçlar

Genel ortalama	En sessiz park	En sessiz kavşak
Genel	Atilla İlhan Parkı	OmurtakCd.-Cumhuriyet Bulvarı kavşakları

5.3. Örnek alanlara ilişkin kimlik kartlarına yönelik sonuçlarının değerlendirilmesi

Çalışma alanı içerisinde seçilen 18 adet park ve 11 adet kavşak için ayrı ayrı puanlama sistemi yapılmıştır. Hazırlanan Çizelge 5.5. ve Çizelge 5.6.'da gösterilen park ve kavşak puanlama kartlarında çıkan sonuçlar bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Puanlama da hazırlanan kimlik kartları maximum ve minimum değer katsayılarına göre belirlenen değerlerin aritmetik ortalaması alınarak düşük, orta ve yüksek park/kavşak gruplarına ayrılmıştır.

- Park kimlik kartı puan sıralama; 0-18=Düşük, 19-38= Orta, 39-57=Yüksek
- Kavşak kimlik kartı puan sıralama; 0-8=Düşük, 9-16= Orta, 17-27=Yüksek

Çizelge 5.5. Park kimlik kartı puanlama sistemi

Grup	PARK ADI		Kütüphane P.	Uğur Marmara P.	Cumhuriyet P.	Atatürk P.	Umu Yasar Oğuzhan P.	Yasar Oğuzhan P.	M.A. Ersoy P.	Balkan Tunkler P.	Aziz Nesh P.	Faruk Nafiz Çamlıbel P.	Zükrü ve Özalp P.	Belediye Nazım Recep Çiğdem Sıkıç P.	Hitmet Bayraktar P.	F.S. Erdem P.	Nispet Nispet P.	Subriye Avcı P.	Gençlik P.		
	No	Değişken																		Değer	
Teknik Kalite	1	Toplam park alanı	2440	2060	162,5	8942	2230	1063	4251	3445	7641	2501	7654	2488	10874	985	2690	1679	2600	125,448	
	2	Toplam yeşil alan	36	37,3	56	40,1	55,3	20,6	36,8	51,2	75,4	49,1	80,5	48,9	75,9	41	18,3	25	38,2	85,1	
	3	Toplam sert zemin alan	64	62,7	44	59,9	44,7	79,4	63,2	48,8	24,6	50,9	19,5	51,1	24,1	59	81,7	75	61,8	14,9	
	4	Malzeme kullanımı (doğal ve/veya yapay malzeme kullanımı durumu)	kaplamasız=0 yapay+doğal malzeme=1 doğal malzeme=2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1	1
	5	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	0-30=5 31-50=4 51-60=3 61-70=2 71 ve üstü=1	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3
	6	Engelsiz tasarım durumu	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1
Ekolojik Kalite	7	Drenaj sistemi durumu	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	8	Oturma birimi malzemesi	yok=0 plastik=1 metal=2=ahşap=3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	3	0	3	
	9	Çocuk oyun ekipman malzemesi durumu	yok=0 plastik=1 metal=2=ahşap=3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	4	
	10	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	11	Yağmır suyunun yeniden kullanılabilirliğinin sağlanması	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	12	Dikey bahçe varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Sosyal Kalite	13	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma ölçüsü/siddeti	hayır=0 yüksek=1 alçak=2 yüksek+alçak=3	1	1	1	3	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	
	14	Genel güvenlik	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	
	15	Yürüyüş/koşu /bisiklet parkuru varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	16	Fitness grubu varlığı	hayır=0 evet=1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	
	17	Basketbol/voleybol sahası varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
	18	Hali/minyatür saha durumu	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	19	Tenis kortu varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0		
	20	Amfi tiyatro varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	21	Odak noktaları varlığı	hayır=0 evet=1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0		
	22	Su ögesi varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Görsel Kalite	23	Algılanabilirlik	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	
	24	Yapısal tasarım açılarından durum	yok=0 1-3 öge=1 4-5-6 öge=2	2	2	2	2	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	1	2	
	25	Bitkisel tasarım açılarından durum	yok=0 1-3 öge=1 4-5-6 öge=2 7-8	2	2	2	2	1	1	2	1	3	1	3	2	2	0	1	1	2	
İşlevsel Kalite	26	Sınırlama elemanları yeterlilik durumu	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	
	27	Çöp kutuları yeterlilik durumu	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	
	28	WC varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	29	Çocuk oyun alanı ekipmanı varlığı	yok=0 yetersiz=1 az yeterli=2 yeterli=3 gelişmiş=4	2	2	4	4	1	2	3	2	2	2	0	0	3	2	1	2	2	
	30	İşaret levhası yeterlilik durumu	hayır=0 evet=1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	
	31	Çesme yeterlilik durumu	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	32	Oturma elemanı nicelik bakımından yeterliliği	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	
	33	Oyun elemanları yeterlilik durumu	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	
	34	Büfe varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	35	Çay bahçesi varlığı	hayır=0 evet=1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
36	Restaurant varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1		
Toplam=			24	23	36	30	18	18	25	20	23	19	19	19	27	18	11	18	15	33	

Değerlendirme sonucunda Çizelge 5.6.' da görüldüğü gibi 18 adet park içerisinde değerlendirme parametreleri açısından en yüksek puanı Cumhuriyet Parkı alırken, Fatma Seher Erdem Parkı da en düşük puanı almıştır.

Parkların kimlik kartı değerlendirme sonuçlarında 18 adet park içerisinde Cumhuriyet parkı 36 puanla orta seviye olarak belirlenmiştir.

Bu hesaplamalara göre; Cumhuriyet Parkı, Gençlik Parkı, Atatürk Parkı, Mehmet Akif Ersoy Parkı, Tarihi Belediye Bahçesi, Nazım Hikmet Ran Parkı, Kütüphane Parkı, Uğur Mumcu Parkı, Aziz Nesin Parkı, Bağımsızlık ve Özgürlük Parkı, Balkan Türkleri Parkı ve Faruk Nafiz Çamlıbel Parkları kimlik kartları değerlendirmesinde orta puan değerini almıştır.

Cahit Sıtkı Tarancı Parkı, Adile Naşit Parkı, Atilla İlhan Parkı, Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı, Sabriye Avcı Parkı ve Fatma Seher Erdem Parkları düşük puan değerini almıştır.

Çizelge 5.6. Park kimlik kartları değerlendirme sonuçları

No	Park adı	Puan	Grup
1	Cumhuriyet Parkı	36	Orta
2	Gençlik Parkı	33	Orta
3	Atatürk Parkı	30	Orta
4	Nazım Hikmet Ran Parkı	27	Orta
5	Mehmet Akif Ersoy Parkı	25	Orta
6	Kütüphane Parkı	24	Orta
7	Aziz Nesin Parkı Uğur Mumcu Parkı	23	Orta
8	Balkan Türkleri Parkı	20	Orta
9	Bağımsızlık ve Özgürlük Parkı Faruk Nafiz Çamlıbel Tarihi Belediye Bahçesi	19	Orta
10	Adile Naşit Parkı Atilla İlhan Parkı Cahit Sıtkı Tarancı Parkı	18	Düşük
11	Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı	18	Düşük
12	Sabriye Avcı Parkı	15	Düşük
13	Fatma Seher Erdem Parkı	11	Düşük

Çizelge 5.6.'ya göre Cumhuriyet Parkı 2012 yılında yapılan yeni bir park olmasının yanında, alan içerisinde bulunan her yaş grubuna hitap eden aktivite olanakları, kullanıcılara hafta içi ve hafta sonu rahatlıkla aktivitelerini gerçekleştirmelerini sağlaması, güvenlik unsurlarını sağlaması, doğal malzeme kullanımı, orta seviye gürültülü olması, kullanıcılara

geniş yeşil alanlar sunması, engelliler için erişim ve engelli çocuk oyun alanları, engelli fitness aletleri gibi birçok kullanımı bünyesinde barındırmasından dolayı ilk sırada yer almıştır. Düşük puan alan parklara bakıldığında her yaş grubuna hitap eden kullanımlarının bulunmaması, bitkisel alanların yetersizliği, donatı elemanları eksikliği, yetersiz yeşil alanlar, sosyal aktivite alanlarının yetersizliği, yapısal ve bitkisel tasarım unsurlarının eksik olması, ekolojik kalite unsurları açısından ve daha bir çok unsurdan dolayı düşük puan almıştır.

Çizelge 5.7. Kavşak kimlik kartları puanlama sistemi

Grup	KAVŞAK ADI		Ali Osman Çelebi Bulvarı	Bulv.D.erin yol sk	Bağlar avşakla rı	Omurtak ed.Cumhuriyet Atatürk Bulv.	Santral Kavşak Bulv.	Bülent Ecevit Bulv.	Bv. Cu mharıye Bülent Ecevit Bulv.İs met Bülent Ecevit Bulv.Ş.K	S.Ömür urşun Çi	Kumyol Cak	Osman Çelebi Bulv.or a aralı	Çetin Emeç Bulv. K.	
	No	Değişken												Değer
Teknik Kalite	1	Toplam alan	m2	907,2	317,37	3765,77	664,09	111,8	261,93	854,77	111,06	1800	2674,33	703,8
	2	Malzeme kullanımı durumu (sert zemin yüzey döşeme)	kaplamasız=0 asfalt=1 beton=2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	3	Gürültü durumu analizi (Mevsimsel değerler)	0-30=5 31-50=4 51-60=3 61-70=2 71ve üstü= 1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	4	Engelsiz tasarım	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ekolojik Kalite	5	Drenaj sistemi	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	6	Güneş enerjisinin aydınlatmada kullanımı	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	7	Yağmur suyu kullanımı	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sosyal Kalite	8	Aydınlatma elemanlarının sayısı ve aydınlatma gücü/siddeti	hayır=0 yüksek=1 alçak=2 yüksek+alçak=3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	9	Genel güvenlik	hayır=0 evet=1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
	10	Yürüyüş/koşu /bisiklet parkuru	hayır=0 evet=1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Görsel Kalite	11	Otak noktaları varlığı	hayır=0 evet=1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
	12	Su ögesi varlığı	hayır=0 evet=1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	13	Algılanabilirlik	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	14	Yapısal tasarım açısından durum	yok= 0 1-3 öge= 1 4-5-6 öge= 2 7-8 öge=3	1	2	3	2	2	2	1	1	3	2	1
	15	Bitkisel tasarım açısından durum	yok= 0 1-3 öge= 1 4-5-6 öge= 2 7-8 öge=3	2	2	3	2	2	2	1	1	3	2	2
İşlevsel Kalite	16	Çöp kutuları yeterlilik	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	17	İşaret levhası yeterlilik durumu	hayır=0 evet=1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Toplam=				12	13	17	13	13	13	11	12	16	13	11

Değerlendirme sonucunda Çizelge 5.7.' de görüldüğü gibi, 11 adet kavşak içerisinde Bağlar kavşağı değerlendirme parametreleri açısından en yüksek puanı alırken, Çetin Emeç Kavşağı ve Bülent Ecevit Bulv.İsmet Paşa Bulv kavşağı ise en düşük puanları almıştır. Bunun sebebi olarak kaldırımların yeterli olmaması sonucu güvenli yürüyüş alanlarını sağlayamamasıdır. Kaldırımların tamamlanması gerekmekte olup, aynı zamanda engellilerin de erişiminin sağlanması gerekmektedir.

Çizelge 5.8. Kavşak kimlik kartları değerlendirme sonuçları

No	Kavşak Adı	Puan	Grup
1	Bağlar Kavşağı	17	Yüksek
2	Salih Omurtak Cd. Kумыol Cd. kesişimi kavşak	16	Orta
3	Atatürk Bulvarı OmurtakCd. Cumhuriyet Bulvarı Atatürk Bulv. Santral Kavşak B.Ecevit Blv. Cumhuriyet Buv. Ali Osman Çelebi Bulv. Kavşak	13	Orta
4	Ali Osman Çelebi Bulv. Çırak Bayırı Kavşak Bülent Ecevit Bulv. Ş.KurşunCd.	12	Orta
5	Çetin Emeç Bulv. K. Bülent Ecevit Bulv. İsmet Paşa Buv. Kavşakları	11	Orta

Kavşakların kimlik kartları değerlendirme sonuçlarında Çizelge 5.8.'de 11 adet kavşak içerisinde Bağlar kavşağı etrafındaki yapısal ve bitkisel öğelerin yakın zamanda yenilenmiş, bakımlarının yapılmış olması, bitkilerin yoğun kullanılmış olması gibi özellikler sonucunda yüksek puan alarak en iyi seviyedeki kavşak olarak belirlenmiştir. Diğer kavşakların hepsi orta seviyede puan almışlardır.

5.4. Kentsel yaşam kalitesi analizlerine yönelik sonuçların değerlendirilmesi

Çorlu ilçesinde; Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtilen yürüme mesafesinde erişimin sağlandığı aktif yeşil alanların mesafeleri incelendiğinde, erişilebilirliğin daha çok kent merkezinde kümelendiği görülmektedir. Kent çeperindeki mahallelerde bulunan aktif yeşil alanlara erişimin kısıtlı olduğu göze çarpmaktadır. Yapılacak yeni park alanlarının kent çeperine dengeli bir şekilde dağılımı sağlanmalıdır. Böylece istenen yürüme mesafesinde erişim sağlanmış olacaktır. Belediye binası, otogar, alışveriş merkezleri, eğitim alanları, sağlık alanları ve sanayi alanları kent merkezine yakın olması sebebiyle kent içerisinde yapılaşmanın yoğunlaştığı görülmektedir. Bu sebeptendir ki; nüfus miktarı aynı oranda kent merkezinde artış göstermiştir. Nüfus yoğunluğu kent merkezinden kademeli olarak kent sınırına doğru azalış eğilimindedir.

Tekirdağ İli'nin büyükşehir statüsüne geçtikten sonra Çorlu İlçesi sınırlarında bulunan birinci ve ikinci öncelikli yolları kentin ana geçiş güzergâhlarını sağlamaktadır. Çorlu-Çerkezköy yolu üzerinden geçen çevre yolu Çorlu ilçe sınırlarından geçerek İstanbul'a

bağlanmaktadır. İkinci öncelikli yollar ise; Çorlu ilçesinde kullanılan ana geçiş güzergâhları olup şehir içerisinde planlı bir ağ şeklindedir.

Çorlu ilçesinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı 2,36 m² olup, imar planlarında ve mekânsal planlar yapım yönetmeliğindeki değerleri karşılamamaktadır. İmar planlarında belirtilen aktif yeşil alanların kullanıma açılarak bu oranın artırılması sağlanacaktır. Yeni yapılacak park alanları kent çeperine doğru gelişme göstermelidir. Bu sebeptendir ki park alanlarının erişilebilirliği de sağlanmış olacaktır. Diğer bir açıdan bakıldığında; köy statüsünden mahalle statüsüne geçen alanların imar planlarında oluşturulacak yeşil alanların, kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarını karşılayacak büyüklükte alanı sağlaması gerekmektedir.

Erişilebilirlik analizleri paftası çalışması sonucunda işlevsel kalite açısından parkların kent bütününde ve mahalleler düzeyinde üst ölçekten alt ölçeğe göre yapılan değerlendirmelerle yerleşimlerin olduğu alanlarda aktif yeşil alanların erişilebilirliği sağlayıp sağlamadığının saptanmasına, park ve kavşakların bulunduğu konumun kentsel donatı elemanları ile olan bağlantısının tespitinde önem arz ettiği görülmüştür. Ulaşım paftalarının kimlik kartlarında yapılan tespitlerde yönlendirici olması üst ölçekte kent bütününde yapılabilecek ekolojik bisiklet omurgası için alt ölçekte kullanımı yön verici olmaktadır. Kimlik kartlarının puanlama sisteminde kullanılan yeşil alan durum analizinin kişi başına düşen yeşil alan miktarının hesaplanmasında kullanılması ve durum tespiti yönetmelikte verilen sayısal değerlerin geliştirilmesini öngörmektedir. Nüfus miktarı ve nüfus yoğunluğu kentin bütününde üst ölçekte yoğunlaşmanın olduğu alanların tespitinde, kentsel yaşam kalitesi ile ilgili yapılabilecekler açısından alt ölçekte çözüm önerilerinin getirilmesinin sağlanmasında klavuzluk yapmaktadır. Kimlik kartlarında- görsel kalite parametrelerinde odak noktalarının analizi yönlendirici olmuş olup bu doğrultuda tespitler yapılmıştır. Mevcut ve öneri doluluk-boşluk paftası kent içerisinde alt ölçekte yayalaştırmanın sağlanacağı, ticaret aksıyla bütüncül bağlantının oluşturulacağı, kentsel yapısal gelişmenin dolayısıyla aktif yeşil alanların yönlendirilmesi açısından olumlu katkı sağlamaktadır.

Hava kirliliği açısından yapılan değerlendirmelere bakıldığında; Tekirdağ İli Çorlu ilçesinde organik ve inorganik kirleticilerin ölçümünün yapıldığı çalışma 2015 Ağustos ve 2016 Şubat tarihleri arasında olmak üzere yaz ve kış döneminde iki zamanda gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak Çorlu ilçesinde organik kirleticilerin (Benzen, Toluen, Etilbenzen, mp-ksilen, o-ksilen) seviyeleri yaz aylarında kent içerisinde en yüksek seviyede

çıkıldığı saptanmıştır. Çalışma Çorlu ilçesinde önceden belirlenen 21 alanda yapılmış olup, Benzen değeri kış aylarında yerleşim alanlarında daha yüksek seviyede tespit edilmiştir. Benzen değeri yüksek olan mahalleler; Cemaliye, Hıdırağa ve Cumhuriyet Mahalleleridir (Tecer vd., 2018).

Yapılan çalışmada Çorlu ilçesinde inorganik kirleticilerin (SO₂, NO₂ ve O₃) tespit edilmesi sonucunda da SO₂ değeri açısından en yüksek değer görülen mahalleler; Muhittin, Rumeli, Kazımiye'dir. NO₂ ise yol güzergâhlarında yüksek çıkmıştır. Bunlar; Zafer Mahallesi, Alipaşa ve Kazımiye Mahallerinin bulunduğu kavşaklar ile Reşadiye, Muhittin, Rumeli ve Çobançeşme mahalle kesişiminde bulunan kavşaklardır. O₃ değeri ise yaz aylarında yarı kentsel alanlarda yüksek çıkmıştır (Tecer vd., 2018).

5.5. Kentsel Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesine Yönelik Stratejiler

Çok boyutlu disiplinler arası bir kavram olan yaşam kalitesi, kentsel çevreyi ve kent yaşantısını oluşturan farklı sağlık, çevre, eğitim, arazi kullanımı gibi çok farklı unsurlardan etkilenmektedir. Kentsel alanları mekânsal, sosyal, görsel ve fiziksel anlamda şekillendiren açık ve yeşil alanlar da yaşam kalitesinin ölçütlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Türkoğlu ve Koramaz, 2018). Öyle ki bu alanlar ekolojik, sosyal, psikolojik ve rekreasyon işlevleri ile kentsel alanların yaşam kalitesinin yükseltilmesine katkı sağlamaktadır. Ancak bu katkının derecesinin belirlenmesi, açık ve yeşil alanlara ilişkin belirli ölçütlerin gerçekleştirilmesine bağlıdır. Bu anlamda, tez çalışmanın temel dayanağını da "kentsel yaşam kalitesinin belirlenmesine yönelik olarak, mekânsal anlamda açık alanlara ilişkin "teknik", "ekolojik", "sosyal", "görsel" ve "işlevsel" parametrelerinin geliştirilmesi olmuştur. Tez çalışmasının amaç ve önemi üst ölçek planlarla ilişkilendirilerek giriş bölümünde ayrıntılı bir biçimde sunulmuştur. Bununla birlikte 2019-2023 plan hedefleri olarak; Onbirinci Kalkınma Planı Kentsel Yaşam Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda; "Kentsel yaşam kalitesinde ölçme ve değerlendirme sistemlerinin uluslararası karşılaştırmalara elverişli, çok katmanlı, esnek, özgün ve özgül nitelikte oluşturulması" yer almaktadır. 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında ise vizyon; "Hayata Değer Katan Yaşanabilir ve Sürdürülebilir Şehirler" olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda tez kapsamında mekânsal anlamda açık alanlara ilişkin "teknik", "ekolojik", "sosyal", "görsel" ve "işlevsel" parametreler geliştirilerek elde edilen bulgular, çizelgeler, haritalar ve grafikler şeklinde değerlendirilmiştir. Çıkan sonuçlar doğrultusunda Çorlu ilçesi açık alanlarının kentsel yaşam

kalitesine olan katkıları belirlenmiştir. Bütün bu değerlendirmeler paralelinde; kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine katkıda bulunabilecek stratejiler saptanarak gerçekleştirme önerileri sunulmuştur. Uluslararası ülke uygulamaları olan AB, BM, OECD, Habitat I, II, III, Avrupa Konseyi, Sağlıklı Kentler Projesi ve MERCER kentsel yaşam kalitesi değerlendirme amaçlı araştırma ve çalışmaları, gösterge setleri incelenmiştir. Gelişim stratejileri oluşturulurken Onbirinci Kalkınma Planı Kentsel Yaşam Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı ve 2010-2023 Bütünleşik Kentsel Gelişim Stratejisi ve Eylem Planı hedefleri temel alınmıştır. Ayrıca literatür özetleri ve kuramsal temeller bölümünde yer alan ilgili çalışmalar da yol gösterici olmuştur. Bu kapsamda kentsel yaşam kalitesini geliştirmek amaçlı altı adet temel hedef tanımlanmıştır. Geliştirilen her bir strateji ile ilgili olarak; amaç, hedefler, sorumlu kurum ve kuruluşlar ile gerçekleştirilme süresine ilişkin bilgiler verilmiştir (Çizelge 5.9., Çizelge 5.10., Çizelge 5.11., Çizelge 5.12., Çizelge 5.13., Çizelge 5.14.). Çizelge 5.15.'de ise Çorlu İlçesi'nde örnek alanlara ilişkin kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesi için stratejiler verilmiştir.

Kentsel yaşam kalitesi belirleyicileri sonucunda çıkan değerler ve Çorlu kentini ileriye taşıyacak hedefler, günümüzde sanayileşme, kirlilik (hava, su, gürültü gibi etmeler), ekonomi, iş gücü potansiyeli, yaya öncelikli erişimin geri planda olduğu, kişi başına düşen yeşil alanın alt düzeyde kaldığı, beton blokların yeşil alanlardan daha baskın hale geldiği, hızla artan göç sorunuyla boğuşan ve nefes alınacak mekânların giderek azaldığı kent için bir rehber niteliğinde olacaktır. Ancak bu doğrultuda peyzaj mimarlığı ve diğer meslek disiplinleri tarafından da yapılacak çalışmalar neticesinde yaşam kalitesi hedeflenen değerlerin üstüne çıkabilecektir.

Çizelge 5.9., Çizelge 5.10., Çizelge 5.11., Çizelge 5.12., Çizelge 5.13. ve Çizelge 5.14.' de bulunan stratejilerde belirtilen süre zaman dilimleri aşağıdaki gibidir;

- Kısa-Orta: Yıl içerisinde yapılması planlanan zaman dilimi
- Orta –Uzun: Yıllık faaliyet raporları sonucunda belirlenen yıllar içerisinde tanımlanan zaman dilimi.

Çizelge 5.9. Strateji 1'e ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

Strateji No	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 1	Kentsel donatı alanları ile ulaşım alanlarının insan odaklı yaklaşım temelinde erişilebilirliğinin sağlanması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi, Üniversite	
Amaç	Kentsel doku ile bütünleşen alt ölçek planlarla uyumlu olabilecek nitelikte kent içi erişilebilirliği etkin kılmak		
Faaliyetler	1.Kentsel odak alanlarının yeşil ve ulaşım aksı üzerinden kente entegre edilmesi		Orta-Uzun
	2.Konut, ticaret, kamusal alanlar arasında bütüncül yol ağının tasarlanması		Orta-Uzun
	3.Yaya-sokak etkileşiminin sağlanarak, yaya öncelikli mekânların tasarlanması		Orta-Uzun
	4.Yaya yolları ile açık-yeşil alanlar arasında erişim ağı oluşturulması		Orta-Uzun
	5.Konut alanları ile çocuk bahçeleri-oyun alanları etkileşiminde yürünebilirlik ölçütünün (ort. 400 m) temel alınması		Kısa-Orta
	6.Konut alanları ile park alanları etkileşiminde yürünebilirlik ölçütünün (ort. 800-1200 m) temel alınması		Kısa-Orta
	7.Toplu taşıma durak mesafelerinin maksimum yaya yürüme mesafesi olan 400'm den daha uzun olmayacak şekilde planlanması		Kısa-Orta
	8.Yaya öncelikli olarak tasarlanmış yol ve diğer açık alanlar karma kullanıma cevap verecek şekilde esnek, paylaşımcı, özgün ve kapsayıcı şekilde tasarlanmalıdır.		Kısa-Orta
	9.Yol kesişim noktalarını oluşturan kavşak alanları sanatsal objeler, ışıklandırma ve yere özgü bitkisel düzenlemelerle görsel ve işlevsel açıdan güçlendirilmelidirler.		Kısa-Orta

Çizelge 5.10. Strateji 2'ye ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

Strateji No	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 2	Kentsel alanlarda açık alan kullanımlarının teknik kalite açısından özgün ve nitelikli bir biçimde tasarlanması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi, Üniversite	
Amaç	Ülke plan ve stratejileri ile uyumlu olacak biçimde açık alanlara ilişkin teknik kalite parametrelerini dikkate alan bir yaklaşım geliştirmek		
Faaliyetler	1. Nazım ve uygulama imar planlarında açık ve yeşil alanlara ilişkin sistem bütünlüğü çerçevesinde teknik esasların dikkate alınması		Orta-Uzun
	2. Mahalle nüfus miktarı ve yoğunluğu ile orantılı büyüklüklerde aktif yeşil alanlar oluşturulması		Orta-Uzun
	3. Açık ve yeşil alan kullanımlarının kent, semt, mahalle, sokak ve yapı ölçeğinde bütüncül bir çerçevede dengeli dağılımının sağlanması		Orta-Uzun
	4. Açık ve yeşil alan kullanımlarına ilişkin yer seçimlerinde gürültü ölçümleri dikkate alınarak gerekli tedbirler alınması		Orta-Uzun
	5. Kişi başına düşen yeşil alan miktarlarının belirlenmesinde gelecek nüfus projeksiyonlarının dikkate alınması		Orta-Uzun
	6. Aktif yeşil alan kullanımlarında, bitkisel yüzey dağılımının sert zemin yüzey miktarından baskın olacak şekilde tasarlanması		Kısa-Orta
	7. Çocuk oyun alanları, spor alanları, park alanları ve kavşak alanlarında yere özgü, mevsimsel kullanımlara uyum sağlayan ve özgün yapıda malzeme kullanımı		Kısa-Orta
	8. Park ve kavşaklarda geçirimli yüzeylerden oluşan malzemelerin tercih edilmesi		Orta-Uzun
	9. Park ve kavşaklarda belirlenen zamanlarda periyodik olarak gürültü ölçümlerinin yapılması (gürültü haritaları ve gürültüyü önleyen eylem planlarının oluşturulması) ve peyzaj mimarlığı meslek disiplini ve diğer meslek grupları tarafından değerlendirmeye tabi tutulması,		Kısa-Orta
	10. Çevresel gürültü nedeniyle beden ve ruh sağlığının bozulmaması için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla önerilerin getirilerek çözümlerinin yapılmasının sağlanması		Kısa-Orta

Çizelge 5.11. Strateji 3'e ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

Strateji No	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 3	Çevresel sürdürülebilirlik doğrultusunda çevre yönetimi, yeşil ulaşım ve temiz enerji kullanımının öne çıkarılması amaçlı olarak ekolojik kalitenin tasarlanması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi, Üniversite	
Amaç	Ülke plan ve stratejileri ile uyumlu olacak biçimde ekolojik kaliteye ilişkin parametreleri dikkate alan bir yaklaşım geliştirmek		
Faaliyetler	1.Yeşil alan, bisiklet ve taşıtların bir arada olabildiği ekolojik omurga sistemi oluşturulmasının sağlanması		Orta-Uzun
	2. Güneş enerjisinden ve rüzgar enerjisinden yararlanılarak park ve sokak aydınlatmalarında kullanımının sağlanması		Kısa-Orta
	3.Yağmur suyunun yönetimi ile tekrar kullanılmasının sağlanması		Orta-Uzun
	4. Evsel atıkların sistemli bir şekilde geri dönüşümünün sağlanması		Kısa-Orta
	5.Taşıt kullanımının yarattığı kirliliği azaltmak amacıyla ulaşımın çevre dostu olacak şekilde sağlanması		Orta-Uzun
	6. Doğal ve kuraklığa dayanıklı bitki türlerinin tercih edilmesi		Kısa-Orta
	7.Yağmur bahçeleri, dikey bahçeler, çatı bahçeleri, hobi bahçeleri, yeşil duvar gibi uygulamaların yapılarak peyzajın sürekliliğinin sağlanması		Kısa-Orta
	8. Yeni yapılan kamu binalarının yeşil çatılı olma zorunluluğunun getirilmesi		Kısa-Orta
	9. Yeşil otoparkların oluşturulması (çim taşı, yeşil alan yüzde oranının artırılması, sert zeminin minimum seviyeye düşürülmesi gibi)		Kısa-Orta
	10. Mahalle ölçeğinde bitki envanteri oluşturularak bitkisel gelişimin izleminin yapılması		Kısa-Orta
	11. Şehir içi ağaçlandırma ve bitki türlerinin seçiminde, bitkilerin alerjik ve zehirli etki özelliklerinin dikkate alınması		Kısa-Orta
	12. Kirliliği önlemek amacıyla havaya, toprağa, suya verilen kirletici unsurların ölçüm ve analizlerinin yapılması		Orta-Uzun

Çizelge 5.12. Strateji 4'e ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

Strateji No	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 4	Kent yaşamının yoğunluğu içerisinde herkes için erişimin sağlanarak toplumun her kesiminin, tüm olanaklardan faydalanması ve kullanımının teşvik edilmesi doğrultusunda tasarım ve imkanların yaratılması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi, Üniversite	
Amaç	Ülke plan ve stratejileri ile uyumlu olacak biçimde sosyal kalite parametrelerini dikkate alan bir yaklaşım geliştirmek		
Faaliyetler	1.Parklarda oyun gruplarına, spor alanlarına engelsiz erişimin, kullanımın sağlanması		Kısa-Orta
	2.Özellikle çocuklar için güvenli, eğitici ve sosyal aktivitelerini arttıran alanların tasarlanması, ya çok az ücret ya da ücretsiz olarak kamuya açık parklarda belirli zamanlarda etkinliklerin düzenlenmesi		Kısa-Orta
	3. Çalışanların iş dışında sosyal yaşama katılabilmeleri adına, çalışma zamanlarına uygun olacak şekilde sosyal aktivitelerin geliştirilmesi ve katılımının sağlanması için çalışmaların yapılması		Orta-Uzun
	4. Sokağın 24 saat kullanımına yönelik tasarım ve etkinliklerin belirlenmesi amacıyla trafikte yaya güvenliği sağlanması ve yürünebilir alanlar oluşturulması.		Orta-Uzun
	5. Mahalle düzeyinde park ve rekreasyon alanları, eğitim, pazar yerleri, sağlık merkezleri, spor alanları, eğlence merkezleri, toplu taşıma sistem ve güzergahlarının gösterildiği, alışveriş yerleri vb. çeşitli alanlara ulaşım, bilgi amaçlı verilerin zamanlama yapılarak erişilebilirlik oluşturulup kullanıcı dostu mobil ortamda, kullanıcıya yaşadığı mahalle içerisinde ulaşmak istediği bilgiye net bir şekilde erişiminin sağlanması		Orta-Uzun

Çizelge 5.13. Strateji 5'e ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

Strateji No	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 5	Kentsel yaşamın bir parçası olan aktif yaşamın; fiziksel aktivite ve yaya ulaşımını şehir gelişim plan ve politikalarının ana konuları olarak geliştirilmesi	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi, Üniversite	
Amaç	Ülke plan ve stratejileri ile uyumlu olacak biçimde işlevsel kalite parametrelerini dikkate alan bir yaklaşım geliştirmek		
Faaliyetler	1.Aktif yaşam; fiziksel aktivite ve yaya ulaşımını şehir gelişim plan ve politikalarının ana konularından birisi haline getirilmesi		Orta-Uzun
	2. Sağlıklı yaşam bilincinin geliştirilerek spor yapmanın teşvik edilmesi		Kısa-Orta
	3.Kent merkezinde araç kullanımının azaltılması, toplu taşımacılığın yaygınlaştırılmasının sağlanması		Kısa-Orta
	4. Hizmet alanlarına yürüme mesafesinde (max.2000 m) ulaşımın sağlanması		Orta-Uzun
	5.Gün içerisinde araç trafiğine kapatılan mahalle sokaklarının yaya öncelikli kullanımı, saat 22:00-08:00 arasında sokağın otopark amaçlı kullanımının sağlanması		Kısa-Orta
	6. Oyun elemanları, çeşitli spor aletlerinin seçiminde standartlara uygun, gerekli güvenlik önlemlerinin alındığı ve yer tespitinde güvenlik alan sınırlarının oluşturulması konusunda seçimlerin doğru yapılmasının sağlanması		Orta-Uzun
	7. Kent genelinde ve öncelikle park alanlarında tercih edilen oyun grupları yaş dağılımı konusunda bilgilendirmelerin yapılması, gerekli durumlarda sınırlandırma elemanlarının kullanımının sağlanması (olası kazaların önlenmesi amacıyla çocuk oyun alanları, kondisyon aletlerivb.)		Kısa-Orta
	8. Günün belirli zamanlarında kısıtlı kullanımı genişletmek amacıyla kent genelinde yoğun kullanımların olduğu alanlarda ve park alanlarında gölgelendirme elemanlarının malzeme, renk, doku ve kullanılabilirlik açısından seçiminin yapılması konusunda hassasiyetin gösterilmesinin sağlanması		Orta-Uzun
	9.Park alanlarında çocukların ebeveynleriyle birlikte vakit geçirebilmesi amacıyla aktivite çeşitliliklerinin artırılması ve bu konuda çalışmaların yapılması		Orta-Uzun

Çizelge 5.14. Strateji 6'ya ilişkin kentsel yaşam kalitesi gelişim stratejileri kapsamında hedeflenen faaliyetler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

Strateji No	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 6	Kentin parklarla bir bütünlük oluşturması, yapısal ve bitkisel tasarım unsurlarının dengeli kullanılarak görsel kirliliğin azaltılması ve ilgi çekici odak noktalarının oluşturulması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi, Üniversite	
Amaç	Ülke plan ve stratejileri ile uyumlu olacak biçimde görsel kalite parametrelerini dikkate alan bir yaklaşım geliştirmek		
Faaliyetler	1.Kent içerisinde, park ve spor alanlarında sınır oluşturulmak, gürültüyü azaltmak, yapısal peyzajın sert kısımlarını yumuşatmak amacıyla bitkilerin perdeleme özelliğinin kullanılmasını sağlamak		Orta-Uzun
	2. Bulvar, cadde, çıkmaz sokak, park alanları, meydanlar, yaya geçiş güzergâhlarında genel aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesini sağlamak		Kısa-Orta
	3.Kent genelinde sokak mobilyalarının, donatı elemanlarının kullanımında (renk, malzeme seçimi, ergonomik oluşu vb.özellikler) çeşitliliğin ve karmaşıklığın azaltılmasının sağlanması		Orta-Uzun
	4. Kent genelinde ve park alanlarında süs havuzu, heykel vb. öğelerin kullanımıyla odak noktalarının oluşturulması		Orta-Uzun
	6.Ağaç, ağaççık, çalı ve yerörtücü bitki gruplarının renk, doku, şekil, koku vd. özellikleri dikkate alınarak seçimlerin yapılması		Orta-Uzun
	7. Kent genelinde kavşak-bulvar alanlarında ağaçların alle özelliğinin uygulanması, yöreye uygun ağaç ve çalı türlerinin tercih edilmesinin sağlanması		Orta-Uzun
	8.Bank, kamelya, pergole gibi oturma ve dinlenme amaçlı donatı elemanları kullanımında doğal peyzajı bozmayacak seçimlerin yapılması		Orta-Uzun
	9.Yoğun kullanılan park alanlarında çöp kutusu seçimlerinde olası tehlikelere karşı kullanılan malzemesinin seçiminin ve görselinin değerlendirilmesi		Kısa-Orta
	10. Yapısal ve bitkisel tasarımların park içerisinde dengeli olarak tasarlanması, kullanıcının alanı algılayabilmesi amacıyla yönlendirmelerin yapılması (ağaç, çalı, işaret levhası, tabela, malzeme renk özellikleri vb...)		Orta-Uzun
	11. Donatı elemanlarının (otobüs durağı, bank, çöp kutusu, levha, atık kutuları gibi...) belli bir düzende (renk, malzeme, ölçü vb. özellikler) yerleştirilmelerinin yapılması, ilk bakışta gözü yormayan, görüntü kirliliğine sebebiyet vermeyen seçimlerin yapılması		Orta-Uzun

Çizelge 5.15. Çorlu İlçesi'nde Örnek Alanlara İlişkin Kentsel Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesi İçin Stratejiler

ÇORLU İLÇESİ'NDE ÖRNEK ALANLARA İLİŞKİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN STRATEJİLER	
Ölçütler	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri
TEKNİK KALİTE	Kullanıcılara yöneltilen anket çalışmalarından elde edilen sonuçlar doğrultusunda; ilçe içerisinde daha çok spor alanlarının yapılması talep edilmiştir. Bu amaçla mahalle bazında yeşil alan yüzdesinin fazla olmasına karşın erişim mesafesini karşılayamayan Önerler Mahallesi, Zafer Mahallesi, Esentepe Mahallesi, Rumeli Mahallesi, Hürriyet Mahallesinde basketbol, voleybol, tenis, futbol vb. diğer spor alanlarının yapılması daha doğru olacaktır.
	Yeni tasarlanacak park alanlarının yürüme ölçütleri yanında toplu taşıma, özel oto, bisiklet gibi farklı ulaşım araçları ile rahat erişilebilirliği sağlanmalıdır.
	Park alanlarında, çocuk oyun alanlarında, spor alanlarında, kaldırım düzenlemelerinde ve kentsel mobilya kullanımında doğal malzemelerin tercihi yapılmalıdır. Örneğin; doğal sert zemin uygulamaları; hücresel dolgu sistemiyle sıkıştırılmış zemin, ahşap, bazalt, andezit, taban tuğlası, diyabaz, travers, kayrak taşı, granit, traverten kullanılabilir. Ayrıca park alanlarında, çocuk oyun alanlarında ve geçiş güzergahlarında; ağaç kabuğu, dere çakılı, dolamit, ponza taşı, falez taşı, kaya taşı kullanımı ile alanların tek düze olan monotonluğunun kırılması, düzenleme alanlarına hareketlilik katılması sağlanmalıdır.
	Yapılan gürültü ölçümlerinde; kavşak, meydan, yol kısımlarına olan yakınlıklarından dolayı yoğun olarak kullanılan Atatürk Parkı, Kütüphane Parkı, Uğur Mumcu Parkı ve Tarihi Belediye Bahçesi gürültülü olarak tespit edilmiş olup, bu alanlarda etraftaki taşıt gürültülerini kesmek, gürültünün sebep olduğu psikolojik rahatsızlıkları önlemek amacıyla uygun bitki türleri seçilmeli, su kullanımının gürültüyü azaltma özelliği dikkate alınarak süs havuzu kullanımı sağlanmalıdır. Bitkilerin gürültüyü önlemesinin sahip olduğu taç yapısı genişliği ile doğru orantılı olmasından dolayı büyük gövde ve taç yapılı türler tercih edilmelidir.

ÇORLU İLÇESİ'NDE ÖRNEK ALANLARA İLİŞKİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN STRATEJİLER-Devamı

Ölçütler	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri
TEKNİK KALİTE	<p>Yapılan gürültü ölçümlerinde Atilla İlhan Parkı, Ümit Yaşar Oğuzcan Parkı, Sabriye Avcı Parkı, Faruk Nafiz Çamlıbel parkları yılın belirli zamanlarında en sessiz parklar olarak tespit edilmiştir. Bu durum bize park alanlarının çok fazla tercih edilmediğini, her yaş grubuna hitap eden düzenlemeler konusunda iyileştirmelerin yapılması gerektiğini, içerisindeki aktivite olanaklarının artırılması, daha fazla bitki kullanımının sağlanarak geliştirilmesi gerektiğini ortaya çıkarmıştır.</p>
	<p>Yeni park alanlarının yapılamaması durumunda mahalleler içerisindeki başına düşen yeşil alan yüzdesinin artırılması amacıyla yeşil çatı, dikey bahçe, balkon bitkilendirilmesi gibi alternatif çözümlerin üretilmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte; resmi kurum bahçelerinin, okul bahçelerinin ve özel mülkiyet bahçelerinin yeşil alan düzenlemeleri konusunda standartların getirilmesi öngörülmelidir.</p>
	<p>Dikey bahçe kullanımının özellikle yeşil alan yüzdesi az olan Şeysinan, Cemaliye, Muhittin gibi mahallelerde olumlu katkısı olacaktır. Yeni yapılan kamu binalarının yeşil çatı uygulamalarının zorunlu olarak yapılması sağlanmalıdır. S.Omurtak Cd. Kumyol Cd. Kesişiminde ise meydan düzenlemesinin yapılması, saksı içerisinde bitki kullanımı tercih edilmelidir. (ahşap saksı, fiberglas saksı ve bank uygulamaları vb.).</p>
EKOLOJİK KALİTE	<p>İncelenen park ve kavşaklar ile yeni tasarlanacak parklar için bitki türü seçiminde aşağıda belirtilen ilkeler de göz önüne alınmalıdır;</p>
	<p>*Foksiyon-işlevsellik / Dizi-ritim, tekrar / Uygunluk ve çevreye uygunluk-sitüasyon / Vurgu-egemenlik / Denge / Ölçü ve proporsiyon / Sadelik / Birlik, kompozisyon</p>

ÇORLU İLÇESİ'NDE ÖRNEK ALANLARA İLİŞKİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN STRATEJİLER-Devamı

Ölçütler	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri
EKOLOJİK KALİTE	Bitki kullanımının olduğu alanlarda; bitki türleri olarak daha az su kullanımı amacıyla kurakçıl bitki türleri kullanılmalıdır. Örnek olarak; <i>Cercis siliquastrum</i> (Erguvan), <i>Acer negundo</i> (Diş Budak Yapraklı Akçaağaç), <i>Betula alba</i> (Ak Huş), <i>Elaeagnus angustifolia</i> (İğde), <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı), <i>Pinus pinea</i> (Fıstık çamı), <i>Pinus nigra</i> (Kara Çam), <i>Lagerstroemia indica</i> (Oya Ağacı), <i>Ligustrum japonica</i> (Japon Kurtbağrı), <i>Berberis thunbergii</i> (Karamuk-Kadın Tuzluğu), <i>Cotoneaster horizontalis</i> (Yayılcı Dağ Muşmulası), <i>Viburnum opulus</i> (Yaygın Kartopu), <i>Rosmarinus officinalis</i> (Biberiye) türleri kullanılmalıdır.
	Bulvar, cadde, kaldırım üstü ağaçlandırma çalışmaları için kent bütününde yapılacak genel bir analiz paftası oluşturulmalıdır. Plan üzerinde eksikliklerin tespit edilerek bu alanlarda gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
	Çorlu ilçesindeki hava kirliliği özellikle Cemaliye Mahallesi, Hıdırağa Mahallesi, Cumhuriyet Mahallesi, Muhitin Mahallesi, Rumeli Mahallesi, Kazımiye Mahallesi, Alipaşa Mahallesi ve Zafer Mahallesinde yoğun olup, hava kirliliğinin (NO ₂ , Benzen vd. Organik, inorganik kirleticiler) azaltılması amacıyla bitkisel çözümlerden faydalanılmalıdır.
	İncelenen park ve kavşaklar ile yeni tasarlanacak alanlarda Çorlu özelinde ilçenin iklim, topografik yapı gibi doğal özelliklerine uyum sağlayabilecek bitkiler tercih edilmelidir. Bu durum özellikle bakım çalışmalarının periyodik olarak yapılmasında, daha az su ihtiyacı olan, çiçeklenme zamanlarına, yaprak, koku özelliklerine göre seçilen çok yıllık bitkilerle tasarlanan alanlarda yapılan bitkisel uygulamalar ekolojik, ekonomik ve görsel katkılar sağlayacaktır.
	Park aydınlatmalarında güneş enerjisinden ve yağmur suyunun park alanlarında kullanılmasından faydalanılmalıdır.

ÇORLU İLÇESİ'NDE ÖRNEK ALANLARA İLİŞKİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN STRATEJİLER-Devamı

Ölçütler	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri
EKOLOJİK KALİTE	<p>Park alanlarında drenaj sistemlerinin sistemli ve kontrollü planlanarak uygulamasının sağlanması ekolojik anlamda sürdürülebilirliği sağlayacaktır (ağaç, ağaççık, çalı bitki gruplarının fazla su brikimi sonucu çürümesine, mantar ve diğer zararlı etkenler sonucunda hastalanıp ölmesi).</p>
	<p>Yol ve kaldırım kenarlarında oluşturulan yağış suyu bitki şeritleri, dar ve uzun yapıda bitki hendekleri yüzey akış suyu kontrolü, filtreleme özelliklerine sahip olup, bu konuda uygulama çalışmaları yapılmalıdır.</p>
	<p>Çocuk oyun alanlarında ve ekipmanlarında kullanılan malzemeler arasında en sağlıklı olanı ahşaptır. Oyun parklarında kullanılan ahşap malzemenin çeşidi, bölgenin iklim özelliklerine ve kullanım şartlarına uygun olmalıdır. Bu konuda en çok kullanılan ağaç türü Sarıçam olup dış mekân koşullarına dayanıklıdır.</p>
	<p>Altın vd. (2018) yaptığı çalışmalarda kauçuk, plastik, metal türü malzemelerin yerine ahşap, kum, toprak gibi malzemelerin çocukların duyu bütünlemesi için oldukça önemli olduğu sonucuna ulaşmıştır.Genel olarak yapılan çalışmalarda plastik malzeme kullanımının elektriklenmeye sebep olması neticesinde çocuğun aktivite sonucunda stres seviyesinin artmasına sebep olmaktadır.</p>
SOSYAL KALİTE	<p>Çorlu ilçesinde yapılan anket çalışmalarında çıkan sonuçlar doğrultusunda daha fazla spor alanları yapılmalıdır (basketbol, tenis, voleybol, futbol ...vb.).</p>
	<p>Engelsiz çocuk oyun alanları tasarlanmalı, yeni yapılacak park alanlarında ve mevcut parklarda, çocuk oyun alanlarında bu konuda çalışmalar yapılmalıdır. Rumeli Mahallesi, Hatip Mahallesi, Önerler Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Hıdırağa Mahallesi.</p>

ÇORLU İLÇESİ'NDE ÖRNEK ALANLARA İLİŞKİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN STRATEJİLER-Devamı

Ölçütler	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri
SOSYAL KALİTE	Park, spor, çocuk oyun alanları ve rekreasyon alanlarında güvenlik açısından konum, erişilebilirlik, aydınlatma, kullanım çeşitliliği gibi özellikler dikkate alınarak tasarlanmalı ve mevcut durum yeniden revize edilmelidir.
	Aktif yeşil alanların aydınlatılmasında (park, spor, çocuk oyun alanları, rekreasyon alanları) ve kavşak, yol güzergahlarının aydınlatılmasında, otopark alanları, yeme içme alanları, çocuk oyun alanları, spor alanları, gezinti alanları, oturma alanları, seyir ve dinlenme alanları gibi farklı işlevlere sahip olan alanlarda hem kullanım amacı hem genel ölçütler hem de insan ölçüsü temel alınmalıdır.
GÖRSEL KALİTE	Bölgede yaşayan halk ile birebir yapılacak görüşmeler neticesinde taleplerin tekrar değerlendirmesi ve yapılacak tasarımlara entegre edilmesi sağlanmalıdır.
	Bülent Ecevit Bulvarı-Şinasi Kurşun Cd. kavşağı, Omurtak Cd. Kumyol Kesişimi kavşağı ve Ataürk Bulvarı-Santral kavşaklarında bitkilerin kullanımı tekrar incelenmeli ve mevcuttaki ağaçlardan daha büyük çaplı ve gövdeli türlerin dikilmesi sağlanmalıdır.
	Yapılan gürültü ölçümleri sonucunda çok gürültü olarak tespit edilmelerinin yanında görsel anlamda da perdelemenin gerektiği alanlar olmalarından dolayı Bülent Ecevit Bulvarı-Şinasi Kurşun Cd. kavşağı, Omurtak Cd. Kumyol Kesişimi kavşaklarında bitkilerin kullanımı tekrar incelenmeli ve mevcuttaki ağaçlardan daha büyük çaplı ve gövdeli türlerin dikilmesi sağlanmalıdır.
	Yeni yapılacak park alanlarında, çocuk oyun alanlarında, spor alanlarında, rekreasyon alanlarında bitkilerin çiçek, yaprak, gövde vb. özellikleri birlikte değerlendirilerek seçimlerin yapılmasının sağlanmalıdır. (Örneğin; Batula alba (Huş ağacı) ve Cornus alba (Kızılcık çalısı) kullanımında kış mevsiminde Huş ağacının beyaz gövdesi ile kızılcık çalısının yaprak dökünce ortaya çıkan kırmızı gövdesi ile uyum sağlaması)

ÇORLU İLÇESİ'NDE ÖRNEK ALANLARA İLİŞKİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN STRATEJİLER-Devamı

Ölçütler	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri
GÖRSEL KALİTE	<p>Kentsel yaşam kalitesinin irdelenmesi amacıyla oluşturulan erişilebilirlik analizleri sonucunda Şeyhsinan, Reşadiye, Muhittin ve Cemaliye Mahallelerinde parkların erişim mesafesini sağlaması veya kısmen sağlamasının yanında mahalle bazında yeşil alan yüzdelerindeki yetersizlik karşısında farklı çözümler uygulanmalıdır. Bu amaçla park alanlarında, cadde ve sokakların keşiştiği alanlarda, kullanımın yoğun olduğu, görüntü kirliliğinin fazla olduğu alanlarda sağır duvarların olduğu alanlarda dikey bahçelerin uygulanması, su ve heykel ögesinin kullanımı, saksı içerisinde ağaç kullanımı, dinlenme alanlarının oluşturulması, reklam panolarının karmaşıklığının giderilmesi sağlanmalıdır.</p>
	<p>Ağaç budama çalışmalarının belirli bir şekil ve düzende yapılmasının sağlanması, özellikle Atatürk Bulvarı güzergâhında bulunan ağaçların bu konuda gözlemi yapılmalıdır.</p>
	<p>Özellikle park alanlarında gelen kullanıcıların sosyal anlamda kaynaşmalarını sağlayacak, parkların çekim gücünü arttıracak odak alanları oluşturulmalıdır.</p>
	<p>Park alanlarında su ögesinin psikolojik, görsel, işitsel ve işlevsel etksi dikkate alınarak farklı alanlarda suyun tasarıma entegre edilmesi sağlanmalıdır (kuru havuz, su perdesi, süs havuzu, su oyunları, bitkisel havuzlar, gölet vb.).</p>
	<p>Örnek olarak park ve kavşak alanları ile birlikte yeni yapılacak diğer açık alanlarda kullanıcıların alan hakkında bilgi sahibi olabilecekleri, yönlenebilecekleri, açıklayıcı, merak uyandırıcı, eğitici boyutta çeşitli tasarım elemanlarına yer verilmelidir.</p>

ÇORLU İLÇESİ'NDE ÖRNEK ALANLARA İLİŞKİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN STRATEJİLER-Devamı	
Ölçütler	Kentsel Yaşam Kalitesi Gelişim Stratejileri
İŞLEVSEL KALİTE	Hem örnek seçilen parklarda hem de yeni yapılacak parklarda yaş, cinsiyet, fiziksel ve / veya zihinsel engel durumu gibi farklı kriterlere uygun tasarımlar yapılmalı ve kullanım çeşitliliği sağlanmalıdır.
	Şeyhsinan, Alipaşa, Hürriyet ve Önerler mahallelerinde erişilebilirlik paftasında tespit edilen erişim mesafesinin bu mahallelerde yeterli olmamasından kaynaklı yeni park alanlarının yapılması gerekmektedir.
	Mahalle bazında yeşil alan yüzdesinin fazla olmasına karşın erişim mesafesini karşılayamayan Önerler, Zafer, Esentepe, Rumeli, Hürriyet mahallelerinde basketbol, voleybol, tenis, futbol vb. diğer spor alanlarının yapılması daha doğru olacaktır.
	Yeni yapılacak park alanlarında, kent içerisinde kullanılan kentsel donatı elemanlarında aydınlatma elemanları ölçü ve şiddeti, çöp kutusu, oturma elemanı, çeşme seçiminde bütünlük ve kullanışlılık arz eden tasarımların tercih edilmesi, park alanlarında kullanılacak oyun alanları elemanlarının kullanıcı kapasitesine göre yeterliliğine bakılmalıdır.

Tez çalışmasında ;“Ülke kalkınma plan ve stratejileri ile uyumlu olarak kentsel yaşam kalitesi gerekli bir konudur ve kentsel alanlarda mekansal anlamda açık alanlara ilişkin “teknik”, “ekolojik”, “sosyal”, “görsel”, “işlevsel” parametreleri dikkate alan bir kentsel yaşam kalitesi yaklaşımı ele alınmalıdır” hipotezi doğrultusunda Tekirdağ İli Çorlu İlçesinde çalışma alanları belirlenmiştir. 2019-2023 Onbirinci Kalkınma Planı Kentsel Yaşam Kalitesi Özel İhtisas Raporun’da “Kentsel yaşam kalitesinde ölçme ve değerlendirme sistemlerinin uluslararası karşılaştırmalara elverişli, çok katmanlı, esnek, özgün ve özgül nitelikte oluşturulması”, 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı’nda “Hayata Değer Katan Yaşanabilir ve Sürdürülebilir Şehirler”, 2010-2023 Bütünleşik Kentsel Gelişim Stratejisi ve Eylem Planı hedeflerinden yola çıkarak hazırlanan tez çalışması kapsamında Çorlu İlçesinde seçilen alanlar dahilinde hazırlanan yaşam kalitesi gösterge ve ölçütleri, örnek

alanlara ilişkin oluşturulan kimlik kartları, anket değerlendirmeleri, kentsel yaşam kalitesinin belirlenmesine ilişkin analizlerin yapılması (erişilebilirlik, ulaşım, kentsel donatı alanları, nüfus yoğunluğu, nüfus dağılımı, odak noktaları, yeşil alan durum analizi ve doluluk boşluk analizi) aşamaları, gürültü ölçüm analiz ve paftaları doğrultusunda Çorlu İlçesinin kentsel yaşam kalite kapasitesi belirlenmeye çalışılmıştır.

Tez çalışması kapsamında elde edilen sonuçlar aşağıda maddeler halinde verilen alanlara katkı sağlayacaktır.

- Çalışma sonucunda Çorlu ilçesi kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı tespit edilmiştir. Çıkan sonuçlar, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtilen değerlerin altında kalmış olup, bu konuda yerel yönetimler tarafından hızla artan nüfus paralelinde aktif yeşil alan miktarını arttırmak amacıyla neler yapılması gerektiği konusunda çalışmaları hızlandırıcı niteliktedir.
- Çalışma alanına ait gürültü ölçüm verileri Arcgis 10.6 yazılımı ile sayısallaştırılarak ayrıntılı mevsimsel gürültü ölçüm değerlerine ilişkin haritalara dönüştürülmüştür. Haritalardan elde edilen veriler gelecek yıllar için alınacak planlama kararlarında, Çorlu ilçesi gürültü ölçüm analizlerinin peyzaj mimarlığı bakış açısıyla değerlendirilmesinde yerel yönetim ve diğer meslek disiplinleri tarafından kentsel yaşam kalitesi araştırmalarında katkı sağlayacaktır. Üretilecek çözüm önerilerinde yapısal çözümlerlerin yanı sıra bitkisel-ekolojik, sürdürülebilir, geri kazanılabilir yaptırımlar sağlanacaktır.
- 2012 yılı itibarıyla Büyükşehir statüsüne geçen Tekirdağ İli'nin en büyük ve hatta il nüfusundan daha fazla nüfusa sahip ilçesi olan Çorlu, aynı zamanda Trakya bölge illeri içerisinde de en fazla nüfusa sahip olması, giderek iş potansiyeli açısından cazip hale gelmesi dolayısıyla Trakya Kalkınma Ajansı verileri, TR21 2014-2023 Düzey 2 Bölgesi Trakya Bölge Planlarında da bahsedildiği gibi gelecek yatırımcılar için önemli bir statüye sahip olacağı görülmektedir. Bu sebeptendir ki hızla göç alan ilçe eğer gerekli önlemler alınmaz ise gelecekte iş potansiyeli açısından verimli fakat yaşam kalitesi açısından verimsiz bir konuma sahip olacaktır. Yapılan araştırmada bu konuda nelere öncelik verilmesi ve bu doğrultuda neler yapılabilir sorularına *“teknik”, “ekolojik”, “sosyal”, “görsel” ve “işlevsel”* parametreler ölçütlerinde cevap aranmaya çalışılmıştır.

- Tez çalışması çerçevesinde gerçekleştirilenler doğrultusunda Çorlu ilçesinin kentsel yaşam kalitesine yönelik var olan kapasitesi ortaya çıkarılmış olup, ileriye yönelik kapasitenin gelişimini sağlayacak çeşitli stratejiler üretilmiştir.
- Araştırma sonucunda Çorlu ilçesi açık alanlarının kentsel yaşam kalitesine olan katkıları belirlenmiştir. Bütün bu değerlendirmeler paralelinde; kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine katkıda bulunabilecek stratejiler saptanarak gerçekleştirme önerileri sunulmuştur. Bu kapsamda kentsel yaşam kalitesini geliştirmek amaçlı altı adet temel strateji tanımlanmıştır. Geliştirilen her bir strateji ile ilgili olarak; amaç, hedefler, sorumlu kurum ve kuruluşlar ile gerçekleştirilme süresine ilişkin bilgiler verilmiştir.
- Çorlu İlçesi 18 adet park ve 11 adet kavşak için kimlik kartları hazırlanmıştır. Her bir kimlikte teknik, ekolojik, sosyal, görsel ve işlevsel parametreler ışığında toplanan veriler için puanlama sistemi oluşturulmuş olup bu puanlama sistemi sayesinde yeni yapılacak alanlar için yaşam kalitesini artırıcı değerlerin kısa sürede işleyebilir olmasına katkı sağlayacaktır.
- Kent genelinde ve mahalle bazında oluşturulan erişim paftası, kentin sahip olduğu aktif yeşil alan potansiyelinin hangi yönde gelişme gösterdiği konusunda bir fikir vermekte olup, aynı zamanda kent içerisinde yapılması gereken yeni park alanlarının, spor alanlarının ve çocuk oyun alanlarının tespitinde ve diğer yeşil alanların planlama kararları için bir fırsat niteliğinde olacaktır.
- İçinde bulunduğumuz pandemi sürecinde aktif açık ve yeşil alanların öneminin artmasına, sosyal izolasyon sonucunda merkezi yönetimler tarafından kısmi zamanlı izin verilen erişim mesafesinde yeşil alanlara ulaşımında kişi başına düşen yeşil alan miktarı ve mesafenin öneminin değer kazanmasını sağlayacaktır.
- Covid-19 sürecinde yaşanan belirsizlik, virüsün yayılım hızının azaltılması amacıyla sosyal izolasyonun istenmesi, beraberinde getirdiği, psikolojik rahatsızlıklar sonucunda park alanları, spor alanları, çocuk oyun alanlarının toplum sağlığına olan faydası bir kez daha ortaya çıkmıştır.
- Yasal süreçler doğrultusunda belirlenen kişi başına düşen 10 m² aktif yeşil alan miktarının olabildiğince planlı bir şekilde kentlere kazandırılmasının gerekliliği, içinde bulunduğumuz pandemi sürecini ve bunun gibi hastalık süreçlerinde topluma olumlu katkısı sağlayacağı görüşünden hareketle yerel yönetimler tarafından gerekli çalışmaların hızlandırılması görüşünü ortaya çıkarmıştır.

- Yaşam kalitesi konusunda farkındalığın yaratılması ve kullanıcı grupları açısından fikir vermesi amacıyla yapılan anket çalışmalarında aynı zamanda toplumsal algı da yaratılmaya çalışılmıştır.
- Çalışma sonucunda ortaya çıkan yaşam kalitesi yüksek alanlar ile yaşam kalitesi düşük alanların kıyaslamasının yapılarak bu konuda neler yapılabilir sorularına cevap bulunabilecektir. Belirlenen kentsel yaşam kalitesini geliştirici stratejiler doğrultusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi, Üniversite tarafından kentin yaşam kalitesinin güvenli, sosyal, ekolojik yönden yeterli, sürdürülebilir, yürünebilir, toplumun her kesiminin şehrin olanaklarından yararlanabildiği ve en önemlisi yaşanılabilir bir kent yaratmak için yapılması gerekenlerin belirlenmesi ve uygulanması açısından önem arz etmektedir.
- Çalışmadan elde edilen sonuçlar tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de giderek daha fazla önemi artan kentsel yaşam kalitesi çalışmalarının önemine ve tanınırlığına katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak bir kentin yaşam kalitesinin standartlara uygun seviyeye getirilmesi ve/veya artırılması açısından, doğal ve kültürel peyzaj değerleri önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Bu bakımdan; Tekirdağ İli Çorlu İlçesi nüfus miktarının her geçen gün artması, iş potansiyeli, stratejik konumu, arazi durumu özelliklerinden dolayı cazip olmakla birlikte yoğun bir sanayi alanına sahip olması, akabinde ortaya çıkan ve kent insanı için bir tehdit unsuru olan doğal kaynakların kirliliği bu alanı yaşanılabilir yapmaktan alıkoymakta ve sürdürülebilir şehirler platformunda ne yazık ki geri planda bırakmaktadır. Öncelikli olarak doğal ve kültürel değerlerin korunduğu, toplumun her kesiminin yaşam kalitesi algısından yararlanabildiği ve yaşanabilir, sürdürülebilir kentler yaratmanın öncüsü olmak açısından peyzaj mimarlarının ve diğer meslek disiplinlerinin bu konularda çalışmalara ağırlık vermesi ülkemizde ve dünya genelinde önemli adımlar olacağı, kalite algısında yeşil alanların ele alınarak değerlendirilmesi memnuniyet düzeyini artırıcı sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Bu tez çalışmasında kentsel yaşam kalitesi irdelenmesi Çorlu ilçesi sınırları içerisinde yapılmış olup, kentin potansiyel kalite ölçütleri ile ortaya çıkarılan doğal ve kültürel değerler kapsamında saptanan verilerin yanında diğer meslek disiplinleri ile bütüncül çalışmalar doğrultusunda belirlenecek kıstasların sonucunda nefes alınabilir, yaşanılabilir, sağlıklı kentlerin yaratılması gelecek nesiller için miras niteliği oluşturacaktır.

KAYNAKLAR

- Akten, M.,(2000). Orman İçi Rekreasyonu ve Isparta İlindeki Bazı Doğal Kaynakların Mevcut Rekreasyonel Potansiyelleri. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek lisans tezi (Basılmamış), s.115.
- Altınar, F., Altınçekiç, H., Sarı, T.O., (2018). 2-8 Yaş Arası Otuzmlı Çocukların Ebeveynlerinin İstanbul İlindeki Parklara İlişkin Görüş ve Önerileri, Kent Akademisi | Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi | Cilt: 11 Sayı: 3.
- Atık, M. (2014). Kentsel Yaşam Kalitesi ve Kent Kimliği Bağlamında İstanbul'daki Yenileme Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme; Sulukule Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi.
- Atlı, M. (2014). İstanbul Mertopoliten Alanında Kentsel Yeşil Alanlar ve Parkların Erişilebilirlik Ölçütlerinin Değerlendirilmesi: Kadıköy İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi.
- Andrews, M.F. (1974). Social Indicators Of Perceived Life Quality.
- Anonim. (2008).<http://skpo.izmir.bel.tr>(erişim tarihi:29.01.2019).
- Anonim.(2010).Bin yıl kalkınma hedefleri nedir? <http://www.un.org.tr>(erişim tarihi:25.01.2019).
- Anonim.(2012).Sosyal Politika Kavramları Sözlüğü, Sürüm 1, Aralık 2012. <https://www.ika.org.tr>(erişim tarihi: 21.05.2019).
- Anonim. (2014). <http://www.resmigazete.gov.tr>(erişim tarihi: 21.05.2019).
- Anonim. (2015).Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası <https://www.corlutso.org.tr>(erişim tarihi:06.03.2019).
- Anonim. (2016). <https://yoldaolmak.com> (erişim tarihi:21.05.2019).
- Anonim. (2018). <https://habitat.csb.gov.tr> (erişim tarihi:8.9.2018).
- Anonim (2018a). <https://www.undp.org> (erişim tarihi:8.9.2018).
- Anonim.(2018b). <http://www.mfa.gov.tr> (erişim tarihi:8.9.2018).

- Anonim.(2018c).<https://www.are.admin.ch> (erişimtarihi:9.9.2018).
- Anonim. (2018d). <http://ekolojikhaklar.org/> (erişim tarihi: 10.9.2018).
- Anonim.(2018e). <http://www.unesco.org.tr> (erişim tarihi:10.9.2018).
- Anonim. (2018f). Avrupa Birliği'nin evre politikası. <https://www.ab.gov.tr> (erişim tarihi:28.01.2019).
- Anonim. (2018g). <https://www.mercer.com.tr> (erişim tarihi:19.02.2019).
- Anonim. (2018h). Yeşil Viyana. <https://blog.flypgs.com> (erişim tarihi:21.05.2019).
- Anonim.(2019).<http://www.tdk.gov.tr> (erişim tarihi:22.01.2019).
- Anonim. (2019a). <http://www.un.org> (erişim tarihi:24.01.2019).
- Anonim. (2019b). <http://www.tr.undp.org> (erişim tarihi:25.01.2019).
- Anonim.(2019c).<https://www.tarimorman.gov.tr> (erişim tarihi:28.01.2019).
- Anonim. (2019d). <https://ec.europa.eu> (erişim tarihi:28.01.2019).
- Anonim. (2019e). <https://www.coe.int/tr/> (erişim tarihi:29.01.2019).
- Anonim. (2019f). <https://www.icisleri.gov.tr> (erişim tarihi:07.02.2019).
- Anonim.(2019g). WHO, Kentsel yeşil alanlar <https://www.who.int/> (erişim tarihi:20.02.2019).
- Anonim. (2019h).<http://www.oecdbetterlifeindex.org> (erişimtarihi:26.02.2019).
- Anonim. (2019ı). T.C. orlu Kaymakamlığı <http://www.corlu.gov.tr> (erişim tarihi:06.03.2019).
- Anonim. (2019i). orlu Belediyesi <https://www.corlu.bel.tr> (erişim tarihi:06.03.2019).
- Anonim.(2019j).World Cities Culture Forum, 2019, <http://www.worldcitiescultureforum.com> (erişim tarihi:07.03.2019).
- Anonim. (2019k). <http://www.adelaidedesignmanual.com> (erişim tarihi:27.03.2019).
- Anonim. (2019l) <https://living.cityofadelaide.com/> (erişim tarihi:27.03.2019).
- Anonim. (2019m). Sosyal Viyana <https://www.wien.gv.at/> (erişim tarihi:21.05.2019).

- Anonim. (2019n). <https://www.aysetolga.com> (erişim tarihi:21.05.2019).
- Anonim. (2019o).<https://southaustralia.com> (erişim tarihi:21.05.2019).
- Anonim. (2019ö). <https://tr.redsearch.org> (erişim tarihi:21.05.2019).
- Anonim. (2019p). <https://nereye.com.tr> (erişim tarihi:21.05.2019).
- Anonim. (2019r). <http://onbirinciplan.gov.tr> (erişim tarihi:08.09.2019).
- Anonim. (2019s). <http://www.tuik.gov.tr> (erişim tarihi:07.02.2019).
- Anonim. (2019t).442 Sayılı Köy Kanunu <http://mevzuat.gov.tr> (erişim tarihi: 21.05.2019)
- Anonim. (2020).https://www.nufusu.com/ilce/corlu_tekirdag-nufusu7 (erişim tarihi: 18.08.2020)
- Anonim.(2020a).<https://181.csb.gov.tr/hava-kirliligi-ile-ilgili-bilgi-notu>(erişim tarihi: 20.08.2020).
- Anonim.(2020b).<http://tourismforall.org.tr/Documents/Yerel-YönetimlerUlaşılabilirlik-Temel-Bilgiler-Teknik-El-Kitabı.pdf> (erişim tarihi: 28.10.2020)
- Anonim.(2020c). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (erişim tarihi: 28.12.2020).
- Anonim. (2021). scopus.com/results/results.uri?src=s&st1=&st2
- Arslanoğlu, M., Özçelik M. (2015). Sayısal Arazi Yükseklik Verilerinin İyileştirilmesi, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 10.Türkiye Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara.
- Aşkın, R., Bozkurt, Y., Zeybek, Z. (2020). Covid-19 Pandemisi: Psikolojik Etkileri ve Terapötik Müdahaleler, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı, Yıl:19 Sayı:37 Bahar (Özel Ek), s.304-318.
- Atalı, L., Altuntaş, T., Tarım, T. (2020), Koronavirüs (COVID-19) Salgını Sürecinde Büyükşehir Belediyelerinin Spor ve Fiziksel Aktiviteye Yönelik Hizmetlerinin İncelenmesi, FOCUSS Spor Yönetimi Araştırmaları Dergisi, Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, 1(1):46-64.

- Ayan, B., Durak, M., Tazebay, İ. (2018). Yeşil alanların planlanması ve tasarımı ile fiziksel ve zihinsel sağlık arasındaki ilişki, 2.Uluslararası Sanat, Estetik Sempozyumu ve Sergisi.
- Aydemir, O.G. (2008). Kentsel Yaşam Kalitesi Değerlendirmesinde Bulanık Küme Modeli: Örnek Alan: Zeytinburnu İlçesi, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.
- Aydın, K., Yaşar, A. (2017). Adana İli'nde Taşıt Kaynaklı Gürültü Kirliliğinin Çevresel Etkilerinin Araştırılması. Mühendis ve Makine-42 Sayı:502.
- Ayten, A.M., Dede, O.M., Yazar, K.H. (2005). Kentsel Yerleşimlerde Yeni Gelişen Konut Alanlarının Yer Seçiminde Eşik Analizinin Uygulanması ve Sonuçları, Deprem Sempozyumu, Kocaeli.
- Basa, İ. (2018). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ödünç Kentsel Mekânlar: Bir Meydan Çözümlemesi, Viyana Belediye Meydanı (WienerRathausplatz), Kent Araştırmaları Dergisi, 9:236-257.
- Başel E.D.K, Çakın K, Satman A (2008). Türkiye'nin Yeraltı Sıcaklık Haritası ve Tahmini Isı İçeriği. VII. Ulusal Temiz Enerji Sempozyumu, 10, İstanbul.
- Batmaz, Y.N. (2020). Coronavirüs ve Kentli Hakları, Politika Notları, Kent Araştırmaları Enstitüsü.
- Bayramoğlu, E., Işık, B.Ö., Demirel, Ö. (2014). Gürültü Kirliliğinin Kent Parklarına Etkisi ve Çözüm Önerileri: Trabzon Örneği. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 4: 35-42.
- Beritan, S.C., Emecen, Y. (2020). Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Kampüsü Örneği. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:75
- Bookchin, M. (1999). Kentsiz Kentleşme, Ayrıntı yayınları, İstanbul.
- Boylu, A.A. (2007). Ailelerin Yaşam Kalitelerini Etkileyen Bazı Objektif ve Subjektif Göstergelerin İncelenmesi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Aile ve Tüketici Bilimleri Anabilim Dalı,
- Campbell, A., Converse, P., Rodgers, W. (1976). The Quality of American Life: Perceptions, Evaluations and Satisfactions, Russell Sage Foundation, New York.

- Ceylan, A. (2007). Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kentsel Yeşil Alanların Önemi ve Kentsel Dönüşüm İle İlişkilendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.
- Coşaner, M., Kiper, T., Korkut, A. (2014). Mahalle Parklarının Peyzaj Tasarım ve Kullanım Kriterleri Açısından İrdelenmesi: İstanbul-Şişli Örneği, 1-18.
- Coşar, Y. (2013). Yavaş Şehir (CITTASLOW) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakır, M.,Dönmez, Ş. (2018). Kent Kimliğinin Oluşumunda Bitkisel Tasarımın Etkisi, ISUEP 2018 Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu Değişim/ Dönüşüm/Özgünlük, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Çerçi, S. (2012). Geçmişten Günümüze Çevresel Kalite Değişiminin Çeşitli Parametrelerle İrdelenmesi, Niğde Üniversitesi, Mühendislik Bilimleri Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1, 66-74.
- Çınar, Altınçekiç., H.S.,Ergin, B., Tanfer, M., (2004).Tarihsel Süreç İçinde Kent Kimliğinin Mekansal Kalite Değerlendirmesi Üzerine Bir Araştırma (Taksim Meydanı). Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi. 15(2):132-14.
- Çubukçu, E., Hatip, B. H., Çetintahra, G. E., Çubukçu K. M.(2018). Measuring Walkability via Street Audit Tool: The Case of İzmir, ISUEP 2018 Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu Değişim/ Dönüşüm/Özgünlük, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Delhey, J., Böhnke, P., Habich,R., Zapf, W. (2001). The Euromodule. A New Instrument for Comparative Welfare Research. EUROMODULE working paper series, Social Science Research Center Berlin (WZB).
- Demir, Z. (2004). Düzce'nin Yeni Kentleşme Sürecinde Açık ve Yeşil Alanlara Yeni Fonksiyonlar Kazandırılması, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Diener, E., Suh, E. (1997). Measuring Quality of Life: Economic, Socialand Subjective Indicators, Social Indicators Research, 40: 189–216.
- Dissert, J.C., Deller, S.S. (2016).Quality Of Life In The Planning Literature. DOI: 10.1177/08854120022092962.

- Emür, H.S., Onsekiz, D. (2007). Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi-Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, 367-397, Kayseri.
- Ercan, M., Belge, Z.S. (2017). Daha Yaşanabilir Kentler İçin Mikro Ölçek Bir Yürünebilirlik Modeli. METU JFA, 2 (11): 231-265.
- Erdoğan, E., Yazgan, M.E. (2007). Kentlerde Trafik Gürültüsü Sorununu Azaltmada Peyzaj Mimarlığı Çalışmaları: Ankara Örneği, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 4(2):201-210.
- Erdönmez, M.E, Akı, A. (2005). Açık Kamusal Kent Mekânlarının Toplum İlişkilerindeki Etkileri, YTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, İstanbul, 1:1.
- Ersin, G.Ö. (2012). Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri: Büyükçekmece Örneğinde İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir Bölge Planlama Anabilim Dalı.
- Ersoy, M. (2015). Kentsel Planlamada Standartlar. Ninova Yayıncılık, İstanbul.
- Evcil, A.N. (2017). Kamusal Alan Okumaları Esenler, Esenler Belediyesi Şehir Düşünce Merkezi Şehir Yayınları, Esenler Cumhuriyet Dörtüol Meydanı'nın Daha Kapsayıcı Daha Canlı Daha Yaşanabilir Olması İçin Bazı Öneriler Yayın No: 13, ISBN: 978-605-83277-4-0.
- Firdt European Quality of Life Survey: Quality of Work And Life Satisfaction (2007). European Foundation For The Improvement Of Living And Working Conditions, Ireland.
- Gehl, J. (2002). Public Space and Public Life City Of Adelaide: City Of Adelaide.
- Gehl, J., Vamberg, H., Kirknaes, S., Sode, R., Nilsson, M. (2011). Urban Quality Consultants, City of Adelaide, Public Spaces & Public Life Study.
- Geray, C. (1998).Kentsel Yaşam kalitesi ve Belediyeler, Türk İdare Dergisi,421: 323
- Gökulu, G.,(2010). Kent Güvenliği Kentleşme ve Suç İlişkisi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 24:1.
- Güzelmansur, A., Salıcı, A., Altunkasa, M.F. (2007). Kentleşme ve Kentsel Yaşam Niteliği Arasındaki Etkileşimlerin Dış Mekânlar Açısından İrdelenmesi: Antakya Örneği, 38.

ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, Ankara, 10-15
Cilt:2, s:511-524.

Hancock, T. (1999). Health care reform and reform for health: creating a health system for
communities in the 21st century. 31 (5).

Hart, M. (1999). Guide to Sustainable Community Indicators.

HUB KENT Çorlu Vizyon Planı, Trakya Kalkınma Ajansı,2012.

Iezzi, D.F., Sefemeq, B.P.D. (2006). Different cities, different cultures, the same quality of
life? A qualitative-quantitative approach Università delgi Studidi “Tor Vergata”
Roma.

İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (Sege-2017). 2019.
T.C.Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü.

İnan, Y.Ö., Sönmez, Ö.N. (2019). Kentsel Yaşam Kalitesi Ölçüm Yöntemlerinin
Geliştirilmesi, Uluslararası Ekonomi, Siyaset, Beşeri Bilimler ve Sosyal Bilimler
Dergisi, Cilt:2.

İnceoğlu, M., (2007). Kentsel Açık Mekânların Kalite Açısından Değerlendirmesine Yönelik
Bir Yaklaşım: İstanbul Meydanlarının İncelenmesi. Y.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü,
Doktora Tezi, 379 sayfa, İstanbul.

İnceoğlu M., Aytuğ, A. (2009). Kentsel Mekanda Kalite Kavramı, Megaron Yayınları, Cilt: 4,
Sayı:3: 131-146.

Kabadayı, H. (2006). Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki
Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi,
Kentsel Tasarım Programı Disiplinlerarası Anabilim Dalı

Kahraman, M.D. (2014). İnsan İhtiyaçları ve Mekânsal Elverişlilik Kavramları Perspektifinde
Yaşanılabilirlik Olgusu ve Mekânsal Kalite, İstanbul Teknik Üniversitesi, Şehir ve Bölge
Planlaması Bölümü, İstanbul, 24(2):74-84.

Karakaya, N., Taşlı, C.T. (2019). Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kent Parklarının Önemi:
Eskişehir Örneği, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Opus Uluslararası Toplum
Araştırmaları Dergisi.

- Karataş, A., Kılıç, S. (2017). Sürdürülebilir Kentsel Gelişme ve Yeşil Alanlar. Siyasal: Journal of Political Sciences, İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 26 (2):53-78.
- Kelkit, A., Sağlık A., Sağlık E., Eritir, C., Başaran, E.S. (2018). Kent Meydanlarında Dış Mekan Zemin Kaplamaları; Çanakkale Kenti Örneği, ISUEP 2018 Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu Değişim/ Dönüşüm/Özgünlük, Anadolu Üniversitesi-Eskişehir.
- Kentges- Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı 2010-2023, Ankara.
- Kentsel Mekânsal Standartların Geliştirilmesi (2017). T.C.Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yayını, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul. ISBN: 978-605-5294-74-8
- Kerce, W.E. (1992). Quality Of Life: Meaning, Measurement and Models, Navy Personnel Research and Development Center San Diego, California, 92152-6800.
- Kırdar, S. (2013). Türkiye’de kişi başına düşen yeşil alan ortalaması 1-9 metrekare, Erişim tarihi:10 Mart 2019, <https://www.tepav.org.tr/tr/blog/s/4059>
- Kiper, T., Yılmaz, E. (2008). Şarköy-Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Tekirdağ.
- Koramaz, E. (2010). Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesinde Yeşil Alanların Etkinliğinin Ölçülmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Model Önerisi, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı.
- Koramaz, E.K. (2014). Kentsel Çevrede Estetik Değerlendirme ve Mekânsal Davranış, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Fen Bilimleri Dergisi, Yıl:13, Sayı: 26, s:141-160.
- Koyuncu, B. (2011). Kentsel Yaşam Kalitesi Kriterleri: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.
- Köseoğlu, B.D., Aydın, D. (2009). Müstakil Konut Alanlarında Morfolojik ve Bağlamsal Değişim: Konya Meram Öğretmen Evleri, BAÜ FBE Dergisi, 11: 110-123.
- Krier, R. (1979). Urban Space, New York, Rizzoli.
- Kula, S., Çakar, B. (2015). Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi Bağlamında Toplumda Bireylerin Güvenlik Algısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki, Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, :6: 12.

- Kurt, N. (2011). Kent Hizmetlerinin Geleceğinde Kentsel Sorumluluklar ve Kent Kültürünün Geliştirilmesi Stratejileri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9/2: 262-278.
- Laurent J.G. Maesen, V., Walker, A.C. (2005). Indicators of Social Quality: Outcomes of the European Scientific Network, *European Journal Of Social Quality*.
- MacKenzie, J., Reid, A. (2002). Councils of New Zealand's Eight Largest Cities Raporu 2002, *Quality of Life in New Zealand's Eight Largest Cities*, 1-86. Takapuna, Auckland, New Zealand.
- Mansuroğlu, S. (2006). Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Akseki/Antalya Örneği, *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2006, 19(1), 35-46.
- Marans, W.R. (2003). Understanding Environmental Quality Through QualityOf Life Studies: The 2001 DAS And Its Use Of Subjective And Objective Indicators, *Landscape and Urban Planning* 65: 73–83 University of Michigan, AnnArbor, USA.
- Marans, R. (2007). Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi, <http://www.mimarlikdergisi.com>
- Marans, R.W. (2012). “Quality of Urban Life Studies: An Overview and Implications for Environment-Behaviour Research”, *Procedia – Socialand Behavioral Sciences*, 35: 9-22.
- Maslow, H.A., (1970). *Motivation and Personality*.
- Massam, B.H. (2002). *Quality of Life: Public Planning and Private Living*, *Progressin Planning Volume*, 58: 141-227.
- Mazumdar, S. (2007). *Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yer Duygusu*, Kaliforniya Üniversitesi, Planlama, Politika ve Tasarım Bölümü, *Mimarlık Dergisi*,335.
- Mitchell, G.,(2000). Indicators as tools to guide progress on the sustainable development pathway. In: Lawrence, R.J. (Ed.), *Sustaining Human Settlement: A Challenge for the New Millennium*. Urban International Press, 55–104.
- Mumford, L.,(2007). *Tarih Boyunca Kent: Kökenleri, Geçirdiği Dönüşümler ve Geleceği*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Murdie, R.A., Rhyne, D., Bates, J. (1992). *Modeling Quality Life Indicator in Canada: A Feasibility Analysis*. Institue of Social Research, York Universty Toronto.

- Myers, D. (1988). Building Knowledge About Quality of Life for Urban Planning”, Journal of The American Planning Association, 3: 347 – 358.
- Nakanishi, H., Sinclair, H., Lintern, J. (2013). Measuring Quality of Life: an Integrated Evaluation of Built Environment, Faculty of Business, Government and Law, Canberra Üniversitesi, Avustralya.
- Nejad, H.A., Mosayebi, S., Nejad, H.A. (2015). Assessing the Quality of Life Indicators in Urban Neighborhoods (Case Study: HajiAbad, Fars), University of Isfahan, Journal of Geography and Regional Development, 14:41-45, Isfahan, Iran.
- Nimmerfeldt, G. (2015). Introduction: The Concept and Measurement Of Quality Of Life, Tallinn University, Estonya.
- Noll, H.H. (2004). Social Indicators And Quality Of Life Research: Background, Achievements And Current Trends.
- Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), <https://sug.sanayi.gov.tr>
- OECD Environmental Strategy For The First Decade Of The 21st Century (2001). Adopted by OECD Environment Ministers.
- Oxford Advanced Learners (OAL) Dictionary (1995). Oxford University Press, Oxford.
- Oktay, D. (2001). Kentsel Tasarımın Kuramsal Çerçevesine Güncel Bir Bakış: Kentlerimiz, Yaşam Kalitesi ve Sürdürülebilirlik.
- Oktay, D. (2007). Kentsel Yaşam Kalitesi Sürdürülebilirlik, Yaşanılabilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi, Mimarlık Dergisi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Kentsel Araştırma ve Geliştirme Merkezi Başkanı, 335.
- Oktay, D., Marans, R.W. (2010). Overall Quality Of Urban Life And Neighborhood Satisfaction: A House hold Survey In The Walled City Of Famagusta.
- Oktay, D. (2011). Gazimagusa’da Kentsel Yaşam Kalitesi: Daha Yaşanılabilir Bir Kent İçin Göstergeler, Mağusa Geleceğini Arıyor Paneli, DAÜ Mimarlık Fakültesi ve Mağusa İnsiyatifi Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- Okumuş, E. D., (2014). Kentsel Dönüşümde Sosyal Donatı Alanlarının Değişimi Ve Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi: Ataşehir Barbaros Mahallesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, 208s, İstanbul.

- On Birinci Kalkınma Planı, 2019-2023. (2018). T.C. Kalkınma Bakanlığı, Kentsel Yaşam Kalitesi, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara,
- Önder, S., Polat, A.T. (2012). Kentsel Açık-Yeşil Alanların Kent Yaşamındaki Yeri ve Önemi, Kentsel Peyzaj Alanlarının Oluşumu ve Bakım Esasları Semineri, 73-96 Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Konya.
- Özer, S. (1998). Peyzaj Mimarlığı Açısından Erzurum Kenti Gürültü Kirliliğinin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.
- Öztaşkarlı, R.G., Çelikyay, S. (2020). Akıllı Kentlerin Gelişiminde Covid-19 Etkisi, Van Yüzüncüyıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi-Sayı: Salgın Hastalıklar Özel Sayısı, 321-338.
- Öztürk, S., Özdemir, Z. (2013). Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yaşam Kalitesine Etkisi “Kastamonu Örneği”, Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, 13(1):109-116.
- Özyavuz, M., Aytin, K.B. (2016). Açık ve Yeşil Alanların Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi: Tekirdağ-Süleymanpaşa Örneği, 4. Uluslararası Kentsel ve Çevresel Sorunlar ve Politikalar Kongresi, 20-22 Ekim, İstanbul.
- Özyurt, K., Şılak, E.G., Kelkit, A., Sağlık, A., Sağlık, E. (2018). Kent İçi Yol Aydınlatmalarının Estetik ve İşlevsel Açısından İrdelenmesi: Çanakkale Örneği, ISUEP 2018 Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu Değişim/Dönüşüm/Özgünlük, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Pacione, M. (2016). The use of objective and subjective measures of life quality in human geography, Department of Geography, University of Strathclyde, Glasgow, UK.
- Panagopoulos, T., Duque, J.A.G., Dan, M.B. (2016). Urban Planning With Respect To Environmental Quality And Human Well-being. Environmental Pollution 208, 137-144.
- Panagopoulos, T. (2019). Landscape urbanism and green infrastructure, Land, 8, 112, 1-4.
- Perloff, H.S. (1969). The Quality of the Urban Environment Essays on “New Resources” in an Urban Age, ISBN 0-8018-1028-0.
- Hardi, P., Pinter, L. (2007). City of Winnipeg Quality of Life Indicators.

- Pustu, Y.,(2006). Küreselleşme Sürecinde Kent “Antik Site’den Dünya Kentine”, Gazi Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü, Sayıştay Dergisi, 17: 60.
- Rogerson, J.R. (1999). Quality Of Life Nad City Competitiveness, Urban Studies, Vol:36, 969-985.
- Russo, A., Cirella T.G. (2018).Modern Compact Cities: How Much Greenery Do We Need? , International Journal of Environmental Research and Public Helath.
- Sağlık, A. (2014). Çanakkale Kenti Rekreasyon Potansiyelinin Kentlerin Yaşanabilirliği Açısından Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Çanakkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Salihoğlu, T. (2016). Kentsel Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesinde Boş Zaman Aktivitelerinin Rolü: İstanbul Örneği, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı.
- Salihoğlu, T., Türkoğlu, H., (2019). Konut Çevresi ve Kentsel Yaşam Kalitesi. Megaron, 14(1):203-217.
- Sandalcı, T. (2016). Taşıt ve Çevre sunumu.
- Sarı, V.İ., Kındap, A. (2018). Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin Analizi. Sayıştay Dergisi, 108: 39-72.
- Schmitt, R.B., Noll, H.H. (2000). Conceptual Framework and Structure of a European System of Social Indicators, Centre for Survey Research and Methodology (ZUMA) Social Indicators Department Mannheim.
- Sezgin, D. (2016). Erişilebilir Mekânların Oluşturulmasında Kentsel Tasarımın Rolü; Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Yürütülmekte Olan Çalışmalar, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü Kentsel Tasarım Dairesi Başkanlığı.
- Shookner, M. (1998). A Quality of Life Index for Ontario, Ontario Social Development Council, CSLS Conference on the State of Living Standards and the Quality of Life in Canada Ottawa, Ontario.
- Sınmaz, S. (2013). Yeni Gelişen Planlama Yaklaşımları Çerçevesinde Akıllı Yerleşme Kavramı ve Temel İlkeleri, Megaron Yayınları, 8(2): 76-86.

- Soltys, A., Mainet, H. (2013). Quality Of Life And Attractiveness Of Small Towns: A Comparison Of France And Poland, Institute of Geography, Pedagogical University of Cracow, Poland, Blaise Pascal University, Clermont-Ferrand, France.
- Şahin, E., Dostoğlu, N., (2007). Kentsel Mekân Tasarımında Doğal Verilerin Kullanımı, Uludağ Üniversitesi Mühendislik- Mimarlık Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 1.Bursa.
- Şeker, M. (2010). İstanbul'da Yaşam Kalitesi Araştırması, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2010-103.
- Tecer, L.H., Tağıl, Ş., Fıçıcı, M. (2018). Çorlu (Tekirdağ) Hava Kirliliğinden Etkileniyor mu?, European Journal of Engineering and Applied Sciences.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 1.Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967).<http://www.sbb.gov.tr>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 2.Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972) <http://www.sbb.gov.tr> f
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 3.Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977).<http://www.sbb.gov.tr>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 4.Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983).<http://www.sbb.gov.tr>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 5.Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989).<http://www.sbb.gov.tr>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 6.Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994).<http://www.sbb.gov.tr>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 7.Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).<http://www.sbb.gov.tr>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 8.Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).<https://www.goc.gov.tr>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 9.Kalkınma Planı (2007-2013).<http://www.sbb.gov.tr>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı Broşürü, 2014-2018, 2023. <http://www.sbb.gov.tr>

- T.C.Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 100.Yıl Türkiye Planı, On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023). <https://www.sbb.gov.tr>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2014). Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi 2014-2023, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü. <http://www.resmigazete.gov.tr>
- T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Çevresel Gürültü Ölçüm ve Değerlendirme Kılavuzu, Ankara, 2011. <https://webdosya.csb.gov.tr>
- Tekeli, İ. (2010). Gündelik Yaşam, Yaşam Kalitesi ve Yerellik Yazıları, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, ISBN 978-975-333-249-1.
- Tekeli, İ. (2011). Kent, Kentli Hakları, Kentleşme ve Kentsel Dönüşüm. Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Topal, A.K. (2004). Kavramsal Olarak Kent Nedir ve Türkiye’de Kent Neresidir?. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6: 276-294.
- Tosun, E. (2007) Tekirdağ İli Çorlu İlçesi Açık ve Yeşil Alanların Saptanması Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Trakya Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü.
- Tosun, E.K. (2009). Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri, Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, Uludağ Üniversitesi, Yıl:5, Sayı:2.
- Tontuş, H.Ö. (tarihsiz), “İskandinav Ülkeleri, Danimarka”, Satürk Yayınları, <http://www.satürk.gov.tr> Erişim tarihi: 14.05.2019.
- TRC1 (2014). Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması Kilis Kent Merkezi İpek Yolu Kalkınma Ajansı Araştırma Serisi 14, Adıyaman.
- TRC1 (2015). Gaziantep-Adıyaman-Kilis Bölge Planı 2014-2023, Kalkınma Bakanlığı İpekyolu Kalkınma Ajansı.
- TR31 (2015).İzmir Bölge Planı 2014-2023, İzmir Kalkınma Ajansı.
- TR21 (2017). Düzey 2 Bölgesi Trakya Bölge Planı 2014-2023,Tekirdağ.
- TR61 (2014). Antalya-Isparta-Burdur Bölge Planı 2014-2023, Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı.

- Tural, S., (2011). Gerçek Zamanlı Meteoroloji Verilerinin Toplanması, Analizi ve Haritalanması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turan, C., Dinçer, E.E. (2017). Kamusal Alan Okumaları Esenler, Esenler Şehir Düşünce Merkezi, Esenler Belediyesi, ISBN: 978-605-83277-4-0.
- Tümertekin, E., Özgüç, N. (2006). Beşeri Coğrafya (İnsan Kültür ve Mekân), Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) (2010).Yaşam Kalitesi Göstergeleri Türkiye İçin Bir Veri Sistemi Önerisi, 2.Baskı.
- Türkiye Habitat III Ulusal Raporu (2014). Birleşmiş Milletler Konut ve Sürdürülebilir Yerleşmeler Konferansı (Habitat III) T.C.Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması, 2011, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi ve Ekonometri Merkezi.
- Türkoğlu, H.D., Bölen, F., Baran, P.K., Marans, R.W. (2008). İstanbul'da Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi, İTÜ Dergisi, Mimarlık, Planlama, Tasarım, Cilt:7, Sayı: 2, 103-113.
- Türkoğlu, H., Koramaz, K.E. (2018). Yaşam kalitesi ve kentsel yeşil alanlar, Kentsel planlama (Ansiklopedik Sözlük) (s. 474–475). İstanbul: Ninova Yayıncılık.
- Türkoğlu, H. (2014). Sustainable Development and Quality of Urban Life Istanbul Technical University, Faculty of Architecture, Department of Urban and Regional Planning, İstanbul.
- Türksever, N.E., (2001).Türkiyede Büyük Şehir Alanlarında Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem Denemesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı / 2020-2023, (2019). T.C.Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- Üçer, Z.A.G. (2009). Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri Kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama, Fen Bilimleri Enstitüsü,

- Ünal, C.B. (2004). Kentsel Yaşam Kalitesi Ölçütleri İle İstanbul Analiz ve Toplam Kentsel Yaşam Kalitesi Yönetim Yaklaşımı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Doktora Tezi.
- Ünver, E. (2008). Trafik ve Rekreatif Kullanım Kaynaklı Gürültü Kirliliğinin Belirlenmesi: Çorlu Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- Van der Voort, T.J.M., Van Wegen, H.B.R. (2005). Architecture in use: An Introduction to the Programming, Design and Evaluation of Buildings, Architectural Press, Netherlands.
- Van Kamp, I., Leidelmeijer, K., Marsman, G., Hollander. (2003). Urban environmental quality and human well-being Towards a conceptual frame work and demarcation of concepts; a literature study, Landscape and Urban Planning, 65: 5–18.
- Vandemark, M.L., Lipscomb, M.R., Mockler, S.B. (2002). Community and Quality of Life: Data Needs for Informed Decision Making. National Academy Press, ISBN 978-0-309-08260-0 DO 10.17226/10262, Washington, D.C.
- Veenhoven, R. (2006). The Four Qualities Of Life Ordering Concepts and Measures Of The Good Life Published in: Mark Mc Gillivray & Mathew Clark (Eds.) 'Understanding Human Well-being', United Nations University Press Tokyo, 74-100, ISBN 92-808-1130-4.
- Voordt, V.D. (2005). Architecture in Use: An Introduction To The Programming Design and Evaluation of Building. Architectural Press, Amsterdam.
- Yavuzçehre, S.P., Torlak, E.S. (2006). Kentsel Yaşam Kalitesi Ve Belediyeler: Denizli Karşıyaka Mahallesi Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Vol:2 Sayı:4.
- Yeang, K. (2006). ECODESIGN: A Manual for Ecological Design, John Wiley & Sons, Ltd.
- Yerli, Ö., Demir, Z. (2015). Düzce Kenti Yerleşim Bölgelerindeki Gürültü Farklılıklarının İncelenmesi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31 (1):32-42.
- Yıldız, H.T. (2007). Kentsel Yaşam Kalitesi: Kuram, Politika ve Uygulamalar, Mimarlık Dergisi, 27. Erişim tarihi: 27 Aralık 2018.

- Yılmaz, H.,Özer, S. (1997). Gürültü Kirliliğinin Peyzaj Planlama Yönünden Değerlendirilmesi ve Çözüm Önerileri, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 28 (3), 515-531.
- Yılmaz, B., Atik, A., Aslan, F., Ateş, O., Doğan, D. (2015). Parkların Gelişmişlik Düzeyinin Belirlenmesine İlişkin Metodolojik Bir Yaklaşım: Malatya Kenti Örneği. I.Ulusal Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Kongresi, Yerel Peyzajlar ve Koruma Sorunları, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.
- Yücesu, Ö., Korkut, A., Kiper, T. (2017). Kırklareli Kent Merkezinin Açık ve Yeşil Alanların Analizi ve Bir Sistem Önerisi, Artium, Araştırma Makalesi, Cilt:5, Sayı:2, 22-37.
- Quality of Life in New Zealand's Eight Largest Cities,(2002). Councils of New Zealand's Eight Largest Cities Raporu, ACNielsen (NZ) Limited ACNielsen Centre, New Zealand. http://qualityoflifeproject.govt.nz/pdfs/Quality_of_Life_2002.pdf

EKLER

EK-1. Anket Soruları

ANKET FORMU	
Bu anket, Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde yapılan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır. Adınız soyadınız sorulmayacaktır. Sizden alınan bilgiler gizli tutulacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.	
BÖLÜM A	
1)Katılımcının cinsiyeti	
☐ Kadın	☐ Erkek
2) Kaç yaşındasınız?	
☐ 15-25	☐ 46-55
☐ 26-35	☐ 56-65
☐ 36-45	☐ 66 üstü
3) Medeni durumunuz?	
☐ Evli	☐ Bekar
4) Çocuğunuz var mı?	
☐ Evet Kaç çocuğunuz var	☐ Hayır
5) Mesleğiniz?	
☐ Memur	☐ Ev hanımı
☐ İşçi	☐ Öğrenci
☐ Serbest meslek	☐ İşsiz
☐ Emekli	☐ Diğer (Belirtiniz).....
6) Eğitim düzeyiniz?	
☐ Okur yazar değil	☐ Yüksekokul
☐ İlkokul	☐ Üniversite
☐ İlköğretim	☐ Lisansüstü
☐ Lise	
7)Ailenizin bir aylık ortalama geliri ne kadar?	
☐ 1000 TL den az	☐ 2001-3000 TL

☐ 1001-2000 TL	☐ 3001-4000 arası ☐ 4001 TL'den fazla
BÖLÜM B	
8) Serbest zamanlarınızda daha çok hangi parkları tercih edersiniz?	
☐ Gölbaşı parkı	☐ Gitmiyorum
☐ Cumhuriyet parkı	☐ Diğer
☐ En yakın mahalle parkı	
9) Bu parkları tercih etme nedeniniz nedir? <u>Öncelik sırasına</u> göre 1-2-3-4-5 numaralarını ( ) parantez içlerine işaretleyiniz.	
☐ Spor yapmak için	☐ Buluşma- sohbet için
☐ Gazete, kitap okumak ve oturup dinlenmek için	☐ Geçiş amaçlı
☐ Yürümek için	☐ Oyun alanlarından faydalanmak için
☐ Piknik yapmak için	☐ Açık havada zaman geçirmek için
☐ Manzara seyretmek için	☐ Diğer
10) Daha yaşanabilir bir kent için parklarda yer almasını istediğiniz olanaklar nelerdir? <u>Öncelik sırasına</u> göre 1-2-3-4-5 numaralarını ( ) parantez içlerine işaretleyiniz.	
☐ Spor alanları (Tenis, basket, golf vb.)	☐ Çocuk oyun alanları
☐ Yüzme alanı	☐ Su yüzeyleri
☐ Lokanta- kafeterya, kır kahvesi vb.	☐ Bitki ve hayvanların tanıtıldığı bahçeler
☐ Açık-kapalı kültür tesisleri (açık hava konserleri, tiyatro, sergi vb.)	☐ Ağaçlık, çalılık, çiçeklik alanlar
☐ Eğlence yerleri (Lunapark, vb.)	☐ Alışveriş birimleri-fuarlar
11) Parklarda kalitenin yükselmesi için hangi özelliklerin olmasını istersiniz? <u>Öncelik sırasına</u> göre 1-2-3-4-5 numaralarını ( ) parantez içlerine işaretleyiniz.	
☐ Kolay ulaşılabilir olması	☐ Doğal alanlar içermesi
☐ Yeme içme olanakları olması	☐ Kültürel aktivitelere katılma olanağı olması

( ) Sosyal aktivitelere katılma olanağı olması	( ) Fiziksel aktivitelere katılma olanağı olması									
	Kesinlikle katılıyorum1	Katılıyorum 2	Katılmıyorum3	Kesinlikle katılmıyorum4	Kararsızım5	Kesinlikle katılıyorum1	Katılıyorum2	Katılmıyorum3	Kesinlikle katılmıyorum4	Kararsızım5
GÖRSEL KALİTE	Cumhuriyet parkı					Gölbaşı parkı				
1) Oturma ve dinlenme alanları nitelik ve nicelik anlamında yeterlidir.										
2)Donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu vb.) nitelik ve nicelik açısından uygundur.										
3)Alanda odak-vurgu etkisi olabilecek noktalar vardır.										
4)Güneş, gölge ve rüzgar gibi iklim etmenlerinden korunma olanakları sunulmuştur.										
5)Alanın renk açısından olumlu bir izlenimi vardır.										
6)Alan yapısal ve bitkisel tasarım açısından bir bütünlük oluşturmaktadır.										
7)Alan çevre kullanımına göre uyum göstermektedir.										
SOSYAL KALİTE										
1)Aktivite alanları çevresinden kolaylıkla algılanmaktadır.										
2)Her aktivite bölgesinde ve alanın girişinde oturma yerleri bulunmaktadır.										
3)Alan içerisinde toplanma, buluşma noktaları belirlenmiştir.										
4)Alan değişik kullanıcı grupları tarafından kullanılmaktadır. (çiftler, aile, arkadaş...)										
İŞLEVSEL KALİTE										

1) Alanın içindeki işaretleme sistemleri mevcuttur ve yeterince açıklayıcıdır.										
2) Alanın girişleri ve çıkışları açıktır.										
3) Alanın sahip olduğu sirkülasyon, insanları istedikleri yerlere kolaylıkla ulaştırmaktadır.										
4) Alanın sahip olduğu yürüyüş ve bisiklet yolları genel olarak ihtiyaçları karşılamaktadır.										
5) İnsanların alana ulaşımı kolaydır.										
6) Alana ulaşmak için otobüs, araba ve bisiklet gibi alternatifler bulunmaktadır.										
7) Alana ait otopark yeterlidir.										
8) Alan her yaş grubundan bireyin ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir.(çocuk oyun alanı, spor alanı vb).										
EKOLOJİK KALİTE										
1) Alanda farklı atıklar için geri dönüşüm kutuları bulunmaktadır.										
2) Alanda güneş paneli bulunmaktadır.										
3) Doğal malzemeler (ahşap, tuğla gibi) kullanılmıştır.										
4) Sensörlü ve led aydınlatma gibi enerji tasarruflu aydınlatma elemanları kullanılmıştır.										

EK-2-Gürültü tanımlamaları

9 Ağustos 1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 14. maddesi hükmüne dayandırılarak hazırlanan Gürültü Kontrol Yönetmeliği'nin amacı kişilerin huzurunu, beden ve ruh sağlığını gürültü ile bozmayacak bir çevrenin geliştirilmesini sağlamak ve bu amaca uygun olarak gürültü ile ilgili terimlerin tarifi ile gürültü kontrolünün uygulanacağı sınırları belirlemektir. Gürültü Kontrol Yönetmeliği'nin birinci bölümünde;

Ses: Titreşim yapan bir kaynağın hava basıncında yaptığı dalgalanmalar ile oluşan ve insanda işitme duygusunu uyaran fiziksel bir olaydır.

Gürültü: Gelişigüzel bir yapısı olan bir ses biçiminde tanımlanmaktadır.

Gürültüden etkilenme: Gürültünün insan sağlığı üzerindeki etkileri, işitme hasarları şeklinde görülen fiziksel etkileri, vücut aktivitesinde görülen fizyolojik etkileri, rahatsızlıklar, sinirlilik gibi psikolojik etkileri ve iş veriminin azalması, işitilen seslerin anlaşılması gibi görülen performans etkileri olarak dört grupta toplanmıştır.

Vibrasyon: Genellikle katı ortamlarda yayılan ve dokunma duygusu ile hissedilen alçak frekanslı ve yüksek genlikli, mekanik titreşimler.

Ses basınç seviyesi: Ses yayılması sırasında değişen atmosferik basıncın denge basıncına göre farkıdır. 0.0002 newton/m² lik standart referans ses basınç seviyesine oranlanan 10 tabanına göre logaritmasına eşit ses şiddetine bel; bunun 1/10'una desibel denmektedir.

dBA: İnsan kulağının en çok hassas olduğu orta ve yüksek frekansların özellikle vurgulandığı bir ses değerlendirme birimidir. Gürültü azaltılması veya kontrolünde çok kullanılan dBA birimi, ses yüksekliğinin subjektif değerlendirmesi ile de ilişkilidir.

Dış gürültü seviyesi: Yapıların dışında, dış duvarlardan 1.00 metre uzaklıkta ölçülmüş ya da hesaplanmış gürültü seviyeleridir.

Fiziki çevre faktörleri: Sesin kaynaktan kullanıcıya, yapı ya da etkilenen kişilere iletilmesi sırasında geçtiği fiziksel çevrede bulunan ve ses yayılımını etkileyen gürültüyü artırıcı veya azaltıcı her türlü elemandır (Erdoğan ve Yazgan, 2007).

Ses Seviyesi

- 1.Sesin iki temel karakteristiği frekans ve şiddettir.
- 2.Frekans birim zamandaki titreşim sayısı olup, birimi Hz'' dir.
- 3.Bütün titreşimler kulak tarafından duyulmaz.
- 4.İnsan kulağı 20 Hz ile 20.000 Hz''lik frekans aralığında sesleri duyar.
- 5.Kulağın en duyarlı olduğu frekans aralığı 1.000 - 4.000 Hz arasındır.
- 6.Ses basınç seviyesi birimi desibeldir ve dB simgesi ile gösterilir.
- 7.dB bir ses değerlendirme birimidir.
- 8.Ses seviyesinin birimi, kullanılan ağırlık eğrisine göre dBA, dBB ya da dBCdir.
- 9.dBA insan kulağının en duyarlı olduğu orta ve yüksek frekansların özellikle vurgulandığı bir ses değerlendirme birimidir (Mülga T.C.Çevre ve Orman Bakanlığı, 2011).

Gürültü Seviyesi

Gürültü; istenmeyen, rahatsız edici ya da sağlığı olumsuz etkileyen seslerdir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de toplum sağlığını ve konforunu çeşitli biçimlerde etkileyen yaygın kirlilik türlerinden biri gürültü kirliliğidir.

- dB(A) olarak ölçülmektedir.
- dB(A) skalası logaritmik bir yapıya sahiptir.
- Duyma sınırı / eşiği 0 dB(A) olup 120–130 dB(A) ise ağrı eşiğidir.
- Yaklaşık olarak bir ses 6–10 dB(A) artırılırsa insan kulağı tarafından 2 kat olarak hissedilir.
- Trafik akışındaki yoğunluğun yarıya düşürülmesi yaklaşık olarak 3 dBlik bir azaltım sağlarken, yoğunluğun iki kat artırılması yaklaşık olarak 3 dBlik bir artışa neden olur (Mülga T.C.Çevre ve Orman Bakanlığı, 2011).

Kurra 2009'a göre; gürültü fiziksel olarak gelişigüzel yapıları ve birbiri ile uyumlu olmayan genelde yüksek düzeyli karmaşık ses topluluklarıdır. Toplum içinde "yüksek düzeyli, hoş gitmeyen, ani ses" olarak tanımlanmaktadır (Yerli ve Demir, 2015).

Schemel'in yaptığı çalışmada aşağıdaki çizelgede db değerlerine göre gürültünün insan üzerindeki etkileri detaylı olarak ifade edilmiştir (Özer,1998).

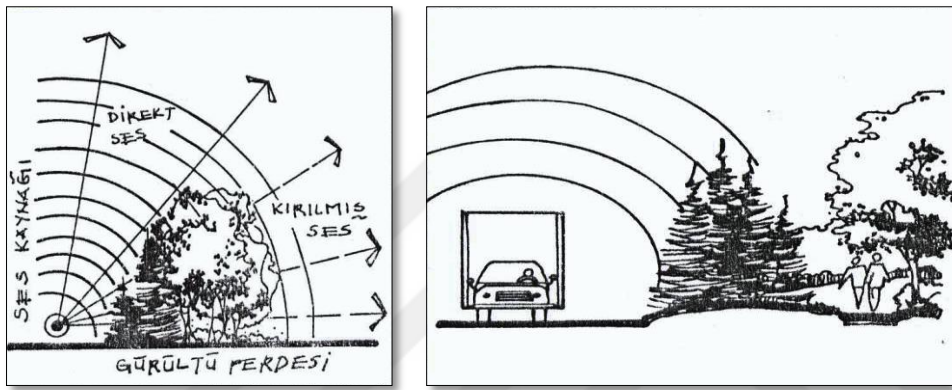
Gürültü Değeri db (A)	Gürültü Kaynağı	İnsan Organizmalarındaki Fiziksel ve Ruhsal Etkileri
20-30	Yaprak kıpırdaması, fısıldayarak konuşma, çalan saat	Eğer yalnız gürültü kaynağı subjektif olarak alınırsa, psikolojik olarak rahatsız ediyor.
45-50	Penceresi kapalı eve dışardan gelen gürültü	Anket yapılan insanların % 50'sinde uyanma rahatsızlığı
65-70	Yoğun trafiği olan yol, elektrikli süpürge, daktilo	Kan basıncı yükselmesi, kalp atışında yavaşlama, böbrek hormonlarında değişiklikler, nefes almada değişiklikler.
90-120	Moped, disko, hava alanı	İşitmede zorluklar ve ağrıların başlaması
120	Jet uçakları, siren sesleri, 2m uzaklıkta havalı tokmaklar, hava kompresörü	Kısa sürede duyma zorluğu, 120 Db'de küçük felaketlerde felç veya ölüm.

Bitkisel materyal ile etkili bir gürültü perdesi oluşturabilmek için kullanılan bitki türleri önem taşımaktadır. Boylu, büyük, sert dokulu, sık tepe yapısı olan, yere kadar inen, büyük yapraklı, sık dal ve yaprak dokusuna sahip türlerden oluşan gürültü perdeleri etkin uygulamalardır. Bu amaçla yapraklı türler iğne yapraklı türlere göre daha etkin olacağından öncelikli tercih edilme sebepleri olacaktır (Erdoğan ve Yazgan, 2007).

Bitkilerin gürültüyü azaltmadaki faktörlerinin yanında tür seçimi de çok önemlidir. Bu amaçla yapılan çalışmalarda aşağıdaki çizelgede türlerin gürültü değerlerini azaltma derecelerine göre sıralamaları verilmiştir. Ürgenç 1990'a göre; Ağaç ve çalılarının gürültüyü azaltma dB(A) değerlerine göre gruplandırılması (Ünver, 2008).

Gruplar	I 0-2 dB(A)	Salix elaeagnos, Chamaecyparis glauca, Thujaopsis dolabrata, Buxus sempervirens sarborsalicif, Picea asperata, Taxus baccata, Picea glauca, Salix alba, Sophora japonica, Cotaneaster multiflorus, Spirea vanhouttei
	II2-4 dB(A)	Chamaecyparis nana, Ligustrum vulgare, Caragana arborescens, Prunus mahaleb, Lonicera korolkowii, Lonicera tatarica, Rhodotyposscandens sp., Crataegus monogyna, Pyracantha coccinea, Rosa multiflora, Sorbaria sorbifolia, Chamaecyparis pisifera
	III4-6 dB(A)	Juniperus pfitzeriana, Betula pendula, Alnus incana, Cornus alba, Cornus sanguinea, Pterocarya fraxinifolia, Forsythia intermedia, Sambucus nigra, Lonicera ledebourii, Acer negundo, Populus canadensis hybriden, Corylus avellana, Tilia cordata
	IV6-8 dB(A)	Philedelphus pubescens, Carpinus betulus, Syringa vulgaris, Fagus sylvatica, Ilex aquifolium, Ribes divaricatum, Quercus robur, Rhodendron sp.
	V8-10 dB(A)	Populus berolinensis, Viburnum lantana, Viburnum rhytidophyllum, Tilia plaryphyllos
	VI10-12 dB(A)	Acer pseudoplateaus

Yapılacak düzenlemelerde tek ağaç ve çalı gürültüyü engellemede teknik olarak yetersiz olmaktadır. Bitkilerin gürültüyü engelleyebilmesi için en az 5 m yükseğe ulaşmış olması gerekmektedir. Nitekim Gallion ve Eisner (1986), gürültü için bitkilendirme alanının en az 7.5 m ve daha fazla olmasını, ayrıca bitkilerin yeterli yükseklikte bulunmasını belirtmiştir. Fakat bu mesafe her zaman sağlanamamaktadır. Bu durumda sert duvarlar oluşturarak bu duvarların bitkilerle desteklenmesi sağlanmalıdır. Eğer bu uygulama gürültüyü yeterli seviyede azaltamazsa gerideki gürültünün azaltılması için ikinci bir çalışma olarak su yüzeylerini bu alana ekleyerek gürültünün daha da etkili azaltılması sağlanmalıdır (Yılmaz ve Özer, 1997).

Düz alanlardaki tepeliklerde geniş bitkilendirme (Yılmaz ve Özer, 1997).

Karışık tür bitkilendirme (Yılmaz ve Özer, 1997).

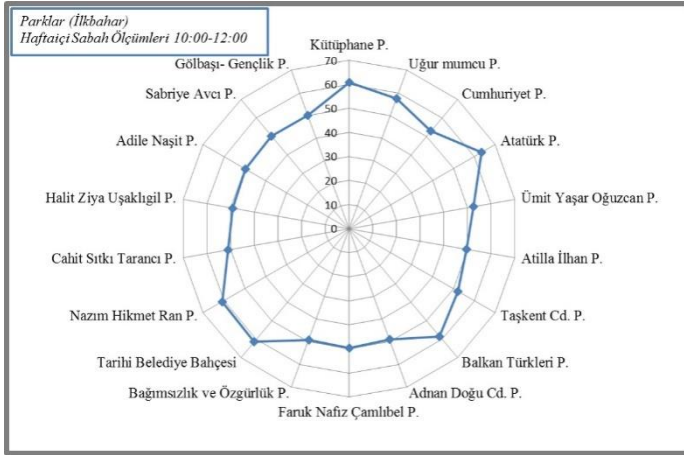
Bitkisel çalışmalarda tek ağaç ve çalı gürültüyü engellemede yeterli değildir. Bitkilerin verimli olarak kullanılabilmesi için olabildiğince derin ve en az 5 m boya ulaşmış olmalıdır. Gallion ve Eisner (1986), bitkilendirme alanının en az 7.5 m ve daha fazla olması halinde gürültüyü engelleyebileceğini, ayrıca bitkilerin yeterli yükseklikte bulunmasını belirtmiştir. Fakat bu mesafenin olması her zaman mümkün değildir. Böyle durumda sert duvarlar yapılmalıdır. Yinede bu durum gürültüyü azaltmada yeterli değil ise su kullanımına gidilmelidir (Yılmaz ve Özer, 1997).

• Gürültü azaltımında kullanılan bitkilerde aranan özellikler şu şekilde sıralanabilir (Finke, 1980).

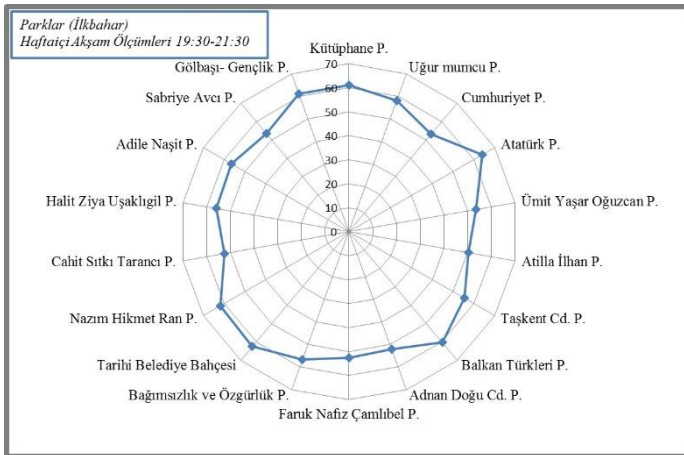
- Oldukça büyük ve sert yapraklara sahip olanlar
- Yaprakları ses yönüne dik ve birbirini örtecek biçimde dizilmiş olmalıdır.
- Sık bir yaprak yapısına sahip olanlar.

- Kışın yaprağını dökmeyen türler,
- Yere kadar sık dal ve yaprak dokusuna sahip olanlar,
- Sık sıralar oluşturan bitkiler,
- Yukardaki özelliklerle birlikte yüksek boylu olanlar(Yılmaz ve Özer, 1997).

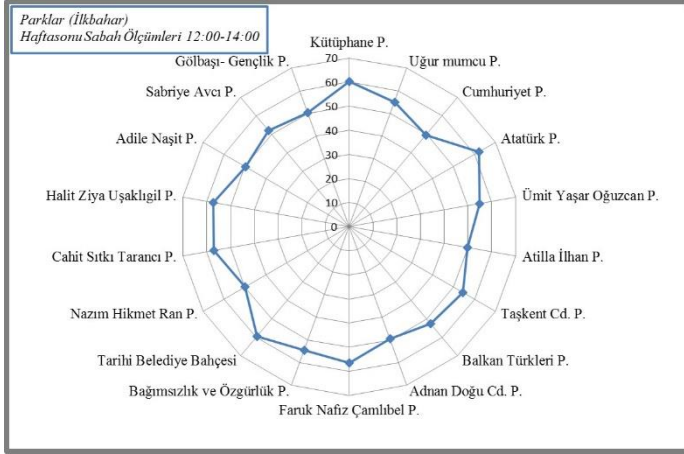
EK-3-Detaylı gürültü haritaları (parklar ve kavşaklar)

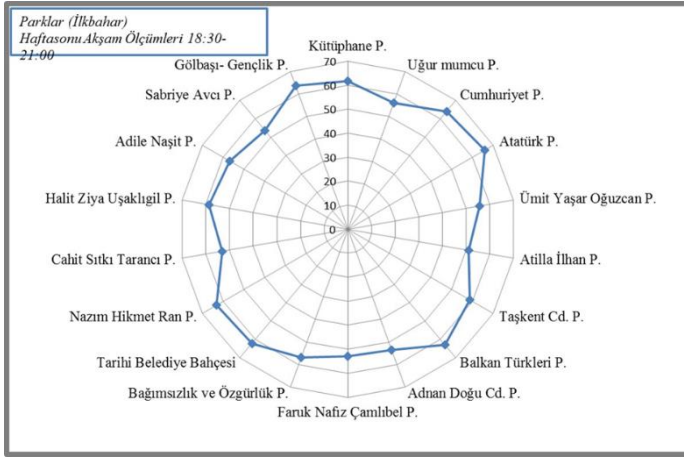
- Park İlkbahar dönemi hafta içi sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

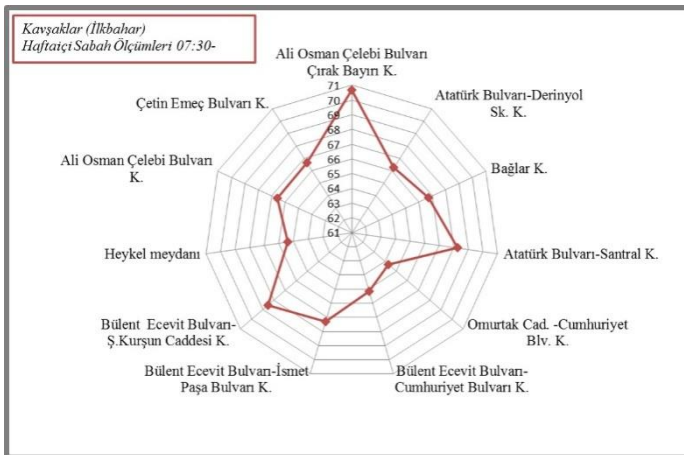
- Park İlkbahar dönemi hafta içi akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

- Park İlkbahar dönemi hafta sonu sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

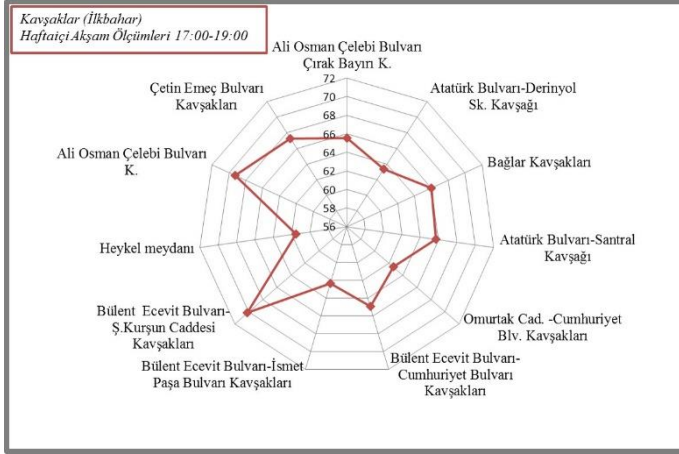

- Park İlkbahar dönemi hafta sonu akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

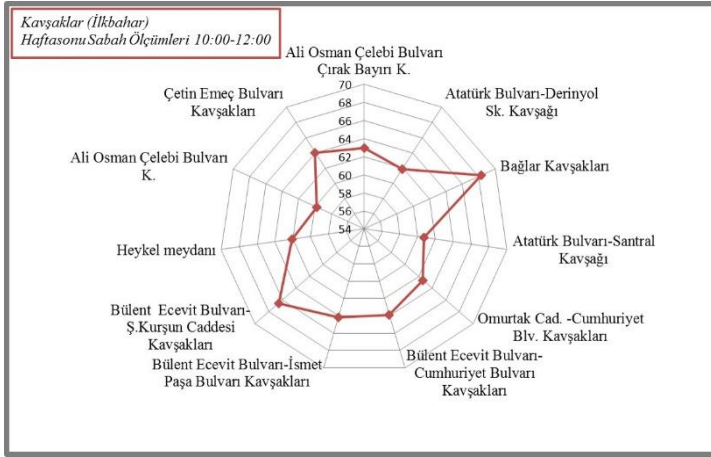

- Kavşak İlkbahar dönemi hafta içi sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

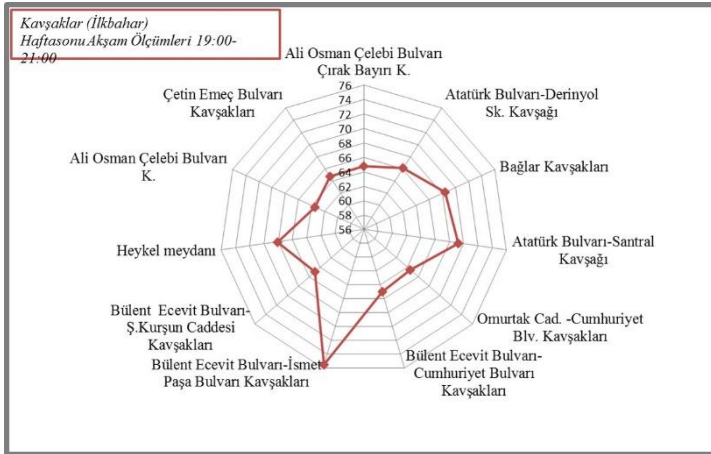

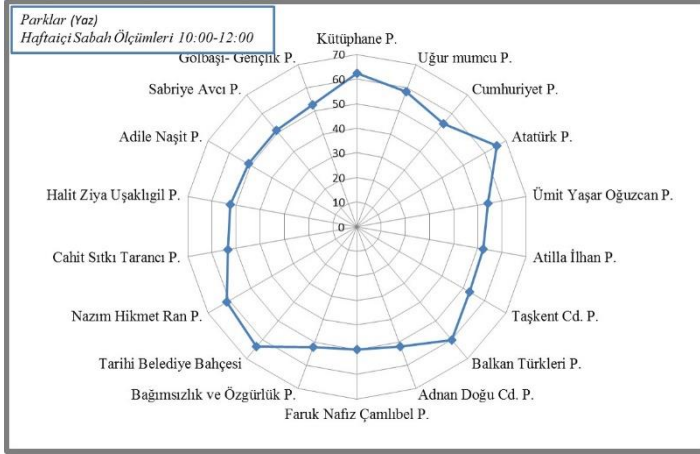
- Kavşak İlkbahar dönemi hafta içi akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

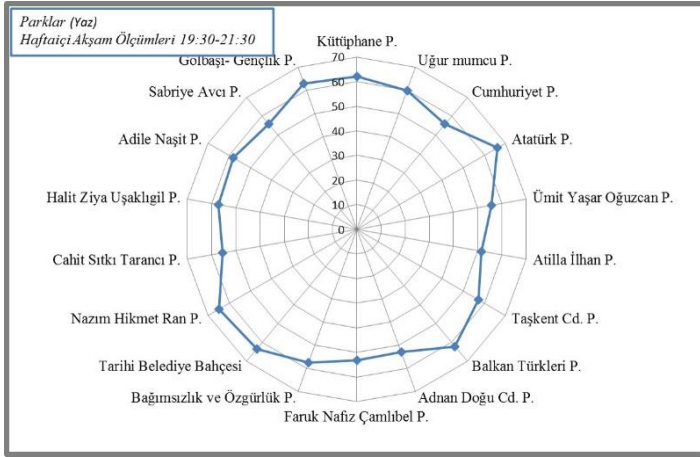
- Kavşak İlkbahar dönemi hafta sonu sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

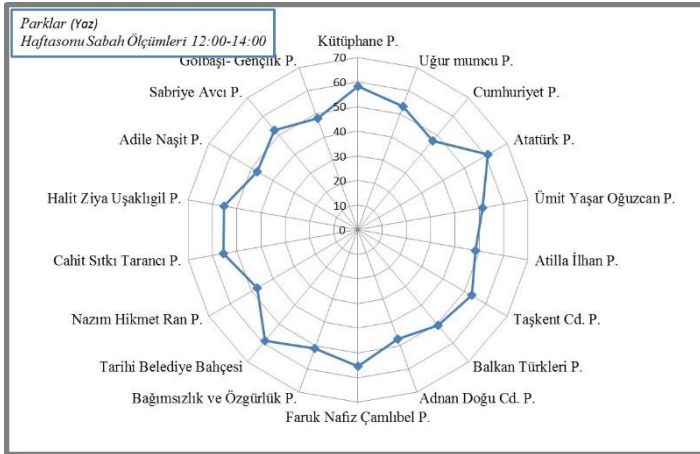
- Kavşak İlkbahar dönemi hafta sonu akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

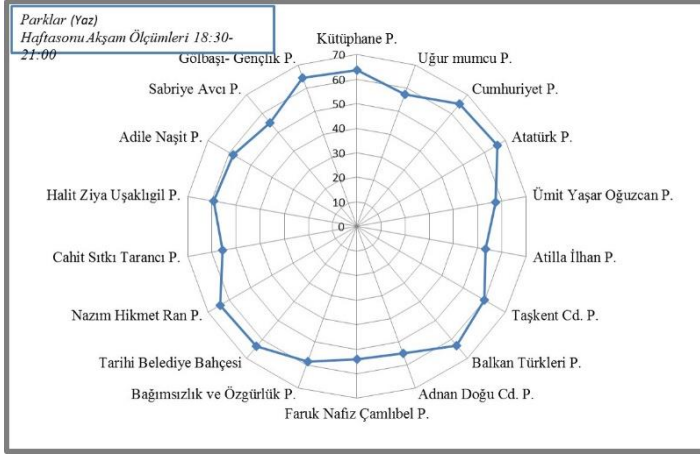
- Park yaz dönemi hafta içi sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

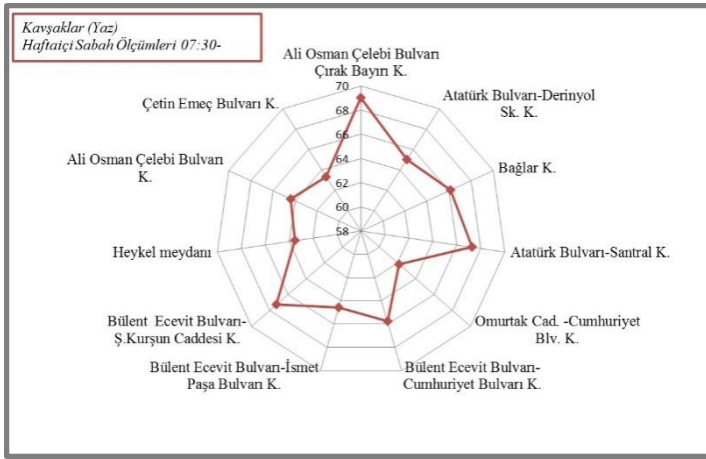
- Park yaz dönemi hafta içi akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

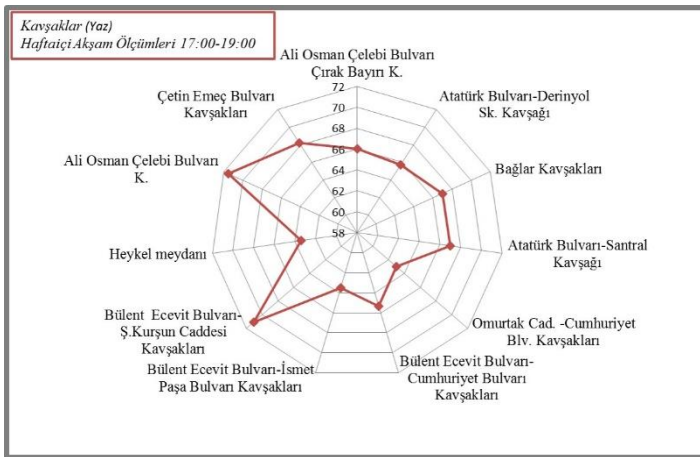
- Park yaz dönemi hafta sonu sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

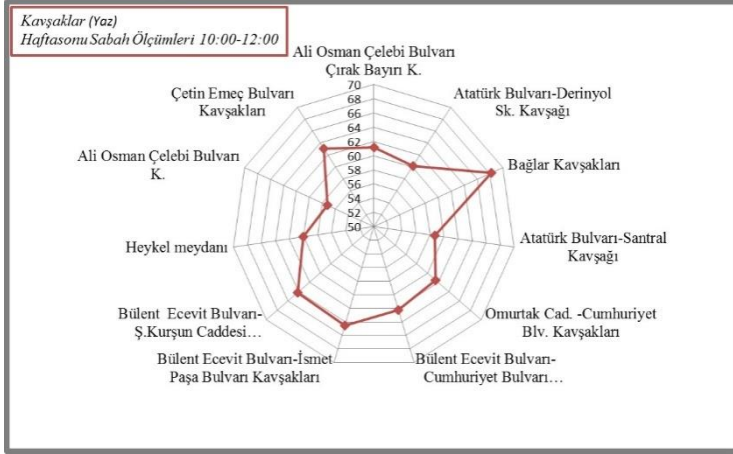
- Park yaz dönemi hafta sonu akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

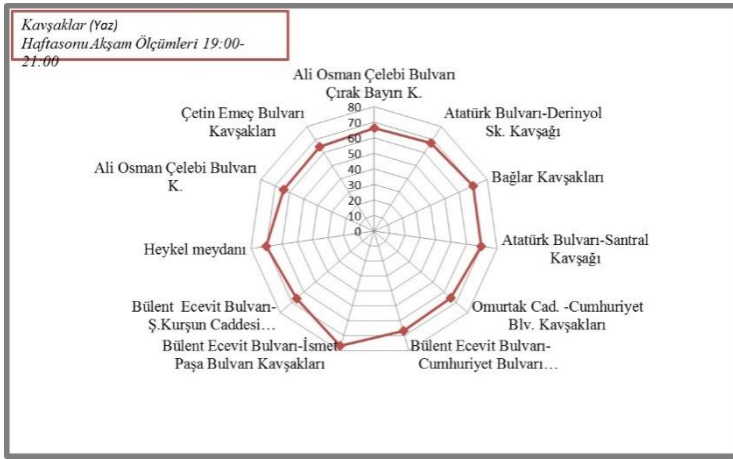
- Kavşak yaz dönemi hafta içi sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

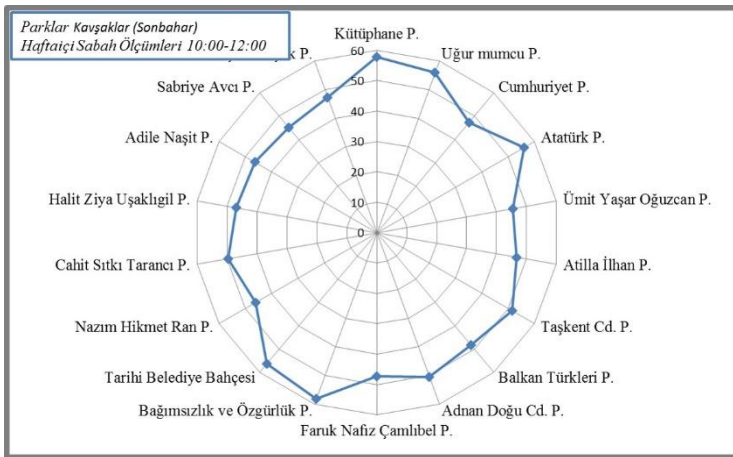
- Kavşak yaz dönemi hafta içi akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

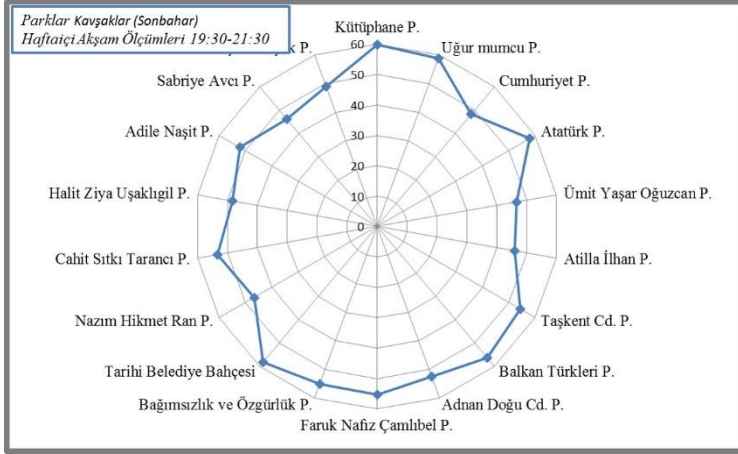
- Kavşak yaz dönemi hafta sonu sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

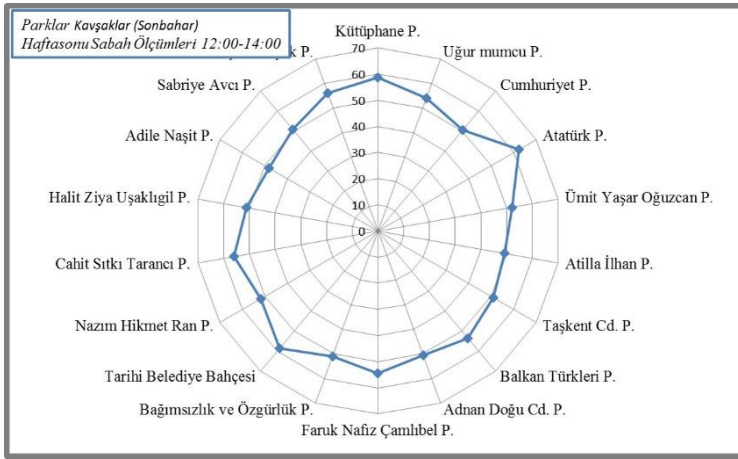
- Kavşak yaz dönemi hafta sonu akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

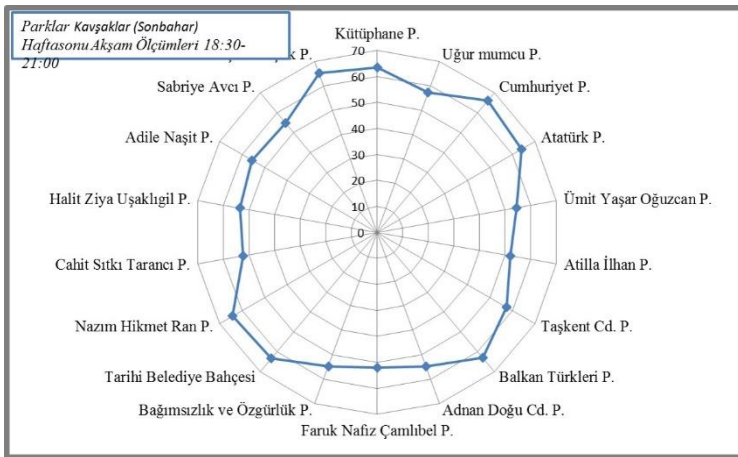
- Park sonbahar dönemi hafta içi sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

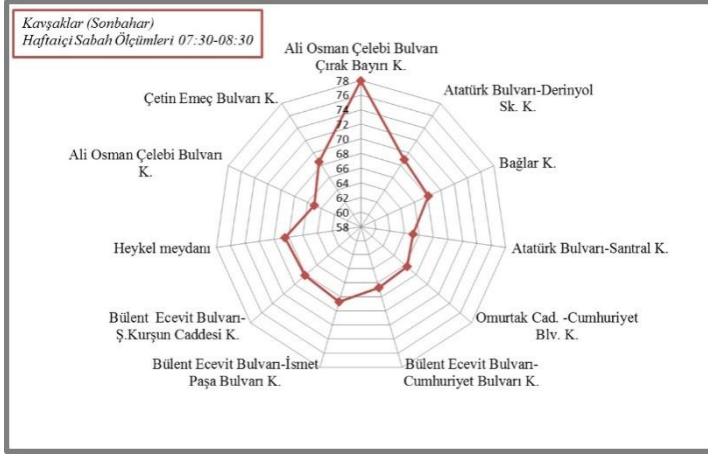
- Park sonbahar dönemi hafta içi akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

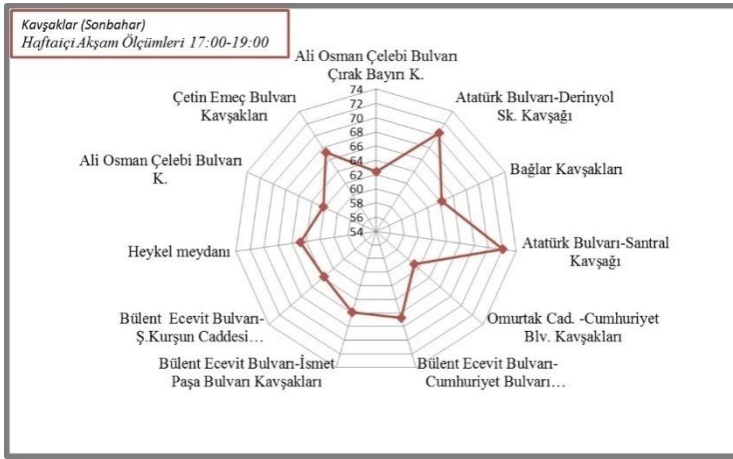
- Park sonbahar dönemi hafta sonu sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

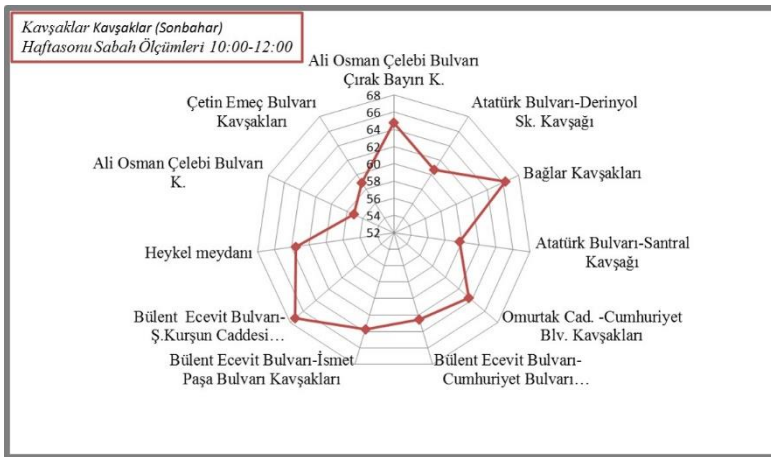
- Park sonbahar dönemi hafta sonu akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

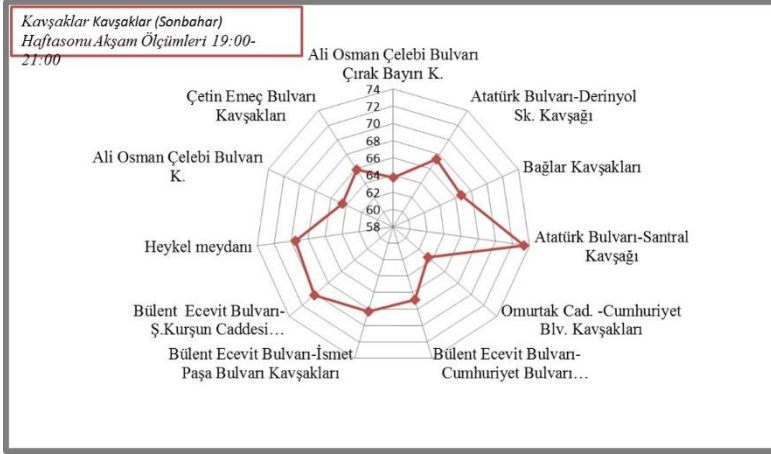
- Kavşak sonbahar dönemi hafta içi sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

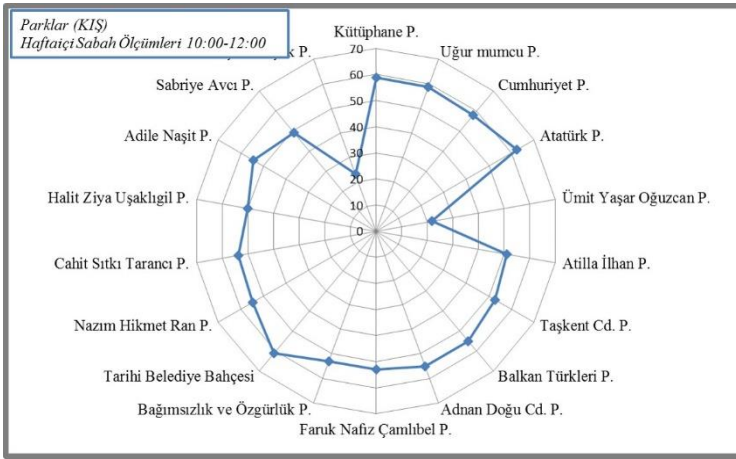
- Kavşak sonbahar dönemi hafta içi akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

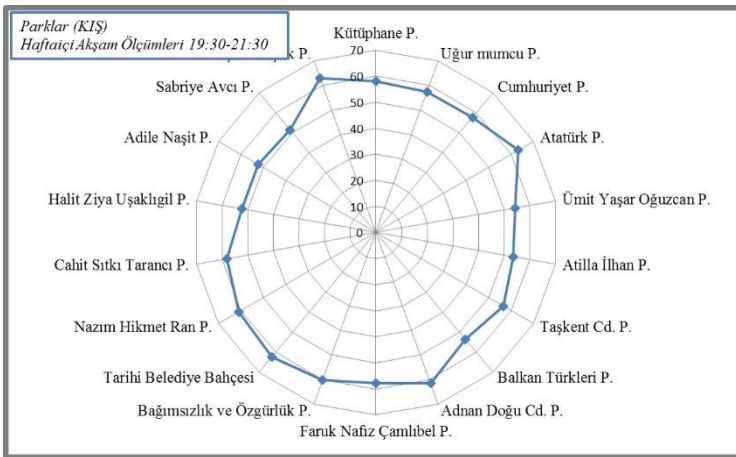
- Kavşak sonbahar dönemi hafta sonu sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

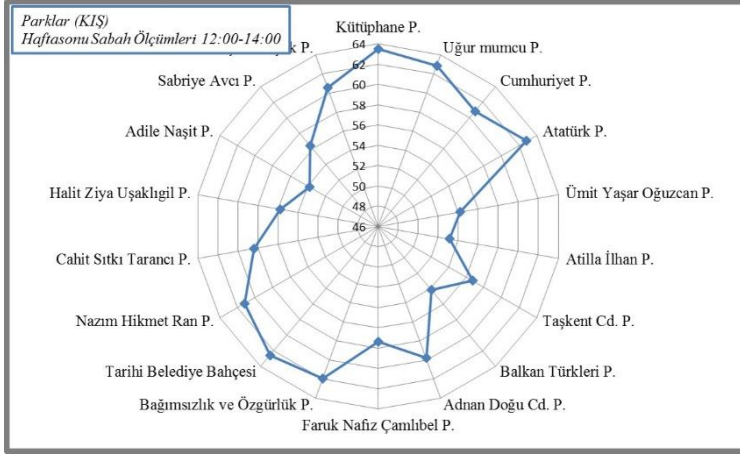
- Kavşak sonbahar dönemi hafta sonu akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

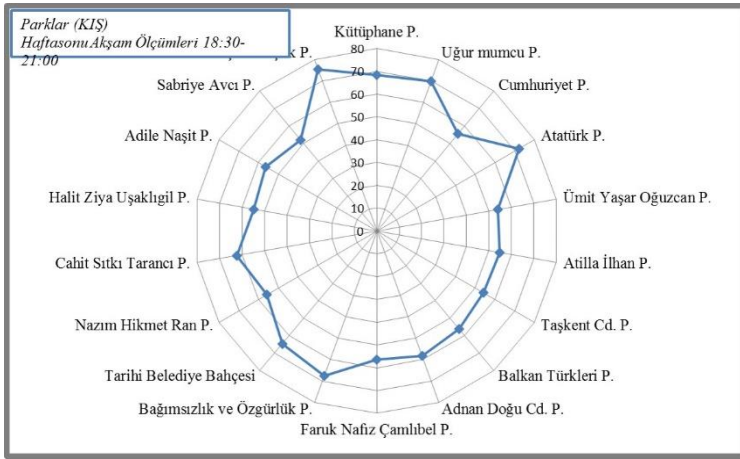
- Park kış dönemi hafta içi sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

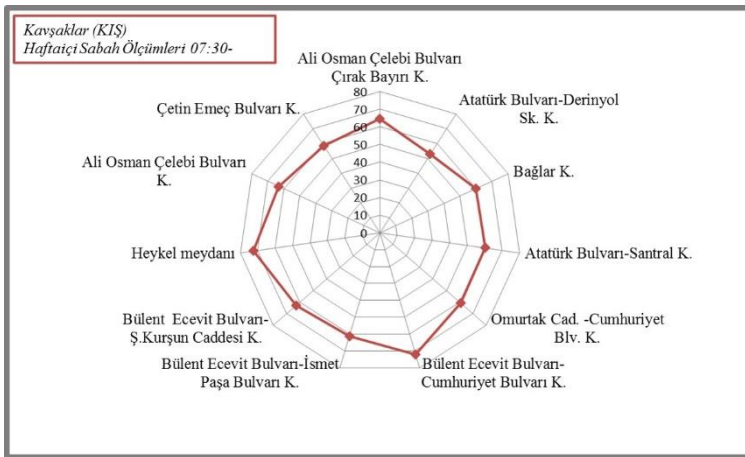
- Park kış dönemi hafta içi akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

- Park kış dönemi hafta sonu sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

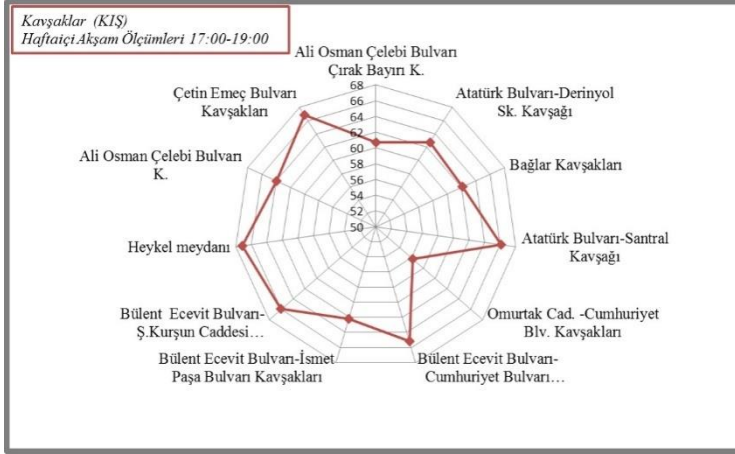

- Park kış dönemi hafta sonu akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

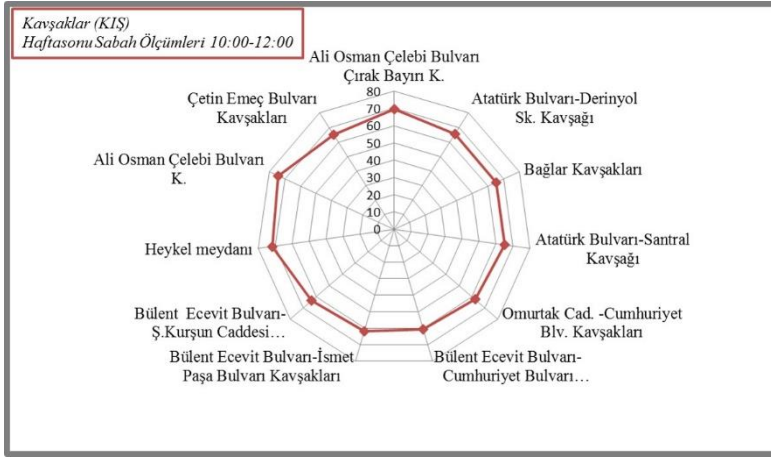

- Kavşak kış dönemi hafta içi sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

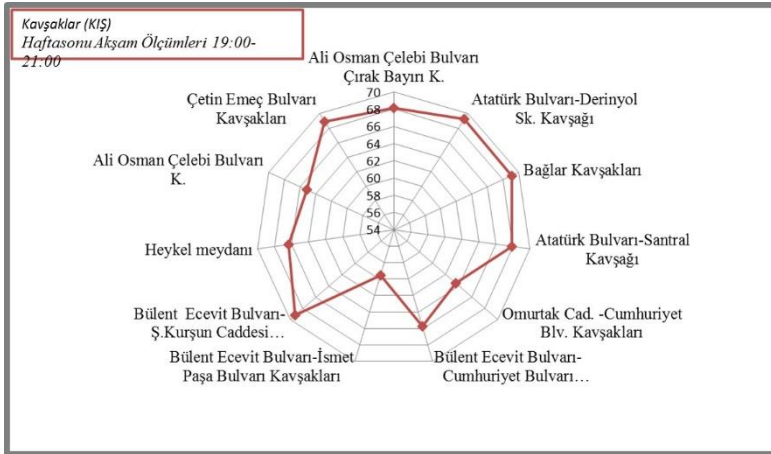

- Kavşak kış dönemi hafta içi akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

- Kavşak kış dönemi hafta sonu sabah gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

- Kavşak kış dönemi hafta sonu akşam gürültü ölçüm grafiği (Orj, 2020).

EK-3 Hava Kirliliği Haritaları

Çorlu İlçesinde tespit edilen Organik ve İnorganik kirleticilere ait kirlilik haritaları (yaz ve kış dönemi) (Tecer, Tağlı, Fıçıcı, 2018).

